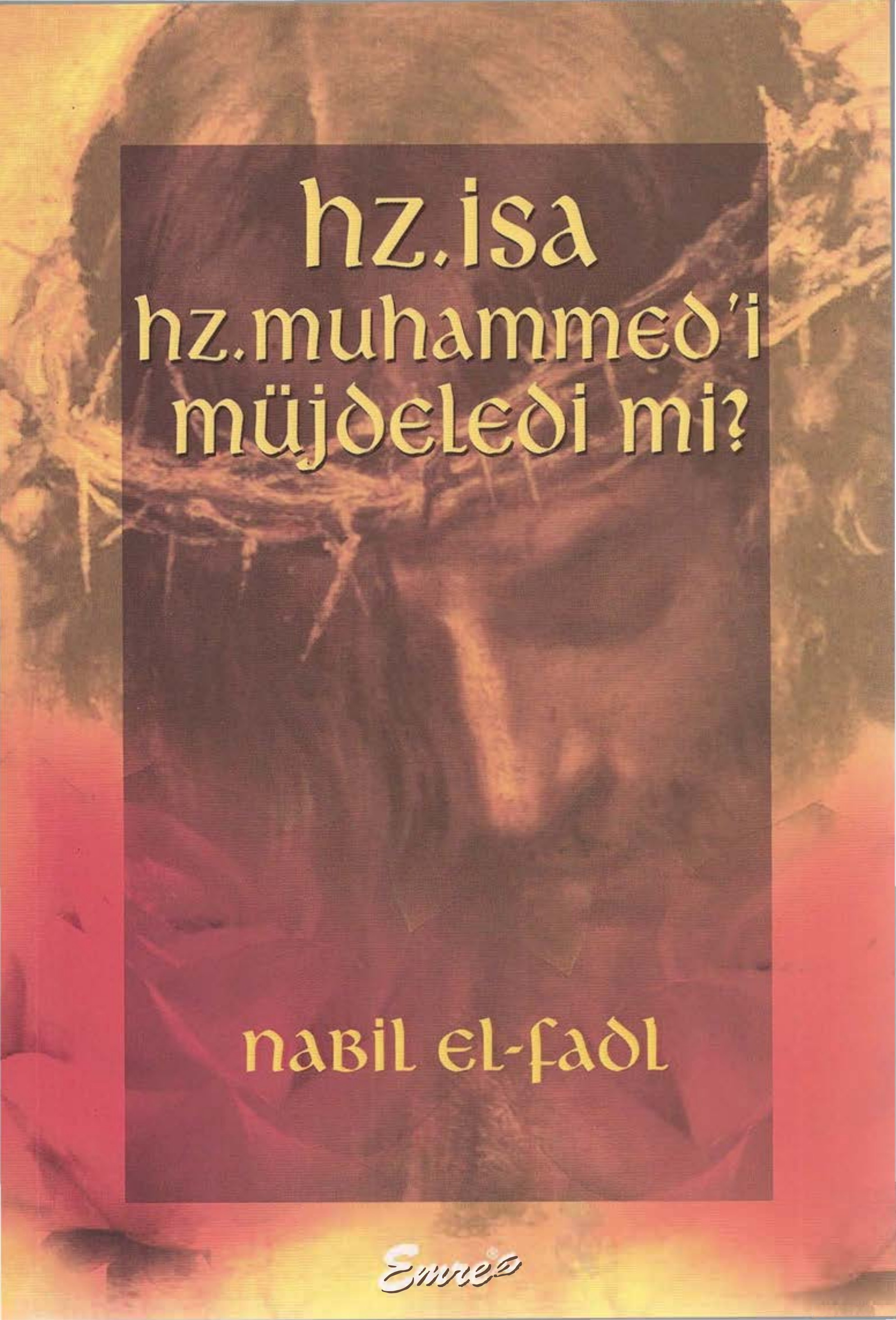

Hz. İsa
Hz. Muhammed'i
Müjdeledi mi?
Nabil El-Fadl
Emre

HZ. İSA HZ. MUHAMMED'İ MÜJDELEDİ Mİ?

EMRE YAYINLARI®

Yayın No: 169 (Emre / İnceleme-Araştırma)

Hz. İsa Hz. Muhammed'i Müjdeledi Mi?

Yazarı: **Nabil el-Fadl**
Çeviren: **Doç. Dr. Kadir Albayrak**

Yayın Danışmanı	:	Abdullah Şahin
Genel Yayın Yönetmeni	:	Burak Fazıl Çabuk
Yayın Editörü	:	Yalçın Lüleci
Redaksiyon	:	Yalçın Lüleci
Bilgisayar Uygulama	:	Emre Ajans
Kapak Tasarımı	:	www.natagrup.com
Baskı-Cilt	:	Kilim Matbaacılık Ltd. Şti. Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi no: 12/204 Topkapı İstanbul (0212) 612 95 59

1. Baskı Nisan 2006

ISBN: 975-8496-98-0

EMRE YAYINLARI®
Hocapaşa Mah. Dervişler Sok.
No. 7 34110 Sirkeci/İSTANBUL
Tel: (0212) 519 71 55-56
Fax: (0212) 528 71 12
www.emreyayinlari.com
e-mail: info@emreyayinlari.com

Nabil el-Fadl

HZ. İSA HZ. MUHAMMED'İ MÜJDELEDİ Mİ?

Çeviren
Doç. Dr. Kadir Albayrak

Emre

NABIL EL-FADL

Aslen Kuveytli bir yazar ve araştırmacı olup din, siyaset ve kültür konularında yazıları ve araştırmaları bulunmaktadır. Halen Kuveyt'te günlük olarak yayınlanan "el-Watan'ül -Arabî" gazetesinde köşe yazarlığı yapmaktadır.

"Bundan dolayı onlara mesellerle söylüyorum; çünkü gördükleri halde görmezler, işittikleri halde işitmezler ve anlamazlar."

(Matta, 13/13)

İÇİNDEKİLER

ÇEVİRENİN ÖNSÖZÜ

Üç semavî din olan Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslamiyet'in müntesipleri, âlemleri Allah'ın yarattığı, insana vahiy gönderdiği, bu üç din arasındaki yüksek ahlakî değerlerin kaynağının Allah olduğu ve sonunda; kıyamette ona döneceğimiz hususunda hemfikirdirler. Bu dinler arasındaki ortak yanların dışında bazı farklı yönlerin varlığı da bilinmektedir. Mesela Yahudiler Kitab-ı Mukaddes'in Allah'ın kelamı olduğuna inanmakla birlikte, İsa'nın Mesih ve Hz. Muhammed'in son peygamber olduğunu kabul etmemektedirler. Aynı şekilde Hıristiyanlar Eski Ahit'i, Yeni Ahit'in beşiği olarak kabul etmekle beraber, eğer insanlık kurtulacaksa bunun Musa'nın şeriatiyle değil, İsa'nın inayetiyle gerçekleşeceğine inanmaktadırlar. Müslümanlar ise, bilindiği üzere kendilerinden önce indirilmiş olan kutsal kitapları -belli ölçü ve şartlarda- kabul etmekte ve Tevrat ve İncil'i Kur'an'ın getirdiklerinin ışığında okuyup yorumlamaktadırlar.

Bu üç din mensubunun asırlar boyunca aralarındaki ortak yanların, farklı yönlerden daha çok olduğunu anlamadan birbirleriyle mücadele etmelerinde şaşılacak bir durum yoktur.

Günümüzde aralarında köprü görevi görecek ölçü ve elçiler artmasına karşın, ne yazık ki, derin dinsel ve mezhepsel farklardan kaynaklanan birçok zorluklar halen mevcuttur.

Bunlardan birisi de Hıristiyanların İsa'yı ilahi vahyin tamamlayıcısı ve sonuncusu olarak kabul etmeleridir. Eğer İsa gerçekten ilahi vahyin sonuncusu ise bu İsa'nın gelişiyle birlikte Eski Ahit'le amel etmenin sona erdiği anlamına gelmektedir. Müslümanlar da Kitab-ı Mukaddes'i tamamen münzel bir kitap değil, insan unsurunun da karıştığı bir kitap olarak görmektedirler. Ancak biz tarihteki bazı zorluk ve bağnazlıkları da aşmış durumdayız. Örneğin eskiden bir kısım Hıristiyanların: "Yahudiler İsa'yı/Tanrı'yı öldürdükleri için lanetlidir"; "Kilisenin imanına ters düştüğü için Kur'an şeytandan gelmiş bir kitaptır" şeklindeki yazı ve görüşleri Allah'a şükür geride kalmıştır. Günümüzde aşılması imkansız veya çok zor olarak düşünülen halihazır meselelerin de zamanla ve uygun zeminle aşılacağına inanıyoruz.

Şu anda Müslümanlarla Hıristiyanlar arasındaki iki esas/lı sorun her iki tarafın İsa'ya ve Kur'an'a bakış ve inanışlarıdır. Nitekim Hıristiyanlar İsa'yı, "Tanrı'nın tenleşmiş kelimesi", haçta öl(dürül)müş ve insanlığı kurtarmak için dirilmiş bir varlık olarak kabul etmektedirler. Havari Pavlos şöyle yazmıştır: "*İsa Mesih'in kulu, resul olmaya davet olunup Allah'ın inciline tahsis edilmiş olan Pavlos, peygamberleri vasıtası ile mukaddes kitaplarda evvelce vadettiği o incil, bedene göre Davud zürriyetinden doğmuş, kudsiyet ruhuna göre ölülerden kıyam ile kudretle Allah'ın Oğlu ilan edilmiş kendi Oğlu Rabbimiz İsa Mesih hakkındadır.*"[1]

Müslümanlara göre Hz. İsa'nın seçkin bir konuma sahip olduğu tartışma götürmeyecek bir hakikattir. Lakin ona hiçbir zaman ve şekilde *Tanrı Oğlu* olarak inanmazlar ve böyle anmazlar. Hz. İsa hakkında nazil ve varit olan Kur'an ve Hadis metinleri, Müslüman-

ların inançlarını belirlemektedir. Burada bu belirleyici ayetlerden sadece birkaç tanesini hatırlatmak istiyoruz.

"*Melekler şöyle demişlerdi: 'Ey Meryem, şüphesiz Allah seni süzüp seçti, seni tertemiz yarattı ve seni alemin kadınlarına üstün kıldı! Ey Meryem, Rabbine divan dur, secdeye kapan ve rüku edenlerle birlikte rüku et!' Bu, sana vahy ile bildirdiğimiz gayb haberlerindendir, Ey Muhammed, yoksa, Meryem'i hangisi himayesine alacak diye kalemleriyle kur'a atarlarken de çekişirlerken de sen yanlarında değildin. Melekler şöyle dediği vakit: 'Ey Meryem, haberin olsun, Allah seni dünya ve ahirette itibarlı biri ve kendisine yakın olanlardan olarak tarafından bir 'kelime' ile müjdeliyor! Adı, Meryem oğlu Mesih İsa'dır. 'O, hem beşikte iken hem yetişkinliğinde insanlarla konuşacak, hem de iyilerdendir'. Meryem: 'Ey Rabbim, bana bir beşer dokunmamışken, nasıl çocuğum olur?' dedi. Allah: 'Öyle, Allah ne dilerse yaratır, O, birşeyi dilediğinde, yalnızca ona 'Ol' der, o da hemen oluverir' buyurdu.*"[2]

"*Derken onu taşıyarak kavmine getirdi, Onlar: 'Hey Meryem, sen Allah biliyor ya yumurcak birşey getirdin! Ey Harun'nun kız kardeşi, baban bir kötülük adamı değildi, annen de kahpe değildi. Bunun üzerine Meryem çocuğu gösterdi: 'Beşikteki bir çocukla nasıl konuşuruz?' dediler. O: 'Haberiniz olsun ben Allah'ın kuluyum. O, bana bir kitap verdi ve beni bir peygamber yaptı. Beni her nerede olursam mübarek kıldı ve hayatta kaldığım müddetçe bana namazı ve zekatı tavsiye buyurdu. Beni anneme saygılı kıldı, beni eşkiya bir zorba yapmadı. Selam bana; hem doğduğum gün, hem öleceğim gün, hem de diri olarak kaldırılacağım güne!' İşte hakkında tartışıp durdukları Meryem oğlu İsa. Hak sözü olarak budur!*"[3]

Ayetlerden anlaşıldığı üzere Kur'an İsa'nın Bakire Meryem'den doğduğunu ve onun yüce tabiatını ifade ederken aynı zamanda *Meryem Oğlu* demekle onun bir insan olduğunu da vurgulamaktadır.

"Ey kitap verilenler, dininizde aşırılığa gitmeyin ve Allah hakkında yalnızca gerçeği söyleyin! Meryem oğlu Mesih İsa, yalnızca Allah'ın peygamberi, Meryem'e ulaştırdığı kelimesi ve ondan bir ruhtur; başka birşey değil. Gelin Allah'a ve O'nun peygamberlerine iman getirin ve 'üçtür' demeyin. Bundan vazgeçin; hakkınızda hayırlı olur! Allah, ancak bir tek İlah'tır, haşa O'nun bir oğlu olması asla düşünülemez. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. Vekil olarak da Allah yeter. Mesih de Allah'a bir kul olmaktan asla çekinmez en yakın melekler de. Her kim O'na ibadetten çekinir ve kibirlenirse, bilsin ki, O, yarın hepsini huzurunda toplayacaktır."[4]

"Allah'ın oğul edinmesi asla olur şey değildir; O, bu gibi şeylerden uzaktır. O, bir işin olmasını dileyince ona sadece 'ol!' der, oluverir."[5]

"Onlar, Allah'ı bırakıp hahamlarını ve rahiplerini, bir de Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler. Oysaki, hepsi ancak bir ilaha ibadet etmekle emrolunmuşlardı ki, O'ndan başka hiçbir ilah yoktur; O, onların ortak koştukları her şeyden münezzehtir".[6]

Bu çerçevede Batı'da ve Doğu'da İsa hakkında birçok bilimsel, dinî ve popüler eserlerin yazıldığını görmekteyiz. Bunlardan birisi de Kuveyt'li yazar Nabil el-Fadl'ın Arapça olarak kaleme aldığı ve Londra'da yayınladığı "Hal Bashshar al-Masih bi-Muhammad?" başlıklı çalışmasıdır.

"Hz. İsa Hz. Muhammed'i Müjdeledi mi?" şeklindeki bir cümle, Müslüman okuyucu kitlesinin aklına muhtemelen Tevhid inancının, Hz. Muhammed'in son elçiliğinin vs. geçtiği söylenen Barnaba İncili'ni getirecektir. Ayrıca bu kitle Kur'an ayetlerinin verileri ışığında zaten Hz.İsa'nın Hz.Muhammed'in geleceğini haber verdiğine ve müjdelediğine inanmaktadır. Bununla ilgili hadislerin varlığı da bilinmektedir. "Cemaat"in bilgi dağarcığında *levlake levlak ve ma halaktül eflak* yani *sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım* şeklindeki

kelam-ı kibar önemli bir yer işgal etmektedir. Hz.Adem'in yaratıldığında semada *La ilahe illallah Muhammedün Resûlullah* yazısını gördüğü mev'iza kitaplarında sık sık zikredilmektedir. Süleyman Çelebi'nin Mevlidi'ni yazmasıyla ilgili olarak anlatılan kıssalar, örneğin; *var iken ol yoğ idi ins-ü felek, arş-ü ferş-ü ay-ü gün hem nüh felek* cümlesi doğal olarak Hz.Muhammed'in İslam kültür geleneğinin ve tarihinin mihverini oluşturduğunu açıkça göstermektedir. Ancak bizim burada tercümesini sunduğumuz kitap bilinen bu klasik İslamî kaynaklara değil, tamamen ayrı bir kaynağa dayanarak bu müjdenin gerçekleştiğini kanıtlamaya çalışmaktadır. Sadece ilgili akademisyenlerin ve meraklılarının veya inananlarının baş vurdukları bu kaynak Yahudilerin ve Hıristiyanların Kitab-ı Mukaddesi'dir. Yani, başka bir deyişle Yunus'un Dört Kitabı'ndan üçünün içinde bulunduğu kitap! Ne yazık ki, Yunus'un şiirlerini ezbere bilen Türkiye'deki ortalama okuyucu kitlesi, hatta ilahiyat öğrencileri bile bu kitabı pek kâle almazlar. Zira bu kitap, zaten peşinen muharref ve (b)atıldır. Aslı dururken sahtesine ne gerek var ki?!

Bununla birlikte biz Müslümanlar olarak kabul edelim veya etmeyelim, onun da kaynağı ilahidir ve halen içinde kırıntılarını barındırmaktadır. İşte Nabil el-Fadl bu çalışmasında söz konusu ilahi kırıntılardan bir tablo oluşturarak, Hz. İsa'nın Hz. Muhammed'in geleceğini olarak müjdelediğini ispatladığını ifade etmektedir. Esasen yazarın kanıtları bize de ikna edici görünmektedir. Çünkü çalışmasında Kitab-ı Mukaddes'ten başka ikinci bir kaynak kullanmamıştır.

Şunu itiraf etmemiz gerekmektedir ki, kitap baştan sona dikkatli bir okuma gerektirmektedir. Eğer okuyucu kitabın on beşinci veya sekseninci sayfasından veyahut üçüncü bölümden okumaya başlarsa, bundan herhangi bir verimin ve verinin elde edilemeyeceğini üzülerek hatırlatmak istiyoruz. Bilhassa istenen ve beklenen sonucun alınması için Kitab-ı Mukaddes'ten alınan pasajların mutlaka es geçilmemesi zorunludur. Çünkü kitabın kurgusu ve mihveri bu

metinler üzerine inşa edilmiştir. Bunun için bu pasajları yazar Arapça metinde **siyah punto** ile göstermiştir. Biz de bunları *italik* olarak yazmayı daha uygun gördük. Yazar Kitab-ı Mukaddes'ten aldığı ayetlerin/pasajların bap ve bölüm numaralarını metin içerisinde vermesine rağmen biz daha pratik olacağı ve dikkat çekeceği düşüncesiyle bunları dipnotta göstermeyi yeğledik. Arapça metinde Allah, Peygamberler, büyük şahsiyetler ve diğer kutsallar için Türkçe'de kullandığımız (Hz.), (c.c.), (a.s) gibi kavramlara eş değerde saygı ve kutsama ifadeleri çok az kullanılmıştır. Biz bu konuda kendimizi sınırlandırmadık ve bunları gerekli olduğunu düşündüğümüz yerlerde kullandık.

Çeviri esnasında bilinen bazı zorluklarla karşılaşmamıza rağmen Arapça metne bağlı kalmaya yoğun çaba gösterdik. Yazar çok sık olarak doğrudan okuyucuya (*ey okuyucu, sevgili okuyucu şeklinde*) hitap etmekte, ona sorular sormakta (*gördün mü, okudun mu, anladın mı?*), tavsiyelerde bulunmakta (*bir daha oku, gözünü dört aç* vb.), birçok yerde "Hıristiyan kardeşlerimiz" tabirini kullanmaktadır. Türkçe'nin akışını bozmadıkça ve anlam kaymasına yol açmadıkça bu orijinal kelime, cümle ve tabirleri aynen aktarmayı uygun gördük. Çeviri esnasında yer yer dipnotlar ve açıklamalar eklenmiş ve bunlar (Çn.) şeklinde belirtilmiştir. Ayrıca metin içerisindeki parantezlerde (Çn.) notunun olmadığı yerlerdeki parantezler yazara aittir. Kitap içerisindeki Kitab-ı Mukaddes'ten alıntıları Türkçe'ye çevirirken yer yer Arapça, İngilizce ve Türkçe nüshalar arasında karşılaştırma yapmak zorunda kaldık. Bu bir zorunluluktu; çünkü Kitab-ı Mukaddes'in son yıllarda yapılan Türkçe çevirilerinde bazı kavramlara on on beş yıl öncesinin çevirilerinden çok farklı anlamlar yüklendiği görülmüştür. Örneğin çevirisini sunduğumuz bu kitapta merkezî bir öneme sahip olan *Tesellici* tabiri yeni çevirilerde ilgisiz bir şekilde *Yardımcı* olarak yazılmış ve *Allah Oğulları* tabiri de *İlahi varlıklar* şeklinde çevrilmiştir.

Türkçe çevirilerde şu iki nüshayı esas aldık: "**Kitab-ı Mukaddes**, Eski ve Yeni Ahit, Kitab-ı Mukaddes Şirketi, İstanbul 1981; **Kutsal Kitap**, Eski ve Yeni Antlaşma, İstanbul 2001".

Ayrıca bu iki Türkçe nüshayı şu Arapça ve İngilizce nüshalarla karşılaştırdık: "**el-Kitabü'l-Mukaddes**, Darü'l-Kitabü'l-Mukaddes fi'ş-Şarki'l-Evsat, Tarih ve Yer yok"; "**Holy Bible**, The New King James Version, Thomas Nelson Publishers, Nashville, USA 1982; **The New English Bible**, Oxford University Press-Cambridge University Press, Great Britain 1970".

Dinlerarası diyalog çalışmalarının yoğun olarak yürütüldüğü hatta bazen tek taraflı olarak empoze edildiği günümüz dünyasında bu çalışmanın da bir katkısı olmasını temenni ediyorum.

Kadir Albayrak

Adana-2006

DİPNOTLAR

1 Romalılara, 1/ 1-5.
2 Âl-i İmran, 42-47.
3 Meryem, 27-34.
4 Nisa, 171-172.
5 Meryem, 35.
6 Tövbe, 31.

---

* Kitab-ı Mukaddes'ten aktarılan metinlerlerde Kitab-ı Mukaddes Şirketi' nin yayınladığı "el-Kitabü'l-Mukaddes fi'ş-Şarki'l-Evsat" nüshası esas alınmıştır. ARABIC BIBLE 053/ UBS-EPF 1987. 5. 3m.

TAKDİM

Kitab-ı Mukaddes'i okumayanlar veya okuduysa bile dikkatlice üzerinde durup incelemeyenler için, bu kitabımızın bölümlerine geçmeden önce, bazı noktaları açıklamak istiyoruz.

Her şeyden önce şunun bilinmesi gerekmektedir ki, Kitab-ı Mukaddes gerçekte Yahudilerin kutsal kitabı Tevrat'a ilaveten, Hz. İsa'nın öğreti ve müjdelerini de içermektedir.

Kitab-ı Mukaddes Eski Ahit ve Yeni Ahit olmak üzere iki sözleşmeden ibarettir.

Eski Ahit 39 kitap ihtiva eder ve İncil kitabının % 79'unu oluşturur. Söz konusu kitaplar Hz. Musa'ya indirildiği veya bizzat kendi elleriyle yazdığı söylenen ilk beş kitabı içermektedir. Bunlar *Tevrat*, yani *şeriat/yasa* olarak adlandırılır. Aynı şekilde Eski Ahit Müslümanların Zebur dedikleri Hz. Davud'a indirilen kitabı da kapsamaktadır.

Yine, sonra gelen elçilerin yazdıklarını veya onlar hakkında daha sonra yazılanları da ihtiva eder. Eski Ahit'in aslı günümüzde eski İbranice olarak mevcut ve mahfuzdur.

Genel olarak Eski Ahit'e Tevrat da denilmektedir. Tevrat, Yahudilerin kitabıdır. Fakat Yahudiler Tevrat'ın neresinin kabul edilip edilmeyeceği hususunda kendi aralarında görüş birliğine sahip değillerdir. Bazıları Musa'nın ilk beş kitabından başkasını kabul etmezken, bazıları da diğer kısımlarını benimserler. Kimileri de Tevrat'ta yazılı olanın bütününü kabul ederler.

Tevrat'ın tarihi süreç içerisinde, yaklaşık olarak 1200 yıllık bir zaman diliminde kaleme alındığının göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu yazılardan *asıllar* olarak isimlendirilenler, yani eski yazmalar, böyle adlandırılmasından dolayı Hz. Musa veya Hz. Davud'un veya başka elçilerin yazdığı kitaplar demek değildir.

Mesela Hz. Musa'ya Allah tarafından indirildiğinde ittifak edilmiş olan kitaplar (aslında) taşlar üzerine yazılı idi. Ancak bu taşlar günümüzde mevcut değildir. Hz. Musa'dan beri nerede olduğu da bilinmemektedir. Aynı şekilde Musa'dan sonra yazılanların da yazar veya yazarlarınca kaleme alınmış ilk nüshaları bulunmamaktadır. Diğer taraftan, nispet edildikleri yazarları bilinmeyen bazı kitaplar söz konusu olunca, durum daha da karmaşık hale gelmektedir. Bazı durumlarda da herhangi bir kişiye atfedilen bir kitap veya bölümün, bambaşka bir kişi tarafından yazıldığına da şahit olunmaktadır.

Bu sorun Yeni Ahit'te de aynı açıklıkla tekrar etmektedir. Her bir İncil, herhangi bir şahsa veya havariye isnat olunmaktadır.

Ancak Eski Ahit ilk yazıldığı orijinal diliyle elimizde bulunması yönüyle Yeni Ahit'ten öncelikli ve üstündür. Eski Ahit'in dili olan İbranice, Musa ve ondan sonra gelen elçilerin kullandıkları dildir.

Bununla birlikte, Hz. İsa ve öğrencilerinin mesajlarını ve çağrılarını müjdelemeye başladıkları dil Aramice olmasına rağmen, şu anda asıl İnciller olarak isimlendirdiklerimiz ile Mektuplar, Yunanca oldukları için, Yeni Ahit önemli bir sorun ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Elimizde, Hz. İsa'nın ve öğrencilerinin konuştuğu orijinal dille yazılmış herhangi bir İncil bulunmamaktadır. Bu durumda iki sorunla karşılaşmaktayız.

Birincisi; İncil yazarları veya Hıristiyan havariler diye isimlendirdiğimiz kişilerce yazılmış olan metinlerin asılları bulunmamaktadır. Bununla ilgili olarak ileri sürülen tek şey, bu kitapların havarilere nispet edilmesidir; ancak bunların arasında İsa'nın kendisine nispet edilen bir İncil yoktur.

İkincisi; bu İnciller ve Mektuplar, Yunanca asıllarıyla mevcuttur ve en eskisi de İsa'nın ölümünden 250 yıl sonrasına kadar gitmektedir.

Dil konusundaki bu sorun Yeni Ahit'in anlaşılmasında büyük bir engel teşkil etmektedir. Çünkü tercüme işlemi bazen metnin anlam ve ruhundan çok şey kaybettirmiştir. Ayrıca burada Hıristiyan Kitab-ı Mukaddesi ile Yahudi Tevratı'nın aynı iki kapak arasında bulunmasının sebebi sorulabilir. Bunun cevabını Mesih'in bizzat kendisi vermiştir:

"Sanmayın ki, ben şeriatı veya peygamberleri yıkmaya geldim; ben yıkmaya değil, fakat tamam etmeye geldim. Çünkü doğrusu size derim: Gök ve yer geçip gitmeden, her şey vaki oluncaya kadar, şeriattan en küçük bir harf veya bir nokta bile yok olmayacaktır."[1]

İsa böyle demiş olmasına rağmen Hıristiyanlık bazı hükümlerde niçin Yahudilikle ihtilaf halindedir? Bu gerçekten uzun ve karmaşık bir konu. Bununla birlikte, az sonra meselenin bir kısmına temas edeceğiz.

Günümüzde Kitab-ı Mukaddes diye itibar olunan şeyden başlamak gerekmektedir. Bu kitap, Eski ve Yeni olmak üzere iki Ahit'i ihtiva etmektedir. Eski Ahit, İnciller ve Yeni Ahit'teki kitaplar bölümlere ayrılmıştır. Bu bölümlere kitap anlamına gelen ve *sifr*'in çoğulu olan *esfar* denilmektedir.

Bu kitaplar ve İnciller havarilere ve peygamberlere isnat edilir ve bazı söz ve cümlelerden oluşan *fasıllara* veya *bölümlere* ayrılırlar.

Böylece bu kitabın başlığını teşkil eden sorunun cevabına gelmiş oluyoruz ve konumuzun anlaşılmasına yardım edecek bazı bölümler üzerinde duracağız.

Kanıtlamaya çalıştığımız asıl konumuzun iyice anlaşılması için bazı önemli noktalara da temas edeceğiz. Bunu yaparken zorunluluk olmadıkça veya sözün siyak ve sibakını bozmadıkça, *Kitab-ı Mukaddes'ten başka bir kaynağa başvurmayacağız.*

Yahudiler ve Hıristiyanlar, kendi kitaplarını Allah'ın bir vahyi olarak iddia ettikleri için biz böyle yapacağız. Böylece bu kitaplar, dinlerinin doğruluğunun da bir göstergesi olacaktır.

Bunun için de bu göstergenin araştırma inceleme mihengine konulması, doğruluğunun ve hakikatinin ortaya çıkması gerekmektedir.

Araştırmamızın sonunda, Hz. İsa'nın Hz. Muhammed'i müjdelediğini araştırıp göreceğiz. Kur'an-ı Kerim'in, Hıristiyanlık ve Yahudiliğin asıllarını kabul etmesinde, ancak halihazırdaki mevcut şekillerini ve durumlarını tamamen benimsememesinde herhangi bir kusur veya çelişki görmüyoruz.

Okuyucuya, bir elinde bu kitabı okurken, diğer elinde de Kitab-ı Mukaddes'i bulundurmasını salık veriyoruz. Böylece İncil'den aktardığımız her şeyin, bizzat Hıristiyanların kitaplarında yazılı olanların harfi harfine nakli olduğunu görebilsin.*

Nabil el-Fadl

DİPNOT

1 Matta, 5: 17-18.

BİRİNCİ BÖLÜM
KİTAB-I MUKADDES KİMİN SÖZÜDÜR?

Yahudiler ve Hıristiyanlar, Tevrat ve İncil'in Allah'ın iki kitabı ve sözü olduğunu söylemektedirler. Bu ikisi beşer sözü değildir ve Allah'ın sözünü yazan insanlar da muhakkak bunu vahiy ve rüya yoluyla yazmışlardır.

Diğer yandan, Hıristiyanlar daha da ileri giderek kendi kitapları İncil'in/Müjde'nin Tevrat'ı da kapsadığını, vahyin ve yazılmasının rüya yoluyla olmasının belli bazı yararları olduğunu söylemektedirler:

"*Allah tarafından vahyedilen her yazı talim, tedip, ıslah ve salahta olan terbiye için de faydalıdır; ta ki, Allah adamı her iyi iş için mücehhez olarak kâmil olsun.*"[1]

Sözün Tanrı'nın mı yoksa başkasının mı olduğunu anlamak için İncil'den bazı örneklere şöyle bir bakacağız. Yine sadece iyiliğe ve öğretip eğitmeye yönelik, kınama, ahlak ve yetiştirme adına nelerin olup olmadığını görmemiz için İncil'e bir göz atacağız.

Birincisi:

"*Rab benim, başkası yoktu; benden başka Allah yoktur. Sen beni tanımazken sana kuşak bağladım ki, Şarktan ve Garptan olanlar benden başkası olmadığını bilsinler. Işığa şekil veren ve karanlığı yaratan; barışıklık eden ve bela yaratan; bütün bunları yapan Rab benim.*"[2]

Söz gayet açık ve Allah'tan çıkmaktadır, başkasından değil. Bu söz doğrudan veya başka birisinin ağzıyla olsa da sadece Allah'ın kelamıdır.

İkincisi:

"*Ben, ben Rabbim ve benden başka kurtarıcı yoktur.*"[3] Burada da açıkça görüldüğü üzere söz Allah'ındır.

Üçüncüsü:

"*Ey dünya uçları, hepiniz bana yönelin de kurtulun; çünkü Allah benim, ve başkası yoktur.*"[4] Bu da kesinlikle Allah'ın sözüdür.

Dördüncüsü:

"*Ve Allah Musa'ya söyleyip ona dedi. Ben Rab'im ve İbrahim'e, İshak'a ve Yakub'a kadir olan Allah olarak göründüm.*"[5]

Burada üçüncü ayetin de Allah'ın sözü olduğunu görmekteyiz. Ancak bu sözü kim nakletmiş veya yazmıştır? Bu sözü nakledenin Allah'tan ve Musa'dan başka bir üçüncü şahıs olduğunda şüphe yoktur.

Eğer bu sözü nakleden Allah olsaydı sözün şöyle başlaması ve demesi gerekirdi: *Sonra Musa'yla konuştum ve ona dedim ki: Rab benim.* Eğer söz Musa'ya ait olsaydı şöyle başlardı: *Allah benimle konuştu ve dedi ki: Rab benim.* Burada Allah'tan ve Musa'dan başka sözü yazan ve söyleyen bir üçüncü şahsın varlığı apaçık görülmektedir ki, o da, şahit olduğu veya duyduğu şeyi yazmıştır.

Beşincisi:

"*Ve dokuzuncu saate doğru, **İsa: 'Eli, eli, lama sabaktani?'**, yani; 'Allahım, Allahım beni niçin terkettin?' diye yüksek sesle bağırdı.*"[6] Burada da İsa'nın Rabbine yakarırken kullandığı sözünü görüyoruz. *Eli, Eli, lama sabaktani?* Bu, İsa'nın dili olan İbranice bir yalvarış veya haykırıştır. Fakat cümlenin bütünü dikkate alındığında, bunun Allah'ın kelamı değil, meydana gelen bir olayı aktaran bir ravinin sözü olduğu açıkça görülmektedir. Bu söz Allah'tan vahyedilmiştir veya değildir, ancak burada önemli olan, sözün tamamının Allah'a ve İsa'ya ait olmamasıdır.

Altıncısı:

"*İsa cevap verdi: Birincisi, Dinle, ey İsrail; Allahımız Rab bir olan Rab'dır.*"[7] Burada da yine İsa veya Mesih'in sözü başka bir tanığın diliyle rivayet edilmektedir. Fakat bu Allah'ın sözü değildir.

Yedincisi:

"*İsa da ona dedi: Niçin bana iyi diyorsun? Bir olandan başka kimse iyi değildir, o da Allah'tır.*"[8] Burada söz İsa'nın, fakat bir başka tanığın diliyle rivayet edilmektedir. Ancak yine bu Allah'ın sözü değildir.

Sekizincisi:

"*İsa Yeruşalim'e, mabede girdi; ve etrafına her şeye baktıktan sonra, zaten akşam vakti olduğundan, On ikilerle Beytanya'ya gitti. Ertesi gün Beytanya'dan çıktıkları zaman, acıktı. Uzakta yapraklı bir incir ağacı görüp belki onda bir şey bulurum diye geldi, yanına varınca üzerinde yapraklardan başka bir şey bulmadı, çünkü incir mevsimi değildi.*"[9]

Yukarıdaki cümlelere baktığımızda, bunların ne Allah'a, ne de İsa'ya ait olmadığını görürüz.

Aynı şekilde Kitab-ı Mukaddes'in Allah'ın, peygamberlerin ve

havarilerin sözleriyle dolu olduğunu görüyoruz. Ve yine onda başka şahıslara ait sözler de buluyoruz. Bu yüzden, ne biz ne de bir başkası İncil'in sadece Allah'ın sözü olduğunu söyleyeme(yi)z.

Herhangi birisi peygamberlerin sözlerinin Allah'tan bir vahiy olduğunu söylerse, biz de, bu belli bir yere kadar doğru deriz. Yine birisi, elçi Pavlos'un da sözüne* dayanarak, daha sonra gelen elçilerin yazdıklarının da vahiy mahsulü olduğunu söylerse, biz de ona Luka İncili'ne bakmasını ve şunları okumasını söyleriz: "*Aramızda vaki olmuş şeylerin hikâyesini, başlangıcından gözleri ile görenlerin ve kelamın hizmetçisi olanların bizlere naklettiklerine göre tertip etmeğe birçok kimseler giriştiklerinden, ben de, ta başından beri hepsini dikkatle araştırıp tahkik ederek, ey erdemli Teofilos, olduğu gibi sırası ile sana yazmayı uygun gördüm. Ta ki sana öğretilen kelamın doğruluğunu bilesin.*"[10]

Sözler son derece açık. Luka, ismi Teofilos olan bir kişiye hitaben şöyle diyor: İsa ve onun mesajı hakkında birçok kişi birçok hikâyeler yazmışlardır. O da, yani Luka da, İsa ve mesajı hakkında bir şeyler yazma hususunda kendisini diğerlerinden daha yetkin görmektedir. Çünkü o baştan beri her şeyi araştırmıştır. Luka elbette İsa'nın öğrencilerinden daha yetkindir. Çünkü Mesih'in öğrencileri okuma yazma bilmezlerdi, ancak Luka eğitim öğretim görmüş bir doktordu.

Ancak buradaki asıl ibretlik durum, Luka'nın İsa hakkında yazmaya Allah'tan aldığı bir vahiy veya gördüğü bir rüya sonucunda değil, kendi kendine karar vermiş olmasıdır. Yani Luka, Kutsal Ruh'un kendisine indiğini, yazmış olduğunu veya yazması gerektiğini kendisine yazdırdığını veyahut hidayet ettiğini söylememektedir.

---

* "*Allah tarafından vahyedilen her yazı talim, tedip, ıslah ve salahta olan terbiye için de faydalıdır; ta ki, Allah adamı her iyi iş için mücehhez olarak kâmil olsun*" (II. Timoteosa, 3/ 16).

Havari Yuhanna'nın söylediğini okuyalım: "*Gören şehadet etti, ve onun şehadeti doğrudur, ve iman edesiniz diye kendisi doğru söylediğinizi bilir.*"[11] Yine burada Yuhanna'nın rivayet ettiği şeylerin vahiy değil, gözle gördüğü şeyler olduğunu söylediğine şahit olmaktayız. Bununla birlikte söylediği şeylerin gerçek olduğuna da inanmaktadır.

Yine Yuhanna'nın mesajının sonunda dediklerini de bir okuyalım: "*Bu şeylere şehadet eden ve bu şeyleri yazan şakirt budur ve biliriz ki, onun şehadeti doğrudur. İsa'nın yaptığı başka çok şeyler daha vardır; eğer birer birer yazılmış olsalar, yazılan kitaplar dünyaya bile sığmazdı sanırım.*"[12]

Yirmi beşinci ayette biraz abartı bulunmakla birlikte, yazılan şeyin bizzat şakirdin şehadet ederek yazdıkları olduğu beyan edilmektedir. Yani bunların Allah'tan vahiy olduğunu söylemiyor. Daha da önemlisi İsa hayatı boyunca bir şey yazmamış ve öğrencilerinden de yazmalarını istememiştir. Bilakis onları müjdelemek için gönderiyordu ve yazılı değil sözlü müjdelemeyle gönderiyordu.

Luka ve Yuhanna'nın dedikleri gibi, eğer havariler İsa'dan sonra yazmışlarsa, yazdıklarının şu anda mevcut olmaması üzücüdür. Yazdıklarından veya söylediklerinden elimizde mevcut olan her şey Y ı-nanca'dır ve bu da, ne İsa'nın ne de havarilerinin dilidir. Hatta İsa'nın havarilerinin, müjdecilerin ve elçilerin yazdıkları da böyledir. Orijinal dilden tercüme esnasında yapılanlar da işin cabasıdır. Buna bir örnek vereceğiz: Aslında İsa adı; "Yesû'", "Yûşa" veya "Yeşua" şeklindedir. Ancak Yunanca (ya çevrilip) yazılınca Jesus şeklinde yazılmış ve bundan dolayı onda İbranice veya Aramice aslında olmayan "J" harfi bulunmaktadır. (Bu sadece buna özgü bir durum olmayıp) başka birçok isimlerde de uygulanmıştır. Mesela Ya'kûb, Jacob; Yûsuf, Joseph; Yuhanna, John olmuştur. Yani "Y" ile başlayan her isim "J" ye dönüşmüştür. Tercümenin isimlerin başına getirmiş olduğu şeylerin en va-

himi de şudur: *İsa* ismi önce *Christos*'a ve ondan da *Christ*'e dönüştü. Böylece İsa'nın Avrupa dillerindeki karşılığı Christ oldu. Dahası İsa ömrü hayatında bu kelime veya ismi hiç duymamıştı.

Aynı şekilde İsa'nın, öğrencisi Simon veya Sem'an'a söylediği: "Sen kilisemi üzerine bina edeceğim kayasın" sözündeki *kaya/es-sahra* kelimesi önce Peteros ve sonrasında da Peter halini almış ve sonuçta Simon ismi de, kendisinin hayatında hiç duymadığı Peter'e dönüşmüş oldu.

Havari Paul'a gelince, onun asıl ismi Saul'dür ve bu zamanla Paul'a dönüşmüş ve sonra da Arapça'ya Pavlos şeklinde aktarılmıştır.

İşte bu, tercüme esnasında sadece isimlerin başına gelen şeydir. Diğer sözleri, harfleri, fiilleri varın siz düşünün... Yine İncil'i baştan sona kadar okuduğumuzda "Bible" kelimesini bulamayız. Bu kelime İncil kelimesinin Avrupa dillerindeki karşılığıdır. Bu da Bible kelimesinin Yunanca "biblos"tan türemiş olması ve bunun da "kitap" anlamına gelmesinden dolayıdır.

İşte elimizde bulunan kitap bu. Onu kimin yazdığını bilmiyoruz. Ancak biz onu aslı olmayan/kesin olarak bilmediğimiz bazı havari ve peygamberlere izafe ediyoruz ve Allah'ın kelamı elçilerin ve başkalarının sözleriyle karışmış olmasına rağmen biz yine de ona *kelamullah* diyoruz. Bazı elçiler ve yazıcılar, rivayetlerinin İsa hakkında şahit oldukları ve bildikleri şeylerden ibaret olduğunu söylemelerine karşın biz ona Allah'tan bir vahiydir diyoruz. Bunun da ötesinde havarilerin sözlerini içine alan bu en eski nüshalar, havarilere ve Yeni Ahit yazıcıları için yabancı bir dil olan Yunanca ile yazılmıştır. Bütün bunlara ilaveten, ortada birçok İncil nüshalarının bulunduğunu söylemek istiyorum. Biz burada *nüshalar* derken İncil'in değişik dillere tercümelerini buna dahil etmiyoruz. Örneğin, İncil'in Yunanca'dan Arapça ve İngilizce'ye birçok tercümelerini bulabiliriz ve mütercimin tercihine göre bazı kelimelerin değiştiğine

tanık oluruz. Mesela İncil'in birinde *mesrûr* (mutlu, şen, neşeli), bir diğerinde *mübtehiç* (mutlu, neşeli, sevinçli) kelimesini görürüz ki bu, İncil'de görülen bir ihtilaf değil sadece mütercimin seçimidir.

Katoliklere göre Eski Ahit'in 46, Protestanlara göre ise 39 bölüm ihtiva ettiğini gördüğümüzde gerçekten de İncil'in iki ayrı nüshasıyla karşı karşıya olduğumuzda bir şüphe kalmaz ve bu iki nüshada tercüme ihtilafının bir dahli de yoktur. Protestanların, Katoliklerden farklı olarak İncillerinden yedi kitabı kabul etmemelerinin sebebi, bunları şaibeli saymaları ve tercümelerinin de sağlıklı olmamasıdır. Protestanlar bununla önemli bir noktaya işaret etmişlerdir. Bu da kalem sürçmesi, tahrif ve eklemenin-çıkarmanın gerçekleşmiş olduğu ihtimalidir. Gerçekten de bunun vuku bulması kuvvetle muhtemeldir. Çünkü İncilleri Yunanca'dan nakletme ve yazma işlemi bir kişinin veya bir topluluğun mizaç ve kararına bağlı olmuştur.

Bütün bunlar, elimizde yazılı olarak mevcut olanların hepsinin Allah'tan olmasının imkansızlığını göstermekte veya bunların bizzat Allah tarafından harfiyyen veya cümle olarak vahyedildiği şekliyle olmadığını ifade etmektedir. Buna, Kitab-ı Mukaddes karşısındaki tutumlarıyla gruplara ayrılan Kiliselerin ihtilafını da eklemek istiyorum veya Tanrı'ya, İsa'ya ve onun öğretilerine özel yaklaşımlarla yapılan Kitab-ı Mukaddes tercümelerini zikretmek istiyorum. Buna bir örnek Kitab-ı Mukaddes'in Kral James nüshasıdır. Bu nüsha, 1611 yılında, İngiltere *Kralı James I* tarafından İngilizce'ye tercüme ettirilip yazdırılan, basım ve yayımına muvafakat verdiğinden dolayı da bu adla isimlendirilen nüshadır. Ortada 1952 yılında *Gözden Geçirilmiş Nüsha* diye iki baskı yapan başka bir Kitab-ı Mukaddes baskısı daha vardır. Bu kitabın ikinci baskısına, birinci baskıda olmayan bazı metinlerin eklendiği görülmektedir. Yine Yehova Şahitleri'ne özgü *Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Çevirisi* adlı nüsha da, sadece Yehova Şahitleri'ne hitap eder. Ayrıca *Good News Bible* diye isimlendirilen yeni bir nüsha daha bulunmaktadır.

Sahipleri tarafından Yunanca nüshaya literal yönden ve anlamca en yakın olduğu ve İsa'nın ve diğer havarilerin müjdeye layık en doğru sözü olarak intisab edilmesi gerektiği iddia edilen daha birçok nüshalar bulunmaktadır.

Ancak, başvurulan ve incelenen nüshaların çokluğundan ve bunların hepsinin içerdiği çelişkili ve ihtilaflı metinler ve sözlerden dolayı bunların Tanrı katından gelmiş olması makul görünmemektedir. Tam tersine diğer kutsal öğretilere muhalif olmaktadır. Bununla ilgili olarak bazı okumalar yapmakta fayda vardır:

"*Ve İsrail'e karşı Rabbin öfkesi yine alevlendi, ve git İsrail'i ve Yahuda'yı say, diye Davud'u onlara karşı tahrik etti.*"[13]

Başka bir yerde ise şöyle deniyor: "*Ve şeytan İsrail'e karşı kalktı ve İsrail'i, saymak için Davud'u tahrik etti.*"[14]

Burada birinci metne göre İsrailoğullarını saymaya Davud'u tahrik eden Allah'tır. İkinci metne göre ise şeytandır. Halbuki Allah ve şeytan bir işte ittifak etmez.

Bu yazılı şey eğer Allah'ın kelamı ise, üçüncü bir seçeneği olmayan iki şeyle karşılaşıyoruz. Ya Allah iki metinden birinde hata etmiştir ki, bu küfrü muciptir veya bu sözü nakleden veya yazan kişi kasıtlı veya kasıtsız olarak hata etmiştir. Daha çok tercih edilen de budur. Bunun kanıtı da yazılan şeyin illa da Tanrı sözü olmasının şart olmadığıdır. Aynı şekilde tekrar bakalım: "*Ve Gad Davuda gelip ona bildirdi ve kendisine dedi: Sana memleketinde yedi kıtlık yılı mı gelsin? Yoksa düşmanların seni kovalarken onların önünde üç ay mı kaçarsın?..*"[15]

Sonra başka bir yerde; "*Ve Gad Davud'a gelip ona dedi: Rab şöyle diyor: İstediğini al: ya üç yıl kıtlık, yahut düşmanlarının kılıcı sana erişerek seni sıkıştıranların önünde üç ay bitip tükenmek...*"[16]

Acaba üç veya yedi yıl konusundaki hata Tanrısal bir şey mi, yoksa Davud kıssasını açıklayan bir beşerin hatası mı?

Bu minval üzere daha başka şeyler de buluruz:

"*Yehoyakin kral olduğu zaman sekiz yaşında idi ve Yeruşalimde üç ay on gün krallık etti ve Rabb'in gözünde kötü olanı yaptı.*"[17]

"*Yehoyakin kral olduğu zaman on sekiz yaşında idi ve Yeruşalimde üç ay krallık etti.*"[18]

Yine: "*Ve Suriyeliler (Aram) İsrail'in önünden kaçtılar ve Davud yedi yüz araba cenkçilerile kırk bin atlı telef etti ve ordu başbuğu Şobakı vurdu ve o orada öldü.*"[19]

Buna karşılık başka bir yerde de şöyle denilmektedir: "*Ve Suriyeliler İsrail'in önünden kaçtılar ve Davud Suriyelilerden yedi bin araba cenkçilerile kırk bin yaya asker öldürdü, ordu başbuğu Şofak'ı da öldürdü.*"[20]

Bir yerde yedi yüz araba, başka bir yerde yedi bin araba. Buradaki hatanın, sadece rakamın önündeki bir sıfırdan ibaret olduğunu kimse iddia edemez. Çünkü sıfır Mesih'ten birkaç yüz yıl sonra Araplarca bulunup dünyaya yayılasıya kadar onu ne Yahudiler, ne de Hıristiyanlar biliyordu.

Kitab-ı Mukaddes'in Hz. Süleyman'ın sarayını nitelemesine de bir bakalım: "*Ve bir karış kalınlıkta idi; ve onun kenarı bir kâse kenarı gibi zambak çiçeği gibi işlenmişti; iki bin bat su alırdı.*"[21]

Diğer yandan şöyle dendiğini de görüyoruz: "*Ve kalınlığı bir avuç idi ve kenarı bir kâse kenarı gibi, zambak çiçeği gibi işlenmişti, içi üç bin bat su alırdı.*"[22]

Eski Ahit'teki bu çelişkili örnekler Allah'ın sözü veya vahyi olarak iddia edilmektedir. Yeni Ahit'e gelince, bu konuda Hz. İsa'nın soyunu saymakla başlayan Matta İncili'nin ilk ayetlerini okumak yeterlidir (Matta, 1/ 1-17). Daha sonra da aynı şeyi yapan Luka İncili'ne bakalım, ne göreceğiz? (Luka, 3/ 23-38).

Matta İncili İsa'nın soyu hakkında İbrahim'le sona eren 40 ata sayarken, Luka'nın Tanrı'yla biten 76 nesil saydığını görmekteyiz.

Davud'dan başlayarak İsa'nın isimlerinin listesini çıkarmaya kalkışırsak, Matta'ya göre Davud'dan İsa'yı evlatlık edinen Yusuf'a kadar 25 isim, Luka'ya göre ise, Davud'dan Yusuf'a kadar 40 isim karşımıza çıkar.

Her iki kitaptaki bu isimler, Davud ve Yusuf adları hariç birbirine benzememekte ve tutmamaktadır. Bazı Hıristiyan din adamları bununla ilgili şöyle diyorlar: Aslında sayılan bu iki soy silsilesi, Yusuf ve İsa'nın annesi Meryem'in soyudur. Ancak ne yazık ki, her iki listede Yusuf ismi tekraren bulunmasına karşın, Meryem'i her ikisinde de göremiyoruz.

İşin garip tarafı, her iki liste de Mesih'i Yusuf'a bağlarken, Hıristiyanların ve Müslümanların inanışına göre Yusuf İsa'nın babası değildir. İki listeden birisinin İsa'nın soyunu annesine bağladığını farz etsek bile, bu sadece bir teori olur. O halde İsa'nın babası olmadığı halde, İncil niçin Yusuf'u zikretmektedir?

Olayı izaha çalışan bazıları bunun sebebini, İsa'nın bunu kendisini evlatlık edinen Yusuf'a varis olabilmek (için yaptığı) şeklinde açıklamaktadır. Biz de o zaman deriz ki: Ne zamandan beri İsa Yusuf'tan veya bir başkasından kalacak olan mirasa tamah etti veya göz dikti?

Gerçek şudur: Burada iki liste arasında apaçık bir çelişki vardır. Eğer bu söz Tanrı sözü olsaydı bu çelişkinin olması mümkün değildi. Bütün bunlardan daha da vahimi Matta (1/2-3) ve Luka'nın (3/33) Perets bin Yahuda'yı (Perets ve Yahuda'yı) İsa'nın ceddinden saymalarıdır.

Yahudilik'in kendisinden türemiş olduğu *Yahuda*, İsrailoğulları'nın İbrahim oğlu İshak oğlu Yakub'tan sonraki çağrılışları/isimleridir.

Yahuda, ölen oğlu Er'in karısı Tamar ile (yani gelini ile) gayri-meşru ilişki sonucunda Perets adında bir çocuğa sahip olan kişidir.

Bu hikâye Tekvin (38/6-30)'de geçmektedir. Acaba İsa'nın bir zina çocuğunun neslinden olması makul müdür?

İsa'nın böyle biri olmasından Allah'a sığınırız. Okuduklarımız, sadece yazarının hayal ürünü, Allah ve onun vahyi ile herhangi bir ilişkisi olmayan şeylerdir.

Markos İncili'nde rastladığımız başka bir örnek daha vardır:

"Galile Denizi kıyısından geçerek, Simun'u ve kardeşi Andreas'ı denize ağ atarlarken gördü; çünkü balıkçı idiler. İsa onlara dedi: Ardımca gelin, sizi insan avcıları yapacağım."[23]

Markos burada, daha önce zikrettiğimiz gibi, tercüme işleminden sonra adı Peter ve Petrus'a dönüşmüş olan Sem'an veya Simon'la ilk defa nasıl karşılaştığını bize haber veriyor. Ancak bu rivayet Yuhanna'nın aynı konudaki şu rivayetiyle çelişmektedir: "*Yahya'dan işitip İsa'nın ardınca giden iki kişiden biri Simun Petrus'un kardeşi, Andreas idi. Bu, önce kendi kardeşi Simunu bulup ona: Biz Mesih'i (ki, tercümesi, Hristos'tur) bulduk, dedi. Onu İsa'ya götürdü. İsa ona bakıp dedi: Sen Yuhanna oğlu Simun'sun. Sen Kifas (ki, Petrus diye tercüme olunur) çağrılacaksın.*"[24]

Böylece Yuhanna ile Markos'un rivayet ettikleri hikâyeler arasında farklılık olduğunu görmekteyiz. Bunlar, Eski ve Yeni Ahit'te birçok benzerlikleri bulunan sınırlı birkaç örnekten başka bir şey değildir. Farklılıkların haddi hesabı yok. Çelişkiler çok fazla ve biz bunlardan bazılarına bu kitap boyunca değineceğiz. *Ancak burada can alıcı nokta, bizim sonuçta Kitab-ı Mukaddes'in her iki Ahit'i ile birlikte Tanrı kelamı olduğu kanaatine ulaşmamız dışında onun aynı zamanda Tanrı kelamı ve peygamber sözlerinin de karıştığı bir beşer sözü olduğu inancına varmamızdır.*

Şimdi de, İbrahim'in Eski Ahit'te, Mısırlıların karısı Sara'yı gü-

zelliğinden dolayı öldürmemesi için, onu kız kardeşi olarak takdim etmesine bir bakalım.

"*Ve Firavun Abram'ı çağırıp dedi: Bana bu yaptığın nedir? Bu senin karın olduğunu niçin bana bildirmedin? Niçin bu benim kızkardeşimdir dedin, ben de onu karı olarak aldım ve şimdi, işte karın, al ve git.*"[25]

Eski Ahit İbrahim'i sadece bir defacık yalancılıkla nitelemekle yetinmez. Bilakis Abimelek kavmiyle karşılaştığında da bu yalanı bir daha tekrar eder. Ayrıca Eski Ahit bu yalanı, özrü kabahatinden büyük bir yalanla temize çıkarmaya çalışmaktadır:

"*Ve İbrahim dedi: Çünkü, gerçekten bu yerde Allah korkusu yoktur, ve karım yüzünden beni öldürecekler, dedim. Ve gerçekten de kız kardeşimdir, kendisi babamın kızıdır, fakat annemin kızı değildir ve benim karım oldu.*"[26]

İncil'de şu aşağıdaki şekilde yazılı iken, peygamberlerin babası olan İbrahim'in böyle bir özürle yalanına mazeret araması ham bir hayaldir.

"*Babasının kızı veya anasının kızı olan kız kardeşi ile yatan lanetli olsun. Ve bütün kavim: Amin, diyecek.*"[27]

Burada üç seçenekle karşı karşıyayız:

1-Peygamberlerin babası İbrahim lanetlenmiştir; çünkü babasının kızı olan kız kardeşiyle evlenmiştir.

2- Peygamberlerin babası İbrahim bu iki metne göre sadece üç defa yalan söylemiştir.

3- Peygamberlerin babası İbrahim bütün bu iftiralardan berîdir. Burada asıl yalancı bu İncil metinlerini rivayet eden veya yazandır.

İbrahim'in kardeşinin oğlu Lut hakkında Kitab-ı Mukaddes'in söylediklerine de bir bakalım:

"*Lut Soar'da kalmaktan korkuyordu. Bu yüzden iki kızıyla*

kentten ayrılarak dağa yerleşti, onlarla birlikte bir mağarada yaşamaya başladı. Büyük kızı küçüğüne, babamız yaşlı dedi, dünya geleneklerine uygun biçimde burada bizimle yatabilecek bir erkek yok. Gel, babamıza şarap içirelim, soyumuzu yaşatmak için onunla yatalım. O gece babalarına şarap içirdiler. Büyük kız gidip babasıyla yattı. Ancak Lut yatıp kalktığının farkında değildi. Ertesi gün büyük kız küçüğüne, dün gece babamla yattım dedi, bu gece de ona şarap içirelim. Soyumuzu yaşatmak için sen de onunla yat. O gece de babalarına şarap içirdiler ve küçük kız babasıyla yattı. Ama Lut yatıp kalktığının farkında değildi. Böylece Lut'un iki kızı da öz babalarından hamile kaldılar."[28]

Lut hakkında bu okuduklarına okuyucu inanmayacaktır. Ancak bu, bütün Tevrat nüshalarında mevcuttur. O Lut ki, homoseksüelliğe batmış olan Sodom ve Gomore'nin yok oluşunda Allah'ın kurtardığı elçisidir. (Buna rağmen) Lut çok rahat bir şekilde içki içmekte, içkinin verdiği sarhoşlukla sırasıyla iki kızıyla da yatmaktadır. Ve bu durum iki kızının hamile kalmasıyla sonuçlanmaktadır.

Bu hangi akla sığar ve Allah'ın böyle kelamı olur mu?

Yüce Allah (cinsel sapıklık yüzünden) daha önce helak ettiği iki beldeden Lut'u ailesini kurtarmışken, şimdi onun sarhoş olup iki kızıyla yattığını kabul mü edeceğiz?

Bu Allah'tan gelen bir vahiy midir? Eğer Allah'ın vahyi ise, bu hayâlî çirkin kıssanın nesinden istifade edeceğiz? Burada eğitim, ahlak veya edep açısından ders alınacak bir şey var mıdır? Havari Pavlos'un dediği gibi: "*Allah tarafından vahyedilen her yazı talim, tedip, ıslah ve salahta olan terbiye için de faydalıdır; ta ki, Allah adamı her iyi iş için mücehhez olarak kâmil olsun.*"[29]

Acaba Tevrat'ta bu tarzda geçen tek adice hikâye bu mudur? Asla. Ortada o kadar çok kıssalar var ki? Bunlardan biri de Tek-

vin'de* anlatılan Yahuda hikâyesidir. Hikâyeye göre Tamar ölen eşinin babası Yahuda'ya hile kurar. Yahuda'yla beraber uyur ve ondan hamile kalır ve ikiz doğurur. Yeni Ahit yazıcıları Matta ve Markos da, bu ikizlerden biri olan Peres'i İsa'nın ecdadından birisi olarak ikame ederler. İşin garip tarafı ise Yahuda geliniyle yattığında içki ve sarhoşluk özrü de yoktu. Tam tersine yaptığı bu fiili daha berbat iğrenç bir özürle yapmıştır. O da, onu yolda giderken gördüğünde fahişe zannetmesidir. Onun kendi gelini olduğunu bilmeden onunla yatmak istedi. Burada özür kabahatten daha büyüktür. Özellikle Yahuda'nın, İbrahim oğlu, İshak oğlu Yakub'un oğlu hatırlanırsa.

---

* "Yahuda ilk oğlu Er için bir kadın aldı. Kadının adı Tamar'dı. Yahuda'nın ilk oğlu Er, Rabb'in gözünde kötüydü. Bu yüzden Rab onu öldürdü. Yahuda Onan'a, kardeşinin karısıyla evlen dedi. Kayınbiraderlik görevini yap. Kardeşinin soyunu sürdür. Ama Onan, doğacak çocukların kendisine ait olmayacağını biliyordu. Bu yüzden ne zaman kardeşinin karısıyla yatsa, kardeşine soy yetiştirmemek için menisini yere boşaltıyordu. Bu yaptığı Rabb'in gözünde kötüydü. Bu yüzden Rab onu da öldürdü. Bunun üzerine Yahuda, gelini Tamar'a, babanın evine dön dedi, oğlum Şela büyüyünceye kadar orada dul olarak yaşa. Yahuda, Şela da kardeşleri gibi ölebilir diye düşünüyordu. Böylece Tamar babasının evine döndü. Uzun süre sonra Şua'nın kızı olan Yahuda'nın karısı öldü. Yahuda yası bittikten sonra arkadaşı Adullamlı Hira'yla birlikte Timna'ya, sürüsünü kırkanların yanına gitti. Tamar'a, kayınbaban sürüsünü kırkmak için Timna'ya gidiyor diye haber verdiler. Tamar üzerindeki dul giysilerini çıkardı. Peçesini örttü, sarınıp Timna yolu üzerindeki Enayim Kapısı'nda oturdu. Çünkü Şela büyüdüğü halde onunla evlenmesine izin verilmediğini görmüştü. Yahuda onu görünce fahişe sandı. Çünkü yüzü örtülüydü. Yolun kenarına, ona doğru seğirterek, kendi gelini olduğunu bilmeden, hadi gel, seninle yatmak istiyorum dedi. Tamar, 'Seninle yatarsam, bana ne vereceksin?' diye sordu. Yahuda, sürümden sana bir oğlak göndereyim dedi. Tamar, 'Oğlağı gönderinceye kadar rehin olarak bana bir şey verebilir misin?' dedi. Yahuda, 'Ne vereyim?' diye sordu. Tamar, mührünü, kaytanını ve elindeki değneği diye

Bu kıssada istifade edilecek bir şey var mıdır? Asla. Bu tip çirkin ve adice kıssalardan elde edilecek bir fayda yoktur. Bir diğer örnek de Hezekiel (23/1-49) kitabında anlatılan iki ahlaksız kızın hikâyesidir fakat biz burada buna girmek istemiyoruz. Esasen bu verdiğimiz örnekler bunları yazan ve böyle dolduranın tanrı veya onun peygamberlerinden birisinin olmasının imkansız olduğunu söylememiz için yeterlidir. Bunları yazanlar, olsa olsa heva/heves sahibi ve değişik amaçları olan kişilerdir.

Ancak Tevrat'ta dikkatli okuyucunun gözünden kaçmayan başka açık ilaveler bulabiliriz. Şimdi buna örnek vereceğiz.

---

yanıtladı. Yahuda bunları verip onunla yattı. Tamar hamile kaldı. Gidip peçesini çıkardı, yine dul giysilerini giydi. Bu arada Yahuda rehin bıraktığı eşyaları geri almak için Adullam'lı arkadaşıyla kadına bir oğlak gönderdi. Ne var ki arkadaşı kadını bulamadı. O çevrede yaşayanlara, 'Enayim'de, yol kenarında bir fahişe vardı, nerede o?' diye sordu. Burada öyle bir kadın yok' diye karşılık verdiler. Bunun üzerine Yahuda'nın yanına dönerek, kadını bulamadım' dedi. O çevrede yaşayanlar da 'Burada fahişe yok' dediler. Yahuda, varsın eşyalar onun olsun dedi. Kimseyi kendimize güldürmeyelim. Ben oğlağı gönderdim, ama sen kadını bulamadın. Yaklaşık üç ay sonra Yahuda'ya, gelinin Tamar zina etmiş, şu anda hamile diye haber verdiler. Yahuda, onu dışarıya çıkarıp yakın dedi. Tamar dışarı çıkarılınca, kayınbabasına, ben bu eşyaların sahibinden hamile kaldım diye haber gönderdi, lütfen şunlara bak. Bu mühür, kaytan, değnek kime ait? Yahuda eşyaları tanıdı. O benden daha doğru bir kişi dedi, Çünkü onu oğlum Şela'ya almadım. Bir daha onunla yatmadı. Doğum vakti gelince Tamar'ın rahminde ikiz olduğu anlaşıldı. Doğum yaparken ikizlerden biri elini dışarı çıkardı. Ebe çocuğun elini yakalayıp bileğine kırmızı bir iplik bağladı, Bu önce doğdu dedi. Ne var ki, çocuk elini içeri çekti, o sırada da kardeşi doğdu. Ebe, Kendine böyle mi gedik açtın? dedi. Bu yüzden çocuğa Peres adı kondu. Sonra bileğine kırmızı iplik bağlı kardeşi doğdu. Ona da Zerah adı verildi. (Tekvin, 38/ 6-30). (Kitabın Arapça nüshasında bulunmayan bu Tevrat metni konunun daha iyi anlaşılması için tarafımızdan eklenmiştir). Çn.

Tekvin bölümü bize, Allah her ikisine de isimlerini değiştirmelerini emretmeden önce İbrahim'in *Abram*, Sara'nın ise *Saray* olduğuyla ilgili kıssayı rivayet etmektedir. Sara İbrahim'e çocuk doğurmamıştı. Bunun için Sara, belki ona çocuk doğurur diye Mısırlı cariyesi Hacer'i İbrahim'e vermişti.

"*Karısı Saray Avram'a çocuk verememişti. Saray'ın Hacer adında Mısırlı bir cariyesi vardı. Saray, Avram'a, "RAB çocuk sahibi olmamı engelledi dedi, lütfen, cariyemle yat. Belki bu yoldan bir çocuk sahibi olabilirim. Avram, Saray'ın sözünü dinledi. Saray, Mısırlı cariyesi Hacer'i kocası Avram'a karı olarak verdi. Bu olay Avram Kenan'da on yıl yaşadıktan sonra oldu.*"[30]

Hacer İbrahim'den hamile kalır ve İsmail adında bir erkek çocuk doğurur. Bu sırada İbrahim 86 yaşında idi.

"*Hacer, Avram'a bir erkek çocuk doğurdu. Avram çocuğun adını İsmail koydu. Hacer İsmail'i doğurduğunda, Avram seksen altı yaşındaydı.*"[31]

Bundan sonra Allah İbrahim'e ismini değiştirmesini emreder ve sonra onunla ve nesliyle ahit keser:

"*Artık adın Avram değil, İbrahim olacak. Çünkü seni birçok ulusun babası yapacağım. Seni çok verimli kılacağım. Soyundan uluslar doğacak, krallar çıkacak. Antlaşmamı seninle ve soyunla kuşaklar boyunca, sonsuza dek sürdüreceğim. Senin, senden sonra da soyunun Tanrısı olacağım. Bir yabancı olarak yaşadığın toprakları, bütün Kenan ülkesini sonsuza dek mülkünüz olmak üzere sana ve soyuna vereceğim. Onların Tanrısı olacağım. Tanrı İbrahim'e, Sen ve soyun kuşaklar boyu antlaşmama bağlı kalmalısınız dedi, seninle ve soyunla yaptığım antlaşmanın koşulu şudur: Aranızdaki erkeklerin hepsi sünnet edilecek. Sünnet olmalısınız. Sünnet aramızdaki antlaşmanın belirtisi olacak.*"[32]

Allah'ın emrettiği şey gerçekleşti.

"*Oğlu İsmail on üç yaşında sünnet oldu.*"[33]

Bundan sonra da Sara hamile kalır ve İbrahim'in İshak diye adlandırdığı bir erkek çocuğu doğurur. Bunun üzerine iki eş Sara ile Hacer arasında kıskançlık baş gösterir ve Sara, İbrahim'den Hacer ve çocuğunu uzaklaştırmasını ister.

"*Ne var ki Sara, Mısırlı Hacer'in İbrahim'den olma oğlu İsmail'in alay ettiğini görünce, İbrahim'e, Bu cariyeyle oğlunu kov dedi, bu cariyenin oğlu, oğlum İshak'ın mirasına ortak olmasın. Bu İbrahim'i çok üzdü, çünkü İsmail de öz oğluydu.*"[34]

İlginç ve garip olan şey, Sara'nın Hacer ve oğlunu uzaklaştırmayı istemiş olmasının, oğul İsmail'i babasının mirasından mahrum bırakmamasıdır. Çünkü o büyük oğuldur. Çünkü Kitab-ı Mukaddes şöyle der:

"*Eğer bir adamın iki karısı varsa, birini seviyor, öbüründen hoşlanmıyorsa; iki kadın da kendisine oğullar doğurmuşsa; ilk oğul hoşlanmadığı kadının oğluysa; adam malını miras olarak oğullarına bölüştürdüğü gün sevdiği kadının oğlunu kayırıp ona ilk oğulluk hakkını veremez. Hoşlanmadığı kadının oğlunu ilk doğan oğul olarak tanıyacak ve ona bütün malından iki pay verecektir. Çünkü bu oğul babasının gücünün ilk ürünüdür. İlk oğulluk hakkı onun olacak.*"[35]

Yukarıdaki sözler gayet açık. Ayrıca buna Hacer'in sevilmeyen eş olmadığını ve İsmail'in de ilk çocuk olduğunu ve kardeşi İshak'tan on beş yaş büyük olduğunu da eklemeyiz. Şöyle ki:

"*Hacer İsmail'i doğurduğunda, Avram seksen altı yaşındaydı.*"[36]

"*İshak doğduğunda İbrahim yüz yaşındaydı.*"[37]

Bütün bunların ötesinde Tekvin (21/11)'den açıkça anladığımız üzere, İbrahim oğlu İsmail'i seviyordu. İsmail de babasının mirasından hakkını almıştır. Biz yine de kıssaya devam edelim:

"İbrahim sabah erkenden kalktı, biraz yiyecek, bir tulum da su hazırlayıp Hacer'in omuzuna attı, çocuğunu da verip onu gönderdi. Hacer Beer-Şeva Çölü'ne gitti, orada bir süre dolaştı."[38]

Burada iki konu üzerinde durmamız gerekmektedir. Birincisi, İbrahim gibi Allah'ın en yakını bir peygamber ve salih bir adamın, ilk oğlunu ve annesini böyle gayri insani ve layık olmayan bir yolla atması mümkün değildir. Eğer İbrahim bu yaptığı eylemi eşi Sara'yı razı etmek ve Rabbine itaat için yaptıysa, mantıklı olan onları kendi elleriyle alıp güvenli uzak bir yere götürmesiydi. Eğer bunu yapamayacak durumda idiyse, daha doğru olan, onlara yardımcı birisini vermesi ve yetecek kadar mal tedarik etmesi olurdu. Özellikle Tevrat İbrahim'in zengin biri olduğunu da anlatmaktadır. Haddizatında işte bu, rivayetin ayrıntılarının sıhhatinde bizi şüpheye düşüren bir durumdur.

Okuyucunun dikkatini çekmek istediğimiz diğer bir konu ise, Hacer ve oğlunun, Sara ve oğlunun oturdukları yerden uzak bir yer olan Beer-Şiva Çölü'nde ikamet etmelerinin farz edilmesidir.

"Daha sonra Tanrı İbrahim'i denedi. 'İbrahim!' diye seslendi. İbrahim, 'Buradayım!' dedi. Tanrı, 'İshak'ı, sevdiğin biricik oğlunu al, Moriya bölgesine git dedi, orada sana göstereceğim bir dağda oğlunu yakmalık sunu olarak sun.'"[39]

Okuyucu *biricik oğlun* tabiri ile *İshak* arasındaki açık çelişkiye dikkat etmiş midir acaba? İshak hiçbir an İbrahim'in biricik oğlu olmamıştır. Bilakis on üç sene boyunca İbrahim'in biricik oğlu İsmail idi. Kesin olan şey, Allah'ın *biricik oğlun* tabiri ile ya *İsmail*'i kastetmiş olması veya *sevdiğin oğlun İshak* demiş olmasının gerektiğidir. *Biricik* kelimesini ise, Tekvin'in bu bölümünü yazan kişi eklemiştir. Veyahut sonradan eklenmiş olan *İshak* kelimesidir. Çünkü, *biricik oğul* ve *İshak* kesinlikle bir arada kullanılamaz. Bazıları İshak'ın *biricik oğul* diye isimlendirilmesinin sebebi olarak, onun İbrahim'in

ilk eşi olan Sara'dan, İsmail'in ise cariye olan Hacer'den doğmasını ileri sürerlerse, buna şu şekilde cevap veririz:

Hacer her ne kadar cariye olsa da, Kitab-ı Mukaddes'in hatırlattığı üzere o İbrahim'in eş olmuştur. O İbrahim'in diğer esirleriyle aynı değildi. İlk oğul İsmail'e gelince, o İbrahim'in neslindendir, hiçbir zaman annesinin kim olduğu önemli değildir.

Bunun için durum şu iki seçenekten öteye geçmez: Allah ya; *biricik oğul* demiştir ve daha sonra buna İshak ismi eklenmiştir veya *sevdiğin oğlun İshak* demiştir ve buna da *biricik* sıfatı eklenmiştir. Rivayetin aslına göre Allah'ın neyi kastettiğini anlamamız için okumaya devam edeceğiz.

"*Tanrı'nın kendisine belirttiği yere varınca İbrahim bir sunak yaptı, üzerine odun dizdi. Oğlu İshak'ı bağlayıp sunaktaki odunların üzerine yatırdı. Onu boğazlamak için uzanıp bıçağı aldı. Ama Rabb'in meleği göklerden, 'İbrahim, İbrahim!' diye seslendi. İbrahim, 'İşte buradayım!' diye karşılık verdi. Melek, 'Çocuğa dokunma' dedi, 'ona hiçbir şey yapma. Şimdi Tanrı'dan korktuğunu anladım, biricik oğlunu benden esirgemedin.' İbrahim çevresine bakınca, boynuzları sık çalılara takılmış bir koç gördü. Gidip koçu getirdi. Oğlunun yerine onu yakmalık sunu olarak sundu.*"[40]

Çelişki aynı şekilde burada da tekrar etmektedir. Ancak İbrahim'in, Allah'ın bir nimeti ve fidyesi olarak oğlu yerine koçu boğazladığı açıkça dikkatleri çekmektedir. Biz de soruyoruz: Acaba bu ibadeti, bunun anısına devam ettirmiş olan, İshak'ın nesli mi yoksa geçmişte ve halen devam ettirmekte olan İsmail'in nesli mi?

Elbette doğal olarak İsmail'in neslidir. İslam'dan önce ve sonrasında Araplar Kabe'ye haccın bir alameti olarak kurban ibadetini devam ettirmişlerdir. Bu da *biricik oğul*un, metin yazarının batılı ispat etmek için ileri sürdüğü gibi İshak değil, İsmail olduğunu kuvvetlendirmektedir. Burada şu Kur'an ayetinin üzerinde durmamız ge-

rekmektedir: "*Vay haline o kimselerin ki Kitabı elleriyle yazarlar, sonra o yazdıkları şeyi az bir para karşılığında satmak için 'bu Allah katındandır' derler.*"[41]

Burada tekrar, bu eklemenin batıl olduğunu ve *biricik oğul*un İsmail olduğunu vurgulamamız gerekmektedir. Bunun için bize düşen Tekvin 22 Bab'a bakmaktır:

"*Sonra İbrahim uşaklarının yanına döndü. Birlikte yola çıkıp Beer-Şeva'ya gittiler. İbrahim Beer-Şeva'da kaldı.*"[42]

Beer-Şeva, Hacer ve oğlu İsmail'in gittikleri yer değil miydi? Bu İbrahim'in *biricik oğlu*yla beraber, çölde Beer-Şeva'ya annesinin yanına döndüğüne açık bir kanıt değil midir? Burada sözü edilen anne Hacer ve oğul ise İsmail'dir.

Bütün bu örnekleri Kitab-ı Mukaddes'e insan elinin kötü yönde dokunduğunu, bazılarının iftira, yalan, evham ve hayal ürünü kurgularla akıllarına gelenleri ona doldurduklarını okuyucuya açıklamak için verdik. Onun içindeki çelişkiler de bunu kesinleştirmektedir.

Kur'an'ın şu ayetini hatırlatmak durumundayız:

"*Hâlâ Kur'an üzerinde gereği gibi düşünmeyecekler mi? Eğer o Allah'tan başkası tarafından gelmiş olsaydı onda birçok tutarsızlık bulurlardı.*"[43]

Konumuz Kitab-ı Mukaddesle sınırlı olmakla beraber gerçek şu ki, bu Kur'an ayeti ilahi kitapların kaynağını ispat etmede açık bir hüküm teşkil etmektedir. Gerçekten de Kitab-ı Mukaddes akla uymayan birçok çelişki ve farklılıklarla doludur. Bundan dolayı onda yazılı olanlarla ilgili olarak uyanık olmak zorundayız. Onun zikrettiği her şeyi çok kutsal bir kaynakmış gibi almamamız gerekmektedir.

Buraya kadar Kitab-ı Mukaddes'in Tanrı kelamının ve peygamberlerin sözlerinin yanında, aynı zamanda beşer sözleri de ihtiva ettiğini gösterdik. Beşer sözü ise her an hata ve nefsani arzulara açıktır.

DİPNOTLAR

1 II. Timoteosa, 3/ 16-17.
2 İşaya, 45/ 5-7.
3 İşaya, 43/ 11.
4 İşaya, 45/ 22.
5 Çıkış, 6/ 2-3.
6 Matta, 27/ 46.
7 Markos, 12/ 29.
8 Markos, 10/ 18.
9 Markos, 11/ 11-12.
10 Luka, 1/ 1-4.
11 Yuhanna, 19/ 35.
12 Yuhanna, 21/ 24-25.
13 II. Samuel, 24/ 1.
14 I. Tarihler, 21/ 1.
15 II. Samuel, 24/ 13.
16 I. Tarihler, 21/ 11-12.
17 II. Tarihler, 36/ 9.
18 II. Krallar, 24/ 8.
19 II. Samuel, 10/ 18.
20 I. Tarihler, 19/ 18.
21 I. Krallar, 7/ 26.
22 II. Tarihler, 4/ 5.
23 Markos, 1/ 16-17.
24 Yuhanna, 1/ 40-42.
25 Tekvin, 12/ 18-19.
26 Tekvin, 20/ 11-12.
27 Tesniye, 27/ 22.
28 Tekvin, 19/ 30-36.
29 II. Timoteos, 3/ 16.
30 Tekvin, 1/ 1-3.

31 Tekvin, 16/ 15-16.
32 Tekvin, 17/ 5-11.
33 Tekvin, 17/ 25.
34 Tekvin, 21/ 9-11.
35 Tesniye, 21/ 15-17.
36 Tekvin, 16/ 16.
37 Tekvin, 21/ 5.
38 Tekvin, 21/ 14.
39 Tekvin, 22/ 1-2.
40 Tekvin, 22/ 9-13.
41 Bakara, 79.
42 Tekvin, 22/ 19.
43 Nisa, 82.

İKİNCİ BÖLÜM

İSA VE HIRİSTİYANLIK

Hz. İsa'dan söz açıldığında, Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Ahit bölümünde onunla ilgili olarak daha çok şey okumaktayız. Eski Ahit'e müracaat edişimiz ise, onda sadece peygamberlikle ilgili bazı ipuçları ve tanıklıklar bulmak içindir.

Hz. İsa, Hz. Musa'nın ölümünden yaklaşık 1300 yıl sonra doğmuştur. Daha önce zikrettiğimiz gibi Yeni Ahit'te Hz. İsa'nın soy kütüğünün bağlandığı iki ayrı silsile mevcut olduğundan, biz burada sadece onun bir *insanoğlu* olmadığını söylemekle yetineceğiz. O, Musa ve Harun'un neslinden olan *Bakire Meryem*'den dünyaya gelmiştir. Meryem, Hz. İbrahim'le yapılan *ahit*ten beri peygamberlikle bilinen bir ailedendir.

Onun insan eli değmemiş bakire bir anneden doğduğuna karar kıldığımıza göre, Mesih'in nesebi ile ilgili söylenenlere biz iltifat etmiyor ve önemsemiyoruz. Ancak Hıristiyanların Mesih'in doğumu ile ilgili bakış açılarına gelince, bununla ilgili Matta İncili'nin zikrettiklerini okuyacağız.

"*İsa Mesih'in doğumu şöyle oldu: Annesi Meryem, Yusuf'la nişanlıydı. Ama birlikte olmalarından önce Meryem'in Kutsal Ruh'tan gebe olduğu anlaşıldı. Nişanlısı Yusuf, doğru bir adam olduğu ve onu herkesin önünde utandırmak istemediği için ondan sessizce ayrılmak niyetindeydi. Ama böyle düşünmesi üzerine Rabb'in bir meleği rüyada ona görünerek şöyle dedi: 'Davud oğlu Yusuf, Meryem'i kendine eş olarak almaktan korkma. Çünkü onun rahminde oluşan, Kutsal Ruh'tandır. Meryem bir oğul doğuracak. Adını İsa koyacaksın. Çünkü halkını günahlarından O kurtaracak.' Bütün bunlar, Rabb'in peygamber aracılığıyla bildirdiği şu söz yerine gelsin diye oldu: 'İşte, kız gebe kalıp bir oğul doğuracak; adını İmmanuel koyacaklar. İmmanuel, Tanrı bizimle demektir.' Yusuf uyanınca Rabb'in meleğinin buyruğuna uydu ve Meryem'i eş olarak yanına aldı. Ama oğlunu doğuruncaya dek Yusuf ona dokunmadı. Doğan çocuğun adını İsa koydu.*"[1]

Hıristiyanlık işte bu noktadan başlamıştır. Çünkü Meryem Kutsal Ruh'tan hamile kalmış ve bu yüzden de o Tanrı'nın oğludur. Çünkü Kutsal Ruh Tanrı'nın bizzat kendisidir. Kendilerini Kitab-ı Mukaddes'le bu şekilde desteklemektedirler.

"*Bundan ötürü Rabb'in kendisi size bir belirti verecek. İşte, kız gebe kalıp bir oğul doğuracak; adını İmmanuel koyacak.*"[2]

Mesih'in Tanrı'nın oğlu olduğuna gelince, buna bu bölümün gelecek sayfalarında temas edeceğiz. Fakat, burada şunu vurgulamamız gerekmektedir. İsa'nın zamanında yaşayan Yahudiler, onun *Tanrı'nın oğlu* olduğu sözünü şiddetli bir küfür olarak görmüşler ve insanları İsa'nın öldürülmesine kadar varacak olan bir karşı gelme ve mücadeleye çağırmışlardır.

Onlar bunu Tevrat metinleriyle de desteklemişlerdir ki bunların hepsini zamanı gelince anacağız.

Yeni Ahit'in İncilleri ve Mektupları, Mesih'in doğumundan çağ-

rısına başlayıncaya kadar geçen otuz yıllık ömrüne çok az değinmektedir.

"*İsa görevine başladığı zaman otuz yaşlarındaydı...*"[3]

İsa ve onun doğumuyla ilgili birçok değişik hikâye ve çelişkiler meselesi çok uzun bir konudur. Matta'nın yeni meydana gelmiş olan doğum olayını araştırmak üzere doğudan gelen *Mecusiler*'den söz ettiğini görmekteyiz.

"*İsa'nın Kral Hirodes devrinde Yahudiye'nin Beytlehem kentinde doğmasından sonra bazı yıldızbilimciler doğudan Yeruşalim'e gelip şöyle dediler: Yahudilerin Kralı olarak doğan çocuk nerede? Doğuda O'nun yıldızını gördük ve O'na tapınmaya geldik.*"[4]

İnciller başka birçok rivayeti sık sık tekrar etmektedir. Ancak bu olay çok önemli olmasına karşın Matta dışındaki diğer İnciller bu hikâyeden hiç söz etmemişlerdir. Biz kıssaya devam edelim: "*Bunun üzerine Hirodes yıldızbilimcileri gizlice çağırıp onlardan yıldızın göründüğü anı tam olarak öğrendi. Gidin, çocuğu dikkatle arayın, bulunca bana haber verin, ben de gelip O'na tapınayım" diyerek onları Beytlehem'e gönderdi. Yıldızbilimciler, kralı dinledikten sonra yola çıktılar. Doğuda görmüş oldukları yıldız onlara yol gösteriyordu, çocuğun bulunduğu yerin üzerine varınca durdu. Yıldızı gördüklerinde olağanüstü bir sevinç duydular. Eve girip çocuğu annesi Meryem'le birlikte görünce yere kapanarak O'na tapındılar. Hazinelerini açıp O'na armağan olarak altın, günnük ve mür sundular. Sonra gördükleri bir düşte Hirodes'in yanına dönmemeleri için uyarılınca ülkelerine başka yoldan döndüler.*"[5]

Burada öncelikle şunu sormamız gerekiyor: Acaba diğer İncil yazarları bu rivayeti niçin zikretmiyor? Mecusileri yeni doğmuş olan bebeğin bulunduğu yere götürmek için yıldızın yol gösterdiği bu kadar önemli bir olay (ı diğer İncil yazarları niçin zikretmezler).

Bu yıldızı onlardan başka kimse görmemiş midir? Halbuki

İsa'nın doğumu Allah'ın çok önemli bir ayeti olarak telakki edilmektedir.

Bu yıldız hakkında ne Matta ne de bir başkası herhangi bir şey haber veriyor. Daha sonra da şunu sormamız gerekmektedir: Mecusiler bu yıldızı doğuda gördüler ve onun yol göstermesiyle geldilerse, Yeruşalim'den Beytlehem'e kadarki uzun bir mesafede bebeğin doğduğu yere yürüyüşlerinde yıldız onlara delalet ettiyse, eğer bütün bunlar vuku bulmuşsa, acaba İsa'yı gördükten hemen sonra niçin ayrılıp çekip gitmişlerdir?

Bu mukaddes doğmuşun (kutsal bebeğin) yanında kalmaları ve onu görmek için geldikleri Doğu'daki insanlara bu mucize bebeği haber vermeleri gerekmez miydi?

Hayır, bu aslı olmayan bir rivayettir ve söyleyenden veya Matta İncili'nin yazarından başka ikinci bir kaynağı da yoktur. Bu rivayetin zayıf ve açıkça çelişkili olduğuna dair şu ayete de bir bakalım:

"*Hirodes, yıldızbilimciler tarafından aldatıldığını anlayınca çok öfkelendi. Onlardan öğrendiği vakti göz önüne alarak Beytlehem ve bütün yöresinde bulunan iki ve iki yaşından küçük erkek çocukların hepsini öldürttü.*"[6]

Buna rağmen İsa ile aynı yaşta olan *Vaftizci Yahya*'nın yaşadığını ve öldürülmemiş olduğunu görüyoruz. Sadece bu bile İncillerdeki çelişki ve farklılıkları göstermek için yeterli bir örnektir. Ancak bu konuda önemli olan, ilk dört İncil yazarının; Matta, Markos, Luka ve Yuhanna'nın doğmuş olan çocuğun *Tanrı oğlu* olduğunu vurgulamalarıdır.

"*İsa Mesih'in doğumu şöyle oldu: Annesi Meryem, Yusuf'la nişanlıydı. Ama birlikte olmalarından önce Meryem'in Kutsal Ruh'tan gebe olduğu anlaşıldı.*"[7]

"*Göklerden, 'Sen benim sevgili oğlumsun, senden hoşnudum' diyen bir ses duyuldu.*'[8]

"Meryem meleğe, 'Bu nasıl olur? Ben erkeğe varmadım ki' dedi. Melek ona şöyle yanıt verdi: 'Kutsal Ruh senin üzerine gelecek, Yüceler Yücesi'nin gücü sana gölge salacak. Bunun için doğacak olana kutsal, Tanrı Oğlu denecek.'"[9]

"Tanrı, Oğlu'nu dünyayı yargılamak için göndermedi, dünya O'nun aracılığıyla kurtulsun diye gönderdi."[10]

Burada biraz durarak şunu söyleyelim: Hırisityanlık inancı değişmez iki esasa dayanır. Birincisi, Mesih Tanrı'nın oğludur. Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'tan meydana gelen kutsal üçlü vardır. Bu üç şey aslında tek bir şeydir. İmanın rüknü olan ikinci şey, Mesih haçta öldü, defnedildi ve sonra dirildi inancıdır.

"Mesih dirilmemişse, bildirimiz de imanınız da boştur."[11]

Şimdi bu Hıristiyan imanının iki rüknünü ayrıntılı olarak arz edeceğiz. Öncelikle Tanrısal elçiliğin mahiyetinden başlayalım. İncil şu rivayetinde diyor ki:

"İsa tapınağın avlusunda, Süleyman'ın Eyvanı'nda yürüyordu. Yahudi yetkililer O'nun çevresini sararak, 'Bizi daha ne kadar zaman kuşkuda bırakacaksın?' dediler. 'Eğer Mesih isen, bize açıkça söyle. İsa onlara şu karşılığı verdi: 'Size söyledim, ama iman etmiyorsunuz.'

Babam'ın adıyla yaptığım işler bana tanıklık ediyor. Ama siz iman etmiyorsunuz. Çünkü benim koyunlarımdan değilsiniz. Koyunlarım sesimi işitir. Ben onları tanırım, onlar da beni izler. Onlara sonsuz yaşam veririm; asla mahvolmayacaklar. Onları hiç kimse elimden kapamaz. Onları bana veren Babam her şeyden üstündür. Onları Baba'nın elinden kapmaya kimsenin gücü yetmez. Ben ve Baba biriz. Yahudi yetkililer O'nu taşlamak için yerden yine taş aldılar. İsa onlara, 'Size Baba'dan kaynaklanan birçok iyi işler gösterdim' dedi. 'Bu işlerden hangisi için beni taşlıyorsunuz?" Şöyle cevap verdiler: 'Seni iyi işlerden ötürü değil, küfür ettiğin için taşlıyoruz. İnsan olduğun halde Tanrı olduğunu ileri sürüyorsun.' İsa şu karşı-

lığı verdi: "Yasanızda, 'Siz ilahlarsınız, dedim' diye yazılı değil mi? Tanrı, kendilerine sözünü gönderdiği kimseleri ilahlar diye adlandırır. Kutsal Yazı da geçerliliğini yitirmez. Baba beni kendine ayırıp dünyaya gönderdi. Öyleyse 'Tanrı'nın Oğlu'yum' dediğim için bana nasıl 'Küfür ediyorsun' dersiniz?"[12]

Bu İncil kıssasından üç mühim nokta anlamaktayız.

Birincisi: Yahudiler beklenen Mesih'in gelmesine itiraz etmemekte bilakis onların istedikleri tek şey, İsa'nın kendisinin Mesih olduğunu açıklamasıdır.

İkincisi: Onların İsa'ya itirazları, onun; *Ben ve Baba biriz* demekle küfür olarak itibar ettikleri bir söz söylemiş olmasıdır. Bu söz onlara göre küfrün en alâsıdır. Çünkü Yahudilere göre Allah birdir. Bunu peygamberleri ve kitapları da haber vermektedir. Yani eğer İsa, *Ben Allahım* dediyse Yahudilerin onu tekfir etmeleri doğrudur. Fakat o böyle bir şey dememiştir. (*Ben ve Rab Biriz* sözü, gaye ve hedefin tek olduğunun ifadesidir. Yoksa bu zâtların birliği anlamına gelmez. Buna ileride değineceğiz.)

Üçüncü konu: İsa Yahudilere, cevap veremeyecekleri ilzam edici/susturucu bir şekilde karşılık vermiştir. Onlara şöyle demişti: *Anlamak için kitabınızı okuyun. "Ben Tanrı'nın oğluyum dedim", dediğim zaman, ne hile yapıyorum ne de küfre düşüyorum.* Ey okuyucu! İsa'nın cevabının niçin susturucu olduğunu biliyor musun?

Bunu anlamak için Kitab-ı Mukaddesi okumalısın:

"*Allah oğulları* insan kızlarının güzelliğini görünce beğendikleriyle evlendiler.*"[13]

---

* Kitab-ı Mukaddes'in 1981 Türkçe baskısında "Allah oğulları", Arapça baskıda "ebnaullah", İngilizce 1980 baskısında "Sons of God" olarak geçen tabir, 2001 yılındaki "Kutsal Kitap", Yeni Çeviri'de "İlahi varlıklar" olarak tercüme edilmiştir. Çn.

Buradaki tabirin "ebnaullah" -*Tanrı Oğulları* olup "ibnullah"- *Tanrı oğlu* olmadığını görüyoruz.

"*RAB Musa'ya, Mısır'a döndüğünde, sana verdiğim güçle bütün şaşılası işleri firavunun önünde yapmaya bak dedi, ama ben onu inatçı yapacağım. Halkı salıvermeyecek. Sonra firavuna de ki, 'RAB şöyle diyor: İsrail benim ilk oğlumdur.*"[14]

Burada da "ibnullah" "Tanrı oğlu" değil, tam tersine "ilk oğul" tabiri geçmektedir.

"*Ağlaya ağlaya gelecekler, Benden yardım dileyenleri geri getireceğim. Akarsular boyunca tökezlemeyecekleri düz bir yolda yürüteceğim onları. Çünkü ben İsrail'in babasıyım, Efrayim de ilk oğlumdur.*"[15]

Bu cümlelerdeki *İsrail*; Allah oğlu İshak oğlu Yakub'a, *Efrayim* ise; Yakub oğlu Yusuf'un ilk olmayan oğluna işaret eder. Bu daha sonra Allah'ın ilk oğlu olmuştur. İncil'in rivayetine göre İsrail, büyük kardeşi Esav'a verilen bereketi, babasına hile yaparak gaspeden kişidir.

"*Ve dedi: Kardeşin hile ile geldi ve senin bereketini aldı.*"[16]

İsrail, Yusuf oğlu Efrayim'i, Efrayim'in kardeşi olan büyük torunu Manaşşe'ye üstün kılmıştır.

"*Yusuf, babasının sağ elini Efrayim'in başına koyduğunu görünce, bundan hoşlanmadı. Babasının elini Efrayim'in başından kaldırıp Manaşşe'nin başına koymak istedi.*"[17]

Bu bir kaç örnekten sonra, İsa'nın kendisine *Tanrı'nın oğlu* derken ve Allah'a *Babam* diye seslenirken mübalağada bulunduğunu söyleyebilir miyiz? İsa'nın soyuna ilişkin olarak İncil kitabının Yeni Ahit bölümünün verdiği silsileye bir bakalım:

"*Enoş oğlu, Şit oğlu, Adem oğlu, Tanrı Oğlu'ydu.*"[18]

Buradan Adem'in Tanrı Oğlu olduğunu anlıyoruz. Yani insan-

lardan Tanrı Oğlu diye adlandırılanlar içerisinde bu ismi en çok hak edenin Adem olduğu akla en ya(t)kın olandır. Çünkü o Allah'ın yarattığı ilk insandır. İsa Tanrı'nın oğluydu, çünkü o bakire bir anneden doğmuştu, Adem'in ne annesi ne de babası vardı, Allah onu kendi eliyle yaratmış ve ruhundan üflemişti. Bundan dolayı Adem Tanrı oğlu diye çağrılmayı başkalarından daha çok hak etmektedir. Adem Tanrı oğlu olduğuna göre, bütün insanlar da Tanrı Oğullarıdır. Çünkü Adem bütün insan soyunun babasıdır.

Hıristiyan din adamları İsa için, *Tanrı'nın doğmuş oğlu* demekle, O'nun Adem gibi yaratılmış Tanrı oğlu olmadığını söylemektedirler. Buna binaen biz de, o zaman elinizdeki Eski Ahit'i okuyun deriz:

"*Fermanı ilan edeceğim; Rab bana dedi: Sen benim oğlumsun, ben seni bugün doğurdum.*"[19]

Öyleyse İsa Tanrı'nın doğmuş olan tek oğlu değildir. Davud da böyledir ve daha da aşikarı bulunmaktadır:

"*Ben dedim: Siz ilahlarsınız ve hepiniz Yüce Olan'ın oğullarısınız.*"[20]

Sadece Tanrı'nın oğlu olmayan tanrılar da bulunmaktadır. Özellikle bu şurada görülmektedir:

"*Ve Rab Musa'ya dedi: Bak seni Firavuna Allah gibi yaptım ve kardeşin Harun senin peygamberin olacak.*"[21]

Buraya kadar verdiğimiz örneklerden, Allah'a *Babam* diye seslenen ilk kişinin İsa olmadığını görmüş olduk. *Ben Tanrı oğluyum* diyen ilk kişi de o değildir. Tanrı'nın doğmuş tek oğlu da o değildir. Bütün bunların ötesinde Tanrı diye isimlendirilen, kendisi için peygamber tahsis edilen başka biri daha vardır ki, o da Musa'dır. Bütün bunlar elimizde bulunan Kitab-ı Mukaddes'e göredir. Bütün bunlar akla uygun mudur acaba?

Tanrı'nın oğullarının olması ve onlardan tanrılar yaratması akla uygun mudur? Allah Kitab-ı Mukaddes'te tekraren şöyle demektedir:

"Ey dünyanın dört bucağındakiler, Bana dönün, kurtulursunuz. Çünkü Tanrı benim, başkası yok."[22]

Namus'u (Musa Yasası'nı) tamamlamak için geldiğini söyleyen İsa'ya On Emir'in ilkinden sorulduğunda şöyle demişti:

"İsa şöyle karşılık verdi: En önemlisi şudur: 'Dinle, ey İsrail! Tanrımız Rab tek Rab'dir.'"[23]

Kitab-ı Mukaddes Tanrı'yı bir tek ve kendisinden başka ilah olmayan olarak zikrettiğine, İsa da bunu ikrar ettiğine göre sormamız gerekiyor: Tanrı'nın oğulları konusunda niçin birçok rivayetler bulunmakta ve Mesih de kendisinin niçin Tanrı'nın oğlu olduğunu söylemektedir?

Bunun cevabı şudur: Kitab-ı Mukaddes ve İsa, Baba ve Oğul tabirlerini hakiki bedeni yönden değil mecaz yollu kullanmaktadır. Bunun kanıtını İsa'nın aşağıdaki sözünde görmekteyiz:

"Yeryüzünde kimseye 'Baba' demeyin. Çünkü tek Babanız var, O da semavi Baba'dır."[24]

"İsa, Bana dokunma! dedi. Çünkü daha Baba'nın yanına çıkmadım. Kardeşlerime git ve onlara söyle, benim Babamın ve sizin Babanızın, benim Tanrımın ve sizin Tanrınızın yanına çıkıyorum."[25]

Bu, *Baba* kelimesinin sadece mecazi olarak kullanıldığına yeterli bir kanıt değil midir? Aynen bu Mesih'in, öz kardeşleri olmadığı halde havarilerine *kardeşlerim* diye seslenmesi gibidir. (Hıristiyanlığa göre sadece Yakub İsa'nın kardeşidir.) Buna karşın İsa onlara kardeşleri olarak *Babam ve Babanız* diye seslenmekte ve yine *Allah'tan başka Babanız yoktur* demektedir.

Eğer *Oğulluk* gerçek oğulluğu ifade etmiş olsaydı, söylediğimiz

gibi, İsa'dan başka birçok Tanrı Oğulları daha olurdu. Burada elçi Pavlos'un dediğine bakalım:

"*Bu Melkisedek, Şalem Kralı ve yüce Tanrı'nın kâhiniydi. Kralları bozguna uğratmaktan dönen İbrahim'i karşılamış ve onu kutsamıştı. İbrahim de ona her şeyin ondalığını verdi. Melkisedek, adının anlamına göre, önce "Doğruluk Kralı"dır; sonra da "Şalem Kralı", yani "Esenlik Kralı"dır. Babasız, annesizdir; soyağacı yoktur. Ne günlerinin başlangıcı, ne yaşamının sonu vardır. Tanrı'nın Oğlu gibi sonsuza dek kâhin kalacaktır.*"[26]

Açıkça görüldüğü gibi burada kâhin, Tanrı'nın oğluna benzetilmektedir. Ayrıca onun İsa'dan da üstün bazı özel meziyetleri vardır. O *İbrahim*'den kutsanmış bir kâhin ve kraldır. Onun babası, annesi ve soyağacı, başlangıcı ve sonu yoktur. Melkisedek literal anlamda Tanrının oğlu anlamına mı gelmektedir? Asla! Çünkü Yeni Ahit Tanrı Oğulları'nı açıkça tavsif ederek şöyle sınırlandırmaktadır:

"*Tanrı'nın Ruhu'yla yönetilenlerin hepsi Tanrı'nın oğullarıdır.*"[27]

Böylece görülüyor ki, İsa da başkaları gibi Allah'ın yolunda yürüyen, hidayetine uyan, emrine ittiba edip Tanrı oğlu olanlardandır. İsa Tanrı oğlu olmuştur, Davud ve başkalarının Tanrı'ya aynı şekilde seslendiği gibi o da Allah'a; *Babacığım* diye seslenmiştir.

Biz her ne kadar İsa'nın ilahi oğulluğunun, yani bedenen oğulluğunun geçersizliğini İncil'den örnekler getirerek kanıtlamaya çalışsak da, diğer taraftan İsa'nın bizzat Tanrı veya Tanrı'nın bedeniyle yeryüzüne gelmiş olduğunu düşünen inanç ve anlayış yayılmıştır. Bu görüş Yahudilere, Müslümanlara ve Hıristiyanların kendilerinin birçoğuna göre de küfürdür. Ancak ne yazık ki, dünyadaki Hıristiyanlığın esaslarından olan, İsa'yı yüceltmenin Tanrı'yı yüceltmek anlamına geldiği şeklindeki hatalı anlayış egemen olmuştur. Yani Mesih Allah'a ulaşmanın bir aracı kılınmıştır. Aslında bu putperest-

likten pek farklı olmayan bir şeydir ki, putatapıcılık ve putatapanlar da onlara Tanrıya ulaşmanın bir vesilesi olarak tapıyorlardı.

Günümüz Hıristiyanlığı, İsa'yı ve Tanrı'yı ve Kutsal Ruhu teslisin bir birine eşit unsurları kılmakla adeta putperestlikten de ileri gitmiştir.

Kutsal Ruh Hıristiyanlık'ta, Müslümanların arasında yaygın olarak bilindiği gibi melek Cebrail değildir. Hıristiyanlığa göre Kutsal Ruh Tanrı'nın bütün kainatı kaplamış olan ruhudur. Cebrail ise sadece meleklerin en büyüğüdür.

İsa'dan bedensel tanrısal oğulluk sıfatını nefyetmek, onun ruhsal/manevi Tanrısal oğulluğu imkanını da nefyetmek anlamına gelmez. Bu imkan İsa için olduğu kadar başkası için de olabilir. Bu anlamda İsa'nın başkalarından bir ayrıcalığı yoktur. Manevi Tanrısal oğulluk İsa'nın öncesinden, insanoğlu yaratıldığından beri süren bir anlayıştır. İsa'da vardır, ondan sonra gelenlerde olmuş ve bizden sonra geleceklerde de olacaktır.

Bizim bütün karşı çıktığımız şey İncil tasavvurunun ve Hıristiyan yorumunun bedensel Tanrısal oğulluk olarak insanlara şu şekilde söylenmesidir:

"*Melek ona şöyle yanıt verdi: "Kutsal Ruh senin üzerine gelecek, Yüceler Yücesi'nin gücü sana gölge salacak. Bunun için doğacak olana kutsal, Tanrı Oğlu denecek.*"[28]

Bu nitelendirme, Kutsal Ruh ile Bakire Meryem arasında bir ilişki olabileceğini Hıristiyanlara ilham etmiş ve bu da *İsa Mesih* anlayışına sevketmiştir ki, bu cehaletin zirvesidir.

Çünkü eğer Allah bakire bir kadından bir beşer yaratmayı dileseydi, bunun için ruhuyla onu gölgelendirmeye ihtiyaç duymaz, bu yaratma için bedeni bir bütünleşmeye/tutunmaya gerek duymazdı. Zira Allah bir şey yaratmak dilediği zaman ona sadece *ol der ve oluverir.*

Ey okuyucu! Benim burada Kur'an'da geçen "kün feyekün"-*ol der ve oluverir*-ayetini kullandığımı sanmayın. Bilakis bunu Kitab-ı Mukaddes'ten örnek olarak getiriyorum.

"*Ve Allah dedi: Işık olsun ve ışık oldu.*"[29]

Bu tarzda, Allah nuru yaratmak istediğinde ona *ol* demesi yetmişti ki, Mesih'in olması için ona *ol* demesi ve olması daha kolaydır. Eğer Allah olmasını dileseydi *ol* derdi ve bin Mesih *oluverirdi.* "*O, münezzehtir. Bir işe hükmettiği zaman, ona sadece 'ol!' der ve hemen olur.*"[30]

Bakire anneden Mesih'i yaratmak için ona hulül edecek olan bir Kutsal Ruh'a ve bedenen bir temasa gerek yoktur. Bu, Tevrat, İncil ve Kur'an'dan açıkça anlaşıldığı üzere, *ol* der ve *olurdu* şeklinde bir olgudur. Aynı şekilde Mesih'in oğulluğu da hakikatte/keyfiyette bir oğulluk değil, o sadece mecazi bir oğulluktur.

Hıristiyanların bu çıkmazına bizim Kur'an'dan cevap/çözüm bulmamız gerekmektedir.

"*Allah nezdinde İsa'nın durumu, Adem'in durumu gibidir. Allah onu topraktan yarattı. Sonra ona 'ol' dedi ve oluverdi.*"[31]

Adem nasıl bir beşer ise, İsa da sadece ve sadece bir beşer idi. Allah onu diğer elçiler gibi peygamberlikle özel kıldı, doğumundaki eşsiz mucizeyle ona ihsanda bulundu. Ancak bu Adem'in yaradılışı mucizesinden çok daha üstün bir şey değildir.

Mesih'in Allah için *Babam* demesi yüceltme ve meramı ifadeden başka bir şey değildir. Mesih'in Allah'a *Babam* şeklindeki çağrılarını hakiki oğulluk ve babalık ilişkisi olarak kabul edersek, din adamlarına *Babam* diye seslenen her Hıristiyan'ın bundan bedensel oğulluk veya babalık kastetmiş olması lazım gelirdi ki, aslında böyle bir şey kastedilmemektedir. Sadece sesleniş yönünden durum böyle; bir de Mesih'in Tanrılığını çürüten gerçekler açısından bakıldığında ise, bunun sayısız birçok örnekleri bulun-

maktadır. Ancak biz bununla ilgili sadece birkaç örnek vermekle yetineceğiz:

Eğer İsa Tanrı veya Tanrı oğlu olsaydı, onun acıkması akla uygun olur muydu?

"*Ertesi gün Beytanya'dan çıktıkları zaman, acıktı.*"[32]

Ve onun susaması makul müydü?

"*Bundan sonra, İsa artık her şeyin şimdi tamam olduğunu bilerek, yazının yerine gelmesi için: Susadım, dedi.*"[33]

Yorulması aklı selime uygun mudur?

"*Yakub'un kuyusu orada idi. Ve İsa yolculuktan yorulmuş olarak kuyunun yanında böylece oturmakta idi. Saat altı sularında idi.*"[34]

Diğer yandan onun korkması akla uyar mı?

"*Bundan sonra İsa Galile'de geziyordu, çünkü Yahudiler kendisini öldürmeye çalıştıkları için Yahudiye'de gezmek istemiyordu.*"[35]

Bu nasıl bir Tanrı'dır ki acıkıyor, susuyor, yoruluyor ve korkuyor. Peki mevsimleri bilmemesi hangi akılla izah edilebilir?

"*Uzakta yapraklı bir incir ağacı görüp belki onda bir şey bulurum diye geldi, yanına varınca üzerinde yapraklardan başka bir şey bulmadı, çünkü incir mevsimi değildi.*"[36]

Bu mantığa uyar mı? Öyle bir Tanrı ki, ağaçların hangi mevsimde meyve verdiklerini bilmiyor. Halbuki o dönemde Filistinde çiftçilikle uğraşan herkes bunu biliyordu. İncil'in şöyle dediğine de bir kulak verelim:

"*Tecrübe olunduğu zaman kimse, Allah tarafından tecrübe olunuyorum, demesin; çünkü Allah kötü şeylerle tecrübe olunamaz, kendisi de kimseyi tecrübe etmez.*"[37]

Sonra da Mesih'in İncil'deki şu durumuna bir bakalım:

"*Ve şeytan tarafından tecrübe olunarak, kırk gün çölde kaldı...*"[38]

Şeytanın bir Tanrı'yı denemesi/sınaması veya onu saptırmaya çalışması hangi mantığa uyar, oysa şeytan ve Tanrı asla bir arada bulunamaz. İsa bir Tanrı ise böyle bir şey nasıl vuku buluyor? Fakat...

"*Fakat herkes kendi arzusu tarafından sürüklenerek ve aldanarak tecrübe olunur.*"[39]

Esasen ortada tecrübe edilen bir Tanrılık yok. Bilakis tecrübe edilen insanlığıdır ki, bunda kişinin zayıflığı ve bu zayıflığa direnme anları görülmektedir.

Bütün bunlar sadece kendisi hiç iddia etmediği halde, ona bir ulûhiyet boyası vermeye çalışan bazılarına karşı, onun "insan" olduğunu gösteren örneklerdir. Biz bu konudaki örnekleri uzatmak istemiyoruz ve şunu söylemekle yetiniyoruz: Tanrı kendisinin bir oğlu olmasını dileseydi ona ancak *ol der ve oluverirdi*.

Eğer Tanrı oğlunu bu dünyaya ve insanlara göndermek isteseydi onu bir kadının karnında kan ve pislik dolu bağırsaklar arasından yaratmaz, acıktığında doyurması için onu bir kadının emzirmesine terk etmezdi.

Eğer Tanrı kendi oğlunu insanlar için bir delil ve hidayet kaynağı olarak göndermek isteseydi onu gökten yücelik haleleriyle kuşatılmış olarak meleklerin arasında indirirdi. Bu iniş de, kendilerini kurtarması için bir Kral Mesih bekleyenler için açık bir delil olurdu.

Bu konuda herkesin dört elle yapıştığı şey, İsa'nın, *Ben ve Baba biriz,*[40] sözüdür.

Böyle düşünenlere metnin tamamını bir daha okumalarını söylüyoruz:

"*İsa onlara şu karşılığı verdi: Size söyledim, ama iman etmiyorsunuz. Babamın adıyla yaptığım işler bana tanıklık ediyor. Ama siz iman etmiyorsunuz. Çünkü benim koyunlarımdan değilsiniz. Ko-*

yunlarım sesimi işitir. Ben onları tanırım, onlar da beni izler. Onlara sonsuz yaşam veririm; asla mahvolmayacaklar. Onları hiç kimse elimden kapamaz. Onları bana veren Babam her şeyden üstündür. Onları Baba'nın elinden kapmaya kimsenin gücü yetmez. Ben ve Baba biriz."[41]

Burada Baba ile Oğul arasındaki birlik, hiç kimsenin başkaca tevillere gidemeyeceği kadar açıktır. Bu birlik gayede/hedefte birliktir, zatta veya şahsiyette değildir. Nitekim bu anlama gelen bir birlik İsa'nın havarilerine söylediği şu sözünde tecelli etmektedir:

"*Hepsi bir olsunlar. Baba, senin bende olduğun ve benim sende olduğum gibi, onlar da bizde olsunlar. Dünya da beni senin gönderdiğine iman etsin. Bana verdiğin yüceliği onlara verdim. Öyle ki, bizim bir olduğumuz gibi bir olsunlar.*"[42]

İşte bu gayede birliktir, zatta değil. Mesih'in kastettiği şey budur. Ancak bu konuda havarilerinin İsa'yı çarpık anlamaları sadece bir defacık olmamıştır; bu kitap okundukça onların Mesih'i nasıl yanlış anladıklarını ortaya koyacağız...

Bu aşamada birisi, ancak Mesih, bir beşer gücünün üstünde birçok mucize göstermiştir, bunlar nasıl izah edilecek derse; *Biz Mesih, Tanrı değildir diyoruz, Peygamber değil demiyoruz* diye cevap veririz. Bilakis biz zaten onun peygamberliğini ve faziletini kabul ediyoruz. Fakat onun peygamberliği, doğumundaki mucize dışında, diğer peygamberlerden bir üstünlük/farklılık göstermez. Bunun dışında kalan mucizeleri tamamen kendisinin Allah ile olan münasebetinde insanları iknaya yönelik olan mucizelerdir. Bu anlamda diğer peygamberlerden bir fazlalığı yoktur. Ayrıca her peygamberin de mutlaka mucizeleri olmuştur. Mucize Tanrılığa değil, yapılan şeyin doğruluğuna bir delildir. Bunu ortaya ortaya çıkarmak için bazı örnekler vereceğiz: Eğer mucizeyi Tanrılığın bir kanıtı ve nişanı olarak alacaksak, Mesih'in mucizelerindan daha büyük muci-

zeler bulabiliriz. Bu durumda bu insana *Tanrı'dır* dememiz veya ona Mesih'ten daha büyüktür dememiz uygun olur mu?

Elbette bu olmaz. Ancak bir veya birkaç örnek vermek istiyoruz:

İsa'nın Yeni Ahit'te iki balık ve biraz ekmekle beş bin kişiyi doyurduğu ifade edilmektedir. Şüphesiz bu bir mucizedir.

"*İsa, halkı yere oturtun dedi. Orası çayırlıktı. Böylece halk yere oturdu. Yaklaşık beş bin erkek vardı. İsa ekmekleri aldı, şükrettikten sonra oturanlara dağıttı. Balıklardan da istedikleri kadar verdi. Herkes doyunca İsa öğrencilerine, artakalan parçaları toplayın, hiçbir şey ziyan olmasın, dedi.*"[43]

Bununla birlikte Eski Ahit Musa ile ilgili daha büyük bir mucizeden bahsetmektedir. Buna göre Musa âsasıyla Kızıldeniz'e vurmuş, Musa ve kavminin yürüyerek geçmesi için deniz ikiye ayrılmıştır. Daha sonra dalgalar birleşmiş, Firavun ve avanesi de boğulmuştur. Bu mucize az önce söylediğimiz İsa'nın mucizesinden daha büyük değil midir?

Şüphesiz aynen böyle. Ancak bu, Musa'nın İsa'dan daha büyük olduğu anlamına gelmediği gibi, her ikisinin de bu mucizeleri sadece kendi güç ve kudretleriyle gösterdikleri anlamına da gelmez.

Yuhanna'da* anlatıldığı üzere, İsa'nın Lazar'ı diriltmesine işare-

---

* "Meryem İsa'nın bulunduğu yere vardı. O'nu görünce ayaklarına kapanarak, Ya Rab dedi, burada olsaydın, kardeşim ölmezdi. Meryem'in ve onunla gelen Yahudilerin ağladığını gören İsa'nın ruhunu hüzün kapladı, yüreği sızladı. Onu nereye koydunuz? diye sordu. O'na, Ya Rab, gel gör, dediler. İsa ağladı. Yahudiler, bakın, onu ne kadar seviyormuş! dediler. Ama içlerinden bazıları, Körün gözlerini açan bu kişi, Lazar'ın ölümünü İsa yine derinden hüzünlenerek mezara vardı. Mezar bir mağaraydı, girişinde de bir taş duruyordu. İsa, Taşı çekin! dedi. Ölenin kız kardeşi Marta, Rab, o artık kokmuştur, öleli dört gün oldu dedi. İsa ona, ben sana,

ten, ölüleri diriltme şeklindeki en büyük mucizenin İsa tarafından ortaya konduğunu söyleyenler çıkabilir. Bu şüphesiz en büyük mucizedir. Ancak bunu Çıkış* bölümünde zikredilen ve Musa'nın âsasını yılana çevirdiği mucizeyle kıyaslarsak, Musa'nın bu mucizesinin, İsa'nın mucizesinden daha büyük olduğu görülür.

Çünkü İsa'nın hayata döndürdüğü adam diriltme olayından kırk gün önce ölmüş bir adamdı. Ancak Musa kuru dala hayat vermekle kalmamış, bilakis bitkiler âlemine ait olan bir ağaç parçasını, hayvanlar âlemine ait olan bir yılana çevirmiştir. Diğer taraftan her ikisinin de mucizelerinden daha üstünü vardır. Zira Musa ve İsa'nın her ikisi de bu mucizeleri kendileri sağ iken göstermişlerken, ölü olduğu halde dirilten de bulunmaktadır.

"*Bir keresinde İsrailliler, ölü gömerken akıncıların geldiğini görünce, ölüyü Elişa'nın mezarına atıp kaçtılar. Ölü Elişa'nın kemiklerine dokununca dirilip ayağa kalktı.*"[44]

Burada Elişa peygamberin bizzat kendisi kemiklere dönüşmüş bir ölü olduğu halde, ölüyü diriltmeyi gerçekleştirdiğini görmekteyiz. Peki bu Elişa bir Tanrı'dır demek mi olur veya o hem Musa hem de İsa'dan daha büyüktür mü demektir? Bunun kesin cevabı *asla*dır.

'İman edersen Tanrı'nın yüceliğini göreceksin' demedim mi? dedi. Bunun üzerine taşı çektiler. İsa gözlerini gökyüzüne kaldırarak şöyle dedi: Baba, beni işittiğin için sana şükrediyorum. Beni her zaman işittiğini biliyordum. Ama bunu, çevrede duran halk için, bunları söyledikten sonra yüksek sesle, Lazar, dışarı çık! diye bağırdı. Ölü, elleri ayakları sargılarla bağlı, yüzü peşkirle sarılmış olarak dışarı çıktı. İsa oradakilere, onu çözün, bırakın gitsin dedi." (Bkz. Yuhanna, 11/ 32-44).

* "Böylece Musa'yla Harun Firavun'un yanına gittiler ve Rabb'in buyurduğu gibi yaptılar. Harun değneğini Firavun'la görevlilerinin önüne attı. Değnek yılan oluverdi." (Bkz. Çıkış, 7/ 10).

Bütün bu kişiler eğer Allah'ın kudreti olmasaydı bu mucizeleri gerçekleştiremezlerdi. Bunlar, başkalarında olduğu gibi, Allah'ın mucizelerini izhar etmek için kullandığı aracılardır.

Mucizeleri meydana getiren gücün İsa'da nasıl ortaya çıktığına ilişkin olarak onun şöyle söylediğini hatırlayalım:

"*İsa yanlarına gelip kendilerine şunları söyledi: Gökte ve yeryüzünde bütün yetki bana verildi.*"[45]

Buradaki *verildi* kelimesi, yetkinin/kudretin Mesih'in tasarrufuna verildiğine işaret etmektedir. Bu bazılarının anladığı gibi yetkinin/gücün asıl sahibinin İsa olduğu anlamına gelmez. İşte şurada da Mesih durumu daha da bir açıklığa kavuşturmaktadır:

"*Ama ben cinleri Tanrı'nın Ruhu'yla kovuyorsam, Tanrı'nın Egemenliği üzerinize gelmiş demektir.*"[46]

İsa yaptığı şeyleri Kutsal Ruh ile, yani onun kudretiyle yaptığını söylemektedir. Bu konuda herhangi bir kapalı noktanın kalmaması için İsa'nın şu sözünü de okuyalım:

"*Ama ben cinleri Tanrı'nın eliyle kovuyorsam, Tanrı'nın Egemenliği üzerinize gelmiş demektir.*"[47]

Buradaki *Tanrı'nın eli* kavramı, İsa'nın kendine özgü bir kudretini değil, Allah'ın kudretini sembolize etmektedir. Diğer yandan İsa'nın bizzat kendisi konu hakkında tartışılacak bir şey de bırakmamakta ve aklı ve basireti olan herkes için açıkça şöyle demektedir:

"*Ben kendiliğimden hiçbir şey yapamam. İşittiğim gibi yargılarım ve benim yargım adildir. Çünkü amacım kendi istediğimi değil, beni gönderenin istediğini yapmaktır.*"[48]

Bu konuda daha da açıklayıcı olması için İsa'nın, Lazar'ı ölümden diriltirken söylediği şeye dikkat edelim:

"*Bunun üzerine taşı çektiler. İsa gözlerini gökyüzüne kaldırarak*

şöyle dedi: 'Baba, beni işittiğin için sana şükrediyorum. Beni her zaman işittiğini biliyordum. Ama bunu, çevrede duran halk için, beni senin gönderdiğine iman etsinler diye söyledim.' Bunları söyledikten sonra yüksek sesle, 'Lazar, dışarı çık!' diye bağırdı."[49]

Lazar mezardan çıkar ve tekrar hayata kavuşur. Fakat bu görüldüğü gibi, İsa'nın kendi kudretiyle değil, Allah'ın kudretiyle gerçekleşmemiş midir? Kendisini işittiğinden dolayı Allah'a şükrettiğini görmüyor muyuz? Açıkça anlaşıldığı üzere buradaki *işitme* kulakla normal duyma şeklindeki işitme değil, talep edilene cevap verme tarzında olandır.

Ayrıca yine bu metinde, İsa'nın Tanrı veya Tanrı oğlu değil, ancak Allah tarafından gönderilmiş bir elçi olduğuna, ortaya koyduğu mucizenin Allah'ın kudretiyle gerçekleştiğine, çağrısının doğruluğuna dair apaçık bir işaret ve kabul yok mudur? *Beni senin gönderdiğine iman etsinler diye* sözü, onun Allah'ın bir elçisi olduğunu ifade etmektedir. O ne bir Tanrı, ne de bir Tanrı oğludur. Yeni Ahit'teki şu mükemmel nitelendirmeyi okuyalım:

"*Ey İsrailliler, şu sözleri dinleyin: Bildiğiniz gibi Nasıralı İsa, Allah'ın, kendisi aracılığıyla aranızda yaptığı mucizeler, harikalar ve belirtilerle kimliği kanıtlanmış bir kişidir.*"[50]

Bu şekilde İncil, İsa'nın getirdiği mesajın doğruluğunun bir delili olması için, doğrudan Allah'ın olağanüstü güçlerle desteklediği bir insan olduğunu açıkça itiraf etmektedir. O halde mucize göstermekle Tanrılık arasında ne gibi bir ilişki olabilir? Ayrıca mucizenin ancak bir araç olduğunu kanıtlıyoruz ve bu asla Tanrılığa bir delil değildir. Bilakis bunu Tanrılıkla bir alakası yoktur. Mesih'in şu sözüne bir kulak verelim:

"*Çünkü sahte mesihler, sahte peygamberler türeyecek; bunlar büyük belirtiler ve harikalar yapacaklar. Öyle ki, ellerinden gelse, seçilmiş olanları bile saptıracaklar.*"[51]

Buna göre büyük ayetler ve olağanüstü şeyler, bunları yapanın doğruluğuna ve peygamberliğine bir kanıt değildir. Tam tersine bunlar seçilmiş müminleri saptırmak için şeytandan da olabilir. Mucizelerin azametin bir kanıtı olmadığını kanıtlamamız için Mesih'in şu sözünü dinleyelim:

"*Size doğrusunu söyleyeyim, kadından doğanlar arasında Vaftizci Yahya'dan daha üstün biri çıkmamıştır.*"[52]

Böylece Vaftizci Yahya bir anneden doğmuş olanlar içerisinde en büyük olan kişidir. Mesih de bir anneden doğmuştur, İsa'nın bizatihi kendisinin İncil'deki bu sözüne göre Yahya Mesih'ten daha büyük olmaktadır. Vaftizci Yahya ise, hayatında bir tek mucize bile göstermemiş olan Hz. Yahya'nın ta kendisidir. Öyleyse mucize göstermek büyüklüğün bir kanıtı değildir, mucize peygamberliğe de bir delil değildir, mucize Tanrılığın da bir delili değildir. Mesih'in mucizeleri de onun ulûhiyetine kesinlikle bir kanıt değildir.

Sadece ve sadece onun peygamberliğine ve risaletine bir delildir.

Biraz önce Hıristiyanlığın iki önemli ilkeye dayandığını söylemiştik. Bunlardan birincisi, Mesih'in bedensel Tanrısal elçiliği idi ki biz bunun batıl olduğunu ispatladık. İkincisi de Mesih'in çarmıha gerilerek ölmesi ve tekrar dirilmesidir. Bu ikinci ilkeyi irdelemeye başlamadan önce şunu sormamız gerekmektedir: Eğer İsa Tanrı veya Tanrı oğlu ise niçin ve nasıl ölüyor?

Hıristiyanlığın buna cevabı, Allah'ın, oğlu Mesih'i yeryüzüne ölmesi ve kanını insanoğlunun kurtuluşu için feda etmesi için gönderdiği şeklindedir.

"*Çünkü Tanrı dünyayı o kadar çok sevdi ki, biricik Oğlu'nu verdi. Öyle ki, O'na iman edenlerin hiçbiri mahvolmasın, hepsi sonsuz yaşama kavuşsun.*"[53]

Hıristiyan teolojisine göre insan, Adem yaratılalıdan beri *asli günah*la lekelenmiştir ve yasak ağaçtan yiyerek Rabb'ine isyan et-

miştir. İnsanoğlu ilk babaları Adem'den bu yana bu günahın yükünü ve sonuçlarını taşımaya devam etmekte ve bunun üzerine Allah oğlu Mesih'i bütün insanları kanıyla ödeyerek bu günahın yükünden ve sonuçlarından kurtarmak için insanlara göndermiştir. Eğer Mesih beşer cinsi için kendisini feda etmeseydi, insanoğlu Adem'in bu ilk günahıyla kirlenmiş ve damgalanmış olarak kalacaktı.

Hıristiyan teologlar Mesih'in Allah katında ilk yaradılıştan önce de var olduğunu ve onun yeryüzüne inerek insanların kurtuluşu için kendisini öldüreceğine dair Allah ile ahitleştiğini söylemektedirler. Hıristiyanların bu söylemine cevap vermek için önce asli günah konusuna cevap vererek başlamak, daha sonra insanların günahı için İsa'nın kendisini feda etmek amacıyla Tanrı ile ahitleşmesi iddiasına ve en son olarak da İsa'nın bizzat ölüm hadisesine temas etmek istiyoruz.

İnsanlığın İsa'ya kadar Adem'in ilk günahını taşıdığı şeklindeki görüş, şüphesiz en cahilce ve ahmakça görüşlerden biridir. Tanrısal adalet bir babanın yaptığının cezasını bir oğula ödetmeyi asla istemezken, Adem'in tek başına işlemiş olduğu bir günahın ceremesini bütün insanlığa nasıl ödetsin?! Her şeyi bir kadere göre çizen Allah şüphesiz Adem'i daha yaratmadan önce onun günah işleyeceğini de biliyordu.

Açık bir cehalet olan bu konu üzerinde sözü daha fazla uzatmayacağız. Sadece bu apaçık hatalı garip görüşün sahiplerine, bu düşüncelerinin yanlış olduğunu Kitab-ı Mukaddes'in Eski Ahit bölümünden cevap vermekle yetineceğiz:

"*Ölecek olan günah işleyen kişidir. Oğul babasının suçundan sorumlu tutulamaz, baba da oğlunun suçundan sorumlu tutulamaz. Doğru kişi doğruluğunun, kötü kişi kötülüğünün karşılığını alacaktır.*"[54]

Bu Kitab-ı Mukaddes sözünü bir de Kur'an ile karşılaştıralım:

"*Yoksa kendisine haber verilmedi mi, Musa'nın sahifelerinde yazılı olanlar? Ve sözünü yerine getiren İbrahim"n sahifelerindekiler? Gerçekten hiçbir günahkâr başkasının günah yükünü yüklenemez.*"[55]

Yine aynı şekilde şöyle denmektedir:

"*Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür.*"[56]

Herhalde okuyucu da benim gibi Kitab-ı Mukaddes ile Kur'an arasındaki bu mantıki paralelliği farketmiştir. İyilik işleyen iyilik, şer işleyen de şer görmekte ve kimse başkasının günahını taşımamaktadır. Ne baba oğlunun ne oğul babasının, ne de insanlık Adem'in günahını taşımaktadır.

Öyleyse bu günahtan kurtuluş (diye bir şey de) yoktur. Çünkü bunun bizim yapıp etmelerimize bir etkisi bulunmamaktadır. Ayrıca Mesih'in sözünü ettiği kurtuluş Adem'in işlemiş olduğu günahtan kurtuluş değil, bizim kendi yaptığımız günahlarımızdan kurtuluştu. Mesih bir gün dahi olsa kendisinin insanları Adem'in günahından kurtarmak için geldiğini söylemediği gibi yine bir gün olsun kendisinin ibadet edilmesi ve yüceltilmesi gereken bir Tanrı olduğunu da söylememiştir.

Şu halde ortada insanların taşıdığı bir asli günah, bundan kurtarması için İsa veya bir başkasının öldürülmesi gibi bir şey söz konusu değldir. İleride İsa'nın ölüm olayından bahsederken, onun bizzat, aslında ölümü istemediğini ve kimsenin günahını kapatmak için de ölmeyi dilemediğini göreceğiz.

Eski Ahit'te Allah diyor ki:

"*Kendi uğruna suçlarınızı silen benim, evet benim, günahlarınızı anmaz oldum.*"[57]

Bu, bütün hataları affedeceğine ve yok edeceğine dair Tanrı sözüdür ki, Adem'in veya bir başkasının hatası olması önemli değildir.

Şimdi burada İsa'nın ölümü hikâyesine gelmiş oluyoruz ve bu konuya (okuyucu için) beni hayrete düşüren bir hakikati dile getirerek başlayacağım. Bu hakikat bir Kur'an ayetidir:

"*Ve: Allah elçisi, Meryem oğlu İsa'yı öldürdük demeleri yüzünden... Halbuki onu ne öldürdüler, ne de astılar; fakat onlara İsa gibi gösterildi. Onun hakkında ihtilafa düşenler bundan dolayı tam bir kararsızlık içindedirler; bu hususta zanna uymak dışında hiçbir bilgileri yoktur ve kesin olarak onu öldürmediler.*"[58]

Burada Kur'an diyor ki; gerçekte İsa ne çarmıha gerildi, ne de öldürüldü, sadece insanlar *şüpheye düşürüldü*. O'nun öldürülmesi kıssasında ihtilafa düşenler *şüphe içindedirler* ve İsa'nın öldürülmesi hususunda sağlam, yakînî bir bilgiye değil, ancak zanna uymaktadırlar. Kur'an yorumcuları, örneğin Celaleyn Tefsiri'nde olduğu gibi, Yahudilerin İsa'ya benzeyen birini haça gerdiklerini ve İsa sanarak öldürdüklerini ve Allah'ın da onu kendi katına yükselttiğini söylemektedirler.

Bununla ilgili olarak beni hayrete düşüren aşağıdaki sorudur:

Yahudilerin, sırf İsa'ya benzediği için bir başka insanı tutuklamaları, onu haça germeleri ve öldürmeleri hususunda yanlışlığa düşmeleri ne kadar akla uygundur? Eğer ortada İsa'ya çok benzeyen ve ona yakın bir yerde yaşayan başka bir insan olsaydı, bunu İsa'ya benzediği için herkesin tanımaması ve bilmemesi mümkün olur muydu?

Ben bu benzeme kıssası konusunda mütmain değilim. Daha doğrusu Kur'an yorumcularının İsa'nın öldürülmesi hususundaki yorumlarından ikna olmuş değilim. Bu konu üzerinde daha geniş bir araştırma yapmayı ve İsa'nın nasıl öldüğünü ortaya çıkarmak için olayı başından beri incelemeyi gerekli görüyorum. Öyleyse ilk baştan başlayalım.

Yahudiler İsa'yı sevmiyorlardı. Bunun birinci sebebi de, onların

kendilerini işgalden ve kölelikten kurtaracak, İsrailoğullarının kralı olacak, Tevrat'taki hayallerini gerçekleştirecek bir Mesih beklemeleri idi. İsa (a) geldiği zaman onun yanına gittiler; fakat hemen hayal kırıklığına ve umutsuzluğa düştüler. Çünkü İsa ne bir devlet adamı ne de bir kral idi. Tam tersine İsa onlardan hoşgörülü olmalarını istiyor, Roma kralına vergilerini vermelerini tavsiye ediyordu. Bu anlamda bazı örnekler vermek gerekirse:

"*İsa, 'Bu resim, bu yazı kimin?' diye sordu. 'Sezar'ın' dediler. O zaman İsa, 'Öyleyse Sezar'ın hakkını Sezar'a, Tanrı'nın hakkını Tanrı'ya verin' dedi.*"[59]

İsa, Kayser'e sadece vergi vermeyi öğütlemekle ve onu özendirmekle kalmıyor aynı zamanda kendisi de bizzat vergi vermektedir:

"*Ama vergi toplayanları gücendirmeyelim. Göle gidip oltanı at. Tuttuğun ilk balığı çıkar, onun ağzını aç, dört dirhemlik bir akçe bulacaksın. Parayı al, ikimizin vergisi olarak onlara ver.*"[60]

Burada İsa havari Simon'dan her ikisi için de vergi vermesini istemektedir. İşte bu davranış(lar) Yahudiler açısından kendilerini kölelik boyunduruğundan ve işgalden kurtarmasını bekledikleri bir krala uygun değildi.

Dahası da vardır:

"*Ama ben size diyorum ki, kötüye karşı direnmeyin. Sağ yanağınıza bir tokat atana öbür yanağınızı da çevirin.*"[61]

Bu öğütler, kavmin kendi sayesinde kurtulacağını beklediği bir kralın değil, inanmış hoşgörülü bir adamın nasihatleridir.

"*Bunun üzerine Petrus, İsa'ya gelip, 'Ya Rab' dedi, 'Kardeşim bana karşı kaç kez günah işlerse onu bağışlamalıyım? Yedi kez mi?' İsa, 'Yedi kez değil' dedi. 'Yetmiş kere yedi kez derim sana.'*"[62]

Bu hoşgörü ruhu Yahudileri hayal kırıklığına uğratan bir darbeydi (adeta) ve onların İsa'ya olan umutlarının boşa çıkması onun

hakkında bir antipati ve düşmanlığa dönüşmesi için yeterliydi. Ancak bu düşmanlık, İsa'nın Yahudiler tarafından suç olarak algılanan bir fiili işlemesiyle takip seviyesine ulaşmış oluyordu:

"*Yahudilerin Fısıh Bayramı yakındı. İsa da Yeruşalim'e gitti. Tapınağın avlusunda sığır, koyun ve güvercin satanları, orada oturmuş para bozanları gördü. İpten bir kamçı yaparak hepsini koyunlar ve sığırlarla birlikte tapınaktan kovdu, para bozanların paralarını döküp masalarını devirdi. Güvercin satanlara, 'Bunları buradan kaldırın, Babamın evini pazar yerine çevirmeyin!' dedi.*"[63]

Bu, İsa'nın Yahudilere bir tokadı idi. Yahudiler o dönemde, tapınağın avlusunda ticarete ve Roma'ya ait olan paralarını, Yahudi din adamlarının başkasını kabul etmedikleri Yahudi para birimi olan *Şekel*'e çevirmeye alışmışlardı. Bu şekilde İsa tapınağın yakınında ticaret yapmayı yasaklıyor, para bozanları kovuyor ve insanları Yahudi din adamlarına mal vermekten alıkoyuyordu. Bundan dolayı Yahudiler İsa'nın yargılanması ve öldürülmesi için çalışmışlardır.

Bunun üzerine neler oldu acaba?

İsa'nın on iki havarisi arasında *Yahuda* adlı birisi vardı ki, diğer havarilerden habersizce İsa'ya ihanet etmiş ve onu Ferisilere vermek üzere onlarla anlaşmıştı. Ferisiler bu anlaşmayı ona belli bir miktar gümüş verme karşılığında yapmışlardı.

"*Ve Şeytan onikilerden sayılan, İskaryot denilen Yahuda'ya girdi. Ve gidip başkâhinler ve kumandanlarla İsa'yı onların eline nasıl verebileceğini konuştu. Sevindiler ve ona para/gümüş vermek için anlaştılar. O da razı oldu ve halk yokken İsa'yı onların eline vermek fırsatını arıyordu.*"[64]

Fısıh Bayramı geldiğinde İsa oniki havarisiyle birlikte şehirde son akşam yemeğini yedi. Orada onlara şöyle dedi:

"*İsa onlara dedi: Ben sizi kesesiz, torbasız ve çarıksız olarak*

gönderdiğim zaman, bir şeyiniz eksik mi idi? Onlar ise: Hiçbir şeyimiz, dediler. İsa da onlara dedi: fakat şimdi kesesi olan onu alsın ve torbası olan da alsın ve olmayan esvabını satsın ve kılıç satın alsın."[65]

Burada İsa'nın şahsiyetiyle ilgili tam bir tipik değişimle/modelle karşılaşıyoruz. Hoşgörü çağrısından (birden bire) savaşa çağrıya geçiyor. Öyle ki, insanları silah almaları için elbiselerini satmaya davet ediyor. Bu garip değişim niçin oldu? Bunun sebebi, İsa'nın tehlikeyi sezmesi ve kendisini öldürmeleri için Yahudi din adamlarına teslim etmek isteyen birisinin var olduğunu anlaması ve buna karşı direnmek/buna karşı koymak istemesidir.

"*Yemek yerlerken, size doğrusunu söyleyeyim, sizden biri bana ihanet edecek dedi.*"[66]

Olayın daha da ilginç yanı, İsa silah almalarını istediğinde, barış, sevgi ve hoşgörünün davetçileri olmaları gereken havarilerden şu cevap geldi:

"*Ve onlar: Ya Rab, işte, burada iki kılıç, dediler. İsa onlara: yeter, dedi.*"[67]

Demek ki, havarilerin elinde *silah* vardı ve buna sahip olduklarını söylemede ve İsa'ya bildirmede herhangi bir tereddüdde düşmediler. İsa iki kılıçla yetindi. Çünkü ihanet etmiş havarisi ile beraber kendisini tutuklamaya gelecek olan Yahudi din adamlarının/Ferisilerin sayısının az olacağını düşünüyordu.

Buradan da anlaşılıyor ki İsa, kendisini (gönüllü olarak) ölüme teslim etmek istemiyordu. Bu da, İsa'nın ölmek ve insanlığın ilk günahından kurtulması için kanını dökmek üzere Allah'la sözleşmiş olduğu teorisinin geçersizliğine bir delildir. Peki daha sonra neler oldu?

Son akşam yemeğinden sonra İsa, havarilerden bazılarını da yanına alır ve artık mukavemete apaçık bir çağrı anlamına gelen Zey-

tinlik Dağı'ndaki *Getsemani* denilen yere gider, fakat Yahuda onunla beraber gitmez.

"*Sonra İsa öğrencileriyle birlikte Getsemani denen yere geldi. Öğrencilerine, 'Ben şuraya gidip dua edeceğim, siz burada oturun' dedi.*"[68]

Bundan, İsa'nın gerekli silahı elde ettikten sonra Zeytinlik Dağı'nda kendisini savunmak ve direnmek için özel bir yer hazırladığı anlaşılmaktadır.

"*Petrus ile Zebedi'nin iki oğlunu yanına aldı. Kederlenmeye, ağır bir sıkıntı duymaya başlamıştı. Onlara, 'Ölesiye kederliyim' dedi. 'Burada kalın, benimle birlikte uyanık durun.*'"[69]

Böylece havarileri değişik uygun yerlere yerleştirmeye başlamış ve onlara dikkatli ve uyanık olmalarını emretmiştir. Bu, gelmekte olan bir tehlikeyi bilen ve ona karşı direnmeye hazırlanan bir insanın taktiği/stratejisidir. Bu tehlike onda ölüm derecesinde bir üzüntüye sebep olmaktadır. Öyleyse, nerede insanları kurtarmak uğruna ölmek için babası ile ahitleşen o Tanrısal oğul? Ve öyleyse, bu kadar üzüntü ve pusuda bekleme niçin?

"*Biraz ilerledi, yüzüstü yere kapanıp dua etmeye başladı. 'Baba' dedi, 'mümkünse bu kâse benden uzaklaştırılsın. Yine de benim değil, senin istediğin olsun.*'"[70]

İşte gerçek ve İsa'nın üzülmesinin sebebi budur. O ölmek istemiyor. Eğer mümkünse ölüm kâsesini kendisinden uzaklaştırması için Allah'a yalvarmaktadır. Fakat bunun Allah'ın bir emri ve dilemesi olduğunu, (işlerin) kendisinin istediği şekilde olmayacağını da biliyor. İsa'nın bu duasında ve yakarışında, insanlığı kurtarmak ve günahlarına kefaret olmak için ölmek ve kanını feda etmek isteyen bir tanrısal oğul motifi görülüyor mu? Cevabı okuyucuya bırakacağım. Sadece ben burada İncil'den İsa'nın duasıyla ilgili olarak onu niteleyen başka bir örnek vermek istiyorum:

"Şiddetli ıstırapta olarak, ziyade hararetle dua etti, teri toprağın üzerine düşen büyük kan damlaları gibi idi."[71]

İsa, uyumaları, tetikte olmamaları ve gelen tehlikeye karşı tedbirli davranmamalarından dolayı havarilerini azarlıyor. O havarilerini azarlamakta haklıydı zira onlar uyumakla büyük bir hata işlemişlerdi. Ancak havariler üstatlarının bütün uyarılarına karşın, niçin uyumuşlar ve emre itaat etmemişlerdir? Özrü kabahatinden büyük olan durumu dinleyelim:

"Duasından kalktığı zaman şakirtlere geldi, onları kederden uyumakta buldu."[72]

Acaba ne zamandan beri üzüntü/keder insanlar için uyku sebebi oldu? Şüphesizdir ki, İsa'nın öğrencileri hüzünden dolayı ilk uyuyan kişiler (olarak tarihe geçmişler) dir. Bu kitabın ilerleyen bölümlerinde İsa'nın öğrencilerinden bahsedeceğiz; ancak burada unutmamak için, Rableri olarak isimlendirdikleri üstatlarına karşı bu utanç verici durumlarını hatırlatmak istiyoruz.

İsa'nın öğrencilerinin bu *hüzün uykularından* sonra neler oldu?

"Yine uzaklaştı, aynı sözleri tekrarlayarak dua etti. Geri geldiğinde öğrencilerini yine uyumuş buldu. Onların göz kapaklarına ağırlık çökmüştü. İsa'ya ne diyeceklerini bilemiyorlardı."[73]

Tabii olarak bir cevapları yoktu. Ancak yine de olaylara devam edelim.

"İsa daha konuşurken, Onikiler'den biri olan Yahuda geldi. Yanında, başkâhinlerle halkın ileri gelenleri tarafından gönderilmiş kılıçlı sopalı büyük bir kalabalık vardı. İsa'ya ihanet eden Yahuda, 'Kimi öpersem, İsa O'dur, O'nu tutuklayın' diye onlarla sözleşmişti. Dosdoğru İsa'ya gidip, 'Selam, Rabbî!' diyerek O'nu öptü. İsa, 'Arkadaş, ne yapacaksan yap!' dedi. Bunun üzerine adamlar yaklaştı, İsa'yı yakalayıp tutukladılar."[74]

Böylece İsa Mesih'e ihanetçi Yahuda tarafından *entrika* kuruldu. Ve İsa kendisini kılıçlı ve sopalı bir kalabalığın önünde buldu. Onu yakaladılar. Bu esnada havarilerden birisi heyecanlanır.

"*İmdi Simun Petrus'un bir kılıcı vardı ve onu çekti ve başkâhinin hizmetçisine vurup sağ kulağını kesti. O hizmetçinin adı Malhus idi.*"[75]

Eğer İsa duruma el koymamış olsaydı bu heyecanın havarilerin hepsini kaplaması muhtemeldi.

"*O zaman İsa ona, 'Kılıcını yerine koy!' dedi. 'Kılıç çekenlerin hepsi kılıçla ölecek.*[76]

Kılıç çekenler kılıçla öldürülecekler idiyse, neden Mesih onlardan daha önce elbiselerini satıp kılıç almalarını istemişti? Bunun cevabı, İsa'nın başta savunma ve direnmeyi amaçladığıdır. Ancak (beklemediği şekilde) gelen topluluğun kendisinin ve havarilerinin baş edemeyecekleri bir kalabalık olduğunu görünce barışa yöneldi ve tamamen yok olmaktansa güvenle hayatta kalmayı tercih etti. İsa da bir insan olduğuna göre, onun ölüm yerine hayatta kalmayı istemesi ne bir kusur, ne de ayıplanacak bir durumdur. Ancak İsa Tanrı veya Tanrı oğlu gibi davranarak kendisini insanlık için feda etmeye kalkışsaydı bu daha çok ayıp ve garip olurdu. Sadece buraya kadar ortaya koyduklarımız çerçevesinde biz inanıyoruz ki, İsa'nın hayatı seven, ölümden kaçan ve bir imkanı varsa ölüm kasesinden kurtulmak isteyen bir insan olduğu açıkça görülmektedir. Bütün bunlardan sonra neler olduğuna bakalım.

İsa tutuklandıktan sonra, bağlı olduğu halde topluluk onu Kayafa'nın akrabası olan başkâhin Hannan'a götürdüler.

"*Bunun üzerine komutanla buyruğundaki asker bölüğü ve Yahudi görevliler İsa'yı tutup bağladılar. O'nu önce, o yıl başkâhin olan Kayafa'nın kayınbabası Hanan'a götürdüler.*"[77]

Burada İsa'nın yasal ve adil olmayan muhakemesi başlıyor ve o her ne kadar kendini savunmaya çalışsa da başarısız oluyor:

"*Başkâhin İsa'ya, öğrencileri ve öğretisiyle ilgili sorular sordu. İsa onu şöyle yanıtladı: Ben söylediklerimi dünyaya açıkça söyledim. Her zaman bütün Yahudilerin toplandıkları havralarda ve tapınakta öğrettim. Gizli hiçbir şey söylemedim. Beni neden sorguya çekiyorsun? Konuştuklarımı işitenlerden sor. Onlar ne söylediğimi biliyorlar.*"[78]

İsa'nın savunması hiç hata işlememiş, *günahsız-temiz bir insanın* savunması olmasına ve kendisini savunurken kullandığı kuvvetli mantığa karşın, onun etrafındakilerin kafasında geçmişteki *entrikavari* niyeti egemendi.

"*İsa bunları söyleyince, yanında duran görevlilerden biri, 'Başkâhine nasıl böyle karşılık verirsin?' diyerek O'na bir tokat attı. İsa ona, 'Eğer yanlış bir şey söyledimse, yanlışımı göster!' diye cevapladı. 'Ama söylediklerim doğruysa, niçin bana vuruyorsun?*.'"[79]

Bu, görevlinin İsa'ya yaptığı dik başlılık ve küçük düşürmenin son haddiydi. Buna rağmen İsa açık bir mantıkla kendisini savunmaya çalışıyordu. Ne yazık ki, bu Yahudi görevlinin bildiği gibi, İsa kendisi hakkında kurulan entrikacı kötü niyeti bilmiyordu. Çünkü başkâhin Kayafa daha İsa'yı sorgulamadan önce onun hakkındaki hükmünü çoktan vermişti.

"*Kavmin uğruna bir tek adamın ölmesinin daha uygun olacağını Yahudi yetkililere telkin eden Kayafa idi.*"[80]

Ancak gülünç mahkeme sürdü.

"*Başkâhinler ve Yüksek Kurul'un öteki üyeleri, İsa'yı ölüm cezasına çarptırmak için kendisine karşı tanık arıyor, ama bulamıyorlardı.*"[81]

İsa, aleyhine birçok kanıtlar sunulmasına karşın, tek bir kanıt

üzerinde görüş birliği sağlanamadı ki, şahitlerden bir kısmı da sahteydi. Nihayetinde şahitlerin tanıklıkları şu şekilde sonuçlanmıştır:

"*Ama bu noktada bile tanıklıkları birbirini tutmadı.*"[82]

Bütün bu gülünç olayları İsa suskun bir vaziyette izliyordu ve o savunmasının kendi mahkemesinin ardından geldiğini biliyordu.

"*Ne var ki, İsa susmaya devam etti, hiç yanıt vermedi.*"[83]

Bu sırada Yahudi başkâhinin hilesi devreye girer.

"*Başkâhin O'na yeniden, 'Yüce Olan'ın Oğlu Mesih sen misin?' diye sordu. İsa, 'Benim' dedi.*"[84]

Başkâhinin İsa'yı Yahudiler nezdinde kâfir göstermek için bütün istediği şey işte bu idi. Çünkü başkâhin, İsa'nın sözünü Allah'ın birliğine bir düşmanlık/meydan okuma olarak kabul etmiş ve İsa'nın söylediği oğulluğu Ttanrısal bedensel oğulluk saymıştır. Halbuki İsa daha önce oğulluktan ne kastettiğini Yahudilere açıklamıştı (Yuhanna, 10/ 23-36).

Ancak bozuk niyet, Yahudi din adamlarının İsa için istediği ve kendisine yamandığı zaman ölüme götürecek asılsız bir kanıt arayıp duruyordu. Nihayetinde İsa *Ben O'yum* diye cevap verince kâhinlerin bekledikleri şey gerçekleşmiş oldu.

"*Başkâhin giysilerini yırtarak, 'Artık tanıklara ne ihtiyacımız var?' dedi. 'Küfürü işittiniz. Buna ne diyorsunuz?' Hepsi İsa'nın ölüm cezasını hak ettiğine karar verdiler.*"[85]

Böylece tarafgir göstermelik mahkeme çok kolayca İsa'nın ölümüne hükmetti. Yahudiler hak olarak gönderilmiş elçiye karşı bu zalimane hükümle de yetinmediler ve içlerinde gizledikleri kin ve nefreti onun hakkındaki hüküm verildikten sonra da açığa vurdular.

"*Bazıları O'nun üzerine tükürmeye, gözlerini bağlayarak O'nu yumruklamaya başladılar. 'Haydi, peygamberliğini göster!' diyorlardı. Nöbetçiler de O'nu aralarına alıp tokatladılar.*"[86]

Kendileri için sadece iyilik ve hidayetten başka bir şey istemeyen mümin temiz bir insana yaptıkları bu adice ve alçakça muameleye yuh olsun. Meryem oğlu İsa gibi bir peygamberin hiç hak etmediği şekilde/halde kanını döktüler ve ona ihanet ettiler. Şöyle sorulabilir: (Peki bu arada) İsa'nın öğrencileri ve yandaşları nerelerde idi? Onu kurtarmak, en azından şerefini savunmak için bir şey yapmaya çalışmadılar mı? Hayır! Ey sevgili okuyucu. Hiçbir şey yapmadılar. Biliyor musun niçin? Çünkü onlar Markos'un dediği gibi idiler;

"*O zaman öğrencilerinin hepsi O'nu bırakıp kaçtı.*"[87]

Onun mahkemesi ve ona ihanet anında yanında kalan tek kişi Petrus idi ve o da İsa'yı tanımadığını ve onun havarisi olmadığını iddia ediyordu. Petrus İsa'nın kendisi hakkında haber verdiği gibi yalnızca onu inkar etmekle kalmadı, bilakis onun İsa'ya olan sevgisi, Rab diye isimlendirdiği insana yapılanlar karşısında kanını kaynatacak ve imanını heyecanlandıracak derecede, kalkıp onu savunacak seviyede olmadı. Söylediğimiz gibi ileride İsa'nın havariler ve yandaşları üzerinde duracağız; ancak şimdi İsa'nın hikâyesine devam edelim.

İsa (a) hakkında verilen bu taraflı hükümden, tertemiz salih bir insana ihanet ve alçaltmadan sonra şunlar oldu:

"*Sabah olunca başkâhinler, ileri gelenler, din bilginleri ve Yüksek Kurul'un öteki üyeleri bir danışma toplantısı yaptıktan sonra İsa'yı bağladılar, götürüp Pilatus'a teslim ettiler.*"[88]

Pilatus o dönemde Filistin bölgesindeki Yahudileri idare eden Romalı kumandan ve vali idi. Yahudiler Roma İmparatorluğu'nun işgali altındaydılar ve Pilatus da Roma Kayseri'nin Filistin'deki askeri ve sivil idareyi elinde bulunduran temsilcisi idi.

"*Bunun üzerine Pilatus dışarı çıkıp yanlarına geldi. 'Bu adamı neyle suçluyorsunuz?' diye sordu. Ona şu karşılığı verdiler: 'Bu*

adam kötülük eden biri olmasaydı, O'nu sana getirmezdik.' Pilatus, 'O'nu siz alın, kendi yasanıza göre yargılayın' dedi. Yahudi yetkililer, 'Bizim hiç kimseyi ölüm cezasına çarptırmaya yetkimiz yok' dediler.'[89]

Böylece Yahudiler, işi bizzat soruna bakmayı kararlaştıran Romalı yöneticinin eline teslim etmiş oldular.

"*Pilatus yine vali konağına girdi. İsa'yı çağırıp O'na, 'Sen Yahudiler'in kralı mısın?' diye sordu. İsa şöyle karşılık verdi: 'Bunu kendiliğinden mi söylüyorsun, yoksa başkaları mı sana söyledi.' Pilatus, 'Ben Yahudi miyim?' dedi. 'Seni bana kendi ulusun ve başkâhinlerin teslim ettiler. Ne yaptın?' İsa, 'Benim krallığım bu dünyadan değildir' diye karşılık verdi. 'Krallığım bu dünyadan olsaydı, yandaşlarım, Yahudi yetkililere teslim edilmemem için savaşırlardı. Oysa benim krallığım buradan değildir.'*"[90]

Sorular, savunmalar, diyaloglar... Pilatus İsa'nın ne gibi bir suçtan dolayı cezalandırıldığını bilmek istiyor. Ve İsa da ölümden kurtulmak için kendisini savunan bir insan. İsa'ya iftira olarak atılan çamur Luka'nın ifade ettiği gibi, onun Yahudilere kral olmak iddiasında bulunması ve Roma'ya vergi verilmesini istememesidir.

"*Onların bütün cemaati kalktı, İsa'yı Pilatus'un önüne götürdüler. Ve: Biz bu adamı, milletimizi ayartmakta, Kaysere vergi verilmesine engel olmakta ve kendisinin Mesih, kral olduğunu söylemekte bulduk, diye itham etmeye başladılar.*"[91]

Bu, Pilatus'un araştırması gereken ciddi bir suçlama idi ve İsa'nın savunması da açık ve suçsuzluğu da ayan beyan belli idi.

"*Pilatus O'na, 'Gerçek nedir?' diye sordu. Bunu söyledikten sonra Pilatus yine dışarıya, Yahudiler'in yanına çıktı. Onlara, 'Ben O'nda hiçbir suç görmüyorum' dedi.*"[92]

Daha sonra Pilatus onların İsa'yı suçlamalarına karşı bir çıkış bulmak istedi ve onlara dedi ki:

"Ama sizin bir geleneğiniz var, her Fısıh Bayramı'nda sizin için birini salıveriyorum. Yahudilerin kralını sizin için salıvermemi ister misiniz? Onlar yine, 'Bu adamı değil, Barabba'yı isteriz!' diye bağrıştılar. Oysa Barabba bir hayduttu."[93]

Yahudilerin İsa'ya karşı kinlerine bir bakın! Tertemiz şerefli bir insan dururken Barabba gibi bir hırsızın serbest bırakılmasını tercih ediyorlar. Ve Pilatus onu öldürmeyi artık istemezler diye umarak İsa'ya işkenceyle etmekle yetinmeye çaba gösterdi.

"O zaman Pilatus İsa'yı tutup kamçılattı. Askerler de dikenlerden bir taç örüp O'nun başına geçirdiler. Sonra O'na mor bir kaftan giydirdiler. Önüne geliyor, 'Selam, ey Yahudiler'in Kralı!' diyor, yüzüne tokat atıyorlardı. Pilatus yine dışarı çıktı. Yahudilere, 'İşte, O'nu dışarıya, size getiriyorum. O'nda hiçbir suç bulmadığımı bilesiniz' dedi. Böylece İsa, başındaki dikenli taç ve üzerindeki mor kaftanla dışarı çıktı. Pilatus onlara, 'İşte o adam!' dedi. Başkâhinler ve görevliler İsa'yı görünce, 'Çarmıha ger, çarmıha ger!' diye bağrıştılar. Pilatus, 'O'nu siz alıp çarmıha gerin!' dedi. 'Ben O'nda bir suç bulamıyorum!' Yahudiler şu karşılığı verdiler: 'Bizim bir yasamız var, bu yasaya göre O'nun ölmesi gerekir. Çünkü kendisinin Tanrı Oğlu olduğunu ileri sürüyor."[94]

Yahudiler onun çarmıha gerilmesini isterken Pilatus görüldüğü üzere onu kurtarmaya çalışıyor. Pilatus'un İsa'yı kurtarmaya çalışmasının nedeni onda ölümü hak edecek bir sebep veya suç bulamamış olmasıdır. Bundan daha da önemlisi Pilatus'un karısından, İsa Mesih'e eza etmemesini isteyen bir mektup-haber almış olmasıdır.

"Pilatus yargı kürsüsünde otururken karısı ona, 'O doğru adama dokunma. Dün gece rüyamda O'nun yüzünden çok sıkıntı çektim' diye haber gönderdi."[95]

Bu yüzden Platus onu bir defa daha kurtarmaya çalışır:

"Bunun üzerine Pilatus, İsa'yı salıvermek istedi. Ama Yahudiler,

'Bu adamı salıverirsen, Sezar'ın dostu değilsin!' diye bağrıştılar. 'Kral olduğunu ileri süren herkes Sezar'a karşı gelmiş olur.'"[96]

Burada Yahudiler, tarih boyuncaki âdetleri üzere Pilatus'un adalete olan sevgisini ve temizliğini istismar ederek, iğrenç bir şekilde onu tehdit etmeye başladılar ve eğer onu serbest bırakırsa Roma kralının dostu olmayan birisi olacağını iddia ettiler. Bunun üzerine Pilatus'un eli zayıfladı ama son bir kez olsun *İsa'yı kurtarmayı denedi.*

"Fısıh Bayramı'na Hazırlık Günü'ydü. Saat oniki sularıydı. Pilatus Yahudilere 'İşte, sizin Kralınız!' dedi. Onlar, 'Yok et O'nu! Yok et, çarmıha ger!' diye bağrıştılar. Pilatus, 'Kralınızı mı çarmıha gereyim?' diye sordu. Başkâhinler, 'Sezar'dan başka kralımız yok!' karşılığını verdiler."[97]

Yahudiler'in İsa'ya karşı olan sert tutumları, sırf İsa serbest kalmasın diye onları yabancılara mahsus (yani Yahudilere özgü olmayan) bir hükmü kabule kadar götürmüştür. Yahudilerin onu tehdit etmeleri ve istismarları Pilatus için günahsız bir adam olan Meryem oğlu İsa adlı birinin hayatından daha önemli bir durumdu. Nihayetinde Pilatus soruna son noktayı koyar ve olayı bir sonuca bağlar; ancak aynı anda *vicdanını da razı etmeye-rahatlatmaya çalışır.*

"Pilatus, elinden bir şey gelmediğini, tersine, bir kargaşalığın başladığını görünce su aldı, kalabalığın önünde ellerini yıkayıp şöyle dedi: 'Bu adamın kanından ben sorumlu değilim. Bu işe siz bakın!' Bütün halk şu karşılığı verdi: 'O'nun kanının sorumluluğu bizim ve çocuklarımızın üzerinde olsun!' Bunun üzerine Pilatus onlar için Barabba'yı salıverdi. İsa'yı ise kamçılattıktan sonra çarmıha gerilmek üzere askerlere teslim etti."[98]

Böylece Pilatus'un İsa'nın hayatını kurtarma çabaları başarısızlıkla sonuçlanmış oldu. Ancak bütün bu manzaradan sonra öneminden dolayı iki konu üzerinde durmamız ve onları hatırlamamız gerekiyor. Bu iki konu İsa'nın haça gerilmesi ve ölümü meselesidir.

Birincisi, İsa apaçık olduğu üzere ölmemeyi çok isteyen bir adamdı ve bunun için de kaçmaya ve direnmeye çalışmış ve duasında ölümden kurtulmayı dilemiş, kendisini kâhinlerin ve Pilatus'un önünde savunmuş ve Yahudilerin ısrarları olmasaydı neredeyse kurtulacaktı da. *İkincisi*, Pilatus gücünün yettiği kadarıyla onu kurtarmak için uğraşmıştır. Çünkü o İsa'nın suçsuz olduğunu görüyordu. Çünkü o İsa'ya eza etmemesini isteyen karısını azarlamak istememişti bile. O İsa'nın hayatta kalmasını istemesine karşın Yahudilerin tehditleri sonucunda onu teslim etmek zorunda kalmış ve istemeyerek de olsa çarmıha gerilmesini emretmiştir. Önemine binaen üçüncü bir durumu da hatırlamamız gerekmektedir: İsa'nın havarileri ve yandaşları hayatlarını kurtarmak ve güvende olmak için onu terk etmiş ve kaçmışlardı. Bundan dolayıdır ki, İsa'nın hayatının son perdesi ile ilgili olarak rivayet edilen her şey bizzat görülmüş değil, sadece duyulmuş olan şeylerdir. Bu üç konu çok önemli olduğu için, bunların devamlı zihnimizde bulunması gerekmektedir. Şimdi İsa'nın hayatının son anlarıyla ilgili acıklı hikâyenin kalan kısmına gelelim.

Hükümden sonra Romalı valinin askerleri İsa'yı aldılar ve elbiselerini çıkardıktan sonra ona kırmızı bir kaftan giydirdiler. Dikenlerden bir taç örerek başına koydular ve sağ eline de bir dal-ağaç tutuşturdular. Önünde diz çöküp, "*Selam, ey Yahudilerin kralı!*" diyerek onunla alay ettiler.

Üzerine tükürdüler, kamışı alıp başına vurdular. Onunla böyle alay ettikten sonra kaftanını üzerinden çıkarıp kendi giysilerini tekrar giydirdiler ve çarmıha germeye götürdüler. Burada çarmıh olayı üzerinde biraz durmamız gerekmektedir.

Birçokları insanın çarmıhta niçin öldüğünü bilmiyorlar. Çoğunlukla haçta ölümün sebebi olarak, çarmıha gerilmiş olan kişinin el ve ayaklarına çakılan çivilerden dolayı akan kan kaybını görürler.

Ancak tıbbi gerçek, ki okuyucu bunu anlamak için güvendiği herhangi bir doktora sorabilir, çarmıha gerilen kişinin (oksijen yokluğundan kaynaklanan) boğulmasıdır.

Okuyucu bu bilgileri şimdiye kadar bilmemesinden dolayı hayrete düşmesin. Ellere çakılan çivilerden dolayı akan kan ölüme sebep olmayacak derecede az bir miktardır. Bilakis ölümün sebebi boğulmadır. Çarmıha gerilen kişi zeminden yukarıda olmaktadır. Bu arada (yerçekiminden dolayı) teneffüsü sağlayan diyaframda çekilme meydana gelir. Yerden yüksek olarak belli bir süre asılı kaldıktan sonra insanda yorgunluk başlar. Çünkü insan yerçekimine karşı direnmek için devamlı olarak diyaframını zorlamak durumunda kalmaktadır. İster iple bağlanmış, isterse avuçlarına veya ayaklarına çiviler çakılmış olsun, haça gerilen kişinin yerçekimi şiddetine dayanması bazen uzun sürebilir ve diyaframın yerçekiminden etkilenip kişinin boğularak ölümün gerçekleşmesi işlemi günlerce devam edebilir. Bu yüzden görüleceği üzere askerler, haçtaki mahkumun bir an önce ölmesini istediklerinde, yerçekimine karşı güç alması için, bir destek olarak haçın direğine çivilenerek/bağlanarak uzatılan bacaklarını kırarlar. Böylece haçtakinin yerçekimi kuvvetine karşı bacaklarından güç alması engellenmiş olur. Bu, ölümün yavaş ve elem verici tarzda gerçekleştiği vahşi, ancak mahkumun kan kaybından değil, boğulmadan dolayı öldüğü bir ölüm şeklidir. Burada haça germe işleminin dikey ve yatay iki parçadan oluşan bir çarmıh (T) üzerinde gerçekleşmesi önemli değildir ve bazen işlem sadece bir dikey haç (I) üzerinde de icra edilir. Her iki durumda da yerçekimi aynıdır. Ancak sadece dikey haçın bulunduğu durumda çekimin etkisi daha fazla olabilir. Çünkü yatay parçanın bulunması mahkumun yerçekimine daha uzun süre dayanabileceği iki direnç noktası daha vermektedir ki, onlar da kollardır.

İsa'nın gerildiği haç ya yatay ve dikey iki parçadan (T) veya

sadece dikey bir parçadan (I) ibaretti. Yehova Şahitleri diye adlandırılan bir Hıristiyan grup, İsa'nın sadece bir dikey haç üzerinde çarmıha gerildiğine inanmaktadır ve bunların kendi İncillerinde *haç* kesinlikle zikredilmez ve ona inanmazlar. Eğer İsa sadece dikey parçadan (I) ibaret bir haç üzerinde çarmıha gerilmişse *Mesih'in haça gerilmesi* tabiri aslında eksik bir tabirdir. Çünkü *haç* tabiri dikey ve yatay iki parçadan (T) oluşan şekil için kullanılır. Eğer haç tek bir dikey parçadan oluşuyorsa buna, *Mesih'in haça gerilmesi* ***salbü'l-Mesih*** tabiri yerine *Mesih'in asılması* ***ta'lîku'l-Mesih*** tabirinin kullanılması daha uygun olurdu. Sonuç itibariyle, her iki durum da boğularak ölüme sebep oluyorsa da, bu bize Kur'an'ın *onu haça germediler* **ve ma salebûhu** ayetini hatırlatmaktadır. Ancak biz, her iki halin de bazen saatler, bazen de günlerce süren bir zaman diliminden sonra boğularak ölüme sebep olduğunu bir kez daha anımsatarak İsa'nın hikâyesine devam edeceğiz.

"*İsa'yla birlikte, biri sağında öbürü solunda olmak üzere iki haydut da çarmıha gerildi.*"[99]

İkinci bir rivayette ise şöyle denilmektedir:

"*Orada O'nu ve iki kişiyi daha çarmıha gerdiler. Biri bir yanda, öbürü öteki yanda, İsa ise ortadaydı.*"[100]

İsa çarmıha gerildiğinde, orada tanık olarak İsa'nın düşmanı olan Yahudilerden başka kimler vardı?

"*İsa'nın çarmıhının yanında ise annesi, teyzesi, Klopas'ın karısı Meryem ve Mecdelli Meryem duruyordu.*"[101]

Hatırlayalım; İsa'nın çarmıha gerilişini bizzat gözleriyle gören şahitler, ne Bakire Meryem'den, ne de geçmişteki zina eyleminden ve günahından dolayı taşlanmaktan kurtardığından beri İsa'nın yanında bulunan Mecdelli Meryem'den söz ediyorlar. İsa'nın öğrencileri ve İncil yazarları da orada değildi, çünkü hepsi oradan uzakla-

şıp kaçmışlardı. Yuhanna'nın, kendi yazdığı kitap 19/26*'da ima ettiği üzere sadece bir tek öğrencisi orada idi. Bu da kim olduğu tam belli olmayan soyut bir öğrenci. Ancak Yuhanna bu öğrencinin kendisi olduğunu fısıldamak-empoze etmek istemiştir.

Pekâlâ, daha sonra neler cereyan etti?

"*Öğleyin on ikiden üçe kadar bütün ülkenin üzerine karanlık çöktü. Saat üçe doğru İsa yüksek sesle, 'Eli, Eli, lema şebaktani?' yani, 'Tanrım, Tanrım, beni neden terk ettin?' diye bağırdı.*"[102]

Eli, Eli, lema şebaktani? Yani, Tanrım, Tanrım, beni niçin terk ettin?!

Bu feryat, canını feda ederek insanları günahlarından kurtarmak için Babasıyla ahitleşen bir Tanrı'nın veya Tanrı oğlunun feryadı olabilir mi?

Yoksa, son ana kadar Rabbinden, hiç arzulamadığı ölümden kendisini kurtarmasını bekleyen mümin bir insanın feryadı mı?

İsa'nın bu canhiraş haykırışı, Hıristiyanların, onun, insanları asli günahtan kurtarmak için yeryüzüne gönüllü gelmiş bir Tanrı olduğu şeklindeki bütün görüşleriyle çelişmekte ve onları çürütmektedir. Fakat, acaba Allah, elçisi Meryem oğlu İsa'yı ölümün pençesinden kurtarmış mıdır?

"*Daha sonra İsa, her şeyin artık tamamlandığını bilerek Kutsal Yazı yerine gelsin diye, 'Susadım!' dedi. Orada ekşi şarap dolu bir kap vardı. Şaraba batırılmış bir süngeri mercanköşk dalına takarak O'nun ağzına uzattılar.*"[103]

Yahudilerin İsa'ya yaptıkları zulmün zirve noktası böyle oldu. Onlar, ölmek üzere olan bir insana son anında bile, susuzluktan

---

* "İsa, annesiyle sevdiği öğrencinin yakınında durduğunu görünce annesine, 'Anne, işte oğlun!' dedi." (Yuhanna, 19/26).

kavrulmasına rağmen birkaç damla suyla ıslattıkları bir sünger parçasını dudaklarına sürmekle çok cimri davranmışlardır.

"*İsa şarabı tadınca, 'Tamamlandı!' dedi ve başını eğerek ruhunu teslim etti.*"[104]

Ve böylece İsa Mesih ölmüş oldu!!!

Ancak, İncil yazarları son anlarında onun yanında bulunmadıkları halde İsa'nın o anda öldüğünü nasıl anlamışlardı? Hatta onun yanında bulunan insanlar bile İsa'nın öldüğüne nasıl hükmettiler? Acaba nabzını mı kontrol ettiler? Bunu da, dikkatlice dinleyerek kalbinin durduğundan mı anladılar? Veya burnunun altına bir ayna tutarak artık nefes almadığından mı anladılar?

Tıp, bilim ve modern hukuk bu kadar tanıkla da yetinmez ve insan beynindeki elektromanyetik akım var olduğu sürece insanın yaşadığında ısrar eder. Acaba orada bulunanlar bu akımı ölçtü de mi bir emare bulamadılar?

İsa'nın o anda yaptığı tek şey başını öne eğmesidir. Başın öne düşmesi kişinin öldüğünü gösteren sağlam bir kanıt değildir. Kasların gevşemesi ve hareketin durması da ölmeye bir delil değildir. Belki adam (İsa) bu işkence, dövme, tokat ve ihanetin sonucunda bayılmış da olabilir. Belki de sadece ölüm gerçeğiyle yüz yüze gelmek bile bayılmaya ve başın hareketsiz bir şekilde öne doğru düşmesine sebep olmuş da olabilir. Birçok belkiler... Ancak biz burada İsa'nın haçta öldüğüne veya canlı olduğuna dair maddi bir delil arıyoruz. Bu anlamda olayları izlemeye devam edelim.

"*Yahudi yetkililer Pilatus'tan çarmıha gerilenlerin bacaklarının kırılmasını ve cesetlerin kaldırılmasını istediler. Hazırlık Günü olduğundan, cesetlerin Şabat Günü çarmıhta kalmasını istemiyorlardı. Çünkü o Şabat Günü büyük bayramdı.*"[105]

Öyleyse, oradaki topluluk bir sonraki günün kendileri için büyük bir gün olan Sebt Günü olmasından dolayı acele ediyorlardı.

İsa'ya işkenceyi daha fazla uzatmak istemiyorlardı. Lakin bu, kalplerinde ona karşı olan merhametten değil, olayı bir an önce bitirip, kendileri için kutsal ve büyük bir gün olan ikinci güne, yani Sebt gününe hazırlanmak istemelerinden kaynaklanıyordu.

Bundan dolayı haç germe işlemi çok uzun saatler sürmemiştir. Ancak onlar İsa'ya işkence ve eza ederek bir an önce ölmesini istemişlerdir.

"*Bunun üzerine askerler gidip birinci adamın, sonra da İsa'yla birlikte çarmıha gerilen öteki adamın bacaklarını kırdılar. İsa'ya gelince O'nun ölmüş olduğunu gördüler. Bu yüzden bacaklarını kırmadılar.*"[106]

Askerler İsa'nın öldüğünü nasıl anladılar? Başının hareketsiz bir şekilde öne düşmüş olarak gördüklerinden anlamışlardır. Eğer onlar şunu yapmamış olsalardı, İsa'nın haçta ölü mü, sağ mı olduğunu kesinlikle anlayamayacaktık. Ancak ne güzel bir şans ki (Allah'tan), askerlerden biri İsa'dan bir tepki gelip gelmediğini görmek için bir şey yaptı.

"*Ama askerlerden biri O'nun böğrünü mızrakla deldi. Böğründen hemen kan ve su aktı.*"[107]

Olayı görenlerin tek bir yaradan çıkanın kan mı su mu olduğunu nasıl ayırabildiklerine gelince, bu halen üzerinde hayretle durduğum bir konu olmaya devam etmektedir. Her ne ki önemli olan, yaradan *derhal-hemen* kanın akmış olmasıdır. İşte bu herkesin onu ölmüş zannettiği zaman İsa'nın hayatta olduğuna bir kanıttır. Ölmenin en az şartı kalp atışlarının durmuş olmasıdır. Çünkü kalp atışının durması, kanın vücuda pompalanmasının sona erdiği anlamına gelir. Kan basıncı-akımı olmayan vücuttan kan hızlı değil, bilakis çok yavaş akar.

Kim olursa olsun bir yaralı insandan ancak o kişi sağ ise hemen-derhal kan çıkar. Çünkü kalp çarpmaya devam etmektedir. Kan nor-

mal basıncındadır. Yaralama ani kan akışına sebep olur çünkü kan basıncı vücudun dışındaki hava basıncından daha kuvvetlidir.

Bu verdiğimiz bilgilere güvenmeyenler, itimad ettikleri bir uzman hekime başvurarak bunları pekiştirebilirler. Bir diğer önemli ayrıntı ise, İsa'nın bu açılan yarasının göğsünde, yani bedeninin üst kısmında olmasıdır. İsa ölmüş ve kalbi durmuş olsaydı, yerçekiminden dolayı İsa'nın kanının vücudunun alt kısmında toplanması gerekirdi. Çünkü o uzun süre haçta asılı kalmıştı. Eğer mesela, bu kan aniden ayaktan çıkmış olsaydı mantıken öldüğünü kabul ederdik, ancak kanın çıktığı yer, İsa'nın vücudunun üst tarafıdır. Diğer insanlar onun öldüğünü zannettikleri ve şüpheye düştükleri bir anda darbe sonucunda İsa'nın bedeninden kanın *hemen* akması, İsa'nın sağ olduğuna dair biricik ve en kuvvetli delildir.

"*Onu ne öldürdüler ne de çarmıha gerdiler; fakat onlara öyle gösterildi.*" İsa'nın ölümü ve çarmıha gerilmesi ile ilgili olarak burada Kur'an yorumcularının bir hatası olmuştur. *Şübbihe lehüm* tabiri, Yahudilerin, içlerinden birini İsa'ya benzediği için İsa'dır zannederek haça gerdikleri anlamına gelmemektedir.

Şübbihe lehüm tabiri *onlar İsa'nın ölümü hususunda şüphe içindedirler, onun öldüğünden emin değillerdir* anlamına gelmektedir. Nitekim bundan dolayı da ayet Allah'ın şu sözüyle bitmektedir: "*Onu kesin olarak öldürmediler.*"[108] İsa'nın çarmıha gerilişini seyreden Yahudilerin büyük bir acele içinde bulunduklarını anlamış olmalıyız. Acele etmelerinin birincisi nedeni onların araştırma, inceleme yapmadan İsa'nın öldüğüne kani olmaları, ikincisi ise, İsa'nın haça gerilmesinin güneş tutulması, deprem gibi bazı olağanüstü tabiat olaylarıyla eş zamanlı gerçekleşmesidir.

"*İsa, yüksek sesle bir kez daha bağırdı ve ruhunu teslim etti. O anda tapınaktaki perde yukarıdan aşağıya yırtılarak ikiye bölündü. Yer sarsıldı, kayalar yarıldı*"[109]

Benzer şekilde Luka da şöyle diyor:

"*Saat altı suları olmuştu, ve saat dokuza kadar güneş kararıp bütün memleket üzerine karanlık çöktü ve mabedin perdesi ortasından yarıldı.*"[110]

Aynı şeyi Markos da söylüyor:

"*Ama İsa yüksek sesle bağırarak son nefesini verdi. O anda tapınaktaki perde yukarıdan aşağıya yırtılarak ikiye bölündü. İsa'nın karşısında duran yüzbaşı, O'nun bu şekilde son nefesini verdiğini görünce, 'Bu adam gerçekten Tanrı'nın Oğlu'ydu' dedi.*"[111]

Böylece esasen, ertesi günkü büyük Sebt Günü'ne hazırlanmak için acele edilmesine ilaveten, güneş tutulması, zelzele gibi doğa olayları da insanların aceleyle evlerine dönmelerine sebep olmuştur. Bu yüzden, onların İsa'nın ölümünü derinlemesine araştırmaları ve kesin bilgi sahibi olmaları mümkün değildi. Sadece görünenle yetindiler ve ölüm olayını kesin olarak test etmediler-edemediler. O zaman İsa, olsa olsa baygın bir halde idi. İsa'nın o an canlı ve hayatta olduğuna ve kalp atışlarının sürdüğüne ilişkin en büyük delil, İsa'nın göğsüne süngüsüyle vuran askerin açtığı yaradan *hemen-derhal* akan kandır.

Ancak unutmamamız gerekiyor ki, İsa'nın Tanrı oğlu olduğuna inanan Romalı yüzbaşının da küçük bir rolü olmuştur; lakin önemli olan hikâyenin kalan kısmıdır. Nedir bu hikâyenin kalan kısmı?

Hikâyenin geri kalan bölümünde olayları gören sadece, İsa'nın ölümünden sonra hemen ona inanan Romalı yüzbaşı olmamıştır.

"*Olup bitenleri uzaktan izleyen bazı kadınlar da vardı. Aralarında Mecdelli Meryem, küçük Yakup ile Yose'nin annesi Meryem ve Salome bulunuyordu.*"[112]

Buna göre Mecdelli Meryem oradaydı. Orada daha başka kimler vardı?

"*Ve işte, meclis azasından Yusuf adlı, Yahudilerin Arimatea şehrinden olan ve Allah'ın melekütunu bekleyen iyi ve salih bir adam vardı.*"[113]

Öyleyse İsa'ya gizlice iman etmiş olan Yahudi Yusuf da oradaydı. Yusuf görüşlerinde ve hareketlerinde Yahudilere muhalefet ediyor ve onlara ters düşüyordu. Yusuf ne yapmıştı?

"*Bu nedenle, Yüksek Kurul'un saygın bir üyesi olup Tanrı'nın melekütunu umutla bekleyen Aramatyalı Yusuf geldi, cesaretini toplayarak Pilatus'un huzuruna çıktı, İsa'nın cesedini istedi.*"[114]

Demek ki Yusuf, İsa'nın cesedini alıp defnetmeye götürmek istemiştir. Pilatus'un buna tepkisi şöyle olmuştur.

"*Pilatus, İsa'nın bu kadar çabuk ölmüş olmasına şaştı. Yüzbaşıyı çağırıp, Öleli çok oldu mu? diye sordu.*"[115]

Pilatus şaşkınlığa düşmekte haklıydı. Çünkü ifade ettiğimiz gibi mahkumun boğularak ölmesi için belli bir süre gerekiyordu. Yusuf ona İsa'nın çok kısa bir süre içinde öldüğünü söylemekte ve defnetmek için cesedini almak istemektedir. Pilatus buna inanamıyor ve yardımcılarından birisinin tanıklığını (olayı test etmesini) da istiyor. Yüzbaşıya dönüyor ve ondan talep ediyor. Pilatus yüzbaşının İsa'ya inanmış biri olduğunu nereden bilecekti ki!

"*Yüzbaşıdan durumu öğrenince Yusuf'a, cesedi alması için izin verdi.*"[116]

Bu şekilde İsa'ya inanmış olan Yahudi Yusuf, İsa'nın cesedini gizlice aldı. İsa'nın cesedini alırken onun yardımcısı ve gözlemcisi, İsa daha haçta iken ona inanmış olan Romalı yüzbaşı idi.

İsa'ya inanan iki kişi onun ölmüş olduğunu iddia ederek onun cesedini ele geçirdiler. Belki o ikisi de onun öldüğüne inanıyorlardı, ancak bundan tam olarak emin değillerdi.

O ikisine İsa'nın cesedini veren Pilatus da baştan beri zaten

İsa'nın ölmesini istemiyordu. Bundan sonra nelerin cereyan ettiğine bakalım.

"*Yusuf keten bez satın aldı, cesedi çarmıhtan indirip beze sardı, kayaya oyulmuş bir mezara yatırarak mezarın girişine bir taş yuvarladı.*"[117]

Burada mutlaka kabir konusu üzerinde biraz durmamız gerekmektedir. Gerçekten de Yahudiler bizim bugün yaptığımız gibi ölüleri toprağın içine gömüp üzerini de toprakla kapatmazlardı. Bilakis onlar ölüyü kayalara oyulmuş, içi boş oyuklara koyarlar, onu bir taşla kapatırlar ve buna kabir veya lahit-sanduka adını verirlerdi. Kaya(lar)daki bu oyuk(lar) genellikle ölüyü taşıyan kişinin de içine rahatça girip, istediği gibi hareket edebileceği genişlikte olurdu. Bundan dolayı bu oyuğun kapısı taşla kapatıldıktan sonra bir insan orda kalsa yeterli genişlik ve teneffüs edeceği havayı bulabiliyordu.

Bundan dolayı İsa bu kabre getirildiğinde baygın vaziyetteydi. Böylece o devamlı olarak hava alabileceği ve yaşayabileceği bir yere konmuştu. Eğer İsa bizim kabirlerimiz gibi kabirlere defnedilmiş olsaydı, üzerine toprak atılmadan önce sağ (salim) olsaydı bile o kesinlikle ölürdü.

Acaba orada neler olduğunu ve Yusuf ile yüzbaşının ne yaptığını göz(et)leyen kimler vardı? Bunun için İncili okuyalım:

"*Onu indirip bir keten bezine sardı, kayada oyulmuş ve içine hiçbir kimse konulmamış olan bir kabre yatırdı. O gün Hazırlık Günü idi; Sebt Günü de ağarmak üzere idi. Galileden onunla beraber gelmiş olan kadınlar, ardınca gittiler, kabri ve onun cesedinin nasıl konulduğunu gördüler.*"[118]

Şu halde bu kadınlar Yusuf'un, İsa'nın cesedini alıp kabre getirişini takip ediyorlardı. Ayrıca onlar kabri ve cesedin oraya konuluş keyfiyetini de görmüşledir. Onlar kefenleme ve ketene sarma esnasında Yusuf'a yardım etmiş de olabilirler. Aynı şekilde İsa'nın cese-

dinin mezara konulmasında da yardımları olmuş olabilir. Öyleyse bu kadınlar kimlerdi?

"*Orada, olup bitenleri uzaktan izleyen birçok kadın vardı. Bunlar, Celile'den İsa'nın ardından gelip O'na hizmet etmişlerdi. Aralarında Mecdelli Meryem, Yakup ile Yusuf'un annesi Meryem ve Zebedi oğullarının annesi de vardı.*"[119]

Şu halde bu kadınlar Mecdelli Meryem, Bakire Meryem ve başkaca kadınlar idi. Bunlar İsa'nın cesedini taşırken ve onu kabre koyarken Yusuf'u izlemişler midir acaba?

"*Mecdelli Meryem ile öteki Meryem ise orada, mezarın karşısında oturuyorlardı.*"[120]

Evet, Yusuf'un İsa'yı kabre kadar götürürkenki yolculuğunda kadınların bu samimi takibi devam etmiş ve aralarından bazıları kabri ve İsa'nın oraya nasıl konduğunu görmüşlerdir.

"*Mecdelli Meryem ile Yose'nin annesi Meryem, İsa'nın nereye konulduğunu gördüler.*"[121]

Efendilerine samimi şekilde bağlı olan bu kadın(lar)a aferin! Gerçekten İsa'ya karşı diğer havarilerden daha vefalı ve imanlı çıkmış(lar)dır. O havariler ki, İsa'yı kurtarmak için ne bir çaba göstermişler, ne de savunmak için bir şey yapmışlardır; en zor anında üstatlarını ve efendilerini terk etmişler, korkudan kaçarak saklanmışlardır. Onlar, ne efendilerini takip edip ona yapılan her türlü işkence ve alçaltmaya maruz kalışından sorumluluk duydular; ona neler olduğunu gözlemlediler, ne de onun haça gerilmesi esnasında veya defnedilmesi sırasında yanında hazır bulundular. Buna kalben, lisanen ve fiilen inanmış kadın(lar)la, sadece dilleriyle inandıklarını söyleyen erkekler arasında dağlar kadar fark görülmektedir. Ancak, rivayetlere devam etmeden önce burada kısa bir süre durup, olayları şöyle bir özetlememiz gerekmektedir.

1- Yahudiler hain havarinin yardımıyla İsa'yı yakaladılar.

2- İsa ilk başta savaşmayı ve direnmeyi denedi; fakat Yahudi düşmanlarının çokluğundan dolayı teslim oldu.

3- İsa gönüllü olarak ölümü istemiyordu. Bunun üç delili bulunmaktadır:

a- Ölümden kurtarması için Allah'a dua ve yakarışta bulunması.

b- Yahudi kâhinlerin ve Romalı komutanın önünde kendini savunması.

c- Haçta iken "*Tanrım, Tanrım beni niçin terk ettin?*" diye bağırması.

4- İki sebepten dolayı İsa'nın haçtaki ölümü şüphelidir:

a- Onun öldüğünü söyleyenler bu kanıya, onun bağırdığını ve sonra da başını öne doğru düşürüp hareketsiz kalmasını gördüklerinden varmışlardır. Fakat onlardan hiçbirisi onun kalp atışlarını veya nefes alıp vermesini yakından test edip araştırmamışdı.

b- Tesadüfen yapılan tek test, Romalı askerin süngüsüyle İsa'nın göğsünü yaralaması ve oradan hemen kan akmasıdır ki bu, İsa'nın vücudunda halen kan basıncının var olduğunu göstermektedir. Bu İsa'nın kalbinin o anda çalıştığı ve çarptığı anlamına gelmekte ve İsa'nın sağ, fakat baygın halde olduğunu kanıtlamaktadır.

5- Ertesi günkü Sebt Günü Bayramı'na hazırlık, güneş tutulması ve deprem gibi o anda cereyan eden doğa olayları, Yahudileri ve haçı izleyenleri bir an önce olay yerinden uzaklaşmaya yöneltmiştir.

6- Gizlice İsa'ya inanmış olan Yahudi Yusuf, İsa'yı, yine son anında inanmış olan Roma'lı yüzbaşının yardımıyla alıyor; Pilatus da İsa'nın ölümündeki sırra şaşırmış olmasına rağmen, cesedi Yusuf ve yüzbaşıya teslim ediyor. Çünkü Pilatus aslında İsa'nın ölmesini istemiyordu. Bu yüzden de ölüp ölmediğinden bizzat kendisi emin olma gereği duymamış, yüzbaşının şehadetiyle yetinmiştir.

7- Mecdelli Meryem çarmıh esnasında orada bulunan İsa'nın

tek takipçisidir. Cesedin indirilmesi ve kabre konulması gibi olayları bizzat izlemiştir. Hatta onun cesedin taşınması ve kabre konması esnasında Yusuf'a yardım etmiş olması da muhtemeldir. Bundan dolayı da Mesih'e inananlar arasında onun ölü mü sağ mı olduğunu bilebilecek olan tek kişi odur. Şüphesiz Mecdelli Meryem cesedin taşınması veya kefenlenip kabre konması esnasında ona dokunmuştur.

8- İsa'nın çarmıha gerilmesi ve defnedilmesi cuma gününün geç vakitlerinde gerçekleşmiştir. Bu arada ikinci gün, büyük Sebt Günü'ydü. Sebt Günü de Yahudiler nezdinde kutsal tatil günüdür.

9- İsa'nın kabri günümüzde bizim bildiklerimiz gibi değildir. Bilakis kayaya oyulmuş bir lahit ve havayla dolu geniş, yeni bir kabirdi.

İmdi, bu özetten sonra, İsa'nın defnedilmesinden sonra gelişen olaylara devam edelim.

"*Haftanın ilk günü erkenden, ortalık daha karanlıkken Mecdelli Meryem mezara gitti. Taşın mezarın girişinden kaldırılmış olduğunu gördü.*"[122]

Yahudilere göre haftanın ilk günü pazar günüdür. Bundan dolayı Mecdelli Meryem pazar sabahı çok erkenden mezara gitmiştir ki, o anda halen karanlık hakimdi. Bu da Mecdelli Meryem'in fecir vaktinde kabre gitmiş olduğu anlamına gelmektedir. Dün, yani cumartesi günü Yahudilerin kutsal tatil günü olduğu için Mecdelli Meryem'in kabre gitmesi mümkün değildi. Ancak buradaki esaslı soru, Mecdelli Meryem acaba kabre niçin gitmiştir sorusu ve kabrin önünden kaldırılan taş konusudur?

"*Şabat Günü geçince, Mecdelli Meryem, Yakub'un annesi Meryem ve Salome gidip İsa'nın cesedine sürmek üzere baharat satın aldılar.*"[123]

Ona, yani İsa'ya sürmek için baharat satın alıyorlar! Acaba hangi topluluk veya milletin gelenek, örf ve uygulamalarında bir insa-

nın öldükten ve defnedildikten üç gün sonra baharatla yağlandığına şahit oluyoruz?

Ortada Yahudilerin veya başka bir milletin ölülere üç gün sonra baharat sürüldüğüne ilişkin ne bir uygulama ne de bir eser vardır. İncil yazarları bize bir yandan, İsa'nın cuma günü öğleden sonra haçta öldüğünü, Yusuf'un onu kefenleyip kabre koyduğunu söylerken, diğer taraftan da yine bize, Mecdelli Meryem'in de haç felaketi ve defin esnasında hazır bulunduğunu ve üçüncü gün İsa'nın cesedine baharat sürmek için geldiğini söylemektedirler. (Şu anda onunla kimin olduğu önemli değildir.) Burada sadece hiç kimse ölüyü defnedildikten üç gün sonra yağlamaz dememiz makul değildir. Tam tersine bizim ve şüphesiz Mecdelli Meryem ve diğer Yahudilerin de bildiği bir şeyi hatırlatmamız gerekmektedir: Ölünün cesedi en fazla bir gün geçtikten sonra katılaşmaya ve içten bozulmaya başlar. Yani bu uzun süreden sonra ceset öyle donuklaşır ki, bir kadının, kadınların veya erkeklerin onu yıkaması ve baharat sürmesi asla mümkün olmaz.

Öyleyse bu Mecdelli Meryem ve onun yanındaki kadınlar, ya bir cesedin definden üç gün sonra bile baharatla yağlamayı düşünecek kadar cahil veya deli idiler veyahut o(nlar), ölü bir insanın cesedini değil, kırbaç ve değnek darbelerinden ve işkenceden dolayı vücudu bitkin duruma düşmüş yaralı bir insanın bedenini yağlamaya/pansumana gitmiş(ler)dir. Şüphesiz, olayların gelişiminden ortaya çıkan ve gerçekte olmuş olan da budur.

İsa'nın çarmıha gerilmesini ve defnedilmesini gören vefalı kadın taraftar Mecdelli Meryem, İsa'nın yeni geniş kabrinde halen hayatta olduğunu bildiğinden oraya gelmiştir. Çünkü Mecdelli Meryem, yüzbaşının yardımıyla Yusuf'un, mür ve sarısabır karışımını sürdükten sonra ketene sarılan İsa'nın bitkin bedeninin yaralarını görmüştü.

"Daha önce geceleyin İsa'nın yanına gelen Nikodim de otuz litre kadar karışık mür ve sarısabır özü alarak geldi."[124]

Mecdelli Meryem Yahudilere göre haftanın ilk günü olan pazar günü, (İsa'nın haça gerilişinin üçüncü günü) kabre gelmiştir. Çünkü Yahudilere göre büyük bir gün ve tatil olan cumartesi günü herhangi bir iş yapmak haram olduğundan, o da cumartesi günü kabre gelemedi.

İsa'nın kabirde sağ olduğunu bilen imanlı Mecdelli Meryem, pazar günü çok erkenden yaralı bitkin bedeni yağlamak için kabre hemen geldi. Kabrin kapısını kapatan taşı oradan nasıl hareket ettireceği hususunu düşünerek oraya ulaştı. Taşı oradan oynatmak imkansızdı. Çünkü o bir kadındı ve daha önce kabrin kapısına bu taşı koyan Yusuf ve yüzbaşı gibi güce ve kuvvetli kaslara sahip değildi. Mecdelli Meryem, İsa'yı yağlayabilmesi için kabrin kapısını kapatan taşı nasıl oradan kaldıracağını düşünerek kabre vardığında bir de ne görsün?!

"Başlarını kaldırıp bakınca, o kocaman taşın yana yuvarlanmış olduğunu gördüler."[125]

Demek ki, oraya ulaştığında taş oradan yuvarlanmıştı. Bu kocaman taşı oradan yuvarlamak büyük bir sorun değildi. İhtiyaç duyulan tek şey birkaç kol gücüydü. Aynen Yusuf ile yüzbaşının (daha önce) yaptıkları gibi. Ancak, acaba bu taşı oradan oynatan kimdi ve bunu niçin yapmıştı?

Taşın niçin oynatıldığına cevap verebilmemiz için önce Mecdelli Meryem'in kapıyı açık buldıktan sonra kabirde ne ile karşılaştığına cevap bulmamız gerekmektedir.

"Taşı kabirden yuvarlanmış buldular ve içeri girip Rab İsa'nın cesedini bulmadılar."[126]

Şu halde İsa veya İsa'nın cesedi lahit diye adlandırılan bu kaya oyuğunda değildi. Bu lahit kadınların oraya girebilmelerine yetecek

genişlikte idi. Peki öyleyse orada ne vardı? Yuhanna buna şöyle cevap vermektedir:

"*Haftanın ilk günü erkenden, ortalık daha karanlıkken Mecdelli Meryem mezara gitti. Taşın mezarın girişinden kaldırılmış olduğunu gördü. Koşarak Simun Petrus'a ve İsa'nın sevdiği öbür öğrenciye geldi. 'Rabb'i mezardan almışlar, nereye koyduklarını da bilmiyoruz' dedi. Bunun üzerine Petrus'la öteki öğrenci dışarı çıkıp mezara yöneldiler. İkisi birlikte koşuyordu. Ama öteki öğrenci Petrus'tan daha hızlı koşarak mezara önce vardı. Eğilip içeri baktı, keten bezleri orada serili gördü, ama içeri girmedi. Ardından Simun Petrus geldi ve mezara girdi. Orada serili duran bezleri ve İsa'nın başına sarılmış olan peşkiri gördü. Peşkir keten bezlerle birlikte değildi, ayrı bir yerde dürülmüş duruyordu. O zaman mezara ilk varan öteki öğrenci de içeri girdi. Olanları gördü ve iman etti. İsa'nın ölümden dirilmesi gerektiğini belirten Kutsal Yazı'yı henüz anlamamışlardı. İsa, Mecdelli Meryem'e görünüyor. Bundan sonra öğrenciler yine evlerine döndüler. Meryem ise mezarın dışında durmuş ağlıyordu. Ağlarken eğilip mezarın içine baktı.*"[127]

Yuhanna'nın söylediklerini tartışmamız için, bir daha geri dönüp okumamız gerekmektedir.

Birincisi, Yuhanna diğer İncil yazarlarından farklı olarak Petrus'un başka bir öğrenci ile beraber kabre gittiğinden bahseden tek kişidir.

İkincisi, Yuhanna, İncil yazarları arasında Nikodim'in yüzbaşının kendisi olduğunu kabul eden tek kişidir ve o başka herhangi bir havarinin adını vermemektedir.

Üçüncüsü, bu diğer öğrenci ve Petrus kabri gördüklerinde, Rab diye adlandırdıkları İsa'nın cesedi hakkında ne herhangi bir soru sorma, ne de onu araştırma zahmetine katlandılar. Bu, İsa'nın "*vefalı!*" *öğrencilerinin* başına ilk defa gelen bir şey değildi.

Dördüncüsü, kabrin başında şaşkın vaziyette ağlayarak kalan tek kişi, az sonra göreceğimiz üzere, İsa'nın cesedini arayan tek insan, *Mecdelli Meryem* diye adlandırılan samimi, vefalı inanmış bir kadındı.

Beşincisi, iki vefalı öğrenci ve Mecdelli Meryem'in kabirde buldukları onun kefenleri ve daha önce başına sarmayı alışkanlık haline getirdiği peşkiri idi. Ancak orada İsa'nın cesedinden bir eser yoktu.

Öyleyse, kabrin kapısından taşın niçin yuvarlandığı sorusunun cevabı şudur: İsa yaşıyordu ve eğer taş kabrin kapısında kalsaydı oradan çıkması mümkün olmazdı. Aynı şekilde eğer kefen bedenine sarılı olarak kalsaydı, onun hareket etmesi mümkün olmazdı. Başına örttüğü peşkiri orada bırakmıştır, çünkü az sonra açıklayacağımız sebeplerden dolayı artık ona ihtiyaç duymuyordu.

Bu yukarıdaki, taş *niçin* yuvarlanmıştı sorusunun cevabıdır. Peki taşı "kim" yuvarlamıştı sorusuna gelirsek? Bu araştırmacı ve düşünürlerin üzerinde yoğun bir şekilde durdukları bir sorudur. Bunun cevabını bulmak tek bir şeyden dolayı önemlidir. O da, taşı yuvarlayan her kim ise, şüphesiz bunu İsa'nın oradan çıkabilmesi için yapmış olduğudur. Ve yine, şüphesiz bu kişi İsa'nın kabirde sağ ve canlı olduğunu bilen birisi idi. Bu yüzden, bunu Yusuf'un, Yüzbaşı Nikodim'in veya her ikisinin beraber yapmış olması uzak bir ihtimal değildir. Çünkü ikisinden biri veya her ikisi birden kabrin yerini biliyorlar ve Mecdelli Meryem'in yuvarlaması imkansız olan bu taşı onların yuvarlamaya güçleri yetebilirdi.

Matta'nın İncili'nde (2/28) girişin önündeki kayayı gökten inen Rabbin Meleğinin yuvarladı şeklinde bir cümle geçmesine ve kabrin içindeki bazı meleklerden söz edilmesine rağmen, meleğin taşı yuvarladığından Matta'dan başka hiçbiri bahsetmemektedir. Yine aynı şekilde Rabbin Meleği veya kabirde meleklerin bulunması konusun-

da bütün İncil yazarları ihtilaf etmişlerdir. Mesela Markos ve Luka (onlar için) *iki adam* ve *adam* ifadesini kullanmakta, *Rabbin Meleği* veya *Melekler* dememektedirler. Mecdelli Meryem'in gördüklerinin adamlar/insanlar olması ihtimalden uzak değildir, ancak Matta ve Yuhanna bunları melekler olarak kabul etmişlerdir. Eğer Mecdelli Meryem'in gördüğü bir melekler olsaydı, onlardan söz ederken başka bir üslup kullanırdı. Aynı şekilde eğer onlar melekler olsaydı, Markos ve Luka onlardan bahsederken asla tereddüt etmezlerdi. Şimdi olayların kalan kısmına dönelim.

Mecdelli Meryem, İsa'nın içinde bulunduğu kabrin kapısını kapatan kayanın oradan yuvarlanmış olduğunu fark ettikten sonra, kefeni ve başına sardığı peşkirden başka bir şeyi göremeyip, İsa'nın da kabirde olmadığını anlayınca ağlayarak beklemeye başlamıştı ve arkadaşlarıyla birlikte hayretler içerisindeydiler:

"*Ve vaki oldu ki, onlar bundan dolayı şaşırmış iken, işte, pırıldayan elbiseli iki adam yanlarında durdu ve kadınlar korkup yüzlerini yere eğmiş oldukları halde, adamlar onlara dediler: Niçin diriyi ölüler arasında arıyorsunuz?.*"[128]

İki adam veya belki de iki melek, -bunda gerçekten şüphe bulunsa da- Mecdelli Meryem ve arkadaşlarına apaçık bir şekilde "*Ni-çin diriyi ölüler arasında arıyorsunuz?*" demişlerdir. Bu diri olan kimdir? Elbette o İsa (a) idi. Yani İsa yaşıyordu.

Şu ana kadar zikrettiğimiz bütün tanık(lık)lar İsa'nın haçta ve kabirde diri olduğunu kuvvetlendirmektedir. Mecdelli Meryem'in, yanında baharat ve yağla kabre gelmiş olması, onun İsa'nın diri olduğunu bildiğine bir işarettir. O anda Meryem'e niçin diriyi ölüler arasında arıyorsun sorusunu soran geliyor. Eğer İsa diri i(diy)se o halde nerede(ydi)? İsa; Yusuf, gizli mümin ve Mecdelli Meryem'in bildiği bu geniş kabir oyuğunu niçin terk etmişti? Öncelikle buna cevap verelim.

Yahudiler haç yerinden ayrıldıklarından sonra (bir anda) kendilerine geldiler ve İsa'nın ölümünden tam emin olmamaları konusundaki ciddi hatalarını anlamışlar ve bunun gelecekte kendilerine olumsuz bir şekilde yansımasından korkmuşlardır.

"*Ertesi gün, yani Hazırlık Günü'nden sonraki gün, başkâhinlerle Ferisiler Pilatus'un önünde toplanarak, 'Efendimiz' dediler, 'O aldatıcının, daha yaşarken, 'Ben öldükten üç gün sonra dirileceğim' dediğini hatırlıyoruz. Onun için buyruk ver de üçüncü güne dek mezarı güvenlik altına alsınlar. Yoksa öğrencileri gelir, cesedini çalar ve halka, 'Ölümden dirildi' derler. Son aldatmaca ilkinden beter olur.' Pilatus onlara, 'Yanınıza asker alın, gidip mezarı dilediğiniz gibi güvenlik altına alın' dedi.*"[129]

Matta İncili'ndeki bu metni daha dikkatli okumak gerekmektedir:

Birincisi, Yahudi başkâhinlerinin Pilatus'un önünde toplanmaları haçtan bir gün sonra yani cumartesi günü gerçekleşmiş olamaz. Çünkü Yahudilere göre cumartesi kutsal tatil günüdür. Özellikle İsa'yı astıkları günün ertesi olan o cumartesi daha da bir kutsal idi. Çünkü o gün Yahudilere göre aynı zamanda *Fıtır veya Fısıh Bayramı* denen büyük bayram gününe denk gelmişti.

Bundan dolayı, Yahudi başkâhinlerinin Pilatus'un huzurunda toplandıkları gün muhtemelen pazar günüydü. Bu cumartesi olsa bile, kutsal günde bir Yahudi'den koruyuculuk yapmasını istemeleri imkansız bir durumdur. Bu yüzden de onlar Pilatus'tan kabrin korunması için askerlerine emir vermesini istemişlerdir. Pilatus bu teklifi reddederek şöyle demiştir: *Sizin de askerleriniz-muhafızlarınız var. Gidin ve orayı istediğiniz gibi güven altına alın.*

Öyleyse, başkâhinlerin Pilatus'la toplantıyı yaptıkları gün kendi kutsal günleri olan cumartesi olarak farzedilse bile, özellikle kabrin yerini de bilmediklerinden, onların pazar günü sabahından önce

kabri güvenlik altına alacak ve koruyacak birisini göndermedikleri kesindir. (Böylece onlar) bu konuda çok geç kalmış oluyorlardı. Çünkü İsa cuma veya cumartesi akşamı oradan çıkmıştı. Hiç kimse, İsa'nın lahit denen kabir oyuğundan tam olarak ne zaman çıktığını bilmiyor ve bilemeyecek. İkincisi, Yahudi başkâhinlerin, önceden haber verdiği üzere İsa'nın tekrar dirildiğini iddia etmeleri ve havarilerinin onun cesedini çalmalarından korkmalarıdır. Bu kesinlikle yersiz ve anlamsız bir korkudur. Çünkü havarilerin bir ölü bedeni çalmaları ve onun ölüler arasından dirildiğini iddia etmeleri anlamsız olurdu. Ayrıca ölümden dirilmek hayatta/canlı iken olur, çürümüş ve cansız cesetten tekrar dirilme gerçekleşmez.

Dolayısıyla, eğer bu bedenin nabzı atmıyor ve İsa herkesin önünde canlı/hareketli olmasaydı Yahudi başkâhinlerin bundan korku duymaları, sadece bir kuru iddia ve vehimden öteye geçmezdi. Yani böyle bir korku İsa gerçekten ölü olsaydı geçersizdir. Eğer İsa'nın dirilmesi gerçekten ölüp dirilme veya öldükten sonra tekrar dirilme ise, bu durumda zaten muhafızların kabri korumasının ve güvenlik önlemlerinin de bir yararı olmaz. Çünkü kabrin girişini kapatan taş ve oraya koyacakları korumalar, İsa'nın daha önce söylediği gibi, ruhsal olarak dirilecek birisini asla engelleyemeyecekti. Hatta onun bedenen ortaya çıkıp insanlarla konuşmasına da engel olamayacaktı.

Koruma önlemi ancak, ölüp dirilmemiş ve ölmemiş bir diriyi engellemede fayda verebilir. Bundan dolayı Yahudi başkâhinlerin korkusunun İsa'nın ölüler arasından dirileceğine duyulan bir korku olması imkansızdır. Bu korku, insanların ölü zannettikleri İsa'nın gerçekten diri olmasından kaynaklanıyordu. Çünkü o haçta ölmemiştir ve yine onlar İsa'nın haça gerilmesi esnasındaki alışılmadık hava şartlarından dolayı, onun ölümünden emin olamamışlardır.

Daha önce İsa'nın ölümünden kesin emin olmadıkları için *bi-*

rinci aldatmaca ve yanlışlıktan duydukları pişmanlığın şiddetinden dolayı, şimdi de onun kabrini korumasız bırakmalarından, İsa'nın oradan çıkmasından veya havarilerinin onun yaralı bedenini çalmalarından, sonra da onun ölüler arasından dirildiğini iddia etmelerinden duydukları *ikinci bir aldatmaca* ve daha büyük bir hata yapmış olma korkusu içerisindeydiler. Nitekim bu ikinci hata ve aldatmaca duygusu ve korkusu onların sözlerinden açıkça anlaşılmaktadır: *İkinci aldatmaca ilkinden daha beter olur* diyorlardı. Çünkü eğer gerçekten böyle bir durum olursa, bu İsa'nın ve izleyicilerinin konumunu kuvvetlendirir ve ölümden dirilmiş olmasına inançlarından dolayı insanların ona daha çok inanmasına yardım ederdi. Asıl korku, öğrencilerinin onun cansız cesedini çalmaları ve onun ölümden dirildiğini iddia etmelerinden dolayı değildi. Esas korku, insanların ölü zannettikleri cesedin gerçekten diri olması ve kabirden çıkarak öğrencilerinin de onun dirildiğini iddia etmeleridir.

Yahudilerin ve kâhinlerin, İsa'nın kabrini koruma ve gözetim altında bulundurmaları konusundaki korku ve hırslarının gerçek sebebi ve cevabı, "*Acaba İsa yerini ve konumunu izleyicilerinin bildikleri o geniş ferah kabri, niçin terk etti*?" sorusudur.

Kabri korumayı isteyen Yahudi kâhinlerin kaygısı da bundandır. Daha oraya gelmeden önce, İsa'nın kabri terk edeceğine dair Yahudilerin bir endişeleri vardı. İsa da, eğer Yahudiler oraya gelir ve kendisini canlı olarak bulurlarsa kesinlikle öldüreceklerini biliyordu. İsa da, öldürülmeyi isteyen ve Yahudilerin elinde hayatına son verilmesini bekleyen zahitmeşrep bir adam değildir.

Benzer şekilde İsa daha önce de direnmeyi ve haça gerilmekten kaç(ın)mayı düşünmüştü ve o şu anda da, haçtan sonra kendisinin yakalanmasından kaçıyordu ve insanlar İsa'nın haçta öldüğünü zannetmişlerdi. Bu yüzden kabirden çıkmayı, başka bir deyişle kurtulmayı istemiştir. Öyleyse nasıl kurtulmuştur? Hangi yeni yöntemle

Yahudilerin kinlerinden ve öldürme planlarından kendini kurtarmaya çalışmıştır? Bunun için İncili okuyalım ve cevabını bulalım.

"*Onlar da kendisine: 'Kadın niçin ağlıyorsun?' dediler. O da onlara dedi: Çünkü Rabbimi kaldırmışlar ve onu nereye koymuşlar bilmiyorum.*"[130]

Görüldüğü üzere Mecdelli Meryem *Rabbimi/efendimi* aldılar diyor, yoksa efendimin cesedini veya efendimin bedenini veyahut da ölmüş efendimi demiyor. Bunlar Mecdelli Meryem'in aradığı efendinin ölü değil, canlı olduğunu bildiğine dair İncil'den yeni işaretlerdir. Bu önemli konu üzerinde devam edelim.

"*Bunu dedikten sonra, arkasına dönüp İsa'yı durmakta gördü ve İsa olduğunu bilmiyordu.*"[131]

İnanılır gibi değil!!! İncil'in beyanına göre, vefalı inançlı taraftar Mecdelli Meryem, kendisinden yedi şeytan çıkaran, hayatı boyunca her zaman yanında bulunduğu, haça gerilmesi, kefenlenmesi ve kabre konulması esnasında yanından hiç ayrılmadığı... İsa'ya bakıyor ve onu tanımıyor; nasıl ve niçin? Bu kabul edilebilir bir şey değildir. Ancak İncili okumaya devam edersek bunun kabul edilebilir olduğu anlaşılacaktır.

"*İsa ona dedi: Kadın niçin ağlıyorsun? Kimi arıyorsun? O da onu bahçıvan sanıp ona dedi: Efendi eğer onu sen götürdünse, nereye koyduğunu bana söyle, ben de onu kaldırayım.*"[132]

Mecdelli Meryem'in efendisini gördüğünde onu niçin tanımadığını şimdi anladın mı? Çünkü İsa bahçıvan kılığına girmişti. Daha önce kefenlerin yanında terk edilmiş olan peşkiri de hatırla! İsa'nın onu niçin bıraktığını anladın mı? Çünkü o andan itibaren o örtüye ihtiyacı kalmamıştı. Çünkü o görünümünü, elbisesini ve kıyafetini değiştirmişti. Eğer o örtüyü üzerinde bulundursaydı, tanınmasına bir işaret olabileceğinden dolayı onu istemiyordu.

İsa, bahçıvan kılığına girmişti. Bahçıvan kılığına girmişti diyo-

ruz, bahçıvan elbisesi giymişti demiyoruz. Çünkü olay sadece bir elbise giymekten ibaret olsaydı Mecdelli Meryem onu mutlaka tanır-dı. Zira şüphesiz ki o, İsa ile konuşacak kadar çok yakınında bulunuyordu. Ancak İsa muhakkak görünüşünü ve görüntüsünü ve hatta en yakın izleyicisinin bile o mesafeden tanıyamayacağı ölçüde sesini de değiştirmişti. Hatta Mecdelli Meryem onu sözlerinden de tanıyamadı. Kendini değiştirmedeki buluşuyla bu herkes için harika bir tecrübe olmuştur. İşte en yakınındaki en vefalı kişi bile onu ne görüntüsünden ne de sesinden tanıyabilmişti.

İsa'nın kılık değiştirmesinin sebebini sormadan önce Mecdelli Meryem'in tanımadığı ve İsa olmasını da beklemediği bir yabancıya *Efendi eğer onu sen götürdünse, nereye koyduğunu bana söyle,* sözü üzerinde biraz durmak gerekiyor. Niçin? *Ben de onu kaldırayım/ alayım* deniyor? Acaba bir kadın ölü bir adamın cesedini kaldırabilir mi? Ölü de olsa, bir kadın İsa'nın bedenini taşıyabilir mi? Asla ve kat'a.

Ancak Mecdelli Meryem yaralı bir adamı sırtına iliştirerek zalim Yahudilerin elinden kurtarmaya güç yetirebilir ve bitkin İsa'ya yardım ederek onu güvenli bir yere kadar götürebilirdi. Mecdelli Meryem'in o tanımadığı kişiye "*Onu nereye defnettiğini bana söyle ben de onu kaldırayım*" veya "*Onu nereye gömdüğünü bana söyle ben de onu kaldırayım*" şeklinde demediğini düşünmek gerekir. Bilakis "*Nereye koyduğunu bana söyle, ben de onu kaldırayım*" demiş olması, Mecdelli Meryem'in efendisinin ölü değil, diri olduğunu bildiğine ve bundan emin olduğuna bir başka kanıttır.

Şimdi tekrar İsa'yı, görünümünü ve sesini değiştirmeye sevk eden sebebe dönüyoruz. Geçmişte ifade ettiğimiz üzere, ne zaman olduğunu bilmediğimiz, ancak mümkün olan en kısa sürede kabri terk etmiştir. Bu, cuma gecesi mi, cumartesi günü mü yoksa pazar sabahı mı tam kesin değildir? Fakat o Yahudilerin, ölüp ölmediğin-

den emin olmak için gelmelerinden, kendisini canlı olarak yakalayıp öldürmelerinden korkarak kabri terk etmiştir. İsa kabri terk ederken, Yahudilerden kaçmak için yepyeni bir yöntem kullanmaya karar vermişti. Bu yöntem kendini değiştirme, bahçıvan elbisesi altında kendini gizleme, bir bahçıvan şahsiyetine bürünme, sesini ve görünümünü değiştirmekten ibaret bir metottu. Bahçıvan kılığına bürünme ile İsa en yakınındaki Mecdelli Meryem'e karşı bu kadar başarılı olduğuna göre, onu tanımayan Yahudilere karşı şüphesiz daha başarılı olacaktı. Bu yeni yöntemin yararı en yakınındakilere karşı açıkça ortaya çıkmıştı. Bu yüzden elbette diğer insanlara karşı da başarılı olacaktı.

Bu kılık değiştirmede çok başarılı olmasına karşın İsa, en küçük bir tanınma ihtimali tehlikesine karşı Yahudiler'den saklanma ve kaçma konusunda daha da fazla önlemler almış ve bu anlamda kendini değiştirmeye devam etmiştir.

"*Bu şeylerden sonra, onlardan ikisine, yürüyerek kıra giderlerken, başka surette göründü.*"[133]

"*Olan bu işleri birbirleriyle söyleşiyorlardı. Ve vaki oldu ki, onlar söyleşir ve birbirlerine sorarlarken, İsa kendisi yaklaştı, onlarla beraber yürüdü. Fakat onu tanımasınlar diye gözleri tutulmuştu.*"[134]

Diğer yandan İncil(ler) İsa'nın kabirden kaçtıktan sonra öğrencilerden başka kimseye göründüğünü zikretmez. Çünkü İsa, çok yakın öğrencileri dışında kimsenin bilmediği tam bir gizlenme halindeydi. Muhtemelen İsa'nın saklandığı yeri onlara bildirmemesinin sebebi, daha önce kendisini ihbar ederek Yahudilere teslim eden ve havarilerden biri olan Yahuda'nın bu ihanetinden acı bir ders almış olmasıdır.

İsa kabirden kaçıp Yahudilerin elinden kurtulduktan sonra, arkadaşlarına ani-sürpriz bir şekilde görünmeye başladı. İsa onların yerlerini biliyordu ama arkadaşları İsa'nın yerini bilmiyorlardı.

"*Bu şeylerden sonra, İsa Taberiye Denizi kenarında yine şakirtlere kendisini gösterdi ve böylece gösterdi.*"[135]

Birisi İsa'nın *böylece* görünmesinin vücutsuz hava/esinti ve başka bir tarzda görünme olduğunu, onun gizlenmediğini veya kılık değiştirmediğini ileri sürerse, bu iddianın doğru olmadığını söyleriz. Çünkü İsa hiçbir zaman habersiz ve aniden görünen bir ruh veya hayalet olmamıştır. Ayrıca İsa'nın (baştan beri) kendisini Yahudiler'den korumak için saklanmaya ve kılık değiştirmeye alışkın olduğunu, hatta yakalanıp haça gerilmeden önce de buna benzer bir durumun meydana geldiğini söyleriz.

"*İsa onlara dedi: Doğrusu ve doğrusu size derim: İbrahim olmadan önce ben varım. O zaman üzerine atmak için taşlar kaldırdılar, fakat İsa gizlendi ve mabetten çıktı.*"[136]

Yine aynı şekilde deniyor ki:

"*Yine onu tutmaya çalıştılar, İsa da onların elinden kaçtı.*"[137]

İsa'nın Yahudilerin elinden kaçabilmesi ve gizlenmesi Tanrısal İsa'nın kendi sahip olduğu mucizelerdendir diye bir itiraz gelirse bunun cevabı da şudur: Bu doğru değildir. Eğer İsa'nın böyle ruhlar gibi bir gizlenme, bir görünme kudreti olsaydı, bunu Yahudiler hain havari Yahuda ile birlikte onu yakalamaya *Getsemani* kayalığına geldiklerinde ellerinden kaçmak için kullanırdı.

(Kısacası) gizlenme ve tanınmamacasına kılık değiştirme İsa'nın sadece Yahudilerin elinden kendisini kurtarmak için uyguladığı bir yöntemdir.

Burada Hıristiyan bilginlere (bir soru) sormamız gerekmektedir: Eğer İsa gerçekten ölmüş ve sonrasında tekrar dirilmiş ise acaba o niçin eşkalini değiştirerek bir bahçıvan kılığına bürünsün? Bu, Yahudilerin onu ikinci defa öldürmeleri korkusundan mıdır? İsa'nın diliyle İncil: *Kim ölümden dirilirse daha sonra ölmez...*" demiyor muydu? Buna az sonra daha genişçe döneceğiz. Eğer İsa ölülerin

arasından dirilmişse bu, iddia ettiğiniz gibi onun, ya peygamberliğini veya Tanrılığını ispat eden büyük bir mucize olmaz mı? Öyleyse, bu gizlenme ve saklanma niçin? Ölüp sonra dirilen biri ölmekten korkar mı? Asla! Bunun sağlam delilini bütün aklımızla ve gözlerimizle göreceğiz. Ancak biz şimdi olayların gelişimine devam edelim.

Kılık değiştirmiş olan İsa, en yakınında olan Mecdelli Meryem'in bile anlayamayacağı ölçüde sesini de değiştirmişti. Acaba İsa Meryem'i bu şekilde mi bıraktı? Hayır. O bu saklanma ve kılık değiştirme yönteminin başarılı olduğunu ispatlamakla yetinmişti. Şimdi neyin sırasıydı o zaman?

"*İsa ona, 'Meryem!' dedi. O da döndü, İsa'ya İbranice, 'Rabbuni!' dedi. Rabbuni, öğretmenim demektir.*"[138]

Mecdelli, İsa'nın kendisine sadece "*Ey Meryem*" demesiyle onu tanıdı. Eğer İsa Meryem'e eskiden beri tam olarak bildiği tarzda seslenmeseydi Meryem onu tanıyamazdı. Muhtemelen İsa eskiden beri sadece Meryem'e seslendiği özel bir tarzda ona seslenmiştir. Bu sesleniş onun isminin harflerini belli bir yöntemle terennüm (bir parola) şeklinde olmalıydı. Ancak gerçeğe daha yakın olanı, İsa'nın ona normal sesiyle seslenmiş olmasıdır ki, Mecdelli Meryem sesi duyar duymaz sevincin verdiği mutlulukla, "*Rabbuni*!" yani "*Öğretmenim*!" diye haykırmıştır.

O vefalı inanmış kadının sevinci görülmeye değerdi! Sevincinden dehşete düşmüştü âdeta! Efendisini kendisiyle konuşur ve önünde durur halde görüyordu. Onu bulma umudunu yitirmek üzere iken, işte şimdi efendisi önünde capcanlı duruyordu. Şüphesiz o efendisini görmek aşkıyla tutuşan bir taraftar olarak hızla koşmuş ve kucaklayarak ona sarılmıştır.... Ancak:

"*İsa, 'Bana dokunma!' dedi. 'Çünkü daha Baba'nın yanına çıkmadım. Kardeşlerime git ve onlara söyle, benim Babamın ve sizin Babanızın, benim Tanrımın ve sizin Tanrınızın yanına çıkıyorum.'*"[139]

"Bana dokunma!" diyor. Çünkü vücudu Romalı askerlerin ve Yahudilerin kırbaçları yüzünden yaralı durumda ve İsa, taraftarı Mecdelli Meryem'in kendisine sarılmasına ve dokumasına izin vermiyor. Eğer İsa'daki kırbaç yaraları sende de olsaydı en yakının olan kişilerin bile sana dokunmasını istemezdin. Çünkü bunda tarifsiz büyük bir acı vardır.

Bu kadının kendisine olan sevgi ve imanını bilen İsa, onun neşesine "*Bana dokunma!*" şeklinde sevgisiz ve kuru bir cevap veriyor, ama o aynı zamanda ondan niçin dokunmamasını istediğini de haber veriyordu: "*Bana dokunma!*" çünkü "*Ben daha Babamın yanına çıkmadım-yükselmedim.*" Yani ben daha henüz ölmedim ve Allah'ın rahmetine ulaşmadım. Ben canlıyım, canlı olan ise yara(nın) acısını hisseder ve dokunulmasından elem duyar.

İşte görüldüğü üzere İsa'nın bizzat kendisi ölmediğini söylüyor ve bunu da Mecdelli'den kendisine dokunmamasını isteyerek ifade ediyor. Eğer İsa ölümden dirilmiş olsaydı, Mecdelli Meryem'in kendisine dokunması ve sarılmasından hiçbir endişe duymazdı. Zira bu durumda kendisine dokunması ve sarılmasından dolayı vücudundaki yaralardan bir elem duymayacaktı. Bunu şöyle söylüyor. "*Çünkü daha Babamın yanına çıkmadım*" yani daha ölmedim.

Bu açık itiraftan sonra mümine takipçisine: "*Fakat kardeşlerime git ve onlara söyle, benim Babamın ve sizin Babanızın, benim Tanrımın ve sizin Tanrınızın yanına çıkıyorum*" diye emrediyor.

Kardeşlerim. İsa'nın öğrencileri acaba onun kardeşleri midir? Kesinlikle hayır. Bu hepimizin her zaman kullandığı mecazi bir kelimedir. Kim bu şekilde söylerse, o bundan bedenen değil, ruhen-manen kardeşliği kastetmektedir. Ayrıca bu tabir, gelecek bölümde göreceğimiz üzere, imanları ve bağlılıkları çok zayıf olan havarilere uygun da düşmemektedir. Dolayısıyla bu, mecazdan öte bir anlam ifade etmeyen bir kelimedir.

Diğer yandan İsa'nın şöyle dediğine de bir bakalım: *Benim Babamın ve sizin Babanızın yanına çıkıyorum. Babam ve Babanız.*

Eğer İsa'nın Tanrı oğlu olduğunu farzedersek, buna göre acaba onun öğrencileri de mi Tanrı Oğulları(olmakta)dır? Elbette hayır. Bunu ancak manevi-ruhi oğulluk olarak kabul edebiliriz. Öyleyse, bu şekliyle işbu tabiri, İsa'dan önceki ve sonraki bütün inananlar, İsa'nın kendisi ve öğrencileri için kullanmakda bir sakınca yoktur. Ancak bununla birlikte sadece mecazi bir kelimedir. Dolayısıyla Allah'ın ne oğulları, ne de babaları vardır; onun eşi ve benzeri yoktur.

Efendisinin emrinden sonra Meryem'in ne yaptığına devam edelim.

"*O da gitti ve İsa ile beraber bulunmuş olanlara haber verdi; onlar yas tutmakta ve ağlamakta idiler. Ve İsa'nın diri olup kendisine göründüğünü işittikleri zaman, inanmadılar.*"[140]

O diridir, diri!!... Ağla(ş)makta olan öğrencilere Mecdelli Meryem işte böyle demişti. Meryem onun diri olduğu gerçeğini yalanlamadı. Onu görmüş ve konuşmuştu. Ancak ikinci bir defa yine İsa'nın havarilerinde iman zayıflığı göründü.

Onlar yine inanmadılar. Acaba niçin inanmadılar? Çünkü Meryem *o diridir* demişti. Eğer Mecdelli Meryem, *o tekrar ölümden dirildi* deseydi inanacaklardı. Zira onlar daha önce İsa'nın kendilerine ölüler arasından dirileceğini söylediğini duymuşlardı. (Bir anlamda) onlar ruhlara, hayaletlere ve şeytanlara/cinlere alışkındılar.

İncil Kutsal Ruh'un onların içinde bulunduğunu zikretmiyor muydu?

Aslen Yahudi olmalarına karşın Tevrat'ın ruhlardan bahsettiğini okumuyorlar mıydı?

İncil, İsa'nın sadece Mecdelli Meryem'den yedi şeytan-cin çıkar-

dığını söylemiyor muydu? Bunun dışında İsa'nın onları birçok kötü ruhlardan ve şeytanlardan temizlediğini söylemeye gerek yoktur.

Evet İncil bütün bunları zikretmektedir.

(İfade edildiği üzere çn.) Eğer Mecdelli Meryem İsa'nın ölüp dirildiğini söyleseydi onlar şaşırmayacak ve hemen inanacaklardı ve onun Tanrı oğlu ve kendi adlandırdıkları gibi *Rab* olduğuna dair inançlarını pekiştiren böyle müjdeyi sevinçle karşılayacaklardı. Ancak Meryem onlara *o diridir* demişti ve İsa'nın önceden haçta ölmüş olduğunu bildikleri için de ona inanmadılar.

Öğrencilerin İsa'nın haçta öldüğünde nasıl karar kıldıklarını sormamız gerekiyor. Çünkü bu inanca dayanarak Mecdelli Meryem'i onaylamayı reddediyorlardı. Haç günü onun ya(kı)nında mıydılar? Çarmıhta öldüğüne tanıklık mı etmişlerdi? Yusuf ve yüzbaşı'nın onu haçtan indirdiklerini görmüşler miydi? Onu yeni kabre doğru götürürken Yusuf'la mı beraberdiler? Yusuf'un İsa'yı bu kabirde kefenlediğine şahit mi olmuşlardı?

Kesinlikle bunların hiçbirisi değil. Çünkü bu ağlaşıp duranların daha önce İsa yakalandığında yaptıkları tek şey *onu bırakıp kaçmak olmuştu.*[141]

Havarilerin İsa'nın ölümüne dair bildikleri her şey, onu ne gözleriyle gören, ne de elleriyle dokunan kişilerin rivayetlerinden duydukları şeylerdi.

Şu halde onlar İsa'nın ölümüyle ilgili olarak insanların rivayetlerine dayanıyor ve bunlara inanıyorlardı. Bu arada Mecdelli Meryem gelerek *onun diri* olduğunu söylediğinde bir yol ayrımıyla karşı karşıya kaldılar: Ya üç gün boyunca İsa'nın öldüğüne dair duyduklarına inanacaklar veya bu kadına inanacaklardı.

Onlar birinci yolu seçtiler. Diğer insanların İsa'nın öldüğüne dair söylediklerine dört elle sarıldılar, ama inanmış doğrucu kadına tasdik etmediler. Bu olay bilindiği üzere havarilerin ilk ve son iman

zaafları değildi. Burada olayların sonuna geçmeden önce, çok önemli bir konu olan *ölüler arasından dirilme* üzerinde biraz durmamız gerekmektedir.

Ölüler arasından dirilmenin ne demek olduğu üzerinde uzun yorum ve açıklamalar yapmayacağız, sadece İncil'in rivayet ettiği üzere İsa'nın (bu konudaki) sözüyle yetineceğiz. İsa Yahudilere hitaben şöyle demişti:

"*İsa da onlara dedi: Bu dünyanın çocukları evlenirler ve kocaya verilirler. Fakat o dünyaya ve ölülerden kıyama erişmeğe layık sayılanlar, ne evlenirler ne de kocaya verilirler; çünkü bir daha ölemezler, çünkü onlar meleklerle birdirler ve kıyamet oğulları olduklarından, Allah oğullarıdırlar.*"[142]

İsa'nın yukarıdaki bu sözlerinden kimin öleceğini ve kimin de dirileceğini anlıyoruz.

1- Ölüler arasından dirilen kişi ne evlenir, ne de kocaya verilir. Yani ölüler arasından dirildikten sonra bedensel şeylere ihtiyaç duymaz.

2- Kim ölüler arasından dirilirse bir daha ölmeyecektir. Ölüm sadece bir defalıktır. Kim dirilirse ona tekrar ölüm yoktur ve ebedidir. Ayrıca ölümden bir defa dirilen kişi istese de ölemez. Bu şu demektir. Ölümden dirilen kişiyi istese de başka bir insan öldüremez. Bu bile tek başına İsa'nın çarmıhta ölmediğine en büyük kanıttır. Çünkü eğer o haçta ölmüş olsaydı Yahudilerden korkarak kılığını değiştirmez ve saklanmaya devam etmezdi.

3- Ölümden sonra kim tekrar dirilirse o Allah oğludur, çünkü o kıyamet oğludur. Bu da tek başına *Allah oğlu* tabirinin mecazi olduğunu ispat etmektedir.

Luka İncili'ndeki bu metni de okuduktan sonra İsa'nın Allah oğlu tabirinin ne anlama geldiği de apaçık anlaşılmış olmaktadır. Şimdi tekrar, Mecdelli Meryem'den gerçek haberi duyduklarında, havarilerin bunu ağlaşarak kabul etmemesine dönelim.

"Onlar bu şeyleri anlatırlarken, İsa kendisi ortalarına durup onlara: 'Size selamet!' dedi."[143]

İsa'nın onların ortasında durması aniden olmuş ve o anlayamadıkları bir şekilde gelmiş ve ortalarında görünmüştür. Burada yazılı olan şeyler ancak İncil yazarlarından birisinin tabirleridir. Ortada İncil yazarlarından bir diğerine ait olan başka bir tabir daha bulunmaktadır:

"İsa daha sonra, sofrada otururlarken Onbirler'e göründü. Onları imansızlıklarından ve yüreklerinin duygusuzluğundan ötürü azarladı. Çünkü kendisini diri görenlere inanmamışlardı."[144]

Farklı bir rivayet daha bulunmaktadır.

"On bir öğrenci Celile'ye, İsa'nın kendilerine bildirdiği dağa gittiler. İsa'yı gördükleri zaman O'na tapındılar. Ama bazıları kuşku içindeydi."[145]

Görüldüğü gibi, İsa'nın ortaya çıkışını İnciller değişik üsluplarla rivayet etmektedirler. Ancak bu önemli değildir. Önemli olan şey, İsa ilk önce onlara göründüğünde meydana gelenlerdir. Luka'nın bu konuda ne dediğine bakalım. İsa onlara *Selamet üzerinize* dedikten sonra ne oldu?

"Fakat onları yılgınlık aldı ve çok korkarak bir ruh gördüklerini sandılar."[146]

Kaygılandılar ve korktular?! Elbette kaygılanır ve korkarlar çünkü onlar (gördüklerinin) bir ruh veya hayalet olduğuna inanmışlardı. Soruyoruz: İsa görünüş itibariyle ruh veya hayalete mi benziyordu? Cevap elbette olumsuzdur.

Şüphesiz İsa onlara bildikleri/alıştıkları biçimde görünmüştü. O zaman bu kaygı, korku ve onun ruh veya hayalet olduğuna inanış ne(reden gelmekte)dir? Çünkü onlar İsa'nın haçta öldüğüne iyice inanmışlardı. Bir ölü eskiden olduğu hal üzere bulun(a)mazdı. Tam

tersine, efendileri İsa'nın onlara haber verdiği üzere, ya bir ruh veya bir melek olarak dönmesi gerekirdi. Bu şekilde Mecdelli Meryem'i yalanlamakta ve diğer kitlelerin İsa'nın ölmüş olduğunda ısrar etmelerinden dolayı, İsa'nın ortaya çıkışının da ruh veya hayalet şeklinde yorumlanması-anlaşılması kaçınılmazdı. Bununla birlikte, İsa'nın onlara bir insan, beşer şeklindeki bir ruh veya hayalet olarak gelmiş olduğunu kabul etsek bile, ruhun eti ve kemiği yoktur ki!?

Bunun için İsa onların korkularını teskin etmeye çalıştı ve ortada kaygı ve endişe duyulacak bir sebep olmadığını açıklayarak onlara şöyle dedi:

"*Ve onlara dedi. Neden şaşırıyorsunuz? Niçin yüreğinizde düşünceler doğuyor? Ellerime, ayaklarıma bakın; çünkü bende olduğunu gördüğünüz gibi, bir ruhta et ve kemik yoktur. Bunu söyledikten sonra onlara ellerini ve ayaklarını gösterdi.*"[147]

İşte İsa, kendisinin kendisi olduğuna dair kanıt sunuyor ve onlara ellerini ve ayaklarını uzatarak et ve kemiği hissetmelerini sağlıyor. Bu şekilde İsa öğrencilerine öyle bir maddi delil sunuyor ki, kendisinin ruh olmadığını ispatlayacak bundan daha önemli bir delil de yoktur. Burada iki şeyi vurgulamamız elzemdir.

İsa,ya havarilerine ve Yahudilere; ölüler arasından dirilen kişinin meleklere benzeyeceğini söylemekle yalan söylemiş ve hata etmiştir; çünkü işte öldü ve geri dirildi ama etiyle kemiğiyle yine "o" eski "o." Veya İsa haçta öldü ve ölüler arasından tekrar dirildi diyenler yalancıdır.

Orta bir çözüm görünmüyor. Ya İsa yalan söylemiş veya hata etmiştir veya İsa ölmüş ve tekrar ölülerin arasından dirilmiş diyen kişi yalancıdır. Kanıtlar birinci görüşün lehinede olup, İsa'nın ölmediğini haykırmaktadır. Kim ki İsa'nın ölüp tekrar dirildiğini söylerse ve bunda ısrar ederse o yalan söylemiş ve günahkar olmuştur.

Aynı şekilde eldeki kanıtlar, haşa Meryem oğlu İsa'nın hata etmeyeceğini ve yalan söylemeyeceğini çok açık bir şekilde göstermektedir. Ancak İsa'dan rivayette bulunan havariler anlayışları kıt, idrakleri sınırlı kişilerdi. Bunun da ötesinde onlar iman zaafının ve vefasızlığın sembolleri idiler. Kendileri vehimler içerisinde kayboldukları gibi, sonradan gelenleri de mahvetmişlerdir.

Bu sözlerde bir abartma veya delilik olduğu sanılmasın. Bunun böyle olmadığını anlamak için kendilerini Kutsal Ruh'la desteklenmiş elçiler olarak gören bu havarilerden sadır olan olayları takip etmek yeterli olacaktır.

İsa onlara görünerek diyor ki; kaygılanmayın, ben bir ruh değilim, işte ellerim ve ayaklarım. Bana dokunun, ruhta et ve kemik olmaz. Göstermek için ellerini ve ayaklarını uzatıyor ve sonrasında ne oluyor?

"*Bunu söyledikten sonra onlara ellerini ayaklarını gösterdi. Onlar sevinçten henüz inanmayıp şaşmakta iken, onlara dedi. Burada yiyecek bir şeyiniz var mı?*"[148]

Onlar sevinçten inanmamışlardı öyle mi?!

Onların daha önceleri de üzüntüden dolayı uyuduklarını hatırlamıyor musun? Gerçekten de mazeretleri çok gülünç. Sevinçten mi inanmıyorlar yoksa şaşkınlıklarından mı?

Şüphesiz İsa onların sevinçten değil şaşkınlıktan dolayı inanmadıklarını anlamıştı. Bu yüzden, ete ve kemiğe dokunma şeklindeki birinci kanıttan sonra İsa son olarak bir kanıt daha vermek ve konuyu kesin olarak bağlamak istedi ve onlara dedi ki: *Burada yiyecek bir şeyiniz var mı*? İsa'nın öğrencilerinin yanına acıkmış olduğundan dolayı geldiğini sanmıyorum. Fakat o yemek yediğini bizzat gözleriyle görsünler, bir ruh veya hayalet olmadığını, diri bir insan olduğunu anlasınlar için onlardan yemek istemiştir. Çünkü ruh ne yer ne de içer.

"*Kendisine bir parça kızarmış balık ve biraz bal şerbeti verdiler. Onu aldı ve önlerinde yedi.*"[149]

İşte şimdi öğrenciler, önlerinde duranın ruh veya hayalet değil, etten ve kemikten bir insan olduğuna kalben inandılar ve rahatladılar. Bir insan gibi yiyor ve içiyor. Bu durumda Hıristiyan bilginlerine soruyoruz: Ölüler arasından dirilen biri yer ve içer mi, eti ve kemiği olur mu?

Eğer, evet derlerse, o halde biz de, İsa *ölülerin arasından dirilenin meleklere benzeyeceğini* dile getirmekle yalan söylemiş olmaktadır deriz.

Eğer, hayır derlerse, o halde İsa ölmemiş ve ölülerin arasından dirilmemiştir, o sadece diri olduğu halde bir kabre konmuş, daha sonra da diri olarak o kabirden çıkmıştır deriz.

Bazı Hıristiyan kardeşlerimizin bu kesin kanıtlar karşısında, delilsiz ve ispatsız kör bir imanla dönüp duracaklarını biliyoruz. Akıl ve mantıkla uyuşmayan ve kendilerini zorlayan cevaplara girişmelerinden önce onların kanıtlarını çürüteceğiz. Bu konu her şeyden önce akıl ve mantığın ötesinde imanî bir konudur derlerse, "Yüce Allah akılla bilindiği halde, İsa'nın ölüp ölmediği konusunda gerçeği vehimden ayırmayı aklımızla bilemez miyiz?" cevabını veririz.

Hıristiyan kardeşimiz kısır mücadeleye girişmeden önce şöyle cevap veririz. Sen konuya girişmeden önce başkasına ihtiyaç duyurmayacak nihai bir kanıt vereceğiz.

O da Bakire Meryem'in oğlu İsa Mesih'in sözüdür. Bir Hıristiyan, İsa'ya ve onun söylediğine itiraz eder mi? Mesih ne demişti?

"*Bunun üzerine bazı din bilginleri ve Ferisiler, 'Öğretmenimiz, senden doğaüstü bir alamet görmek istiyoruz' dediler. İsa onlara şu karşılığı verdi: 'Kötü ve vefasız kuşak bir alamet istiyor! Ama ona Peygamber Yunus'un alametinden başka bir alamet gösterilmeye-*

cektir. Yunus, nasıl üç gün üç gece o koca balığın karnında kaldıysa, İnsanoğlu da üç gün üç gece yerin bağrında kalacaktır.'"[150]

Yunan, veya Müslümanların adlandırdığı şekliyle *Yunus* Peygamberle ilgili ayeti ne idi? Elbette bunu herkes hatırlamaktadır.

Yunus'u balık yutmuş ve onun karnında üç gün kaldıktan sonra balık onu kıyıya atmıştı. Ancak bu kadarlık bir bilgi Yunus'un başına geleni tam olarak hatırlatmaya yetmeyecektir. Çünkü İsa, kendi mucizesinin Yunus'un mucizesine benzeyeceğini vaat etmiştir.

Bu rivayeti Bizzat İncil'den okuyalım.

"*RAB bir gün Amittay oğlu Yunus'a, 'Kalk, Ninova'ya, o büyük kente git ve halkı uyar' diye seslendi, 'Çünkü kötülükleri önüme kadar yükseldi.' Ne var ki, Yunus Rabb'in huzurundan Tarşiş'e kaçmaya kalkıştı. Yafa'ya inip Tarşiş'e giden bir gemi buldu. Ücretini ödeyip gemiye bindi, RAB'den uzaklaşmak için Tarşiş'e doğru yola çıktı. Yolda RAB şiddetli bir rüzgar gönderdi denize. Öyle bir fırtına koptu ki, gemi neredeyse parçalanacaktı. Gemiciler korkuya kapıldı, her biri kendi ilahına yalvarmaya başladı. Gemiyi hafifletmek için yükleri denize attılar. Yunus ise teknenin ambarına inmiş, yatıp derin bir uykuya dalmıştı. Gemi kaptanı Yunus'un yanına gidip, 'Hey! Nasıl uyursun sen?' dedi, 'Kalk, Tanrına yalvar, belki halimizi görür de yok olmayız.' Sonra denizciler birbirlerine, 'Gelin, kura çekelim' dediler, 'Bakalım, bu bela kimin yüzünden başımıza geldi.' Kura çektiler, kura Yunus'a düştü. Bunun üzerine Yunus'a, 'Söyle bize!' dediler, 'Bu bela kimin yüzünden başımıza geldi? Ne iş yapıyorsun sen, nereden geliyorsun, nerelisin, hangi halka mensupsun?' Yunus, 'İbrani'yim' diye karşılık verdi, 'Denizi ve karayı yaratan Göklerin Tanrısı Rabb'e taparım.' Denizciler bu yanıt karşısında dehşete düştüler. 'Neden yaptın bunu?' diye sordular. Yunus'un RAB'den uzaklaşmak için kaçtığını biliyorlardı. Daha önce onlara anlatmıştı. Deniz gittikçe kuduruyordu. Yunus'a, 'Denizin dinmesi*

için sana ne yapalım?' diye sordular. Yunus, 'Beni kaldırıp denize atın' diye yanıtladı, 'O zaman sular durulur. Çünkü biliyorum, bu şiddetli fırtınaya benim yüzümden yakalandınız.' Denizciler karaya dönmek için küreklere asıldılar, ama başaramadılar. Çünkü deniz gittikçe kuduruyordu. Rabb'e seslenerek, 'Ya RAB, yalvarıyoruz' dediler, 'Bu adamın canı yüzünden yok olmayalım. Suçsuz bir adamın ölümünden bizi sorumlu tutma. Çünkü sen kendi istediğini yaptın, ya RAB.' Sonra Yunus'u kaldırıp denize attılar, kuduran deniz sakinleşti. Bu olaydan ötürü denizciler RAB'den öyle korktular ki, O'na kurbanlar sundular, adaklar adadılar. Bu arada RAB Yunus'u yutacak büyük bir balık sağladı. Yunus üç gün üç gece bu balığın karnında kaldı."[151]

Bu, Yahudi, Hıristiyan ve Müslümanların da bildiği meşhur tarihi bir kıssadır.

Bu hikâyede konumuz açısından ders çıkarılacak üç önemli nokta bulunmaktadır.

1- Denizcilerin hayatlarının kurtulması için denize atılmayı isteyen Yunus'un kendisidir.

2- Yunus denize atılıp balık tarafından yutulduğunda diriydi.

3- Yunus balığın karnında üç gün üç gece kalmıştır.

Yunus Peygamber nasıl ki üç gün üç gece balığın karnında kalmışsa, İsa'nın da toprağın bağrında üç gün üç gece kalacağını bildiren ayetin zikredilmesinin aslında İsa'nın peygamberliğinin gerçekleşmesi olduğunu düşünerek Hıristiyanlar bunu hatırlatmamızdan memnuniyet ve sevinç duyabilirler.

Ancak ona şöyle diyoruz: Bu peygamberliğin ispatının gerçekleşmesidir diye inanmadan önce daha fazla okumalısın. Çünkü, Peygamberlik sadece üç gün üç gece olmamıştır. Peygamberlik başka bir şeydir. Ey Hıristiyan kardeşim! Yunus'un hikâyesinin kalan kısmını da oku:

"Yunus balığın karnından Tanrısı Rabb'e şöyle dua etti: 'Ya RAB, sıkıntı içinde sana yakardım, bana cevap verdin. Yardım istedim ölüler diyarının bağrından, kulak verdin sesime. Beni engine, denizin ta dibine fırlattın. Sular sardı çevremi. Azgın dalgalar geçti üzerimden.'"[152]

Denize atıldığında denizciler onun boğularak öldüğünü ve Allah'a kurban olarak feda etmeleri sayesinde Allah'ın denizi teskin ettiğini zannetmelerine rağmen, -aynen insanların İsa'yı öldü zannetmeleri gibi- Yunus Peygamber hayattaydı. Ancak balık onu yuttuğunda Yunus diriydi. Aynen İsa'nın da kabre konulduğunda diri olduğu gibi. Yunus da balığın karnında iken diriydi. Bu sırada Allah'a üç gün üç gece yalvarmış ve dua etmiştir. Aynı şekilde Meryem oğlu İsa da kabir boşluğunda iken canlıydı. İşte bu, İsa'nın gerçekleşeceğini haber verdiği alamettir. Denizciler Yunus'u denize attıklarında nasıl ölmüş olduğunu zannettilerse, aynı şekilde İsa'yı da haçta veya kabirde öldü zannetmişlerdir. Halbuki, gerçekte her iki peygamber de diriydiler ve Rablerine sesleniyor ve dua ediyordu.

Hıristiyanlar bundan kastedilenin üç gün, üç gece peygamberlik olduğu şeklinde bazı zayıf delililler bulmaya boşuna uğraşmasınlar. Eğer bu üç gün, üç geceyle İsa, peygamberlik süresini kastetmişse, bunda da yanılmış olmaktadır. Çünkü Yunus bölümündeki üç gün ve geceyle İsa'nınki bir birine uymamaktadır. Zira İsa Cuma günü haça gerilmiş ve insanlar onu öldü zannetmişlerdi. Yani bu olay cuma gününün geç vakitlerine doğru vuku bulmuştu. En iyi ihtimalle pazar günü fecr vaktinde de kabrinden çıkmıştı ki bu süre de, iki gece bir gün veya iki günü geçmemektedir. Yani üç gün ve üç gece olmamaktadır. En iyimser tahminle iki gün ve iki gecedir. Esasen önemli olan bunlar değil. Önemli olan her ikisinin de -Yunus ve İsa'nın- mucizesinin ölü zannedildikleri halde diri olmalarıyla gerçekleşmesidir.

Bu şekilde insanlar onu ölü zannettikleri halde diri olmakla İsa'nın peygamberliği gerçekleşmiştir. İsa'nın büyük peygamberliğini ispatlayan bütün sunduğumuz ve gösterdiğimiz bu sağlam kanıtlardan sonra, halen birileri İsa ölmüş ve sonra da dirilmiştir diye itiraza devam ederse, buna bizim diyeceğimiz tek şey şudur:

Anlamamakta ısrar edeni, yanlışından dolayı eleştirmek ve anlamayana söz söylemek bir belâdır. Mütenebbi

DİPNOTLAR

1 Matta, 1/18-25.
2 İşaya, 7/14.
3 Luka, 3/23.
4 Matta, 2/1-2.
5 Matta, 2/3-12.
6 Matta, 2/16.
7 Matta, 1/18.
8 Markos, 1/11.
9 Luka, 1/34-35.
10 Yuhanna, 3/17.
11 I. Korintoslulara, 15/14.
12 Yuhanna, 10/23-36
13 Tekvin, 6/2.
14 Çıkış, 4/21-22
15 Yeremya, 31/9
16 Tekvin, 27/35.
17 Tekvin, 47/17.
18 Luka, 3/38.
19 Mezmurlar, 2/7.
20 Mezmurlar, 82/6.

21 Çıkış, 7/1.
22 İşaya, 45/22.
23 Markos, 12/29.
24 Matta, 23/9.
25 Yuhanna, 20/17.
26 İbraniler, 7/1-3.
27 Romalılar, 8/14.
28 Luka, 1/35.
29 Tekvin, 1/3.
30 Meryem, 35.
31 Al-i İmran, 59.
32 Markos, 11/12.
33 Yuhanna, 19/28.
34 Yuhanna, 4/6.
35 Yuhanna, 7/1.
36 Markos, 11/13.
37 Yakubun Mektubu, 1/13.
38 Markos, 1/13.
39 Yakubun Mektubu, 1/14.
40 Yuhanna, 10/30.
41 Yuhanna, 10/25-30.
42 Yuhanna, 17/21-22.
43 Yuhanna, 6/10-12.
44 II. Krallar, 13/21.
45 Matta, 28/18.
46 Matta, 12/28.
47 Luka, 11/20.
48 Yuhanna, 5/30.
49 Yuhanna, 11/41-42.
50 Resullerin İşleri, 2/22.
51 Matta, 24/24.
52 Matta, 11/11.

53 Yuhanna, 3/16.
54 Hezekiel, 18/20.
55 Necm, 36-38.
56 Zilzal, 7-8.
57 İşaya, 43/25.
58 Nisa, 157.
59 Matta, 22/21.
60 Matta, 17/27.
61 Matta, 5/39.
62 Matta, 18/21-22.
63 Yuhanna, 2/13-16.
64 Luka, 22/3-6.
65 Luka, 22/35-36.
66 Matta, 26/21.
67 Luka, 22/37.
68 Matta, 26/36.
69 Matta, 26/37-38.
70 Matta, 26/39.
71 Luka, 22/44.
72 Luka, 22/45.
73 Markos, 14/39-40.
74 Matta, 26/47-50.
75 Yuhanna, 18/10.
76 Matta, 26/52.
77 Yuhanna, 18/12-13.
78 Yuhanna, 18/19-21.
79 Yuhanna, 18/22-23.
80 Yuhanna, 18/14.
81 Markos, 14/55.
82 Markos, 14/59.
83 Markos, 14/61.
84 Markos, 14/61-62.

85 Markos, 14/63-64.
86 Markos, 14/65.
87 Markos, 14/50.
88 Markos, 15/1.
89 Yuhanna, 18/29-31.
90 Yuhanna, 18/33-36.
91 Luka, 23/1-2.
92 Yuhanna, 18/38.
93 Yuhanna, 18/39-40.
94 Yuhanna, 19/1-7.
95 Matta, 27/19.
96 Yuhanna, 19/12.
97 Yuhanna, 19/14-15.
98 Matta, 27/24-26.
99 Matta, 27/38.
100 Yuhanna, 19/18.
101 Yuhanna, 19/25.
102 Matta, 27/45-46.
103 Yuhanna, 19/28-29.
104 Yuhanna, 19/30.
105 Yuhanna, 19/31.
106 Yuhanna, 19/32-33.
107 Yuhanna, 19/34.
108 Nisa, 157.
109 Matta, 27/50-51.
110 Luka, 23/44-45.
111 Markos, 15/37-39.
112 Markos, 15/40.
113 Luka, 237 50-51.
114 Markos, 15/43.
115 Markos, 15/44.
116 Markos, 15/45.

117 Markos, 15/46.
118 Luka, 23/53-55.
119 Matta, 27/55-56.
120 Matta, 27/61.
121 Markos, 15/47.
122 Yuhanna, 20/1.
123 Markos, 16/1.
124 Yuhanna, 19/39.
125 Markos, 16/4.
126 Luka, 24/2-3.
127 Yuhanna, 20/1-11.
128 Luka, 24/4-5.
129 Matta, 27/62-64.
130 Yuhanna, 20/13.
131 Yuhanna, 20/14.
132 Yuhanna, 20/15.
133 Matta, 16/12.
134 Luka, 24/14-16.
135 Yuhanna, 21/1.
136 Yuhanna, 8/58-59.
137 Yuhanna, 10/39.
138 Yuhanna, 20/16.
139 Yuhanna, 20/17.
140 Markos, 16/10-11.
141 Markos, 14/50.
142 Luka, 20/34-36.
143 Luka, 24/36.
144 Markos, 16/14.
145 Matta, 28/16-17.
146 Luka, 24/37.
147 Luka, 24/38-40.
148 Luka, 24/40-41.

149 Luka, 24/42-43.

150 Matta, 12/38-40.

151 Yunus, 1/1-17.

152 Yunus, 2/1-3.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İSA'NIN HAVARİLERİ

Daha önce İsa'nın havarileri ve İncil yazarları üzerinde biraz duracağımıza dair söz vermiştik. Şimdi burada sözümüzü tutuyoruz. İsa'nın havarileri ve İncil yazarlarıyla ilgili bölümü kısa tutacağız; çünkü bu konuda ayrıntılı durmak için müstakil bir kitap ve araştırmaya ihtiyaç vardır. İnşallah bunu gerçekleştirmek de nasip olur.

Ancak burada onların üzerinde kısaca durmakla beraber önemli bir şeyi hedefliyoruz. O da, bu şekilde kimilerinin bilmediği veya dikkat etmediği bazı şeylerin ortaya çıkmış olacağıdır.

Bu kısa değinmemizle, Hıristiyanlığın, İsa'nın basit Hıristiyanlığından kilisenin karmaşıklığına dönüşmesinin sırrını bulacağız.

Hıristiyanlığın başına gelen bu değişimin keyfiyetini ve bunun sonucunda Hıristiyanların, İsa'nın yolundan başka bir yola girmelerinin nedenlerini açıklayacağız.

İlk önce bu ilahi/kitabî dine atfedilen isimden başlayalım.

Meryem oğlu İsa'nın dininin ismi ne idi? İsa'nın dini Hıristiyanlık mıydı? Eğer Hıristiyanlık ise, bunun Kitab-ı Mukaddes'in neresinde geçtiğini Hıristiyan kardeşlerimiz bize göstersinler.

Meryem oğlu İsa Mesih hiçbir gün bir kerecik bile olsa benim dinim *Hıristiyanlık*tır demedi. Hıristiyan/lık tabiri, Yahudi ve başkaca İsa düşmanlarının *Mesih-Christ* isminden türettikleri, İsa'nın izleyicilerine verdikleri bir tabirdir.

Ne yazık ki, ilk dönem İsa izleyicileri, düşmanları tarafından kendilerine yaftalanan bu ismi kabul etmişlerdir. Böylece bunlar, *İsa'nın dini üzereyiz*, *İsa'nın ümmetindeniz* veya *İsa'nın takipçileriyiz* demek yerine kendilerini *Hıristiyanlar-ız* diye isimlendirmeye başladılar.

İşte böylece bu İsa düşmanlarını nitelendirmek için kendilerine verilen isimden Hıristiyanlık adı türemiştir. Sanki İsa'nın dininin ismi Hıristiyanlıkmış gibi. İşte bu yanlışlığın özüydü.

Çünkü şüphesiz İsa da aynen Musa ve İbrahim gibi *Allah'tan başka Tanrı yoktur* diyen bir muvahhit idi.

"*İsa şöyle karşılık verdi: 'En önemlisi şudur: 'Dinle, ey İsrail! Tanrımız Rab tek Rab'dir.*'"[1]

"*İsa, 'Bana neden iyi diyorsun?' dedi. 'İyi olan yalnız biri var, O da Tanrı'dır.*'"[2]

(Görüldüğü üzere) İsa'nın dini Hıristiyanlık değil tevhit dini idi. Aynen İbrahim, Musa, Davud ve Süleyman'ın dini gibi.

Haddizatında Yahudilik de bir din değildir; o da Hırisityanlık gibi mecazi olarak bu şekilde isimlendirilmiştir. Yahudilik Musa'nın dinidir. Musa da hiçbir zaman bu dine Yahudilik dini dememiştir. Çünkü Yahudilik, İbrahim oğlu, İshak oğlu Yakub oğlu Yahuda'ya nispet edilen bir ırk ismidir.

Her iki dindeki yanlışlıklar bu noktada başladı. Ve bu şekilde

isimlendirmeler yanlış olmuştur. İşin üzücü yanı, bu yanlış isimlendirmeleri yapanlar bu dinlerin kendi mensupları değil, başka dinlerden olan düşmanlarıydı. Yahudiler ve Yahudilerden İsa'ya uyanlar bunları kabul ettiler ve dinlerinin resmi isimle(ndirmele)ri olarak sabitleştirdiler. İşte bu adlandırmalar da sonu gelmeyen yanlış kullanımın başlangıcı olmuştur.

İsa'nın öğrencileri konusuna gelecek olursa, bunlar iki gruptur:

Birinci grup, on iki havari diye isimlendirilenler, ikincisi de yetmiş iki öğrenciyi içine alan gruptur.

Markos ve Pavlos'un yazdıkları İncil ve Mektuplar dışında, İnciller İsa'nın havarileri tarafından yazılmıştır. Bunları yazanların bir kısmı çok yakın olan birinci gruptan iken diğer bazıları da yetmiş ikiler denen ikinci gruba dahildi. Pavlos'tan söz etmeye başladığımızda İsa'nın öğrencilerine daha ayrıntılı bir şekilde değineceğiz.

Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Ahit bölümünün yazarları, yani İncil yazarları veya Mektupların yazarları dediğimizde, burada iki önemli hususu açıklığa kavuşturmak gerekmektedir.

Birincisi İncil'in anlamı, ikincisi de İncil yazarlığının anlamıdır.

İncil (Evangelion) *müjde* anlamına gelen yabancı kökenli bir kelimedir.

İncil'de yazılı olan her şey, aslında İsa ve/veya ondan sonra gelenlerin yaptıkları şeylerdir. Şüphesiz İsa'yı müjdeleyenler sadece eserleri bize yazılı olarak ulaşanlardan çok fazlaydı. Ancak tarih(i süreç) ve unutma bu müjdelerin çoğunu yok etmiş, Hıristiyanlar müjdelerden koruyabildikleriyle yetinmişlerdir. Sonra Yeni Ahit diye isimlendirdikleri tek bir kitap yazmışlar ve bunun bölümlerine de İncil veya Mektuplar demişlerdir. Yeni Ahit'in yazılışı da içinden çıkılması çok zor olan bir sorundur.

Zira İsa kendisinin bir şey yazdı(rdı)ğına dair hiçbir şey söylemediği gibi, yanındakilere bunu yalnızca sözlü müjdelemelerini söylemiş, hiçbir gün hiçbir kimseden söylediği veya yaptığı şeyi yazmalarını talep etmemiş, takipçilerine sadece gidip müjdelemelerini emretmiştir. İsa'nın çağrı ve müjdesi de şifahi idi ve İsa'dan sonra da bu müjde aktivitesi şifahi olarak devam etmiştir.

İncil yazarları diye isimlendirdiklerimizden hiçbirisi müjdeyi yazma işini bizzat kendileri yapmamıştır. Ancak bunlardan Luka gibi bazıları ve Mektupların yazarlarından bir kısmı kendi bildiklerini yazmışlardır.

Burada asıl önemli olan şudur. Ortada orijinal yazılardan, -tabi ortada gerçekten orijinal bir yazı varsa- bir eser yoktur. Elde mevcut olan en eski nüshalar İsa'dan yaklaşık iki yüz yıl sonrasına tarihlenmektedir. Bunun İsa'nın çağdaşı olan birinin kaleminden çıkmadığı en küçük bir şüphe götürmemektedir.

Ancak daha sonra gelip İsa'nın dinine bağlananlar, zamanla karışmaması ve rivayetlerin çoğalmasından dolayı kaybolmamsı için, İsa takipçilerinin müjdelediklerini kayıt altına almışlardır. Bu yazdıkları veya çoğalttıkları kitap ve mektup nüshaları da çok geç döneme aittir. Şüphesiz zaman aşımı ve rivayetlerin değişip dönüşmesi asıl müjdeyi ve rivayetleri götürmüştür. Fakat bu asıl müjde ve rivayetten birçok sahih şeyin kalmasına engel değildir.

Bulunmuş olan en eski nüshanın Yunanca olduğunu ve bunun da ne İsa'nın, ne öğrencilerinin ne de izleyicilerinin dili olmadığını eklememiz gerekmektedir.

Diğer yandan tercümenin etkisini ve bunun orijinal dildeki ince/hassas tabirlere yaptığını düşündüğümüzde, elimizdeki *İncil* ile *Müjde*'nin orijinal metni arasındaki farklılıklar daha iyi anlaşılmaktadır.

Bazı Yeni Ahit yazarlarının sözlerini şahit göstererek bir kısım

Hıristiyan bilginler, Kutsal Kitab'ın Kutsal Ruh vasıtasıyla Elçi'ye vahyedildiğini söylemektedirler.

> "*Kutsal Yazılar'ın tümü Tanrı esinlemesidir ve öğretmek, azarlamak, yola getirmek, doğruluk konusunda eğitmek için yararlıdır.*"[3]

"*İsa Mesih'in vahyidir. Tanrı yakın zamanda olması gereken olayları kullarına göstermesi için O'na bu vahyi verdi. O da gönderdiği meleği aracılığıyla bunu kulu Yuhanna'ya iletti.*"[4]

Şimdi durup sor(uştur)mamız gerekmektedir.

Halihazırda elimizde mevcut olan İncil'de yazılı bulunanlar tamamen İsa'nın takipçilerinin yazdıkları şeylerdir ve onların da yazdıkları ve söyledikleri melekten veya Kutsal Ruh'tandır şeklinde farzedilirse o halde tek bir İncil'de birçok değişik rivayetler nasıl ortaya çıkıyor? Bir İncil yazarının zikrettiği önemli bir şeyi diğer İncil yazarları niçin atlıyorlar? Vahyin en doğrusu hangisidir ve bunda nasıl karar kılacağız? Diğer yandan İncilleri kendilerine atfettiğimiz insanlar, İncilleri gerçekten söylediler mi veya yazdılar mı? Bu konuda nasıl kesin bir karar vereceğiz?

Yeni Ahit'te yazılı olan her şeyin, onun yazarına mı veya bir başkasına mı ait olduğu konusunun bize göre tartışmalı olduğunu unutmamamız gerekmektedir. Eğer gerçekten yazarı olarak bildiğimize ait ise, bunlar gerçekten yazarın aynı incelikle söylediği söz ve ifadeleri midir?

Hıristiyan kardeşlerimiz ve Kiliselerinin din adamları bize bunun bir iman meselesi olduğunu söylemektedirler.

Buna göre, Kitab-ı Mukaddes'in (şu andaki şekliyle çn.) elçilere vahyedildiğine ya inanacağız veya inanmayacağız.

Bu, denize düşenin yılana sarılmasına benzer bir durumdur.

Eğer biz, yazılı olan her şeyin vahiy olduğunu kabul edersek, bu durumda aklın asla onaylamayacağı muğalata ve çirkinliklere

düşeriz. Diğer taraftan böyle kör/sorgusuz bir imanla inanmazsak, o zaman da kendimizi İsa'ya inanmaktan da mahrum edebiliriz. Böyle bir düşünce ise apaçık bir haksızlık ve dalalettir.

Hıristiyan din adamları önümüze işte bu iki yolu şart koşmaktadırlar. Biz her ikisini de reddediyor ve şöyle diyoruz: Üçüncü bir yol daha vardır ki bu gerçeğe çok daha yakın ve kalpleri de daha çok tatmin etmektedir.

Bu yol şöyle demektedir: Gerçekten de bazı değişmez hakikatler var olmasına, İncil'in baplarında, bölüm ve sayfalarında doğru şeyler bulunmasına karşın, aynı şekilde onun içinde birçok yanlışlıklar da mevcuttur. Bu yanlışlıklar/hatalar muhtemelen bir unutma veya gözden kaçma neticesinde olabileceği gibi, birçok hatalar da İncil yazıcılarının anlama ve idrakteki yetersizliklerinden olabilir. Yine bu hataların birçoğu yazıcıların, nakledenlerin ve çoğaltanların kasıt ve bilinçli projeleri sonucunda da ortaya çıkmış olabilir. Bunlardan bir kısmı veya hepsi birden olabilir, ama her halükarda İncil'de birçok hatalar vardır.

Bu hataları veya hata olarak inandığımız şeyleri araştırmaya geçmeden önce, bu ihtilaflı konularındaki Hıristiyan yorumunu okuyucuya hatırlatmamız gerekmektedir. Çünkü bu Hıristiyan kardeşlerimize karşı bir görevimizdir/hakkımızdır. Onlar şöyle demektedirler: *Her ne kadar bu kitaplar elçilere ve yazarlara vahyedilmişse de, yine de vahiy onlara yorum yapma, kelime ve tabirleri seçme ve vahyedildiğinde dilsel resmetme özgürlüğünü bırakmıştır.*

Bu her tarafa çekilebilecek yapıdaki delili anlamamıza rağmen, biz bundan tam müsterih ve ikna olmuyoruz. Bu delili niçin reddettiğimiz konusunda vicdanlarımızın rahat etmesi için bazı örnekler vereceğim. Bunu da İncil'de gördüğümüz sayısız hataları incelemeye girişmeden önce yapacağız.

Bu anlamda şöyle diyoruz: Eğer vahiy Allah'tan bir melek aracılığı ile veya Kutsal Ruh vasıtasıyla gelmişse, elçilere vahyedilirken onlara lafızları seçme ve yöntem özgürlüğü bırakılmışsa, eğer böyleyse, İsa'nın, eşeğin sırtında Kudüs'e gidişiyle ilgili Dört İncil yazarının şu ifadelerini nasıl yorumlayacağız?

"*Ve şakirtler gittiler, İsa'nın kendilerine emrettiği gibi yaptılar. Ve eşekle sıpayı getirdiler; onların üzerine esvaplarını koydular ve İsa üzerine bindi.*"[5]

Burada Matta'ya İsa'nın aynı anda hem eşeğe hem de sıpaya nasıl bindiğini sormayacağız*.

"*Sıpayı İsa'ya getirdiler, üzerine esvaplarını koydular, İsa da üzerine bindi.*"[6]

"*Onu İsa'ya getirdiler ve esvaplarını sıpanın üzerine koyarak İsa'yı üstüne bindirdiler.*"[7]

"*Ve İsa bir sıpa bulup üzerine bindi, nasıl ki: 'Korkma ey Sion kızı; işte, kralın bir eşek sıpasına binmiş, geliyor' diye yazılmıştır.*"[8]

İsa ile ilgili bu olayın tekrarı, Kutsal Ruh aracılığıyla Dört İncil yazarına hatırlatılması gereken öneminden kaynaklanıyorsa ve rivayetlerdeki ihtilaf da, herkesin kendine uygun bir tabir seçmesinden kaynaklanıyorsa, biz artık anlam ve ayrıntılardaki ihtilafları (hiç) sormayacağız.

Eğer (gerçekten durum çn.) böyleyse, İsa'nın göğe refedilmesini İncil yazarlarından sadece ikisi tarafından zikretmesinin sebebi nedir o zaman?

---

* Arapça (...fe celese aleyhima) ve İngilizce (...and set Him on them) Kitab-ı Mukaddes metinlerinde İsa'nın aynı anda hem eşeğe, hem de sıpaya bindiğine dair tesniye kipi kullanılmasına karşın, Türkçe Kitab-ı Mukaddes çevirilerinde müfret kip kullanılmıştır. Bunun için bu dillerdeki herhangi bir Kitab-ı Mukaddes nüshasına bakılabilir. Çn.

"İmdi Rab İsa onlara söyledikten sonra göğe alındı ve Allahın sağında oturdu."[9]

"Ve vaki oldu ki, onları mübarek kılarken kendilerinden ayrıldı ve göğe kaldırıldı."[10]

İşte dört İncilin tamamında İsa'nın göğe yükselmesi ve alınması ile ilgili olarak zikredilen her şey bu kadardır.

Öyleyse soru şudur: İsa'nın Kudüs'e giderken eşeğe ve sıpaya binmesi, onun göğe yükselmesi ve kaldırılmasından daha mı önemlidir? Yoksa Hıristiyan imanına göre çok önemli olan bu konu vahiy tarafından sadece iki İncil yazarına mı bildirildi de diğer kalanlara vahyetmeyi terk etti/reddetti? Veya diğer iki İncil yazarı İsa'nın Allah'a yükselmesi ve kaldırılması kıssasını kendilerine vahyedildiği halde unuttular mı? Eğer bu çok önemli olayı da unuttularsa, İsa'nın öğretileri ve hayatıyla ilgili diğer unuttukları şeyler nelerdir acaba? Yoksa bütün olay Dört İncil yazarının hatırlama kuvvetlerine ve olayları kavrama idraklerine bağlı olarak aktardıklarından mı ibarettir? Bu son tespit akıl ve mantığa daha ya(t)kın değil midir?

(Artık bu safhadan sonra çn.) Vahyin Dört İncil yazarına gönderilmesi olayını okuyucunun kendi akıl ve vicdanına bırakıyoruz.

Şimdi İncil yazarlarının İsa hakkında zikrettikleri ve fahiş hatalar olarak inandığımız şeyleri inceleyeceğiz. Deniyor ki, İncil'e göre, bir defasında İsa insanlara hitap ederken, annesi ve kardeşlerinin kendisini görmek istediklerini söylemeye gelen birisine şöyle cevap vermiştir:

"İsa'nın anası ve kardeşleri geldiler, dışarıda durup kendisine adam göndererek, onu çağırdılar. Kalabalık onun çevresinde oturuyordu ve ona dediler. İşte, anan ve kardeşlerin dışarıda seni arıyorlar. İsa onlara cevap verip dedi: Benim anam ve kardeşlerim kim? Çevresinde oturanlara bakıp dedi: İşte benim anam ve kardeşlerim! Çünkü her kim Allahın iradesini yaparsa, kardeşim, kız kardeşim ve anam odur."[11]

Bu şekilde İncil bize bütün açıklığıyla İsa'nın, annesi ve kardeşlerini inkar edip, çevresindekileri tercih ettiğini, onları anası ve kardeşleri olarak isimlendirdiğini söylemektedir. Allah'ın emrini yerine getirmemeleri veya başka muhalif bir şey yapmamaları dışında, İsa'nın onlara böyle davranması caiz değildir. Böyle bir davranışı onaylamak da uygun değildir. Bakire Meryem ve oğulları İsa'nın müjdelediğine imana diğer bütün havarilerden veya bağlılarından daha yakın ve layıktır.

Her ne kadar İncil yazarları garip bir tarzda Bakire Meryem'i, eşi Yusuf'u ve İsa'nın kardeşlerini görmemezlikten geliyorlarsa da, akıl ve mantık İsa'nın annesi ve kardeşlerine karşı iyiliksever olması gerektiğini zorunlu kılıyor ve onlar Müjde'den/İncil'den davet edildikleri şeye çok sağlam bir şekilde inanıyorlardı.

Ne var ki, İncil yazarları Bakire Meryem'i, çocuklarını ve eşini anmamakta kasıtlı bir şekilde ısrar etmektedirler. Hatta onun hakkında imalı bir şekilde ihanette yalpalamaktadırlar.

Şüphesiz İncil'i okuyan birisi İsa'nın bir defacık bile olsa annesine *anneciğim* veya *anne* diye hitap ettiğine rastlamayacaktır. Bilakis ona haçtaki son anlarında bile *ey kadın* diye sesleniyordu.

"*Ve şarap eksilince İsa'nın anası ona dedi: Şarapları yok. İsa ona dedi: Kadın, benden sana ne? Saatim daha gelmedi.*"[12]

"*Ve İsa, anasını ve yanında sevdiği şakirdi durmakta görünce anasına dedi: Kadın, işte oğlun!.*"[13]

Kendisini dokuz ay boyunca karnında taşıyan, insanların namusundan şüphe etmelerinden dolayı birçok baskı, eziyet ve zorluğa katlanmış olan anası Bakire Meryem'e İsa'nın sadece *ey kadın*! diye hitap etmesi akla uygun mudur? İnsanları anne ve babalarına iyi davranmaya teşvik eden İsa'nın böyle bir şey yapması asla mümkün değildir.

İncil yazarları bu üslupla, İsa için kişisel bir portre yaratmakta-

dırlar ki, bu çocuklar için güzel bir örnek olmadığı gibi annelerin de asla razı olmayacakları bir nitelendirmedir. Eğer bilmeden hataya düşmüşlerse Allah onları affetsin, yok eğer bunu bilerek yazmışlarsa veya kendi hevesleri için yapmışlarsa onlara yazıklar olsun!

Acaba Bakire Meryem bu şekildeki hitapları hak etmiş miydi? O öyle bir kadındı ki, bu tertemiz çocuğu ve salih elçiyi kocasız olarak karnında taşıması için Allah onu âlemlerin kadınlarının arasından seçip çıkarmıştı. Onun hakkında böyle denmesinden ve İsa'nın böyle bir hataya düşmesinden haşa!

İsa hakkında İncil'in dediğine bir bakalım:

"*Yeryüzüne barış getirmeye geldiğimi sanmayın! Barış değil, kılıç getirmeye geldim. Çünkü ben babayla oğlun, anneyle kızın, gelinle kaynananın arasına ayrılık sokmaya geldim. 'nsanın düşmanı kendi ev halkı olacak.*"[14]

Bu İsa'nın sözü olabilir mi? Yoksa Cengiz Han'ın sözü mü? Hatta bu alelade bir insanın değil, ancak şeytanın sözü olabilir! Pekâlâ, bu sözün Tanrı oğluna ait olduğu hakkında ne düşünüyorsun?

Hayır beyler! Bu İsa'nın sözü değildir. Bana İsa (bazen) sembollerle konuşurdu, bu da bir semboldür demeyin. İsa niçin insanlarla konuşurken böyle bir şey kullansın ki? Sonuçta bu sözü kimin söylediği ve onun İsa'ya nispeti önemli değildir. Önemli olan İsa'nın böyle saçma kibirli sözler kullanmasının asla mümkün olmadığıdır.

Yine okuyalım bakalım:

"*Ben dünyaya ateş yağdırmaya geldim. Keşke bu ateş daha şimdiden alevlenmiş olsaydı! Katlanmam gereken bir vaftiz var. Bu vaftiz gerçekleşinceye dek nasıl da sıkıntı çekiyorum!*"

Yeryüzüne barış getirmeye mi geldiğimi sanıyorsunuz? Size hayır diyorum, ayrılık getirmeye geldim. Bundan böyle bir evde beş kişi, ikiye karşı üç, üçe karşı iki bölünmüş olacak. Baba oğluna kar-

şı, oğul babasına karşı, anne kızına karşı, kız annesine karşı, kayna-na gelinine karşı, gelin kaynanasına karşı olacaktır."[15]

Bunlar bir barış elçisinin sözleri, Tanrı'nın kendisinde tezahür ettiği bir peygamberin kelamı olabilir mi? Biz bunu okuyucunun kendi kararına bırakıyoruz. Biz İncil'deki İsa nitelendirmesine devam edelim.

"Beni kral olarak istemeyen o düşmanlarıma gelince, onları bu-raya getirin ve gözümün önünde kılıçtan geçirin!"[16]

Ben size demedim mi bu olsa olsa Cengiz Han'ın sözü olabilir diye! Bu sözün İsa'ya ait olması mümkün mü acaba? Yuhanna'yı böyle söylemeye iten sebeplerden birisini İkinci Mektuplarında zikretmektedir.

"Haddini aşıp Mesih'in öğretisine bağlı kalmayan hiç kimsede Tanrı yoktur. Bu öğretiye bağlı kalanda ise hem Baba, hem de Oğul vardır. Size gelip de bu öğretiyi getirmeyeni evinize almayın, ona selam bile vermeyin. Çünkü böyle birine selam veren, kötü işlerine ortak olur."[17]

Hıristiyanlığın hoşgörü ruhu/anlayışı bu mu!? Bu Yüce Allah'tan bir vahiy midir? Hayır, bu olsa olsa İsa'nın, öğretilerinin ve hoşgörüsünün özünü idrakten yoksun bir beşerin sözüdür. İncil yazarlarının Bakire'nin oğlu İsa Mesih hakkındaki bu yakışıksız tasvirlerine devam edelim.

Kiliseye mensup din adamları Hıristiyanlığın bütün insanlar ve milletler için olduğunu söylüyorlar, ancak İncil yazarları da İsa'nın tamamen bunun tersini söylediğini dile getirmektedirler.

"İsa Onikiler'i şu buyrukla halkın arasına gönderdi: "Öteki ulusların arasına girmeyin. Samiriyelilerin kentlerine de uğramayın. Bunun yerine, İsrail halkının yitik koyunlarına gidin."[18]

İsa'nın müjdesini, dinini ve mesajını sadece İsrailoğullarına öz-

gü kılması mantıklı mıdır? Eğer böyle yapıyor (idi) ise, onun müjdesi karşısında diğer milletlerin rolü/konumu nedir? Bunun cevabı iki şıktan birisidir:

İsa, **ya** gelecek/gayb işlerinden anlamamakta ve diğer milletlerin değil, sadece İsrailoğullarının kendi müjdesine ve dinine tabi olacağına inanmaktadır. Ancak tarih tanıktır ki, İsrailoğulları değil, tam tersine diğer milletler bu dine girmiştir. Çünkü Yahudiler kendi dinlerini korumuşlar ve İsa'ya uymamışlardır.

Ya da bu, ne İsa'nın sözü, ne bir vahiy, ne bir melek veyahut Kutsal Ruh'tandır. Bu ancak İncil yazarlarının veya onlara nakledenlerin sözüdür. Seçme özgürlüğü okuyucunundur.

Eğer İsa'nın yukarıdaki sözden kastı bu değil, bilakis o mesajına ve müjdesine aralarında ve memleketlerinde yaşadığı Yahudiler'den, yani öncelikle kendi mensubu olduğu milletten başlamak istemesidir diye bir iddiada bulunulursa, bu kesinlikle doğru değildir deriz. Bunun kanıtı da İsa'nın İncil'deki şu sözüdür:

"*İsa, 'Ben yalnız İsrail halkının kaybolmuş koyunlarına gönderildim' diye yanıtladı.*"[19]

Görüldüğü gibi İncil ve yazarları bütün açıklığıyla *İsrail evinden* olmadığımız takdirde İsa'nın dinine girmeye ehil olmadığımızı ve o dinin bizi istemediğini beyan etmektedirler. Çünkü İsa ve onun müjdesi sadece İsraioğullarına hasredilmiştir. Bu mantıklı mı bir tutum mudur?!

Ancak, Allah (c.c.) ve tarih bu yazarları yalancı çıkardı. İsrailoğulları İsa'nın dinini kabul etmemiş, tam tersine ilk önce dışarıda tutulan diğer milletler bu dine girmişlerdir.

"*Kendi yurduna geldi, ama kendi halkı O'nu kabul etmedi.*"[20]

Evet, kendi yurdu onu kabul etmedi. Bilakis onlar ona eza etmeye ve onunla mücadeleye çalıştı ve sonunda onu yakalayıp çar-

mıha germeyi başardılar. Fakat Allah onu onların azgınlıklarından kurtardı.

Bunuhla beraber İncil yazarları halen bize şöyle demeye devam ediyorlar:

"*Yahudilerin kralı olarak doğan zat nerede? Doğu'da O'nun yıldızını gördük ve O'na secde etmeye geldik.*"[21]

Ve sürdürüyorlar:

"*Natanel, 'Rabbî, sen Tanrı'nın Oğlu'sun, sen İsrail'in kralısın!' dedi.*"[22]

Daha fazlasını da söylemektedirler.

"*O büyük olacak, kendisine 'Yüceler Yücesi'nin Oğlu' denecek. Rab Tanrı O'na, atası Davud'un tahtını verecek. O da sonsuza dek Yakup'un soyu/evi üzerinde egemenlik sürecek, egemenliğinin sonu gelmeyecektir.*"[23]

İsa'nın doğumundan bu yana iki bin yıl geçmesine rağmen o Davud'un tahtını alamadı, Yakub'un soyu üzerinde de egemen olamadı. Onun Yakub'un soyu üzerindeki egemenliği hiç bitmedi, çünkü esasen iki bin yıl süresince bu saltanatın bir başlangıcı olma -dı!

Bunlar gaybı en iyi bilen Allah'tan vahyedilen sözler midir? Kutsal Ruh'un haber vermeleri mi? Yoksa İncil nüshalarını yazanların ham hayal ve hezeyanları mı?

İşte İncil yazarlarının, Hıristiyan kardeşlerimizin Tanrı veya Tanrı oğlu olarak adlandırdıkları Hz. İsa'nın, yani sevgi, bağışlama ve hoşgörü efendisini/tanrısını nasıl resmettiklerine ilişkin başka bir örnek.

"*Başka bir öğrencisi İsa'ya, 'Ya Rab, izin ver, önce gidip babamı gömeyim' dedi. İsa ona, 'Ardımdan gel' dedi. 'Bırak ölüleri, kendi ölülerini kendileri gömsün.'*"[24]

Bu bir peygamber, elçi ve hatta normal bir insanın bile sözü olabilir mi? Diğer yandan bunun bir Tanrı veya Tanrı oğlunun sözü olduğunu onaylamamız istendiğinde ne düşünürsün?!

İsa'nın bu kadar katı kalpli olması imkansızdır. Ancak onun daha da katı/acımasız bir şekilde tasvir edildiği şu sözlere bir bakalım:

"*O yöreden Kenanlı bir kadın İsa'ya gelip, 'Ya Rab, ey Davud Oğlu, halime acı! Kızım cine tutuldu, çok kötü durumda' diye feryat etti. İsa kadına hiçbir karşılık vermedi. Öğrencileri yaklaşıp, 'Sal şunu, gitsin!' diye rica ettiler.*"[25]

Aman ya Rabbi! Kadıncağız cine tutulmuş kızı için yalvararak merhamet diliyor ve Tanrı oğlu Rab ise, ona cevap vermeye bile tenezzül etmiyor. Daha da vahimi, öğrencileri İsa'dan daha merhametli davranıyorlar ve ona yardım etmesini istiyorlar. Ona sevgiyle yaklaşmak şöyle dursun, kadının *Davud'un oğlu*'ndan yardım istemesi, peşinden gitmesi ve yalvarması onları rahatsız ediyor.

Ama nafile. Davud oğlu İsa ona cevap vermiyor, çünkü kadın Yahudi değil bir Kenanlıdır.

"*İsa, 'Ben yalnız İsrail halkının kaybolmuş koyunlarına gönderildim' diye yanıtladı. Kadın ise yaklaşıp, 'Ya Rab, bana yardım et!' diyerek O'nun önünde yere kapandı-secde etti.*"[26]

Irkçılığın şahikası ve Tanrı oğlu İsa'nın katı kalpliliği işte böyleydi.

Gözetilmeye muhtaç garip ve zelil hale düşmüş bir kadın yardım için karşısına çıkıyor. Pekâlâ, Tanrı oğlu Rab ona yardım ediyor mu acaba?

"*İsa ona, 'Çocukların ekmeğini alıp köpeklere atmak doğru değildir' dedi.*"[27]

Tam bir felaket ve ırkçılık!

Yahudiler *çocuklar*, kalan diğer insanlar ise *köpekler* olmaktadır!!

Çünkü Kenanlı veya Yahudi olmayan herkes köpeklerin konumunda olmaktadır.

Bu cevap bakire Meryem oğlu İsa Mesih'e, Rabbe uygun düşüyor mu? Bu Tanrı oğlu İsa'nın sözü müdür? *La havle ve la kuvvete* demekten başka bir şey bulamıyoruz.

Bu çarpık söz üzerine merhamete muhtaç o Kenanlı kadının tepkisi ne olmuştur acaba?

"*Kadın, 'Haklısın, ya Rab' dedi. 'Ama köpekler de efendilerinin sofrasından düşen kırıntıları yer.' O zaman İsa ona şu karşılığı verdi: 'Ey kadın, imanın büyük! Dilediğin gibi olsun.' Ve kadının kızı o saatte iyileşti.*"[28]

Kenanlı kadın bu ırkçı Rabb'i iyice doldurdu, onun Yahudi gururunu okşadı ve Yahudilere karşı zelil davrandı. Onları Tanrısallıkla yüceltti ve Yahudilerin dışında kalan kendisi ve başkalarını *köpekler* şeklinde nitelendirdi.

İşte bu pohpohlama ve zilletten sonra Rab kadına iltifat ediyor ve onun mecnun kızını iyileştiriyor.

Ne kadar da ırkçı bir "Rab!" İnsanları zillet ve zorluklar içerisinde görmekten zevk alıyor. Ancak aynı Rab, günahkar bir Yahudi kadınını Yahudiler tarafından taşlanarak öldürülmesinden kurtarmak için en ufak bir sakınma ve tereddüt göstermiyor. Ve onu, sizden kim günahsızsa ilk taşı o atsın, diyerek savunmaktadır.

Ne var ki, Yahudiler bu mutaassıp Rabb'in hakkından geldiler. Ona işkence ettiler, haça gerdiler ve değişik yöntemlerle onun taraftarlarıyla mücadele ettiler/savaştılar.

Okuyucu bu (yukarıdaki) rivayetleri kabul edebilir mi acaba? Allah'ın bir elçisi olan İsa Mesih'in bu kadar ırkçı ve Yahudi mutaas-

sıbı olmasını onaylar mı? Yoksa bunun İncil ravisinin veya yazarının hayal örgüsünün bir ürünü olduğunu mu kabul eder? Yani bu *söz-de vahye* ne İsa'nın, ne de Kutsal Ruh'un bir dahli olmuştur.

Kiliselerde duyduğumuz dua ve orada okunanlarla, kalbin dehşetle ürperdiği bu İncil hikâyeleri ile bu İsa tasviri arasında ne kadar büyük farklar vardır.

Bu resim bizim İsa'ya olan inancımızı ve onun hoşgörüsü hakkındaki anlayışımızı sarsmaktadır. İncili okuyan birisi onda insan vicdanının tiksindiği ve beşer duygularının iğrendiği birçok rivayetler bulacaktır. Hatta bunlar İsa'yı ve onun hayatını seven birisini bile sinirlendirecek niteliktedir. Eğer bunlar Kutsal Ruh aracılığı ile Allah'tan gelmiş olsaydı böyle bir resim olmazdı, ancak bunlar İncil yazarlarının hayallerinden ve onun kafaları karışık/karıştıran öğrencilerinin hatıralarıdır.

Onların akla ve mantığa muhalif rivayetlerde bulunduklarını bakınca görürsün. Mesela İncil yazarları, Bakire Meryem, İsa'ya hamile iken Elizabet'in yanına gittiğinde, onun karnındaki *Vaftizci Yahya*'nın hareket ettiğini söylemektedirler.

"*Elizabet Meryem'in selamını duyunca rahmindeki çocuk hopladı. Kutsal Ruh'la dolan Elizabet yüksek sesle şöyle dedi: 'Kadınlar arasında kutsanmış bulunuyorsun, rahminin ürünü de kutsanmıştır.'*"[29]

Daha sonra Vaftizci Yahya büyüyüp İsa ile ilk defa karşılaştığında (şöyle olmuştu):

"*Yahya ertesi gün İsa'nın kendisine doğru geldiğini görünce şöyle dedi: 'İşte, dünyanın günahını ortadan kaldıran Tanrı Kuzusu! Kendisi için, 'Benden sonra biri geliyor, O benden üstündür. Çünkü O benden önce vardı' dediğim kişi işte budur. Ben O'nu tanımıyordum, ama İsrail'in O'nu tanıması için ben suyla vaftiz ederek geldim.' Yahya tanıklığını şöyle sürdürdü: 'Ruh'un güvercin gibi gökten indiğini, O'nun üzerinde durduğunu gördüm. Ben O'nu tanımı-*

yordum. Ama suyla vaftiz etmek için beni gönderen, 'Ruh'un kimin üzerine inip durduğunu görürsen, Kutsal Ruh'la vaftiz eden O'dur' dedi. Ben de gördüm ve 'Tanrı'nın Oğlu budur' diye tanıklık ettim.'"[30]

Burada İsa'nın Allah'ın oğlu olduğuna kesin iman görülmektedir. Ve Vaftizci Yuhanna veya Müslümanlara göre Hz.Yahya'nın tanıklığı, Kutsal Ruh'un güvercin şeklinde inerek İsa'da duracağına ilişkin kuvvetli bir dayanakla desteklenmiş bir tanıklıktır. İncil bu konuda daha çok bilgi vermektedir:

"*Bu sırada İsa, Yahya tarafından vaftiz edilmek üzere Celile'den Şeria Irmağı'na, Yahya'nın yanına geldi. Ne var ki Yahya, 'Benim senin tarafından vaftiz edilmem gerekirken sen mi bana geliyorsun?' diyerek O'na engel olmak istedi.*"[31]

İncil yazarlarının rivayetleri işte böyle. Sanki daha İsa'nın bizzat kendisi anlamadan, Vaftizci Yahya onun Tanrı oğlu olduğunu anlamış gibi görünmektedir.

Ancak İncil yazarları sadece bir görmeyle İsa'ya inanmış olan Vaftizci Yahya'nın, nasıl onun taraftarlarından ve havarilerinden biri olmadığı konusunu aktarırlarken müthiş bir şekilde başarısız olmuşlardır.

İsa'nın Tanrı oğlu olduğuna inanan Vaftizci Yahya gibi bir adam, nasıl ona tabi olmuyor veya dizlerinin dibinde öğrencisi olmuyor?!

Halbuki Vaftizci Yahya, İsa ve onun müjdesine inanma konusunda İsa'nın diğer havarilerinden ve inananlardan daha evla idi. Bununla birlikte İncil bize onun İsa'ya tabi olduğuna ve dinine girdiğine dair hiçbir şey söylememektedir. Elbette bu mantığın kabul etmediği bir şeydir. Ama biz yine de Vaftizci Yahya'nın İsa'ya tabi olmadığını kabul ediyoruz. Ey okuyucu! Bunun niçin böyle olduğunu biliyor musun?

Çünkü İncil yazarları Vaftizci Yahya'nın mutlak imanını geçersiz saydıkları gibi, İsa'nın, Tanrı oğlu olduğuyla ilgili şehadetini de yok kabul ediyorlar.

"*Hapishanede bulunan Yahya, Mesih'in yaptığı işleri duyunca, O'na gönderdiği öğrencileri aracılığıyla şunu sordu: 'Gelecek Olan sen misin, yoksa başkasını mı bekleyelim?.'*"[32]

Hiçbir kimsenin cevabını bilmediği soru işte budur. Ortada İsa'ya inanmamış olan Vaftizci Yahya'dan sadır olan şüpheler bulunmaktadır. Ne tarih, ne de İncil, her ikisi de Vaftizci Yahya'nın İsa'ya tabi olduğuna veya onun öğrencisi olduğuna ilişkin bir şey zikrediyor.

Pekâlâ, sonuçta bu iki rivayetten hangisi kabul edilecektir? Vaftizci Yahya, İsa'ya inandı mı? Yoksa o İsa'nın Mesih olduğunu bilmiyor ve bir başka kişiyi mi bekliyordu?

Acaba bu Vaftizci Yahya'nın bir yalpalamasını mı, yoksa İncil yazarlarının sözlerindeki çelişkiyi mi gösteriyor?

Eğer Vaftizci Yahya konusuna devam ediyorsak şu İncil metnini de okuyalım:

"*Melek, 'Korkma, Zekeriya' dedi, 'Duan kabul edildi. Karın Elizabet sana bir oğul doğuracak, adını Yahya koyacaksın. Sevinip coşacaksın. Birçokları da onun doğumuna sevinecek. O, Rabb'in gözünde büyük olacak. Hiç şarap ve içki içmeyecek; daha annesinin rahmindeyken Kutsal Ruh'la dolacak.'*"[33]

Görüldüğü üzere İncil, Vaftizci Yahya'nın Rabbin katındaki büyüklüğünü onun içki ve şarap içmemesine bağlamaktadır. Bu ileride peygamber olacak bir insan için mantıklı bir durumdur. Ancak İncil yazarları İsa'nın içki içtiğini iddia etmekten sakınmamakta ve hatta en önemli mucizelerinden biri olarak onun suyu şaraba çevirmesini göstermektedirler. Hem de harika yapılmış bir şaraba!

"İsa hizmet edenlere, 'Küpleri suyla doldurun' dedi. Küpleri ağızlarına kadar doldurdular. Sonra hizmet edenlere, 'Şimdi biraz alıp şölen başkanına götürün' dedi. Onlar da götürdüler. Şölen başkanı, şaraba dönüşmüş suyu tattı. Bunun nereden geldiğini bilmiyordu, oysa suyu küpten alan hizmetkârlar biliyorlardı. Şölen başkanı güveyi çağırıp, 'Herkes önce iyi şarabı, çok içildikten sonra da kötüsünü sunar' dedi, 'Ama sen iyi şarabı şimdiye dek saklamışsın.'"[34]

Bunlar Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Ahit bölümünün ilk Dört İncil kitabından birbiriyle çelişen hayallerden oluşan birkaç estantanedir. Diğer hayal ürünü Mektuplara gelince, orada da sayısız benzer şeyler bulunmaktadır. İşte bazı örnekler:

"Onlar bunu duyunca, Rab İsa'nın adıyla vaftiz oldular. Pavlos ellerini onların üzerine koyunca Kutsal Ruh üzerlerine indi ve bilmedikleri dillerle konuşup peygamberlik etmeye başladılar."[35]

Açıkça görüyoruz ki, Kutsal Ruh, Pavlos'un ellerine iniyor ve o ellerini kimin üzerine koyarsa bilmedikleri dillerle konuşmaya başlamakta ve peygamberlik yapmaktadırlar.

İnsanların yöneticilerine uymaları konusundaki tespitleri de çarpıcıdır. Yöneticilerin Allah'ın dilemesiyle bu işi yaptıklarını ve bu yüzden onlara karşı çıkmanın caiz olmadığını, itaatin gerektiğini insanlara bir inanç gibi empoze etmektedir.

"Herkes üzerinde olan hükümetlere tabi olsun; çünkü Allah tarafından olmayan hükümet yoktur ve onlar Allah tarafından tanzim olunmuştur. Bundan dolayı hükümete karşı çıkan Allah'ın tertibine karşı durmuş olur ve karşı duranlar kendi aleyhlerine hüküm alırlar."[36]

Buna göre İncil'in Allah'tan bir vahiy olduğuna inanan Hıristiyanların kendilerine zulmetseler, işkencede bulunsalar bile o yönetici ve idarecilere karşı çıkmaları hakları değildir. Çünkü İncil

ve Havariler yöneticilere ve diktatörlere karşı çıkmayı haram kılmaktadır. Gerçekten bu Allah'ın Mektupların yazarlarına vahyettiği bir sözü müdür? Böyle çarpık bir nasihatten ve batıl şeriatten haşa Allah'a!

Bu iki örnekle yetiniyoruz. Daha fazla bilgi isteyenlerin Kitab-ı Mukaddes'in İncil bölümünü okumaları gerekmektedir. Daha da fazlasını arzulayanların ise Eski Ahit'i de okumaları gerekir. Çünkü o, mantığın kabul etmeyeceği ve aklın razı olmayacağı şeylerle, din kavramıyla, Allah'ın birliği ve kudretiyle çelişen bir sürü şeylerle doludur. Bunun için sadece Eski Ahit'in baş taraflarından bir şeyler okuman yetecektir:

"*Gök ve yer bütün öğeleriyle tamamlandı. Yedinci güne gelindiğinde Tanrı yapmakta olduğu işi bitirdi. Yaptığı işten o gün dinlendi. Yedinci günü kutsadı. Onu kutsal bir gün olarak belirledi. Çünkü Tanrı o gün yaptığı, yarattığı bütün işi bitirip dinlendi.*"[37]

Eski Ahit yedinci günü Sebt/Cumartesi günü olarak kutsal kılmakla kalmıyor, kutsamanın sebebi olarak da, Allah'ın ilk altı günde gökleri ve yeri yarattıktan sonra dinlenmesini göstermektedir. Buna göre sanki Allah yorulmuş ve dinlenmeye ihtiyaç duymaktadır.

Yorgunluk hisseden nasıl bir Tanrı bu? Allah gökleri ve yeri yarattıktan sonra yorulmaktan münezzehtir. Allah dinlenmeye ihtiyaç hissetmekten ve o konuda düşünmekten münezzehtir. Aynı yaradılış konusunda okuyucu, Tekvin'in bu nitelemesi ile Kur'an'ın nitelemesini karşılaştırsın:

"*And olsun biz, gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları altı günde yarattık. Bize hiçbir yorgunluk dokunmadı.*"[38]

Allah kelamı ile beşer sözü arasındaki fark nasıl açıkça görülüyor.

Eski ve Yeni Ahit'teki hata, çelişki ve hayalleri burada saymanın bir faydasını görmüyoruz. Fakat burada cevabını okuyucuya bırakacağımız üç soru sormak istiyoruz:

1- Acaba İncil neden insanın Allah'ın bir benzeri olarak yaratıldığını söylemektedir?

"Tanrı, İnsanı kendi suretimizde, kendimize benzer yaratalım dedi."[39]

Diğer yandan da İncil, İsa'nın Allah'ın biricik oğlu olduğunu söylemektedir:

"Çünkü Tanrı dünyayı o kadar çok sevdi ki, biricik Oğlu'nu verdi. Öyle ki, O'na iman edenlerin hiçbiri mahvolmasın, hepsi sonsuz yaşama kavuşsun."[40]

Bu, insanlar içerisinde Allah'a en çok benzeyenin İsa olduğu anlamına gelmektedir. Acaba bu anlayış, kendi hayallerindeki İsa'ya renk, görünüş ve şekil açısından benzemeyen diğer insanları dışlayan Batılı Hıristiyanların bağnaz ırkçılığının sebebi değil midir?

2- İncil'de geçtiğine göre İsa Petrus'a şöyle diyor:

"Ben de sana şunu söyleyeyim, sen Petrus'sun ve ben kilisemi bu kayanın üzerine kuracağım. Ölüler diyarının kapıları ona karşı direnemeyecek."[41]

Acaba İsa'nın kurumlaşmış/kurulmuş bir kilisesi var mıydı? Bu kelime acaba İsa'nın konuştuğu dilde mi kullanılmıştır? Çünkü İsa, Yahudilerin mabetlerinde ve Süleyman mabedinde ibadet ediyordu.

3- İncil'in yazdığına göre İsa diyor ki:

"Sonra İsa, öğrencilerine şunları söyledi: 'Ardımdan gelmek isteyen kendini inkâr etsin, çarmıhını yüklenip beni izlesin.'"[42]

Matta, İsa'nın bu sözü, daha çarmıha gerilmeden çok uzun bir süre önce söylemiş olduğunu iddia etmektedir.

Buna göre, eğer İsa çarmıha gerileceğini bilmiyor idiyse, onlardan niçin bir işkence ve öldürme aracı olan çarmıhı yüklenmelerini istiyor? Eğer İsa çarmıha gerileceğini ve haçta öleceğini biliyor idiyse, onun öğrencilerine, sonunun bir sembolü olan haçı taşımalarını

söylemesi akla uygun mudur? Bir insanın, kardeşi veya babasının üzerinde öldürülmüş olduğu altından bir aleti boynunda taşıması akla ne derece uymaktadır?

Üzerinde düşünmesi için bu soruları okuyucuya bırakıyoruz.

Bizim diyeceğimiz tek şey, İsa onlara muhtemelen *çektiği işkenceleri yüklenmelerini ve kendisini izlemelerini* söylemiş olabilir, yoksa onun *haçını yüklenmelerini* söylemiş olması imkansızdır.

Bu konunun sonuna gelmeden önce, İncil'in bu çelişkilerinin başlıca sebebi olarak inandığımız şeyi açıklamayı bir görev olarak görüyoruz.

Bunun başlıca sebebi İsa'nın öğrencilerinin karakterleridir. Nitekim İsa'nın kendisi bu konuda bize kanıtlar sunmaktadır. Mesela, İsa üzerine kilisesini bina etmek istediği ve *Kaya* olarak isimlendirdiği havari Petrus'u aynı zamanda şeytan olarak nitelendirmekten çekinmemiştir:

"*Fakat İsa dönüp Petrus'a dedi: Çekil arkama, şeytan; sen bana tökezsin, çünkü sen Allah şeylerini değil, ancak insan şeylerini düşünüyorsun.*"[43]

Eğer hatırlayacak olursak Petrus, İsa yakalanacağı gece, İsa'nın kendilerinden uyumamalarını ve kendisini korumalarını istediği halde *üzüntüden uyuyan* öğrencileri arasındaydı. Ayrıca o, İsa'nın kendisini tanıdığını bir gecede üç defa inkar edeceğini haber verdiği öğrencisidir.

"*İsa dedi: Petrus, sana diyorum. Beni tanıdığını üç kere sen inkar etmeden, bugün horoz ötmeyecek.*"[44]

Petrus bunu kendisini Yahudilere karşı korumak için yapmıştı

İşte başka bir örnek. Pavlos, ölüler diyarının kapılarının kendisine karşı direnemeyeceği bildirilen, İsa kilisesinin sağlam kayası Petrus'a karşı çıkmıştır.

"Fakat Petrus Antakya'ya geldiği zaman, ona yüz yüze karşı geldim, çünkü kabahatli idi."[45]

Her ikisinde de Kutsal Ruh bulunan ve ondan vahiy alan iki kişinin bu şekilde karşı karşıya gelmeleri gerçekten çok gariptir. Daha da garibi, İsa'nın havarisi bile olmayan Pavlos'un, ölüler diyarının kapılarının kendisine direnemeyeceği sağlam kaya Petrus'a galip gelmesidir.

Diğer tarafta, Yahudilerin Musa'dan istedikleri şeyi İsa'dan isteyen havari Filipus var.

"Filipus ona dedi: Ya Rab, Babayı bize göster ve bize o yeter."[46]

Bu söz onun cehaletine ve imanının zayıflığına bir işarettir.

Ötede ise, Yahudilere yol göstererek İsa'yı onlara teslim etmiş olan diğer bir havari *Hain* lakaplı Yahuda İşkariyot bulunmaktadır. Acaba bu öğrencideki hangi iman, İsa'nın onu havari yapmasına neden olmuştur?

İsa'nın bir başka havarisi olan Tomas, İsa'nın tekrar dirildiğinden şüphe etmekte ve inanmak için eliyle İsa'nın bedenine dokunmakta ısrarlıdır. Ve İsa'ya elleriyle dokununcaya kadar şüphe içerisinde kalmakta ve sonunda İsa ona şöyle demektedir:

"İsa ona dedi: Beni gördüğün için iman ettin Tomas; görmeden iman edenlere ne mutlu."[47]

Böylece İsa'nın bu sözü bir darbımesel ve Tomas da şüpheci insanın sembolü haline geldi.

Bunlar İsa'nın havarileriyle ilgili birkaç örnektir. İsa'nın, havarilerini ve onların imanlarını anlatırken ne dediğine bir kulak verelim:

"Ve İsa onlara dedi: Ey az imanlılar, niçin korkuyorsunuz?."[48]

Aynı tarzda yine demiştir ki:

"Ve Petrus ona cevap verip dedi: Bize bu meseli anlat. Ve İsa dedi: Siz de mi hâlâ anlayışsızsınız?."[49]

Diğer bir örnek ise şöyledir:

"*Ve İsa cevap verip dedi: Ey imansız ve sapık nesil, ne vakte kadar sizinle beraber olacağım? Size ne vakte kadar dayanacağım?*"[50]

Başka bir yerde İsa diyor ki:

"*O zaman öğrenciler ayrıca İsa'ya gelip dediler: Niçin biz onu çıkaramadık? İsa da onlara dedi: İmanınız az olduğu için; zira doğrusu size derim: Sizde bir hardal tanesi kadar iman olursa, siz bu dağa: Buradan şuraya göç, derseniz ve göçer ve size hiçbir şey imkansız olmaz.*"[51]

İsa iman konusunda yine şunları söylüyor:

"*İsa da cevap verip onlara dedi: Allaha imanınız olsun.*"[52]

"*Sonra sofrada otururlarken, Onbirlere göründü ve imansızlıklarından ve yürek katılıklarından ötürü onları ayıpladı, çünkü onu kıyam etmiş olduğunu görenlere inanmadılar.*"[53]

İşte bu minval üzere sürüp gitti. İsa onları imanlarının kıtlığından dolayı kınamaya ve anlayışlarındaki zayıflıktan dolayı azarlamaya devam etmektedir. Gerçekten de (b)öyleydiler. Aynı şekilde vefasızdılar da. Daha önce İsa'yı, düşmanı Yahudilerin eline bırakıp, topluca kaçıp gitmemişler miydi?

İşte İsa'nın öğrencilerinden bazı sahneler. İsa onlar için çok doğru ve gerçek olan bir şey söylemişti:

"*Siz dünyanın tuzusunuz; fakat tuz tatsız olmuşsa, o ne ile tuzlanır? Artık dışarı atılıp insanların ayağı altında ezilmekten başka bir şeye yaramaz.*"[54]

Acaba (havarilerle ilgili) ortadaki gerçek *tuzun bozulması mıdır*?

Biz tam bir bozulmadan söz etmiyoruz. Fakat kısmî bir fesattan bahsediyoruz. Şu ana kadarki okumalarımızdan bu *tuzda* bir bozulmanın gerçekleştiği açıkça görülmektedir. Bizim bütün dediğimiz

şudur: Bu tuzun bir kısmı bozulmuş olmasına rağmen, bir kısmı bozulmadan kalmıştır.

Fakat olayın püf noktası şudur: Bu lokal bozulma, bozulmamış kısmı tatmayı da zor ve yorucu bir iş haline sokmaktadır.

Havariler konusunu bitirmeden önce, Hıristiyanlığın İsa'nın, Tanrısı'nın ve ilahi öğretilerin yön ve yönteminin dışına kaymasında güçlü bir etkisi olan havari Pavlos üzerinde biraz durmamız kaçınılmazdır.

Hakikatte Havari Pavlos, tek başına bir araştırma ve inceleme yapılması gereken önemli bir şahsiyettir. Ancak böyle bir inceleme için bu kitabın kapsamı yeterli değildir. Ancak biz okuyucunun nevi şahsına münhasır bu şahsı tanımasını biraz olsun kolaylaştırmak için, onun hakkında bir nebze bilgi vermeye çalışacağız.

Pavlos'un şahsiyetini tanımaya girişebilmemiz için önce İsa'nın öğrencilerine şöyle bir bakmamız gerekmektedir. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi İsa'nın öğrencileri iki gruba ayrılmaktadır:

İlk grup *on iki* öğrenciyi kapsamakta ve bunlar *Havariler* diye de adlandırılmaktadır. İkinci grup ise *yetmiş iki* öğrenciyi içine almaktadır.

Birinci grup şunlardır:

1-Simon Petrus

2-Simon Petrus'un kardeşi Andreas

3-Yahuda İşkariyot

4-Şüpheci Tomas

5-Yuhanna

6-İsa'nın anne bir kardeşi Yakub

7-Filipus

8-Vergi memuru Matta

9-Natanael

10-Bartolomeus

11-Zebedinin oğlu Yakub

12-Zebedinin oğlu Yuhanna

Ancak bunların, İsa'nın gerçek on iki havarisi olduğu konusu su götürmez bir gerçek değildir.

Bunun sebebi de İncil'in üç ayrı yerinde İsa'nın öğrencilerinin isimlerinin zikredilmesidir. Ne yazık ki bu isimlerin zikredilmesi hususunda, -Hıristiyan kilisesince yazacakları şeyleri yazabilmeleri için İsa'nın havarilerinin gözlerini ve akıllarını açtığı söylenen *Kutsal Ruh-* İncil yazarlarına bu isimleri tam bir tertip içerisinde verme konusunda bir defa daha başarısız olmuştur. Kilisenin bu konuda ne dediğini beraberce okuyalım:

"*İsa dağa çıkıp kendi istediklerini çağırdı; onlar da yanına gittiler. Ve kendisi ile beraber olsunlar, onları vaaz etmeye göndersin ve cinleri çıkarmaya kudretleri olsun diye on iki kişi tayin etti. Petrus lakabını verdiği Simon'u ve Boanerces, yani Gökgürlemesi oğulları lakabını verdiği Zebedinin oğlu Yakub'u ve Yakub'un kardeşi Yuhanna'yı ve Andreas'ı, Filipus'u, Bartolomeus'u, Matta'yı, Tomas'ı, Alfeus'un oğlu Yakub'u, Taddeus'u, Gayyur Simon'u ve Yahuda İşkariyot'u ki bu da İsa'yı ele verdi.*"[55]

Bu listede Taddeus ve Gayyur Simon bulunmasına rağmen Natanael bulunmamaktadır. Ancak *vahye dayanan* İncili'nde Luka, Markos'tan farklı olarak şöyle diyor:

"*Gündüz olunca öğrencilerini yanına çağırdı; onlardan on ikisini seçti ve onları elçiler olarak isimlendirdi. Simon ki ona Petrus adını da verdi ve kardeşi Andreas, Yakub ve Yuhanna, Filipus ve Bartolomeus, Matta ve Tomas, Alfeus'un oğlu Yakub ve Gayyur denilen Simon, Yakub'un Yahuda ve hain olan Yahuda İşkariyot.*"[56]

Bu listede ise ne Natanael ne de Markos'un kendi İncili'nde zikrettiği Taddeus bulunuyor. Buna karşılık Yahuda'nın kardeşi Yakub, -ki o da İsa'nın anne bir kardeşidir- görülmektedir. Aynı şekilde Gayyur olarak iddia edilen Simon da bulunmaktadır.

"Ertesi gün Galile'ye gitmek isteyip Filipus'u buldu. İsa ona: Ardımca gel dedi. Filipus da Andreas ile Petrus'un şehri olan Beytsayda'dan idi. Filipus Natanael'i bulup ona dedi: Musa'nın şeriatte ve peygamberlerin kendisi için yazdıkları Yusuf oğlu Nasıralı İsa'yı bulduk."[57]

Görüldüğü gibi Natanael bu İncil'de ortaya çıkmaktadır. İsa'nın öğrencilerinin isimlerindeki bu farklılıklar özsel değilse de, bunlar İncil'de farklılıkların bulunduğuna bir delildir. Önceki sayfalarda öğrencilerin karakterleri üzerinde konuşmuştuk. Bu karakteri bizzat İsa'nın onlar hakkındaki kendi sözünden anlamıştık. Bunu tekrar zikretmeye gerek görmüyoruz. Fakat İncil yazarlarının hepsinin İsa'nın on iki havarisinden olmadığı üzerinde biraz durmamız gerekmektedir. Yuhanna'nın Mektupları'nı ve Yeni Ahit'in son bölümü olan Vahiy'i yazan Yuhanna, bu on iki öğrenciden birisiydi. Yeni Ahit'te kendi adını taşıyan iki mektubu bulunan Petrus da on iki havaridendi ve Petrus on iki havarinin lideri olarak kabul edilmektedir. On iki havariden biri ve elçilerin büyüklerinden biri olan İsa'nın kardeşi Yakub da Yeni Ahit'in bir kitabını yazmıştır. Aynı şekilde Yakub'un kardeşi Yahuda da mektuplardan birisini yazmıştır.

Luka ve Markos İncillerini ise yetmiş iki öğrenciden olan iki kişi yazmıştır. Matta İncili'nde bir sorun bulunmaktadır. Hiç kimse Matta İncili'ni yazan Matta'nın, on iki havariden biri olan vergi toplayıcısı Matta mı, yetmiş iki öğrenciden biri olan Matta mı, yoksa İsa'ya ihanet ettikten sonra kendisini öldüren/intihar eden Yahuda İşkariyot'un yerini alması için on iki havariden biri olarak seçilen Matta veya Mattias mı olduğunu tam olarak bilmemektedir.

Ortada bu ikisinden birini diğerine tercih ettirecek bir delil yoktur. Ancak bu çok önemli de değildir, çünkü Yeni Ahit'teki Dört İncil ve Mektuplar bazı kişilere nispet edilmektedir; fakat bunları bizzat yazdıklarına veya müjdelediklerine ilişkin bir kanıt bulunmamaktadır. Bu kanıt bulunsa bile, bize kadar ulaşan metinlerin sahihliği ve aslına uygunluğu hususunda bir şey ifade etmez.

İsa'nın öğrencilerinin ikinci grubu, söylediğimiz gibi yetmiş iki öğrenciyi kapsamakta, ancak yine de hiç kimse on iki havarinin bu yetmiş ikinin içinde mi, yoksa dışında mı olduğunu bilmemektedir.

Bu yetmiş iki havarinin kimler olduğu konusu çok önemli değildir. Önemli olan İncil yazarlarından olan iki kişidir. Bu ikisi Markos ve Luka'dır. Veya bir kimse Matta'nın, öğrencilerin bu yetmiş iki kişilik ikinci grubundan olduğunu, vergi memuru Matta olmadığını, veya İsa'dan sonra kalan on iki öğrenci tarafından seçilen Matta olduğunu ispatlarsa, üçüncü bir İncil yazarı daha olabilir.

Bu on iki öğrenci ile ilgili en önemli şey sadece onların İsa'ya yakınlıkları ve bağlılıkları değildir. İsa'nın onları İsrail boyuna hükmetmelerini vadetmesi ve elçiler olarak göndermesi de önemlidir.

"*Ve Babam bana meleküt tahsis ettiği gibi, ben de melekütumda soframda yiyesiniz, içesiniz ve İsrail'in on iki boyuna hükmederek tahtlar üzerinde oturasınız diye size bir meleküt tahsis ediyorum.*"[58]

Ancak evdeki pazarlık çarşıya uymadı ve işler istendiği gibi yürümedi. Onlar, on iki İsrail kabilesine ne hükmettiler, ne de tahtlar üzerinde oturdular, bilakis işkence ve zulümler uygulayarak İsrail oğullarıyla muharebe ettiler.

Daha da vahimi on iki havariden birisi İsa'ya ihanet ediyor ve haça germeleri için onu Yahudilerin eline veriyor. Ancak daha sonra o da kendi kendisini öldürüyor.

"*O zaman onu ele veren Yahuda, mahkum edildiğini görerek, pişman oldu, otuz gümüşü başkâhinlere ve ihtiyarlara geri getirip*

Ben suçsuz kan ele vermekle günah işledim, dedi. Fakat onlar: Bundan bize ne? Onu sen düşün dediler. Ve Yahuda gümüşleri mabedin içine atıp gitti ve varıp kendini astı."[59]

Burada havarilerle ilgili olarak, İsa'nın kabirden çıktıktan sonra ve göğe yükselmeden önce çözmediği bir sorun ortaya çıkmaktadır.

İsa'nın kendilerine vadettiği İsrail kabilesi on iki olmasına rağmen, yahuda İşkariyot'un ölümünden sonra havariler on bir kişiye düşmüştür. Tekrar on iki elçi olmak için acaba ne yapmışlardır?

Yahuda İşkariyot'un yerine kur'a ile bir başkasını seçmeye karar vermişlerdir.

"İki kişiyi, lakabı Yustus olup Barsaba denilen Yusuf'u ve Mattias'ı ileri sürdüler. Ve dua edip dediler: Ya Rab, sen ki, bütün insanların kalplerini bilirsin, bu iki kişiden hangisini seçtin, onu göster de, Yahuda'nın kendi yerine gitmek için bu hizmet ve risalette onun bıraktığı yeri alsın. Onlar için kur'a attılar; kur'a Mattias'a çıktı ve o, on bir elçiler ile sayıldı."[60]

Bu şekilde Yahuda'nın ölümüyle ortaya çıkan boşluğu Allah'ın gözetiminde(!) kur'a ile seçtikleri Mattias ile kapatmışlardır.

Bu on iki havari ve elçiler İsa'nın çağdaşı idiler. Her ne kadar İsa'nın mesajını anlama ve idrak etme yetenekleri ile ilgili bazı deliller gösterdiysek, İsa'yı doğrudan bilip anlamada önde ve onun yakınında bulunmalarına rağmen, onların bazı hatalarını ortaya koyduysak da, haklarında şu iki noktayı vurgulamadan geçemeyeceğiz.

Birincisi, elimizde bulunan İncil sayfaları her ne kadar bozulmuşlarsa da, (yanlış sözler karışmışsa da), onda aynı zamanda doğru ve faydalı olan şeyler de bulunmaktadır. Aklın kabul etmeyeceği bir kısım hiç kimsenin tedbir alması mümkün olmayan rivayetlerden kaynaklanmaktadır. İkinci nokta, elimizde bulunan ve havarilerle elçilere ait olduğu bilinen sözlerin onların harfiyyen müjdeledikleri mesajlar olduğuna ilişkin kesin bir delil yoktur. Onların asıl

müjdeledikleri nüsha, ancak, kasıtlı ve kasıtsız bazı hatalara maruz kaldıktan, bazı kısimları unutulduktan ve tercümenin getirdiği sorunlarıyla yüz yüze kaldıktan sonra bize kadar ulaşabilmiştir.

Ancak her halükarda biz, Kitab-ı Mukaddes'in bölümlerini ve metinlerini oluşturan kelimelerini, harflerini yazanların İsa'nın havarileri olduğuna kesin bir şekilde karar veremeyiz.

Bununla beraber Hıristiyanlığın karşı karşıya kaldığı en vahim şey, şu anda elimizde bulunan Kitab-ı Mukaddes'in içindeki saçmalıklar veya yanlışlıklar değildir. Bundan çok daha vahimi, İsa'nın ölümünden sonra gelen ve onun mesajına ve ilkelerine muhalif bir yol çizmiş olan kişinin yaptıklarıdır.

Bu havari Pavlos'un marifetiyle vuku bulmuştur. Az önce şahsiyetine birazcık temas ettiğimiz bu farklı kişiliği daha geniş tanıtacağız.

Havari Pavlos'un gerçek ismi İbranice Saul veya Şaul'dür. Bu ad (o dönemde) yaygın olduğu üzere, Latince popüler bir isim olan Pavlos veya Paul'a dönüştürülmüştür.

"*Hepimiz yere yıkılmıştık. Bir sesin bana İbrani dilinde seslendiğini duydum. 'Saul, Saul, neden bana zulmediyorsun?' dedi.*"[61]

Saul veya Şaul İbranice bir isimdi; çünkü Pavlos Ferisi bir Yahudi idi. Ferisiler ise Yahudilerin kâhinleri ve dini önderleri idi ki, Pavlos da bunlardan birisiydi. Yani bundan sonra kullanacağımız Pavlos adı, sıradan bir Yahudi veya Ferisi'nin adı değildir.

Bilakis o bağnaz ve tutucu bir Yahudi idi ve bu bağnazlığı ve tutuculuğu onu İsa'ya ve izleyicilerine karşı düşmanca davranmaya sevketmiştir. Sadece sözlü düşmanlıkla da kalmamış, onların takip edilip kovalanmasına, hapislere atılmasına, yerlerinden edilmelerine ve zulüm görmelerine katılmış, o kadar ki onlardan birçoklarını da öldürmüştür. Hıristiyanlığa bağlandıktan sonra bunu bizzat nasıl anlattığını bir dinleyelim.

"Doğrusu ben de, Nasıralı İsa adına karşı elimden geleni yapmam gerektiği düşüncesindeydim. Ve Yeruşalim'de bunu yaptım. Başkâhinlerden aldığım yetkiyle kutsallardan birçoğunu hapse attırdım; ölüm cezasına çarptırıldıkları zaman oyumu onların aleyhinde kullandım. Bütün havraları dolaşıp sık sık onları cezalandırır, inandıklarına küfretmeye zorlardım. Öylesine kudurmuştum ki, onlara zulmetmek için bulundukları yabancı kentlere bile giderdim."[62]

İsa'ya düşmanlıklar, onun peşinde gidenlere zulümler, işkence, hapse atma, onların kutsallarını öldürme, İsa'ya inanmış olanları onu tekfire zorlama, birçoklarını öldürme/nefyetme, işte bütün bunları, İsa ile bir defacık bile olsun karşılaşmayan Pavlos yapmıştır. Onun mesajını kendisinden dinlememiş, İsa'nın düşmanı ve kötüleyenleri olan Ferisi Yahudi din adamlarından duyduklarıyla yetinmiştir.

Bazı Yahudilerin kini İsa'nın çarmıha gerilmesi ve onun öldüğüne inanmaları ile dinmişti; ancak Pavlos'un kini daha dinmemişti ve tam tersine onları hapislere atmaya ve onlardan intikam almaya devam etmiştir.

Peki daha sonra ne oldu da Pavlos, İsa'nın mesajını yayan bağnaz bir Hıristiyan oluverdi?

Aklının sesini mi dinledi yoksa havarilerden birisinden kendisine ulaşan İsa'nın mesajlarını mı dinledi de karar verdi?

Kesinlikle bunların hiç biri değil. Bu değişimin olması için bir mucizeye ihtiyaç vardı. Bu öyle bir mucize idi ki Pavlos'tan başkası ne gördü, ne de tanıklık etti. Çünkü bu mucize esnasında yanında kimler vardı (onlar hakkında hiçbir şey çn.) bilmiyoruz? Ayrıca bunlar Pavlos'un mucizesini gördüklerini teyiden herhangi bir şey aktarmamışlardır. O bu rivayeti Agrippa'ya naklederken mucizenin nasıl gerçekleştiğini bizzat İsa'nın kendi ağzından dinleyelim. Günahı ravinin boynuna:

"Bir keresinde başkâhinlerden aldığım yetki ve görevle Şam'a doğru yola çıkmıştım. Ey kralım, öğlende yolda giderken, gökten gelip benim ve yol arkadaşlarımın çevresini aydınlatan, güneşten daha parlak bir ışık gördüm. Hepimiz yere yıkılmıştık. Bir sesin bana İbrani dilinde seslendiğini duydum. 'Saul, Saul, neden bana zulmediyorsun?' dedi. 'Üvendireye karşı tepmekle kendine zarar veriyorsun.' Ben de, 'Ey Efendim, sen kimsin?' dedim. 'Ben senin zulmettiğin İsa'yım' diye yanıt verdi Rab."[63]

Tepmekle kendisine zarar veren üvendirenin ne olduğunu bilmiyoruz. Ayrıca İsa'nın Ferisi bir kâfire rüyada veya hülyada görüneceğini de imkansız saymıyoruz, ancak onun zuhuru ve konuşması gerçek anlamda olmuşsa bunu kabul etmek biraz zor görünmektedir. Çünkü İsa yıllar önce göğe yükseltilmişti. Öte yandan, İsa'nın, söz verdiği zamandan çok önce Pavlos veya başka birisini irşat etmek veya onunla diyaloga geçmek için gelmiş olacağını mümkün görmüyoruz. Fakat bu rivayette önemli olan Pavlos'un izleyeceği ifade tarzıdır.

"Haydi, ayağa kalk. Seni hizmetimde görevlendirmek için sana göründüm. Hem gördüklerine, hem de kendimle ilgili sana göstereceklerime tanıklık edeceksin. Seni kendi halkının ve öteki ulusların elinden kurtaracağım. Seni, ulusların gözlerini açmak ve onları karanlıktan ışığa, Şeytan'ın hükümranlığından Tanrı'ya döndürmek için gönderiyorum. Öyle ki, bana iman ederek günahlarının affına kavuşsunlar ve kutsal kılınanların arasında yer alsınlar."[64]

Pavlos'un bize bütün çıplaklığıyla anlattığı gibi, İsa görünüp onu hidayete ve imana erdirmekle kalmıyor ve ayrıca onu milletlere bir elçi olarak tayin de etmektedir. Pavlos ki, onun öğrencisi olmamış ve hayatı boyunca bir defa dahi olsa onunla karşılaşmamış birisi. Bu rivayetin doğruluğunun kanıtı nedir ki? Bu eşsiz mucizenin vuku bulduğunun tanığı kimdir?

Hiç kimse. Hatta Pavlos, Şam'a giderken onun yanında olanlar bile buna şahit değiller. Çünkü onların hepsi topluca İsa ile birlikte yüzleri üzere düşmüşlerdi.

Pavlos'un doğruluğuna tek dayanak, yine kendisinden başkasının bilmediği bir sözüdür.

Bütün bunlardan sonra Pavlos ne yaptı?

Kendisinin de söylediği gibi bu Tanrısal rüyayı kabul etti. Akabinde, gördüğü bu ilahi nurdan sonra gözleri görmez hale geldiği için, onu elinden tutarak Şam'a götürürler.

Orada İsa'nın öğrencilerinden ve müjdesini yayanlardan biri olan Hananya, Pavlos'a geldi. Çünkü Tanrı Hananya ile konuştu ve onu Pavlos'un bulunduğu eve gönderdi. Yeni Ahit'in bildirdiğine göre Hananya, Pavlos'la konuşur konuşmaz gözlerinden balık puluna benzer şeyler düştü, tekrar görmeye başladı, kalktı ve vaftiz oldu.

Daha sonra Hananya'dan birçok şeyler öğrendi ve İsa'nın Tanrı oğlu olduğunu yaymaya koyuldu. Bunları Resullerin İşleri Bölümü (9. Bap) aktarmaktadır.

Pavlos, başına gelen mucize ve Hananya'dan aldığı öğretiden sonra bir İsa misyoneri olmasına karşın bu onun için yeterli olmamıştır.

Kudüs'e gitti ve orada bazı havarilerle buluştu. Bunlardan birisi de yetmiş iki öğrenciden biri olan Barnaba'dır. Daha sonra da on iki havariden ve İsa'nın anne bir kardeşi olan Yakub'la ve havarilerin reisi Petrus'la da karşılaştı ve görüştü.

Havariler başta Pavlos'un çağrısından şüphe etmişlerdir. Ne zamanki onları İsa'nın Tanrı'nın oğlu olduğuna imana açıkça çağırmaya başladı ve bunu ispatladı; havariler de ona inandılar.

O bununla yetinmedi, razı da olmadı ve iman esasları hakkında İsa'nın öğrencileriyle tartışmalara girişti ve onlarla bu konuda ihtila-

fa düştü. O kültürlü, eğitimli, okuma yazma bilen kâhin bir Ferisi olduğu için, Hıristiyanlık akidesi konusunda etkili olması ve istediği şeye diğer basit öğrencileri ikna edebilmesi şaşılacak bir şey değildi.

Hıristiyanlık inancının tartışıldığı ve Kudüs Konsili diye adlandırılan ilk geniş Hıristiyanlık toplantısında, Hıristiyanlık inancı olması gerektiğine inandığı fikir ve düşüncelerini kabul ettirmiştir. Sonunda onun dediği gibi oldu ve elçiler ve ihtiyar heyeti onun Barnaba ve Barsaba lakablı Yahuda ve Silas ile birlikte, İsa Mesih'i milletlere müjdelemeye gönderme konusunda görüş birliğine vardılar.

Böylece bağnaz bir Yahudi Ferisisi olan Şaul, Havari Pavlos oldu ve hatta, on iki havarinin sayısının artırılması mümkün olmadığı için onu *milletlerin/yabancıların havarisi* diyerek yücelttiler. Ayrıca Pavlos'a *Havari* sıfatı verilmekle onun ağırlığını ve konumunu yücelttikleri gibi, *Milletlerin Havarisi* demekle de ona diğer on iki havariden daha ayrıcalıklı bir yer verilmiştir.

Pavlos diğer havarilerle yaptığı tartışmalı görüşme ve çekişmelerden sonra onlara üstünlük sağlamış ve konumunu güçlendirmiştir. İşte bunun bir örneği:

"*Ne var ki, Petrus Antakya'ya geldiği zaman, suçlu olduğu için ona açıkça karşı geldim. Çünkü Yakup'un yanından bazı adamlar gelmeden önce Petrus öteki uluslardan olanlarla birlikte yemek yerdi. Ama o adamlar gelince sünnet yanlılarından korkarak sünnetsizlerden uzaklaştı, onlarla yemek yemez oldu. Öbür Yahudiler de onun gibi ikiyüzlülük ettiler. Sonunda Barnaba bile onların ikiyüzlülüğüne kapıldı. İncil gerçeğine uygun davranmadıklarını görünce hepsinin önünde Petrus'a şöyle dedim: 'Yahudi olduğun halde Yahudi gibi değil, öteki uluslardan biri gibi yaşıyorsun, nasıl olur da ulusları Yahudi gibi yaşamaya zorlarsın?*'"[65]

İşte bu şekildeki tartışma, mücadele ve ihtilaflarda, *Pavlos'un mantığı*, havarilerin reisi *Petrus'un inancını* mağlup eder. Gerçekten

de, Pavlos'un Hıristiyanlığın yayılması için diğer bütün havari ve elçilerden çok daha fazla çalıştığı ve gayret sarfettiği söylenmektedir.

Pavlos aktivite ve gezmenin bir örneği olmuştur. O kesinlikle bir yerde ve ülkede kalmamıştır. Doğu şehirlerinde dolaştıktan sonra Avrupa kıtasına geçti, Kıbrıs'ı ve Türkiye'de bazı yerleri ziyaret ettikten sonra Yunanistan'a geçerek Selanik, Atina ve başka birçok Yunan şehirlerini ziyaret etmiştir.

Roma İmparatorluğu'nun kalbi olan Roma'ya Hıristiyanlığı götüren de Pavlos'tur. O Roma'ya gitmiş ve orada Hıristiyanlığı müjdelemiştir. Sonunda burada yakalanıp, yargılandıktan sonra, orada öldürülüp defnedildiğine inanılmaktadır.

Bu süreçte, Pavlos'un ziyaret ve gezilerinde ona arkadaşlık eden, fakat anlaşamayıp ayrıldıkları bir arkadaşı vardı. Bu kişi yetmiş iki öğrenciden biri olan havari Barnaba idi.

"*Aralarında öylesine keskin bir anlaşmazlık çıktı ki, birbirlerinden ayrıldılar. Barnaba, Markos'u alıp Kıbrıs'a doğru yelken açtı. Silas'ı seçen Pavlos ise, kardeşlerce Rabb'in lütfuna emanet edildikten sonra yola çıktı.*"[66]

Bu yetmiş iki öğrenciden Pavlos'a bağlı kalan havari, sadece üçüncü İncil'in yazarı olarak bilinen ve hekim olan Luka idi.

"*Sevgili hekim Luka'yla Dimas da size selam ederler.*"[67]

Aynı şekilde yine şöyle denilmektedir:

"*Yanımda yalnız Luka var. Markos'u alıp beraberinde getir, yapacağım hizmette bana yardım eder.*"[68]

O dönüp Luka ismini başka bir mektubunda da zikretmektedir:

"*Mesih İsa uğruna kendisiyle birlikte tutuklu bulunduğum Epafras, emektaşlarım Markos, Aristarhus, Dimas ve Luka sana selam ederler.*"[69]

Bu havarilerin Pavlos ile ilişkileri şüphesiz onları herhangi bir

şekilde etkilemiştir. Onlar, o dönemde bilinen ve ulaşabildikleri yerlere Hıristiyanlığın neşrinde Pavlos'a yardımcı olmuştur.

Böylece Pavlos, Avrupa kıtasında ve Yahudi olmayan milletler arasında Hıristiyanlığın yayılmasında en büyük sorumluk sahibi kişi oluyordu.

Hıristiyanlığın yayılmasındaki gayretinden dolayı Pavlos *milletlerin/yabancıların havarisi* lakabını hak etmişti ve Amerikalı yazar Hart'ın *En Büyük Yüz İnsan* adlı kitabında, tarihteki en büyük ikinci insan olarak Pavlos ve üçüncü olarak da Hz. İsa gösterilmektedir. Bu, Hıristiyanlığın yeryüzüne yayılmasında Pavlos'un, İsa'dan daha çok mücadele etmiş olduğu kabul edildiğinden dolayıdır.

Gerçekten de Pavlos, Kudüs Konsili'nden sonra Hıristiyanlıkta en etkili sürükleyici güç ve en büyük otorite haline gelmiştir.

Bundan dolayı da Pavlos'un Mektupları Yeni Ahit'in % 45'ini teşkil etmektedir. Pavlos'un üstünlüğü onun Hıristiyanlığı Yahudi olmayanlara yaymasından kaynaklanmaktadır. Çünkü o diğer havarilerin aksine, Hıristiyanlığın müjdelenmesinin sadece Yahudilerle sınırlı tutulmamasına inanıyordu. Eğer Pavlos diğerlerini buna ikna etmemiş olsaydı Hıristiyanlık dünyada bu kadar yayılmış olmazdı.

Burada Pavlos'un, Tanrısal oğulluk prensibini açıkladığı ve bunun sağlamlaşmasında yardımcı olduğu -muhtemelen bilinçsizce söylemiş olduğu- en önemli şeylerden biri olan şu meşhur sözünü hatırlatmamız gerekmektedir:

"*Çünkü Allah'ın ruhu ile sevkedilenlerin hepsi Allah'ın oğullarıdır.*"[70]

Pavlos, İsa'nın ölmüş ve dirilmiş Allah oğlu olduğunu müjdelemesine karşın aynı zamanda bununla *Allah 'ın oğlu* kavramının mecazi ve nominal bir isimlendirme olduğu esasını da koymuş olmaktadır.

Aynı şekilde Pavlos'un İncil'de bulunan her şeyin Allah'tan bir vahiy olduğunu iddia etmesi ve bu konuda seçme vesilesi vermesiyle bir üstünlüğü de bulunmaktadır.

"*Kutsal Yazılar'ın tümü Tanrı vahyidir ve öğretmek, azarlamak, yola getirmek, doğruluk konusunda eğitmek için yararlıdır.*"[71]

Biz Pavlos'a bu önemi verirken, onun İsa'nın öğreti ve hidayetini yönlendiren gerçek bir Hıristiyan olduğunu ifade etmiyoruz.

Asla. Pavlos Hıristiyanlığı İsa'nın bağlı olduğu esas kanuni şeriatten kopararak değiştiren en önemli/sorumlu kişidir.

Ayrıca Pavlos her ne kadar Hıristiyanlığı Yahudi olmayan milletlere yayma konusunda ısrarcı davranmışsa da, bu durum onun eskiden olduğunun aksine, daha az Yahudi veya Ferisi bir din adamı olduğu anlamına gelmez.

Bu anlamda onun Yahudileri diğer bütün milletlere üstün tuttuğuna ve amca çocuklarından daha çok yücelttiğine bakmak gerekir.

"*Kutsal Yasa altında yaşamak isteyen sizler, söyleyin bana, Yasa'nın ne dediğini bilmiyor musunuz? İbrahim'in biri köle, biri de özgür kadından iki oğlu olduğu yazılıdır. Köle kadından olan olağan yoldan, özgür kadından olansa vaat sonucu doğdu. Burada bir benzetme vardır. Bu kadınlar iki antlaşmayı simgelemektedir. Biri Sina Dağı'ndandır, köle olacak çocuklar doğurur. Bu Hacer'dir. Hacer, Arabistan'daki Sina Dağı'nı simgeler. Şimdiki Yeruşalim'in karşılığıdır. Çünkü çocuklarıyla birlikte kölelik etmektedir. Oysa göksel Yeruşalim özgürdür, annemiz odur. Nitekim şöyle yazılmıştır: 'Sevin, çocuk doğurmayan ey kısır kadın! Doğum ağrısı nedir bilmeyen sen, yükselt sesini, haykır! Çünkü terk edilmiş kadının, kocası olandan daha çok çocuğu var.' Kardeşler, İshak gibi sizler de vaat çocuklarısınız. Olağan yoldan doğan, Kutsal Ruh'a göre doğana o zaman nasıl zulmettiyse, şimdi de öyle oluyor. Ama Kutsal Yazı ne*

diyor? 'Köle kadınla oğlunu kov. Çünkü köle kadının oğlu özgür kadının oğluyla birlikte Asla mirasa ortak olmayacaktır.' İşte böyle, kardeşler, bizler köle kadının değil, özgür kadının çocuklarıyız."[72]

Şu halde Pavlos ve onun yanındakiler özgür çocuklarıdır. Kalanlar ise köle çocuklarıdır. Acaba kim bu özgür nesil? Bunlar Yahudiler değil mi?

Evet, bunlar Sara'nın oğlu İshak'ın neslinden gelenlerdir ve bunun için onlar, yani Yahudiler vaat çocuklarıdır. Ama onların dışında kalanlar ise beden çocuklarıdır.

Ancak Pavlos, bedene göre doğanın, iddia ettiği gibi ruha göre doğan kardeşine zulmettiğine Kitab'ın neresinde rastlamaktadır?

Bu hayal ürünü zayıf bir kanıttır ve geçmiş bölümlerde üzerinde durduğumuz yanlış bir prensibe dayanmaktadır. Şöyle ki, İsmail kardeşi İshak'a ne düşmanlık ne de zulüm yaptı. Tam tersine o İshak'tan uzakta Paran Çölü'nde yaşıyordu. O İbrahim'in Mısırlı cariyesi Hacer'den olan ilk oğlu idi. Hacer Sara'nın cariyesi idi, ancak Sara onu eş olarak İbrahim'e hediye etmişti. Nitekim Kitab-ı Mukaddes te ondan "eş" diye bahsetmektedir.

Bu Yahudi saçmalıklarını kitabımızın gelecek son bölümünde irdeleyeceğiz.

Fakat çok önemli olarak gördüğümüz, (Hıristiyan olduktan sonra da çn.) Pavlos'un Yahudiliğini inkar etmediğini ve mutedil değil, çok mutaassıp bir Yahudi olarak kaldığını okuyucuya açıklamak istiyoruz.

İsa'nın kendisine göründüğünü iddia ettikten, havarileriyle karşılaşıp onlarla mücadele ettikten ve Hıristiyanlığın Yahudi olmayan milletlere de neşri konusunda onları ikna ettikten sonra da Pavlos, Yahudilerin Allah'ın seçilmiş kavmi olduğu ve olmaya devam ettiği görüşünü değiştirmemiştir. Çünkü ona göre Yahudiler Kudüs'e benzettiği eşten Kutsal Ruh'un vaadiyle doğan çocuğun neslidir. Diğer

insanlar ise böyle değildir ve onlar tamamen çıplak bir dağ ve çöle benzettiği cariyenin bedeninden türemişlerdir.

Acaba Pavlos kendisince hüküm çıkardığı bu yasayı okumuş mudur? Eğer okumuşsa bunu anlamış ve apaçık gerçeği söylediği ve elçilik yaptığı insanlara da aktarmış mıdır? Ayrıca o şunu da Yasa'da ve Tevrat'ta okumadı mı?

"*Tanrı çocuğun sesini duydu. Tanrı'nın meleği göklerden Hacer'e, 'Neyin var, Hacer?' diye seslendi, Korkma! Çünkü Tanrı çocuğun sesini duydu. Kalk, oğlunu kaldır, elini tut. Onu büyük bir millet yapacağım.*"[73]

İşte bu aynı Hacer'i Pavlos Sina Dağı diye isimlendirmektedir. Tanrı onunla gönül rahatlığıyla ve (ileride büyük bir millet yapacağına dair) söz vererek konuşmuştur. Ayrıca Tanrı'nın meleğinin Hacer ile konuştuğu tek olay da bu değildir. Tanrı Sara ile sadece bir defa konuşmuştu ve bunda ne olmuştu?

"*RAB İbrahim'e sordu: Sara niçin, 'Bu yaştan sonra gerçekten çocuk sahibi mi olacağım?' diyerek güldü? RAB için imkansız bir şey var mı? Belirlenen vakitte, gelecek yıl bu zaman yanına döndüğümde Sara'nın bir oğlu olacak. Sara korktu, 'Gülmedim' diyerek yalan söyledi. RAB, 'Hayır, güldün' dedi.*"[74]

İşte, Pavlos'un, hem kendisinin hem de ırkının mensup olmakla övündüğü Sara bu! Nasıl inkar etmeye ve yalan söylemeye çalıştığını görüyorsun. Peki kime karşı? Tabii ki Yüce Allah'a karşı. Tanrı'nın da onu nasıl azarladığını görmüyor musun?!

Bu Pavlos'un hangi niyetleri sakladığını anlamak için sadece bir örnektir. Ancak Pavlos'un Hıristiyanlığa yaptıklarına gelince, onlar da şu şekilde sıralamak mümkündür:

Musa'nın haram kıldığı ve İsa'nın da hayatı boyunca yemediği domuz eti yemeyi helal kılmıştır:

"*Göğün açıldığını ve büyük bir çarşafı andıran bir nesnenin dört köşesinden sarkıtılarak yeryüzüne indirildiğini gördü. Çarşafın içinde, yeryüzünde yaşayan her türden dört ayaklı hayvanlar, sürüngenler ve kuşlar vardı. Bir ses ona, 'Kalk Petrus, kes ve ye!' dedi. 'Asla olmaz, ya Rab!' dedi Petrus. 'Hiçbir zaman bayağı ya da murdar herhangi bir şey yemedim.' Ses tekrar, ikinci kez duyuldu; Petrus'a, 'Tanrı'nın temiz kıldıklarına sen bayağı deme' dedi. Bu, üç kez tekrarlandı. Sonra çarşafı andıran nesne hemen göğe alındı.*"[75]

Biz elbette Resullerin İşleri kitabının Pavlos'a ait olmadığını biliyoruz, ancak onu kimin yazdığını ve doldurduğunu biliyoruz. Resullerin İşleri kitabının Yeni Ahit'te Pavlos'u bize bildiren ve ondan en fazla şeyler rivayet eden bölüm olduğunu ve onu okuduğumuzda Pavlos'un kendisinden ve başka birçok şeylerden bahsettiğini de biliyoruz ki bu yüzden Resullerin İşleri kitabının bazı kısımlarını yazanlar arasında Pavlos'un da bulunmuş olduğu uzak bir ihtimal değildir.

Yukarıdaki metin okunduğunda, yazarın bayağı ve murdar bir hayvan olan domuzu nasıl helal kıldığını görmekteyiz. Biz bu metni iki şeyden dolayı Pavlos'un olarak kabul ediyoruz.

Birincisi, Pavlos İsa'nın mesajında başka şeyleri de değiştirmiştir, ikincisi, başka mektuplarından birisinde Pavlos'un domuz eti yemeyi helal kıldığını tekrar ederken görmekteyiz.

"*Ruh açıkça diyor ki, son zamanlarda bazıları yalancıların ikiyüzlülüğü nedeniyle aldatıcı ruhlara ve cinlerin öğretilerine kulak vererek imandan dönecek. Vicdanları adeta kızgın bir demirle dağlanmış bu yalancılar evlenmeyi yasaklayacak, iman edip gerçeği bilenlerin şükranla yemesi için Tanrı'nın yarattığı yiyeceklerden çekinmek gerektiğini buyuracaklar. Oysa Tanrı'nın yarattığı her şey iyidir, hiçbir şey reddedilmemeli; yeter ki, şükranla kabul edilsin. Çünkü her şey Tanrı'nın sözüyle ve duayla kutsal kılınır.*"[76]

Böylece Pavlos, İsa'nın Musa Yasası'na uyarak haram kıldığı şeyleri helal kılmıştır. Ve Allah'ın sözünü ve duasını O'nun haram kıldığını helal kılmak için kullanmıştır. Hıristiyan kilisesi domuzun yenilmesini helal kılmıştır, ama kesilen şeyler üzerine (domuz vb.) Allah'ın adının anılmasını da unutmuş görünmektedir. Pavlos domuzu helal kılmaktan başka bir şeyi daha Hıristiyanlığa sokmuştur.

Pavlos bir Yahudi idi ve Yahudi öğretilerine göre de sünnet olmuştu. O İsa'ya inanmıştı ve İsa da sünnet olmuştu.

"*Sekizinci gün, çocuğu sünnet etme zamanı gelince, O'na İsa adı verildi. Bu, O'nun anne rahmine düşmesinden önce meleğin kendisine verdiği isimdi.*"[77]

İsa'nın öğrencilerinin hepsi de sünnet olmuşlardı, çünkü onlar Yahudi idiler ve Allah'ın İbrahim'e buyurduğu Yasa'ya uyuyorlardı.

"*Seninle ve soyunla yaptığım antlaşmanın koşulu şudur: Aranızdaki erkeklerin hepsi sünnet edilecek. Sünnet olmalısınız. Sünnet aramızdaki antlaşmanın belirtisi olacak.*"[78]

Kitab-ı Mukaddes'e göre Allah bu emir konusunda ısrar etmektedir.

"*Sünnet edilmemiş her erkek halkının arasından atılacak*, *çünkü antlaşmamı bozmuş demektir.*"[79]

Allah'ın İbrahim ve onun nesli için emrettiği ve şartlarını da koyduğu bu ilahi sözleşme alametini Pavlos tamamen ve kökten ilga etmiş, hatta zamanla sünnetli biri Hıristiyan sayılmamaya başlamıştır.

"*Kutsal Yasa'yı yerine getirirsen, sünnetin elbet yararı vardır. Ama Yasa'ya karşı gelirsen, sünnetli olmanın hiçbir anlamı kalmaz. Bu nedenle, sünnetsizler Yasa'nın buyruklarına uyarsa, sünnetli sayılmayacak mı? Sen Kutsal Yazılar'a ve sünnete sahip olduğun halde Yasa'yı çiğnersen, bedence sünnetli olmayan, ama Yasa'ya uyan kişi seni yargılamayacak mı? Çünkü ne dıştan Yahudi olan gerçek Yahu-*

di'dir, ne de görünüşte, bedensel olan sünnet gerçek sünnettir. Ancak içten Yahudi olan Yahudi'dir. Sünnet de yürekle ilgilidir; yazılı yasanın değil, Ruh'un işidir. İçten Yahudi olan kişi, insanların değil, Tanrı'nın övgüsünü kazanır."[80]

Pavlos, Hıristiyanlığı bina ettiği yeni anlayışa ve yeni düzenlemelere ulaşmak için kendisini temize çıkarmaya devam etmekte ve mazeretler bulmaktadır:

"Çünkü sünnetlileri imanları sayesinde, sünnetsizleri de aynı imanla aklayacak olan Tanrı tektir. Öyleyse biz iman aracılığıyla Kutsal Yasa'yı geçersiz mi kılıyoruz? Hayır, tam tersine, Yasa'yı doğruluyoruz."[81]

Böylece Pavlos'un elinde, İsa'nın şeriatından çok farklı yeni bir Hıristiyanlık şekillenmiş oldu. Bütün tahmin edilen şey, Pavlos'un bunları diğer milletlerin Hıristiyanlığa girişini kolaylaştırmak için yapmış olduğudur. Çünkü diğer milletler sünnet olmayı bilmiyor ve domuz eti yemeyi haram saymıyorlardı.

Kim demiş, "*Amaca ulaşmak için her türlü araç mübahtır*" diyen ilk kişi Malyavel'dir diye. Bu tür bir anlayış dünyada yayılmadan asırlar önce böyle bir yolu kullanan ilk kişi bir Hıristiyan elçi olan Pavlos'tur. Muhtemelen Pavlos'un bir misyoner/müjdeji olarak gittiği milletlerin ona karşı bazı pazarlıkları olmuştur. Şüphesiz onlar Hıristiyanlığa girmeden önce sahip oldukları ve memnun oldukları bazı özelliklerini korumak istiyorlardı. Elbette buna benzer başka şeyler de olmuştur. Halbuki, Hıristiyanlık daha dünyada yayılmadan önce bu süsü/hileyi yapan ilk kişi Pavlos'tur.

Yunan ve Roma uygarlıklarının etkisi İncil'in sayfalarında açıkça görülmektedir. İncil yazarları bu iki uygarlık içerisinde aktarılan düşünce ve inançlara sığınmışlardır/başvurmuşlardır.

Hıristiyanlığın bu iki uygarlığı etkilediği gibi Hıristiyanlık da bu iki uygarlığın inançlarındaki mitolojik unsurlardan etkilenmiştir.

İncil yazılarının bu iki uygarlıktan ve özellikle Yunan medeniyetinden etkilendiğinin en büyük kanıtlarından birisi, elimizde bulunan en eski İncil nüshasının ne İbranice, ne de İsa'nın, havarilerinin ve öğrencilerin kullandıkları dil olan Süryanice değil, Yunanca olmasıdır. İncil'in çarpık anlaşılması ve tahrif edilmesinde dilin önmli bir işlevi olmuştur. Hatta bu bizzat havarilerin isimlerine bile etkide bulunmuş ve Şaul Paul'a, Sem'an es-Sahra ise Simon Petrus'a dönüşmüştür. Buna benzer tahrifler saymakla bitmez.

Yunan medeniyetinin Hıristiyanlığa ve İncil yazarlarına etkisinin ikinci bir delili ise, dördüncü İncil olan Yuhanna'nın ilk bölümünün şu şekilde başlamasıdır.

"*Başlangıçta Söz vardı. Söz Tanrı'yla birlikteydi ve Söz Tanrı'ydı.*"[82]

Bu felsefi bir düşüncedir ve daha Hıristiyanlığın ortaya çıkmasından yıllar önce İskenderiyeli Yahudi filozofu Philon tarafından söylenmiş, o da bu düşünceyi Yunan filozofu Eflatun'dan etkilenerek nakletmiştir.

Gerçekten de, dördüncü İncil'in bu şekilde başlaması, bunu yazanın İsa'nın havarilerinden biri, özellikle Yuhanna olması hususunda araştırmacılar nezdinde şüpheler yaratmıştır. Çünkü, okumuş bir hekim olan Luka dışındaki İsa'nın diğer havarileri eğitim görmemiş basit Yahudilerdi. Bundan dolayı bu uygarlıkların ilk dönem Hıristiyanlık çağrısında önemli bir etkisi olmuştur.

Bu medeniyetlerin Hıristiyanlık üzerindeki en önemli etkisi şüphesiz Hıristiyanlığa çağıran misyonerlerle bu medeniyetlerin dini liderleri arasındaki pazarlıklar yoluyla gerçekleşmiştir. Bu gerçek, İsa'nın aleyhine savaşıp öldüğü şeyleri, daha sonra Pavlos'un ihdas etmesinde açıkça görülmektedir.

Nitekim İsa Mesih, tapınaklarda ve Süleyman Mabedi'nde Yahudilerin, Ferisi din adamlarına kurban ve sunularda bulunması-

na karşı çıkmıştır. Dahası onları mabetten atmış ve din adamlarına verebilmek için o gün kullanımda olan resmi Roma parasını Yahudi parasına çeviren sarrafları da mabetten kovmuştur.

İsa insanların dua ve dileklerinin Allah'a ulaştırılmasında bir aracı kâhinin bulunması fikrinin/uygulamasının karşısındaydı. Çünkü o, din adamları bulunmadan insanların doğrudan Allah'a ulaşabileceklerine inanıyordu. Bu yüzden de o, insanların adına kurban takdim ettikleri bahanesiyle onların mallarına el koyan kâhinlere kurban verilmesi prensibine ve bu şekilde insanların fakr-ü zaruret içerisinde kalmalarına karşıydı. İsa kâhinlerle bu kadar mücadele ettikten, din adamları sınıfına ve insanların mallarını bu kâhinlere vermelerine karşı çıktıktan ve bu konuda birçok zahmetlere katlandıktan sonra Pavlos'un üstün mantığını ve ikna edici üslubunu kullanarak, İsa'nın karşı çıktığı prensibi yerleştirmek için ve onun İsevi şeriatini nakzetmek için ortaya çıktığı görülmektedir.

"*Tanrı Oğlu İsa gökleri aşan büyük başkâhinimiz olduğu için açıkça benimsediğimiz inanca sımsıkı sarılalım. Çünkü başkâhinimiz zayıflıklarımızda bize yakınlık duyamayan biri değildir; tersine, her alanda bizim gibi denenmiş, ama günah işlememiştir. Onun için Tanrı'nın lütuf tahtına cesaretle yaklaşalım; öyle ki, yardım gereksindiğimizde merhamet görelim ve lütuf bulalım.*"[83]

İbranilere Mektubun beşinci babında bunu daha da bir pekiştiriyor:

"*İnsanlar arasından seçilen her başkâhin, günahlara karşılık sunular ve kurbanlar sunmak üzere Tanrı'yla ilgili konularda insanları temsil etmek için atanır. Bilgisizlere, yoldan sapanlara yumuşak davranabilir. Çünkü kendisi de zayıflıklarla kuşatılmıştır. Bundan ötürü, halk için olduğu gibi, kendisi için de günah sunusu sunmak zorundadır.*"[84]

Pavlos yorumlarını ve kanıtlarını açıklamayı bir sürü uzattıktan sonra kendi istediği sonuca ulaşıyor.

"*Söylediklerimizin özü şudur: Göklerde, Yüce Olan'ın tahtının sağında oturan, kutsal yerde, insanın değil, Rabb'in kurduğu asıl tapınma çadırında görev yapan böyle bir başkâhinimiz vardır. Her başkâhin sunular, kurbanlar sunmak için atanır. Bu nedenle bizim başkâhinimizin de sunacak bir şeyi olması gerekir.*"[85]

Böylece İsa'nın havarilerinden biri olan bu havari, İsa'nın mücadele ettiği kâhinlik kurumunun ilkelerini sağlam bir şekilde yerleştirmiştir.

Biz, Pavlos'un bu çirkin işi yapmasında, Hıristiyanlığa girdikten sonra da kendi statülerini korumak isteyen -daha önce zikrettiğimiz medeniyetlerin- din adamlarının kendisiyle yaptıkları pazarlıkların bir etkisinin olup olmadığını bilmiyoruz. Onların Hıristiyanlığa geçmeleri, sahip olduğu şirketin adını yeni bir isimle değiştiren kişiye benzemektedir. İsim değişmiş olmasına karşın içindekileri, çalışanları ve işin özelliğini aynen korumuş olmaktadır. Bunlar Pavlos'un boyun eğdiği bir pazarlıklar mıydı, yoksa daha önceki Ferisi Yahudilik geçmişinden kaynaklanan kronikleşmiş bir geçmişin sonucu muydu? Buna göre Yahudiler ellerindeki her şeyi satıp ruhlarının kurtuluşa ermesi için din adamlarına vermek durumundaydılar. Kısacası, Pavlos'un İsa'nın sünnetinde yaptığı bu değişiklik, İsa'nın orijinal/asıl yönteminden uzaklaşma olmadı sadece, ayrıca o kilisenin, manastır hayatının ve din adamları sınıfının temellerini de sağlam bir şekilde yerleştirmiştir.

Yahudi kavminin kâhinlerden çektiğine, Hıristiyanlar da fakirlerin mallarını gaspedip kiliselerinde ve manastırlarında biriktiren Hıristiyan din adamlarından çekmeye devam etmiştir. Bu din adamları Hıristiyanları Allah'ın ve Mesih'in gazabıyla korkutmuşlar ve insanlar kendi çocuklarına helal bir lokma vermekten men edilmiş,

bunun yerine din adamları malları haksız yere yemekten çekinmemişlerdir.

Kilisenin zenginliğinin ve servetinin artması için Hıristiyan halk fakirleş(tiril)miştir.

İsa'nın çocukları, rahiplerin ve kâhinlerin karınlarının en güzel yemeklerle, en güzel içeceklerle ve en üstün içkilerle dolması için aç kalmıştır.

Manastır ve kiliselerdeki din adamları bütün en pahalı şeyleri giysinler diye, İsa'nın çocukları çıplak kalmıştır. Din adamları katedraller, kiliseler ve manastırlar yapsın diye İsa'nın evlatları kulübelerde ve açıkta yatmıştır.

Hıristiyan kilisesi yeryüzündeki en zengin kurumdur. Bu zenginliği günden güne daha da artmaktadır. Hıristiyanlar, din adamlarından, Hıristiyanlıktan ve onun öğretilerinden uzaklaşmadan rahat yüzü görmemişlerdir.

Bütün bunlar İsa'yı müjdeleyen, onun ismini ve çağrısını diğer milletlere yayan elçi Pavlos'un sayesinde başlamıştır.

Ancak, acaba Pavlos, İsa'nın insanlara çağrıda bulunulmasını istediği şeyi mi neşretmiştir? Pavlos gibilerine karşı İsa'nın tavrı ne olmuştur?

İsa bu gibilerin yaptıklarına karşı insanları uyarmış, şöyle diyerek onlara karşı tavrını açıklamıştır:

"*Bana, 'Ya Rab, ya Rab!' diye seslenen herkes Göklerin Egemenliği'ne girmeyecek. Ancak göklerdeki Babamın isteğini yerine getiren girecektir. O gün birçokları bana diyecek ki, 'Ya Rab, ya Rab! Biz senin adınla peygamberlik etmedik mi? Senin adınla cinler kovmadık mı? Senin adınla birçok mucize yapmadık mı?' O zaman ben de onlara açıkça, 'Sizi hiç tanımadım, uzak durun benden, ey kötülük yapanlar!' diyeceğim.*"[86]

Bundan daha açık bir haber verme olabilir mi?

Burada İsa Müslümanları, Yahudileri, Budistleri veya Hinduları eleştirmiyor ve onlara kendisinden uzak durmalarını söylemiyor, bilakis o kendisine *Ya Rab, Ya Rab* diye seslenenleri uzaklaştırmaktadır. Hıristiyanlardan başka kim İsa'ya *Ya Rab* diye sesleniyor?

Ancak o kendisine ve çağrısına inanan sıradan bir Hıristiyan'ı uzaklaştırmıyor, tam tersine o ellerinde güç, yetki, şeytanları/cinleri kovma ve peygamberlik kudretleri olan, İsa'nın adıyla ve onun çağrısının gölgesi altında birçok şeyler yapma imkanı bulunduran Hıristiyanları uzaklaştırmakta ve kınamaktadır.

Acaba bunu bir kısım Hıristiyan din adamlarından ve kâhinlikte onların başında gelen ve önderleri olan havari Pavlos'tan başka kim yapmıştır? İncil yazarları konusundaki araştırmamızı şimdilik yeterli görüyoruz.

Bununla birlikte, bu kitabın son bölümüne başlamadan önce ulaştığımız sonuçları kısaca ve özet olarak hatırlatmayı gerekli görüyoruz.

1- Kitab-ı Mukaddes kasıtlı ve kasıtsız, bozulma ve tahrife maruz kalmıştır.

2- İsa'nın ve havarilerinin müjdesi/İncili'nden bize kadar ulaşan sadece bütünden küçük bir parçadır/devede kulak mesabesindedir. Bunlar da bize gelinceye kadar tercümeler nedeniyle birçok hata ve değiş(tir)melere maruz kalmıştır, ancak bu gerçek, onun aslından birçok doğru/sahih şeyin halen bulunmasına engel değildir.

3- Özünü ve hakikatini anlamadaki sınırlı anlayışları sebebiyle İsa'nın havarileri, İsa'yı anlamada kasıtlı veya kasıtsız da olsa yanlışlıklara düşmüşlerdir.

4- İsa'nın gösterdiği mucizeler, Musa'nın mucizelerinden az ol-

sa da, her ikisi de bunları kendi sahip oldukları bir güçten değil, Allah'ın izni ve kudretiyle ortaya koymuşlardır.

5- Bütün kanıtlar İsa'nın kendisini *Allah oğlu* ve Allah'ı da *Babam* şeklinde isimlendirmesinin sadece mecazi olduğuna ve bunu ilk kullananın da İsa olmadığına işaret etmektedir. Fakat havarilerinin yanlış anlamaları sonucunda onu sadece manevi değil, bedenî/maddî oğulluk olarak nitelendirmeye başlamışlardır.

6- Hıristiyanlığın asıl itici gücü milletlerin elçisi olan Pavlos olmuştur. Halbuki Pavlos, İsa'nın Allah'ın emirleri doğrultusunda vaazettiği asıl Hıristiyanlıktan en uzak olan kişiydi.

7- Her ne kadar İsa haça gerilmişse de, o haçta ölmemiştir ve bundan dolayı da ölüler arasından dirilmemiştir. Burada havari Pavlos'un meşhur önemli bir cümlesine değinmek zorunluluğu bulunmaktadır.

"*Eğer Mesih kıyam etmedi ise, o halde bizim vaazımız boş, sizin imanınız da boştur.*"[87]

Açıklama gerektirmeyecek kadar önemli bir cümle. Çünkü İsa ölmedi ve dirilmedi. Bununla birlikte bu durum Hıristiyanlık çağrısının batıl olmasının sebebi değildir.

Kısacası, Hıristiyan din adamlarından İncil yazarları ve yazıları hakkındaki bu açıklamalarımıza dikkat eden kimse var mıdır acaba? Özellikle İsa'nın sözlerindeki ve eylemlerindekindeki açık çelişkilere dikkatli bir gözle bakan var mıdır? Bu konuda onlar büyük bir ikilem içerisindedirler.

Mesela, eğer Hıristiyanlar, İncil'de bulunan her şeyin doğru olduğunda ısrar ederlerse onlar İsa'yı asıl kendi arzuladığı hoşgörü, bağışlama ve çağrısının evrenselliği gibi anlayışlardan çıkarmaktadırlar. Eğer onlar İncil'in dediği gibi, İsa'nın sadece İsrail oğullarına geldiğini söylediğinde ısrar ediyorlarsa, o bu çağrısını niçin göğe yükseltilmeden önceki son günlerine kadar değiştirme-

di? Bundan sonra o havarilerine bütün milletleri davet etmelerini emretmiştir.

Eğer onlar İsa'yı hataya düşen peygamberimsi biri ve Yahudilerle karşılaştıktan ve başarısız olduktan sonra fikrini değiştiren bir insan olarak göstermekte ısrar ederlerse, doğrusu bu bir peygambere, hele hele Allah'ın oğlu olan bir peygambere hiç yakışmaz. Diğer taraftan eğer onlar İncil'in yanlışlıklarını söyler ve itiraf ederlerse, Hıristiyanlıktaki tek dayanak noktalarını kaybetmiş olacaklardır. Onlar böyle yapmakla, İncil'e ilahi kutsal bir kitap olarak güvenilemeyeceğini söyleyenlerin önünde meşru bir kapı açmış olmaktadırlar.

İncil yazıları arasındaki çelişkileri düzeltmek amacıyla birçok çalışmalar yapılmıştır. Bunlardan en önemlisi Martin Luther'in, İncil'in yedi babına yaptığı tenkittir. Bu eleştirilerin sonunda Protestanlık denen yeni bir Hıristiyan kilisesi doğmuştur.

Sayısız kilise ve her birinin de kendine göre sahih olarak kabul ettiği İncil ve Kitab-ı Mukaddesi mevcuttur. Ancak bunlar şurda ve burda diğer Kitab-ı Mukaddes ve İncillerle farklılıklar göstermektedir.

Hıristiyanlığın İncil'i savunma hususundaki delili mantıkî değil, sadece imanî bir prensibe dayanmaktadır.

Bu delil şöyle demektedir: Bir insan İncil'in İsa hakkında söylediklerine ya iman eder veya İsa'nın yalancı bir aktarıcı olduğuna inanır.. Bu, gerçeğe uymayan zayıf bir görüştür. Çünkü biz İsa'ya inanıyoruz, fakat İncil'in mutlaklığına ve doğruluğuna sevkedecek ve buna inanmamızı gerektirecek bir sebep göremiyoruz.

Şu ana kadar temas ettiğimiz konuları kısaca ve özlü olarak çerçeveleyen şu Kur'an ayetlerini hatırlatarak bu bölümümüzü bitirmek istiyoruz.

"*Yahudiler ve Hıristiyanlar, 'Biz Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz' dediler. De ki: 'O halde niçin günahlarınızdan ötürü (Allah) size azab ediyor?' Hayır, siz de O'nun yaratıklarından birer insansı-*

nız. O dilediğini bağışlar, dilediğine azab eder. Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin mülkü Allah'ındır. Nihayet dönüş de O'nadır."[88]

Aynı anlamda başka bir ayette ise şöyle buyurulmaktadır:

"Allah şöyle diyecektir: 'Ey Meryemoğlu İsa! Sana ve annene olan nimetimi hatırla! Hani seni Rûhu'l-Kudüs (Cebrâil) ile desteklemiştim. Beşikteyken ve kemâle ermişken insanlarla konuşuyordun. Sana yazıyı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretmiştim. İznimle çamurdan kuş şeklinde bir şey yapmış ve ona üflemiştin, o da iznimle kuş olmuştu. Anadan doğma kör olanı ve alaca hastalığına yakalanmış kimseyi iznimle iyileştirmiştin. Ölüleri iznimle (hayata) çıkarmıştın. İsrailoğulları'na âyetlerle geldiğin ve onlardan inkâr edenlerin: 'Bu ancak apaçık bir sihirdir' dedikleri zaman seni, onlardan korumuştum. Hani Havarilere: 'Bana ve Resulüme iman edin' diye ilham etmiştim. Onlar da: 'İman ettik, bizim şüphesiz müslümanlar olduğumuza şahit ol' demişlerdi. Havariler: 'Ey Meryemoğlu İsa, Rabbin bize gökten bir sofra indirebilir mi?' dediler. İsa da: 'İnanıyorsanız Allah'tan korkun' dedi. Havariler: 'İstiyoruz ki ondan yiyelim, kalblerimiz iyice yatışsın, senin bize doğru söylediğini bilelim ve bunu bizzat görenlerden olalım' dediler. Meryemoğlu İsa da: 'Allahım, Rabbımız, bizim üzerimize gökten bir sofra indir ki, bizim için, önce ve sonra gelenlerimiz için bir bayram ve senden bir mucize olsun. Bizi rızıklandır, sen rızık verenlerin en hayırlısısın!' dedi. Allah buyurdu ki: 'Ben onu size indireceğim. Fakat bundan sonra içinizden kim inkâr ederse, ben ona âlemlerden hiç kimseye yapmayacağım bir azabı yaparım.' Ve Allah demişti ki: 'Ey Meryemoğlu İsa, sen mi insanlara: 'Beni ve annemi, Allah'tan başka iki Tanrı edinin' dedin?' 'Hâşâ, dedi, sen yücesin, benim için gerçek olmayan birşeyi söylemem bana yakışmaz. Eğer demiş olsam, sen bunu bilirsin, sen benim nefsimde olanı bilirsin, ben ise senin nefsinde olanı bilmem, çünkü gaybları bilen yalnız sensin, sen!.'"[89]

Diğer bir ayet şöyle demektedir:

"Bir de 'Biz Allah'ın peygamberi Meryemoğlu İsa Mesih'i öldürdük' demeleridir. Oysa onu ne öldürdüler, ne de astılar. ***Fakat öldürdükleri kimse, onlara İsa gibi gösterildi****. Onun hakkında anlaşmazlığa düşenler, ondan yana tam bir kuşku içindedirler. O hususta bir bilgileri yoktur. Sadece zanna uyuyorlar. Onu kesinlikle öldürmediler. Fakat Allah onu kendisine yükseltmiştir. Allah, aziz (daima üstün)dir, hikmet sahibidir. Kitap ehlinden hiçbir kimse yoktur ki, ölmeden önce ona (İsa'ya) iman etmiş olmasın. Kıyamet gününde o, onlara şahitlik edecektir."**

Bir başka ayet ise şöyledir:

"De ki; O Allah bir tektir. Allah eksiksiz, sameddir (Bütün varlıklar O'na muhtaç, fakat O, hiçbir şeye muhtaç değildir. Doğurmadı ve doğurulmadı, O'na bir denk de olmadı."[90]

Ve nihayet şu ayetle bu bölümü bitiriyoruz:

"Şüphesiz Allah kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışında dilediğini bağışlar. Allah'a ortak koşan, muhakkak ki, derin bir sapıklığa düşmüştür."[91]

DİPNOTLAR

1 Markos, 12/29.
2 Markos, 10/18.
3 Timoteosa İkinci Mektup, 3/16.
4 Vahiy, 1/1.

---

* Nisa, 157-159. (Yazarın *burada; "Fakat öldürdükleri kimse, onlara İsa gibi gösterildi"* ayetini; *"O'nu ne öldürdüler, ne de çarmıha gerdiler. Fakat onlar bu konuda şüpheye düşürüldüler"* şeklinde anladığını hatırlatmak istiyoruz. Çn.

5 Matta, 21/6-7
6 Markos, 11/7.
7 Luka, 19/35.
8 Yuhanna, 12/14.
9 Markos, 16/19.
10 Luka, 24/51.
11 Markos, 3/31-35.
12 Yuhanna, 2/3-4.
13 Yuhanna, 19/26.
14 Matta, 10/34-36.
15 Luka, 12/49-53.
16 Luka, 19/27.
17 Yuhanna'nın İkinci Mektubu, 1/9-11.
18 Matta, 10/5-6.
19 Matta, 15/24.
20 Yuhanna, 1/11.
21 Matta, 2/2.
22 Yuhanna, 1/49.
23 Luka, 1/32-33.
24 Matta, 8/21-22.
25 Matta, 15/22-23.
26 Matta, 15/24-25.
27 Matta, 15/26.
28 Matta, 15/27-28.
29 Luka, 1/41-42.
30 Yuhanna, 1/29-34.
31 Matta, 3/13-14.
32 Matta, 11/2-3.
33 Luka, 1/13-15.
34 Yuhanna, 2/7-10.
35 Resullerin İşleri, 19/5-6.
36 Romalılara, 12/1-2.

37 Tekvin, 2/1-3.
38 Kaf, 38.
39 Tekvin, 1/26.
40 Yuhanna, 3/16.
41 Matta, 16/18.
42 Matta, 16/24.
43 Matta, 16/23.
44 Luka, 22/34.
45 Galatyalılara, 2/11.
46 Yuhanna, 14/8.
47 Yuhanna, 20/29.
48 Matta, 8/26.
49 Matta, 15/15-16.
50 Matta, 17/17.
51 Matta, 17/19-21.
52 Markos, 11/22.
53 Markos, 16/14.
54 Matta, 5/13.
55 Markos, 3/13-19.
56 Luka, 6/13-16.
57 Yuhanna, 1/43-45.
58 Luka, 22/29-30.
59 Matta, 27/3-5.
60 Resullerin İşleri, 1/23/26.
61 Resullerin İşleri, 26/14.
62 Resullerin İşleri, 26/9-11.
63 Resullerin İşleri, 26/12-15.
64 Resullerin İşleri, 26/16-18.
65 Galatyalılara, 2/11-14.
66 Resullerin İşleri, 15/39-40.
67 Koloseliler, 4/14.
68 2.Timoteos, 4/11.

69 Filimon, 1/23-24.
70 Romalılara, 8/14.
71 2. Timoteos, 3/16.
72 Galatyalılara, 4/21-31.
73 Tekvin, 21/17-18.
74 Tekvin, 18/13-15.
75 Resullerin İşleri, 10/11-16.
76 1. Timoteos, 4/1-5.
77 Luka, 2/21.
78 Tekvin, 17/10-11.
79 Tekvin, 17/14.
80 Romalılara, 2/25-29.
81 Romalılara, 3/30-31.
82 Yuhanna, 1/1.
83 İbranilere, 4/14-16.
84 İbranilere, 5/1-3.
85 İbranilere, 8/1-3.
86 Matta, 7/21-23.
87 1. Korintoslulara, 15/14.
88 Maide, 18.
89 Maide, 110-116.
90 İhlas, 1-4.
91 Nisa, 116.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
HZ. İSA'NIN HZ. MUHAMMED'İ MÜJDELEMESİ

"*Meryem oğlu İsa da: 'Ey İsrailoğulları! ben size Allah'ın elçisiyim. Benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek Ahmed adında bir peygamberi müjdeleyici olarak (geldim)' demişti. Fakat onlara apaçık delillerle gelince 'Bu, apaçık bir büyüdür' dediler.*"[1]

Şimdiye kadar İsa'nın kendisinden önceki Tevrat'ı doğrulamış olduğunu gördük., Acaba İsa kendisinden sonra gelecek ve adı Ahmed olan bir elçiyi de müjdelemiş midir?

Evet, İsa (a) kendisinden sonra gelecek olan ve ismi Ahmed veya Muhammed (ki ikisi de aynı kişidir) olan bir elçiyi müjdelemişti.

Bu müjdeleme şu anda elimizin altında bulunan İncil'de açıkça geçiyor mu? Hayır. Elimizdeki İncillerde bu isim aşikâre bulunmuyor, fakat bu, Barnaba İncili'nde apaçık bir şekilde geçmektedir.

Okuyucu elindeki Kitab-ı Mukaddes'te Barnaba İncili'ni boşuna aramasın. Çünkü Barnaba İncili onun içinde mevcut değildir.

Bunun sebebine gelince, Barnaba İncili'ne gerçekten çok geç bir zamanda ulaşılmıştır. Bu İncil 16. yüzyılın sonlarına doğru İtalya'da keşfedilmiştir. Pekâlâ, bu İncil niçin diğer Kitab-ı Mukaddes'teki İncillere eklenmemiştir? Zira bu Barnaba İncili Hıristiyanlığı temelinden sarsmakta ve bütün inanmış Hıristiyanları Hz. Muhammed'in dinine tabi olmaya davet etmektedir.

Barnaba İncili, İsa'nın şöyle dediğini ifade etmektedir: Allah'ın İbrahim ile yaptığı ahit, onun oğlu İsmail vasıtasıyla gerçekleşmiştir. Ayrıca övülen nesil İsmail'in neslinden süzülerek gelmiş olandır; İshak veya Davud'un değil. Diğer taraftan İsa, Barnaba İncili'nde Hz. Muhammed'in geleceğini tekrar tekrar müjdelemektedir.

İsa'nın havarilerinden biri olan ve Pavlos'a gezilerinde arkadaşlık eden, ancak geçen bölümde söylediğimiz gibi Pavlos'la anlaşamayarak ondan ayrılan Barnaba, Pavlos'un birçok hatalara düştüğünü ve daha sonra bunları düzeltmesi için inanmış Hıristiyanların kendisine geldiğini de söylemektedir.

İşte görüldüğü gibi sadece bu iki sebep, hem Yahudilerin, hem de Hırisityanların Havari Barnaba'nın İncili'ni reddetmeleri için yeterli değil midir?

Onlar reddettiler, biz de reddedeceğiz, ancak biz Barnaba İncili'nin varlığına inanmadımız için değil, (böyle bir İncil var çn.) tam tersine Barnaba'nın böyle bir İncili ve Müjdesi vardı, bunda bir şüphe yoktur. Çünkü İsa'nın havarilerinin müjdelerinden ancak az bir sayıda olanı bize kadar ulaşmıştır. Ancak, Hıristiyanlık tarihinde çok geç bir zamanda İtalya'da bulunmuş olan Barnaba İncili'ni biz iki nedenden dolayı reddeceğiz:

Birincisi, Arkeoloji bilginleri bu İncil'in yazıldığı kağıtların ve kullanılan yazı şeklinin hakikaten İsa'dan çok sonraki bir zamana

ait olduğunu söylemektedirler. Gerçi biz bununla ilgili bilimsel bir rapor görmedik ve özel bir araştırma da yapmadık ancak bu konuda söylenenleri (peşinen) kabul edeceğiz.

Ayrıca Hıristiyan bilginler de bu İncil'in yazarının bir Hıristiyan rahibi olduğunu, İslam'a bağlanmak niyetinden dolayı bunu kendi el yazısıyla yazdığını söylemektedirler. Yazdığı şeyi Barnaba İncili diye isimlendirdikten sonra yapmıştır bunu. Tamam, biz bunu da kabul ediyoruz.

Bu İncili kabul etmeyişimizin ikinci sebebine gelince, bu bilimin ve Hıristiyan bilginlerin onun etrafında oluşturdukları şüphelerden kaynaklanmamaktadır. Bu, Hz. İsa'nın Hz. Muhammed'in gelişini haber verdiğini ispatlamak için Barnaba İncili'ne ihtiyaç duymayışımızdan kaynaklanmaktadır.

Hz.İsa'nın, Hz.Muhammed'i müjdelemesi ile ilgili araştırmamızı, sadece Hıristiyan kardeşlerimizin kutsal saydıkları ve kendi sahip oldukları Kitab-ı Mukaddes'le sınırlandırarak yapacağız.

Bu araştırma işlemimiz zorluk açısından, İsa'nın haçta ölmesinin aslını araştırdığımız bahisten daha az olmayacaktır. Bunun için ilk baştan alalım.

Bir önceki bölümde saydıklarımıza ilaveten Yahudilerin, İsa'nın beklenen Mehdi olduğunu iddia etmesinden kuşku duymalarını gerektirecek bir sebepleri vardı. İncil'in rivayetine göre bu sebep şu idi:

"*Öğrencileri O'na şunu sordular: 'Peki, din bilginleri neden önce* İlyas'ın *gelmesi gerektiğini söylüyorlar? İsa, 'İlyas gerçekten gelecek ve her şeyi yeniden düzene koyacak' diye cevapladı. 'Size şunu söyleyeyim, İlyas zaten geldi, ama onu tanımadılar, ona yapmadıklarını bırakmadılar. Aynı şekilde İnsanoğlu da onların elinden acı çekecekti.' O zaman öğrenciler* İsa'nın *kendilerine Vaftizci* Yahya'dan *söz ettiğini anladılar.*"[2]

İsa'nın havarilerinin anlama kıtlıklarına, ufuksuzluklarına ve anlayışlarının sınırlı olmasına karşın, bu seferlik İsa'nın sözü konusunda onların bu anlayışlarını makul karşılıyoruz. Diğer taraftan İsa bizzat bir keresinde yine Vaftizci Yahya hakkında şöyle demişti:

"*Size doğrusunu söyleyeyim, kadından doğanlar arasında Vaftizci Yahya'dan daha üstün biri çıkmamıştır.*"[3]

Kadından doğanlar arasında en üstün kişi Vaftizci Yahya ise, İsa da bir kadından doğduğu için, o İsa'dan da üstündür. Ayrıca biz havarilerin İlyas'ı Vaftizci Yahya olarak anlamalarını ayıplamıyoruz.

Eski Ahit'e göre İlyas, Rabb'in gününden önce gelecek olan bir peygamberdir. Rabb'in lisanıyla bu şöyle anlatılır:

"*Rabb'in büyük ve korkunç günü gelmeden önce size Peygamber İlyas'ı göndereceğim. O babaların yüreklerini çocuklarına, çocukların yüreklerini babalarına döndürecek. Öyle ki, gelip ülkeyi lanetleyerek yok etmeyeyim.*"[4]

Buna göre adı İlyas olan ve babaların yüreklerini çocuklarına, çocukların yüreklerini babalarına döndürmek üzere gelecek olan bir peygamber vardır. Böyle bir tavır peygamberlerin işidir. Ancak bu, İncil yazarlarının İsa'nın sözü diye iddia ettikleri şu cümlelere ters düşmektedir:

"*Çünkü ben babayla oğulun, anneyle kızın, gelinle kaynananın arasına ayrılık sokmaya geldim. İnsanın düşmanı kendi ev halkı olacak.*"[5]

Diğer yandan acaba Vaftizci Yahya, İlyas peygamber miydi? İncil'e kulak verelim:

"*Yahudi yetkililer Yahya'ya, 'Sen kimsin?' diye sormak üzere Yeruşalim'den kâhinlerle Levilileri gönderdikleri zaman Yahya'nın tanıklığı şöyle oldu açıkça konuştu, inkâr etmedi 'Ben Mesih değilim' diye açıkça konuştu. Onlar da kendisine, 'Öyleyse sen kimsin?*

İlyas mısın?' diye sordular. O da, 'Değilim' dedi. 'Sen beklediğimiz peygamber misin?' sorusuna, 'Hayır' cevabını verdi."[6]

Şu halde Vaftizci Yahya Mesih değildir, çünkü Mesih, İsa idi. Ayrıca Vaftizci Yahya, İlyas da değildir. Öyleyse Vaftizci Yahya bir peygamber de değildir.

O zaman acaba Yahudilerin sor(uştur)dukları peygamber kimdir? Şüphesiz o, kendisinden sonra başka bir peygamber gelmeyecek olan birisidir. İlyas İsa'dan önce geldiğine göre o zaten gelip geçmiştir. Ayrıca İsa'nın bu peygamberden önce, bu peygamberin de İsa'dan sonra gelmiş olması gerekmektedir. İşte bu kendisinden sonra başka bir elçi gelmeyecek olan peygamber Yahudilerin kitaplarında mevcuttur. Yani Hıristiyanların kitapları olan Kitab-ı Mukaddes'in Eski Ahit kısmında yazılıdır yani bir anlamda İncil'de bulunmaktadır.

Eski Ahit, Yüce Allah'ın Musa'ya hitap ederken şöyle dediğini nakletmektedir:

"*Onlara kardeşleri arasından senin gibi bir peygamber çıkaracağım. Sözlerimi onun ağzından işiteceksiniz. Kendisine buyurduklarımın tümünü onlara bildirecek.*"[7]

İşte Yahudilerin Vaftizci Yahya'ya sordukları elçi bu idi. Öyleyse bu elçinin özelliklerine bir bakalım.

O, İsa'nın zamanına kadar gelmemiş birisidir. Eğer böyle olmasaydı, Yahudiler Vaftizci Yahya'ya bu elçinin kendisi olup olmadığını sormazlardı. Şu halde kimdir bu elçi? Hıristiyanlar beklenen bu Mesih'in İsa'nın bizzat kendisi olduğunu söylemektedirler. İsa, Musa'ya benzemektedir. Musa bir peygamberdi; İsa da öyle. Musa bir Yahudi idi; İsa da öyle. Burada *Yahudi* demekle Yakub oğlu Yahuda'nın neslinden olmaklık kastedilmektedir. Ancak delil olarak gösterilen bu her iki nitelik (Peygamber ve Yahudi olma çn.) Musa'dan sonraki ve İsa'dan önceki bütün peygamberlere de uymaktadır.

Buna karşın Hıristiyan kardeşlerimiz, bu benzerlikten dolayı söz konusu peygamberin İsa olduğunda ısrar ederlerse; Musa'nın bir peygamber olduğunda da hiç bir şüphe yoktur, deriz. Hıristiyanlar'ın İsa'ya da bir peygamberdir demeleri, onların İsa'nın *Tanrı oğlu* olduğu inancıyla çelişmektedir. Eğer onlar İsa aynı anda hem Tanrı oğlu hem de peygamberdir derlerse, bu durumda Musa ile çok açık bir tezata düştüğünü hatırlatırız (Çünkü Musa Tanrı oğlu değildi. çn.).

Her ikisi de aslen Yahudi'dir denirse, biz de az sonra her ikisi arasındaki farklı yönleri ve Hz. Musa ile Hz. Muhammed arasındaki benzer tarafları ifade edeceğiz.

Hem Musa, hem de Muhammed (a)'in bilinen insan bir anne ve babaları vardı. Ancak İsa'nın insan bir babası olmamıştır. Musa ve Muhammed (a) evlenmişlerdi ve çoluk çocuk sahibi olmuşlardır, ancak İsa hiç evlenmemiştir.

Musa ve Muhammed (a)'e halkları ve kavimleri uymuşlar ve onlara hükümde bulunmuşlardır ancak İsa'ya kendi kavmi olan Yahudiler uymadılar ve İsa da onlara hükümranlık etmemiştir.

Musa ve Muhammed (a) birer şeriat ve düzen getirmişlerdir, ancak İsa ufak tefek değişikliklerle Yahudi şeriatini benimsemiştir.

Musa ve Muhammed (a) öldükten sonra dirilmemişlerdir, ancak İncil'e göre İsa öldükten sonra dirilmiştir.

Musa ve Muhammed (a) ölümlerinden sonra göğe yükselmemişlerdir ancak yine İncil'in dediğine göre İsa göğe yükselmiştir.

Buna göre Musa'ya benzeyen İsa mı, Muhammed (a) mi?

Şüphesiz ki Muhammed (a)'dir. Bu, bütün akıl ve idrak sahipleri için açık olan bir şeydir. Bazıları Muhammed (a)'in Musa ile benzeşmesi ve her ikisinin de İsa ile farklılık göstermesi, bu benzerliğin sadece Muhammed (a)'e özgü olması anlamına gel

mez, diğer peygamberleri de kapsar derse, biz buna da evet (haklısın) deriz.

Ancak biz burada Vaftizci Yahya ve İsa zamanına kadar gelmemiş olan bir peygamberi ar(aştırı)ıyoruz. Eğer böyle olmasaydı (yani bu peygamber Vaftizci Yahya ve İsa'dan önce gelmiş olsaydı, zaten onu tanıyacaklarından soru sorma gereği de duymazlardı çn.) Yahudiler niçin Vaftizci Yahya'dan onun hakkında sorular sorsunlar ki? Birileri, bu elçi gelmiş, fakat Yahudiler nasıl ki daha önce İlyas'ı tanıyamamışlarsa, onun gibi tanıyamadıkları başka birisi de olabilir, diye bir itirazda bulunabilir.

Buna karşılık, biz burada İsa'nın ve Musa'nın Yahudi olmaları ve bundan dolayı da gelecek olan peygamberin *Musa'ya benzeyeceği* noktası üzerinde duruyoruz, cevabını veririz. Çünkü Eski Ahit'teki söz konusu metin, gelecek olan elçinin Yahudi olacağını söylemiyor. Metin *Musa'ya benzer* birisi demektedir. Burada kastedilen benzerlik köken ve ırk yönünden benzerlik değil başka şeylerdedir. Bunun kanıtı da şudur: Gerçekte söz konusu metin bu elçinin Yahudi olmadığını söylemektedir. Nasıl mı?

Çünkü metinde, *aralarından bir peygamber çıkaracağım* denilmemekte, tam tersine, *onlara kardeşleri* arasından (senin gibi) bir peygamber çıkaracağım* denilmektedir. Öyleyse bu Yahudilerin kardeşleri olanlar kimlerdir? Şüphesiz Yahudilere kardeş olarak çağrılabilecek en yakın kavim Araplardır.

Çünkü İbrahim (a) hem Yahudilerin hem de Arapların atasıdır. Onun iki oğlu, yani İsmail ve İshak kardeşler sürekli olarak Arapların ve Yahudilerin atası olmuşlardır. Bundan dolayı da bu gelecek

---

* "Kardeşlerinin" tabiri bütün okuduğum İncillerde geçmektedir. Ancak "İncilü'l-Ahbarü's-Sare" diye adlandırılan Yeni İncil'in yayıncıları her zamanki gibi bu metni değiştirerek "aralarından" olarak vermişlerdir.

olan elçi Yahudilerden değil, onlara en yakın kavimden olmalıdır. Bunlar da Araplardır. Ancak burada gönderilmiş olan peygamberlerin sadece Yahudi ırkına has olduğuna inanan Yahudilerin tepeleri atmaktadır. Bu iddia ve inanç belli bir ölçüde doğru olsa da, tartışma götürmez bir gerçek değildir.

İshak oğlu Yakup'tan İsa'ya kadar geçen zaman dilimindeki bütün peygamberler Yahudi idiler; ancak Muhammed(a) özel bir durum olarak bu kaidenin dışında kalan tek örnektir. Ayrıca biz Yahudi ve Arap topraklarından çok uzaktaki başka memleketlere Yüce Allah'ın elçi ve peygamberler gönderip göndermediğini de kesin olarak bilmiyoruz.

Allah'ın peygamber göndermeyi sadece doğu kavimlerine hasretmesi ilahî adalete uygun düşmemektedir. Bununla ilgili elimizde maddi bir veri yok. Ancak bizim elimizdeki maddi delil Muhammed (a)'in bir Arap peygamber olarak Kitab-ı Mukaddes'in kendisinden bahsettiği kişi olduğudur. Bunu az sonra kanıtlayacağız. Burada şimdi çok önemli bir nokta üzerinde durmak istiyoruz. O da peygamberliğin sadece İsrailoğullarına özgü olduğu konusudur. Yahudiler Kitab-ı Mukaddes'in şu sözünden dolayı peygamberliğin sadece kendilerine özgü olduğuna inanmaktadırlar:

"*Sonra Tanrı'ya, keşke İsmail senin önünde yaşayabilse dedi. Tanrı, hayır, ama karın Sara sana bir oğul doğuracak, adını İshak koyacaksın dedi, onunla ve soyuyla antlaşmamı sonsuza dek sürdüreceğim.*"[8]

Bu söz Eski Ahit'in değişik yerlerinde tekrarlanmaktadır, ancak biz bunun tahrif edilmiş ve önceden tasarlanarak/kasıtlı eklenmiş bir fikir olduğuna inanıyoruz. Böyle bir durum Yahudiler ve onların din adamları için yeni bir olgu değildir. Ayrıca bunun bir tahrif/demogoji olduğu ve diğer Eski Ahit metinlerine benzemediği de açık

tır. Biz soruyoruz: Acaba Allah peygamberliği İsmail'e değil de sadece niçin İshak'a hasretmektedir?

Bunun içi boş ve anlamsız cevabı şöyle verilmektedir. İsmail cariyenin, fakat İshak hür eşin oğludur.

Gayet güzel! Ancak diğer kardeşlerin günahı nedir? Çünkü onlar da aynı şekilde cariye olmayan hanımdan İbrahim'in oğullarıdır.

"*İbrahim bir kadınla daha evlendi. Kadının adı Ketura'ydı. Ondan Zimran, Yokşan, Medan, Midyan, Yişbak, Şuah adlı çocukları oldu.*"[9]

Yahudilerin buna verdikleri cevabı geçmiş bölümlerden hatırlıyoruz: *Çünkü İshak büyük/ilk oğul idi.*

Biz, Kitab-ı Mukaddes'in yazdığının aksine, İsmail'in ilk oğulluk hakkını kaybetmesi mümkün olmayan ilk oğul olduğunu söylüyoruz. Şöyle ki;

"*Eğer bir adamın iki karısı varsa, birini seviyor, öbüründen hoşlanmıyorsa; iki kadın da kendisine oğullar doğurmuşsa; ilk oğul hoşlanmadığı kadının oğluysa; adam malını miras olarak oğullarına bölüştürdüğü gün sevdiği kadının oğlunu kayırıp ona ilk oğulluk hakkını veremez. Hoşlanmadığı kadının oğlunu ilk doğan oğul olarak tanıyacak ve ona bütün malından iki pay verecektir. Çünkü bu oğul babasının gücünün ilk ürünüdür. İlk oğulluk hakkı onun olacak.*"[10]

Buna göre İsmail, babasının kendisiyle ilgili ilk oğulluk hakkını yasaklaması caiz olmayan ilk oğuldur. Eğer bu yukarıdaki söz Allah'ın sözü ve emri ise, Allah bu emre nasıl muhalefet eder ve ilk oğulluk hakkını nasıl İshak'a verir ve İsmail'i ondan nasıl alıkoyar? İsmail sadece ilk oğul değil, geçen bölümlerde açıkladığımız gibi, aynı zamanda İshak'tan en az on üç yaş büyüktür. Üstelik İsmail sevilmeyen eşin oğlu da değildir. Çünkü, eğer her ne kadar Hacer, Sara'nın cariyesi idiyse de, onun İbrahim ile evlen-

mesini kabul etmişti. Buna bağlı olarak o zaten İbrahim ile evlenmekle hür kadın olmuştu. Şüphesiz bir peygamberin eşine veya annesine cariye veya köle nitelendirmesinde bulunmamız asla doğru değildir.

Şu bir gerçektir ki, daha önce açıkladığımız üzere, Sara, Hacer'i (cariyelerinden bir) cariye olarak değil, bir eş olarak İbrahim'e vermiştir.

Geçen bölümde izah ettiğimiz gibi, Tanrı'nın veya meleğinin Hacer'le destek ve vaad için iki defa konuştuğunu, halbuki Sara ile sadece bir defa ve onda da Sara'yı yalanından dolayı azarlar tarzda konuştuğunu ilave etmek istiyoruz.

Hiçbir Yahudi'nin elinde Allah'ın İsmail için meşru kıldığı hakkını ona haram kılacak bir kanıt yoktur. Allah'ın İbrahim ile yaptığı sözleşmeyi ispat ve teyit için ilk sünnet edilen İsmail değil midir? Kitab-ı Mukaddes'in Eski Ahit kitabı böyle demiyor mu? Eski Ahit, İsmail ve onun çocukları hakkında daha başka ne bilgiler veriyor acaba?

Eski Ahit'in İsmail hakkında dediklerinin ayrıntılarına devam edelim:

"*İsmail'e gelince, seni işittim. Onu kutsayacak, verimli kılacak, soyunu alabildiğine çoğaltacağım. On iki beyin babası olacak. Soyunu büyük bir millet yapacağım.*"[11]

Metinde geçen, İsmail'in on iki çocuğu olma hadisesi gerçekleşti mi acaba? Çünkü, bu sayı onun *büyük bir millet* olması için şart koşulan sayıdır.

"*Doğum sırasına göre İsmail'in oğullarının adları şunlardır: İlk oğlu Nevayot. Sonra Kedar, Adbeel, Mivsam, Mişma, Duma, Massa, Hadat, Tema, Yetur, Nafiş, Kedema gelir.*"[12]

Görüldüğü üzere ve Allah'ın vadettiği gibi İsmail'in on iki oğlu bunlardır.

(Burada çok önemli olduğu için, okuyucunun İsmail'in ikinci oğlu olan *Kedar* üzerinde yoğunlaşmasını istiyoruz. Bunun ayrıntısına az sonra geçeceğiz.)

Bu büyük milletin yerini/yurdunu anlamamız için, Allah'ın vadettiği ve on iki oğlun soyundan gelenlere bağışladığı İsmail ve oğullarının ikamet ettikleri bu mekanın neresi olduğunu Eski Ahit'e sormak istiyoruz.

"*İsmailoğulları Aşur'a doğru giderken Mısır sınırı yakınında, Havila ile Şur arasındaki bölgeye yerleştiler. Kardeşlerinin yaşadığı yerin doğusuna yerleşmişlerdi.*"[13]

Şu halde İsmail'in oğulları onun etrafına ve yakınına yerleşmişlerdi. Pekâlâ, İsmail nerede oturuyordu? Bunun için Kitab-ı Mukaddes'i okuyalım.

"*İbrahim sabah erkenden kalktı, biraz yiyecek, bir tulum da su hazırlayıp Hacer'in omuzuna attı, çocuğunu da verip onu gönderdi. Hacer Beer-Şeva Çölü'ne gitti, orada bir süre dolaştı.*"[14]

Bunun üzerine daha sonra şöyle oldu:

"*Tanrı çocuğun sesini duydu. Tanrı'nın meleği göklerden Hacer'e, 'Neyin var, Hacer?' diye seslendi, 'Korkma! Çünkü Tanrı çocuğun sesini duydu. Kalk, oğlunu kaldır, elini tut. Onu büyük bir millet yapacağım.' Sonra Tanrı Hacer'in gözlerini açtı, Hacer bir kuyu gördü. Gidip tulumunu doldurdu, oğluna içirdi. Çocuk büyürken Tanrı onunlaydı. Çocuk çölde yaşadı ve okçu oldu. Paran Çölü'nde yaşarken annesi ona Mısırlı bir kadın aldı.*"[15]

Öyleyse İsmail çölde yaşadı ve orada eğitim gördü. Orası Paran'ın bir bölümü olan Beer-Şeva Çölü olabilir veya Paran, İsmail'in büyüdüğünde gidip yerleştiği farklı bir çöl de olabilir. Bundan dola-

yı çocukları onun etrafında oturuyorlardı. Paran, denilen bölge nereye yakın ve nereye düşmektedir?

Kitab-ı Mukaddes haritaları Paran'ı, Sina Çölü'nde bir bölge olarak göstermektedir. Peki bu doğru mudur?

Eğer Paran'ın Sina Çölü'nde bir bölge olduğu doğruysa, acaba hangi büyük ümmet oradan çıkmış veya orada yaşamıştır diye sormamız gerekmektedir.

Ne tarih ne de arkeoloji bilimi, Sina Çölü'nde yaşamış olan büyük bir ümmetten söz etmektedir. Öyleyse Allah İbrahim ve Hacer'e vaadettiği şeyden mi caymıştır? Böyle bir şeyden Allah'a sığınırız.

Burada meydana gelen yanlışlık, Yahudilerin Paran'ı -tabii o çağda gerçekten orada bu isimle bir bölge var idiyse-, sadece Sina'da bulunan bu bölgeyle sınırlandırmalarıdır. Yahudiler hiçbir zaman Hicaz Dağı'nın da Paran olarak isimlendirildiğine ve şüphesiz Hicaz'dan büyük bir ümmetin çıktığına dikkat etmemişlerdir.

Bu ümmet de en büyük ataları İsmail olan, Arap ümmetidir. Kedar ve Nevayot, İsmail'in neslindendi ve Hz. Muhammed de onların silsilesinden gelmiştir.

Böylece Paran, Hicaz Dağı olarak kabul edilirse Allah'ın İbrahim'e, Hacer'den olan ilk oğlu İsmail aracılığıyla yaptığı vaadin gerçekleştiği ispatlanmış olmaktadır.

Tarih göstermektedir ki, İsmail Mekke yakınındaki Hicaz bölgesinde oturmuştur. Orada birçok oğulları, torunları ve torunlarının torunları yaşamıştır ve büyük bir ümmet oluşturmuştur. Mekkeliler, aynen Allah'ın, ilk oğlu İsmail için İbrahim'e vaadde bulunduğu gibi, Arapların önde gelen efendileri ve liderleri idiler.

Şimdi tekrar Eski Ahit'in haberlerine dönelim. Az önce İsmail'in oğullarından *Kedar* isminin unutulmaması gerektiğini söyle-

miştik. Biliyor musun niçin? Çünkü Kitab-ı Mukaddes şu şekilde bir haber vermektedir:

"*Ben Rabbim, adım budur. Onurumu bir başkasına, övgülerimi putlara bırakmam. Bakın, önceden bildirdiklerim gerçekleşti. Şimdi de yenilerini bildiriyorum. Bunlar ortaya çıkmadan önce size duyuruyorum. Ey denizlere açılanlar ve denizlerdeki her şey, adalar ve orada oturanlar, Rabb'e yeni bir ilahi söyleyin, dünyanın dört bucağından O'nu ezgilerle övün. Çöl ve onun şehirleri,* ***Kedar*** *köylerinde yaşayan halk sesini yükseltsin. Sela'da oturanlar sevinçle haykırsın, bağırsın dağların doruklarından. Hepsi Rabb'i onurlandırsın ve adalarda onun hamdini bildirsinler.*"[16]

Acaba İsmail oğlu Kedar'ın yerleştiği diyar neresidir?

Eğer bu diyar Sina Çölü'nde bulunan Paran'a yakın mevki ise, orayı Allah'ın yüceltmesine mazhar kılan ve sesini duyuran şey nedir? Buraya Allah'ın övdüğü bir elçi veya nebi gelmiş midir? Gelmiş ise kim bu(nlar)? Doğrusu buraya hiç bir kimse gelmemiştir.

Eğer bu Paran denen yer Hicaz bölgesindeki ise, orayı Allah'ın övmesine ve seslenmesine mazhar kılan şey nedir? Buraya herhangi bir elçi veya nebi gelmiş midir; gelmişse kim bu(nlar)?

Evet, buraya Allah'ın övdüğü, seslendiği ismini yücelttiği bir elçi nebi gelmiştir ki o da Hz. Muhammed (a)'dir.

Onun yüceltilmesi Rabb'in *yeni bir nağmesi* idi. Bu öyle bir nağme idi ki, daha önce hiçbir insan bunu duymamıştı.

Bu nağme her gün beş defa terennüm edilmektedir. O büyük bir huşu ve tecelli ile okunmakta ve dinlenmektedir.

Şöyle deniyor o nağmede:

Allahü Ekber Allahü Ekber, Eşhedü en la ilahe illallah, eşhedü enne Muhammeden Resulullah, hayya 'ale's-Sala, hayye 'ala'l-Felah, Allahü Ekber Allahü Ekber, La ilahe illallah. Bütün âlemler

ve insanlar Muhammed (a)'den önce böyle bir nağme duymuşlar mıdır?

Allah'ı yüceltmek için âlemler ve insanlar daha önce bundan daha güzel bir nida duydular mı? Bu şüphesiz Kitab-ı Mukaddes'in dediği gibi *Kedar bölgesinden* gelmiştir. Şüphesiz o Muhammed idi ve onu Kedar diyarı, çöl ve dağ ehli duyuyordu. Denizlerdeki adalar halkı onu dinliyordu. Bu, o en uzak diyarlardakilerin bile duyduğu Allah'ın tesbih edildiği bir terennümdü.

Kitab-ı Mukaddes ehli bu delillerle yetinir mi?

Asla. Biz de bu delil ve tanıklarla yetinmiyoruz. Kitab-ı Mukaddes bunun örnekleriyle doludur. Araştırmacıya düşen açık bir göz ve açık bir akılla onu okumasıdır.

İshak'ın soyundan olmayan bu elçi için Kitab-ı Mukaddes ne demektedir?

Davud'un, Mezmurları'nda ne dediğini bir okuyalım:

"*Rab Rabbime dedi: Ben düşmanlarımı senin ayaklarına basamak koyuncaya kadar sağımda otur. Rab Sion'dan senin kudretin asasını gönderecektir.*"[17]

Acaba Davud'un *Rabbim* diye hitab ettiği ve Rabbin de kendisine sağımda otur dediği kimdir?

İncil, İsa Mesih'in Rabb'in sağında oturacağını söylemektedir.

Davud'un *Rabbim* diye isimlendirdiği bizzat İsa bu konuda ne demektedir? İsa İshak soyundan gelen en son elçidir. Bu konuda Yeni Ahit sayfalarında İsa'nın ne dediğine bir kulak verelim.

"*Ferisiler toplu haldeyken İsa onlara şunu sordu: 'Mesih'le ilgili olarak ne düşünüyorsunuz? O kimin oğludur?' Onlar da, 'Davud'un oğlu' dediler. İsa şöyle dedi: 'O halde nasıl oluyor da Davud, Ruh'tan esinlenerek O'ndan 'Rab' diye söz ediyor? Şöyle diyor Davud: 'Rab Rabbim'e dedi ki, Ben düşmanlarını ayaklarının altına*

serinceye dek sağımda otur.' Davud O'ndan Rab diye söz ettiğine göre, O nasıl Davud'un Oğlu olur?' İsa'ya hiç kimse karşılık veremedi. O günden sonra artık kimse de O'na bir şey sormaya cesaret edemedi."[18]

Haddizatında bundan sonra hiçbir kanıta ihtiyaç var mıdır? İsa'dan gayrı bir tanığa gerek var mı? Bu delilin tartışma götürür bir yanı var mı?

Ferisiler, Yahudi din adamları olmalarına karşın, bu kanıta karşı verecekleri bir cevap bulamamışlardır. Günümüzde de İsa'nın mantığını ve delilini çürütebilecek bir kanıt getirebilecek bir Yahudi veya Hıristiyan yoktur?

Evet, yanlış bir mantık ve hatalı bir yorumla Eski Ahit'te duyduklarını Yeni Ahit'le yorumlayanlar olmuştur.

"*O, Tanrı'nın sağına yüceltilmiş, vaat edilen Kutsal Ruh'u Baba'dan almış ve şimdi gördüğünüz ve işittiğiniz gibi, bu Ruh'u üzerimize dökmüştür. Davud, kendisi göklere çıkmadığı halde şöyle der: 'Rab Rabbim'e dedi ki, Ben düşmanlarını ayaklarının altına serinceye dek, sağımda otur.' 'Böylelikle bütün İsrail halkı şunu kesinlikle bilsin: Tanrı, sizin çarmıha gerdiğiniz İsa'yı hem Rab hem Mesih yapmıştır.*'"[19]

Bu şekilde İsa'nın akıllı öğrencilerinden biri kalkarak, Davud'un *Rabbim* diye hitap ettiği kişinin İsa Mesih olduğu sonucuna ulaşmıştır. Şüphesiz İsa onun neslinden olduğuna göre, sanki İsa Davud'un oğullarından değilmiş gibi (böyle bir sonuca varıyorlar çn.). Birincisi Bakire Meryem kökleri Davud'a kadar ulaşan bir ailedendir. İkincisi, Matta ve Luka İncilleri her ne kadar Mesih'in kim olduğu konusunda ihtilaflı iseler de, onun soyunun Davud'a ulaştığı hususunda hemfikirdirler.

Burada İncil yazarlarının saçmalıkları ve anlayışsızlıklarının defalarca tekrarlandığı görülmüyor mu?

Gerçekte Davud'un *Rabbim* diye seslendiği kişi Davud'un soyundan değildir. Davud'un atalarının soyundan da değildir. Eğer böyle olsaydı Ferisiler bunu mutlaka bilirlerdi.

Öyleyse bu Davud ve İshak soyundan değil, İsmail soyundan gelen bir başka şahıstır.

Bunun üzerine Yahudilerin kalkıp İshak'ın nesli dışında peygamber olmadığını söylememeleri gerekir. Çünkü kendi kitapları olan Eski Ahit onların bu iddialarının tersini söylemektedir.

Yakub, oğullarını çağırarak, *yanıma toplanın* dedi, *gelecekte size neler olacağını anlatayım.*

"*Yakuboğulları, toplanın ve dinleyin, Babanız İsrail'e kulak verin.*"[20]

Babaları onlara ne haber verdi acaba?

Yakup, oğulları Ruben, Şimon ve Levi'nin kötülük ve hatalarını sayıp döktükten sonra, diğer oğlu Yahuda'ya iyilik ve övgüler vaat etmiştir.

"*Yahuda, kardeşlerin seni övecek, düşmanlarının ensesinde olacak elin. Kardeşlerin önünde eğilecek. Yahuda bir aslan yavrusudur. Oğlum benim! Avından dönüp yere çömelir, aslan gibi, dişi bir aslan gibi yatarsın. Kim onu uyandırmaya cesaret edebilir?.*"[21]

Onu, yani Yahuda'yı kim uyandırdı?

"*Sahibi gelene kadar Krallık asası Yahuda'nın elinden çıkmayacak, yönetim hep onun soyunda kalacak, milletler onun sözünü dinleyecek.*"[22]

Böyle demekle Yakub doğru söylemiştir. Kendisine kavimlerin itaat ettiği *Şilon* gelinceye kadar idare ve hüküm Yahuda'nın ve oğullarının tekelinde kalmıştır.

Acaba Arapça'da *Selam* (barış) anlamına gelen *Şilon* kim idi?

Şilon'un veya Barış'ın Yahuda'nın neslinden olması mümkün

değildir. Çünkü hüküm ve idareyi Yahuda ve onun neslinin elinden söküp alacak olan Şilon'dur.

İshak oğlu Yakub kendi Kitab-ı Mukaddesleri'nde Yahudilere şöyle seslenmektedir: Ataları Yahuda'ya verilen nimetler *Şilon* veya *Selam/Barış* geldiği zaman yok olup gidecek ve ona birçok kavim boyun eğecektir.

Söz konusu *Şilon* veya *Selam/Barış* kimdir?

Bu, Davud'un *Rabbim* diye isimlendirdiği, Yahuda ve Davud neslinden gelmeyen tek kişi, Allah'ın, kendisi hakkında Musa'ya benzer dediği ve Yahudilerin kardeşlerinin arasından çıkacağı bildirilen biricik kişi Muhammed (a)'dir. Buna niteliklere uyan bir başkası da yoktur.

Eğer ondan başka bu niteliklere uyan birisi varsa söyleyin ve bizi haberdar edin.

Bu kişi İsa'dan önce değildi, İsa'nın kendisi de olamaz. Çünkü Kitab-ı Mukaddes'in dediği ve tekrarladığı üzere İsa Yahuda soyundandır ve İsa anne tarafından Davud'un neslinden gelmektedir. Diğer taraftan Davud'un kendi torunlarından birisini *Rabbim* diye isimlendirmesi uygun olmaz. Şu halde Davud'un *Rabbim* diye isimlendirdiği bir Yahudi değilse ve eğer o İsa'dan önce gelmediyse, İsa'nın kendisi de değilse, İsa'dan sonra gelen ve Yahudi olmayan ve *Ben Allah elçisiyim* diyen peygamber kimdir?

İsa'dan sonra gelmiş ve beraberinde yeni bir şeriat getirmiş olan, Yahuda ve onun soyundan geleni izale etmiş olan kimdir? Muhammed (a)'den başkası var mıdır?

Bunlar İncil ve İsa'nın Muhammed (a)'i müjdelemesi ile ilgili olarak söyleyeceklerimizin tamamı değildir. Daha çok açık şeyler ve daha önemli kanıtlar bulunmaktadır.

Eski Ahit'in daha başka ne dediğine bakalım:

"*Kitabı okuma bilmeyen birine verip, 'Rica etsek şunu okur musun?' diye sorduklarında ise, 'Okuma bilmem' cevabını alırlar.*"[23]

Bu metnin ayrıntısına girmeden önce, bunun Avrupa dillerine gerçek çevirisine dikkatleri çekmek istiyorum.

"*Ümmi olan birisine kitap verilir ve bunu oku denilir, o da ben okuma bilmem der.*" Her iki tercüme de birbirine yakın olmasına rağmen, Muhammed(a)'e vahyin inişini okuyan herkesin hatıralarında daha ince olarak canlanan çeviri bu ikincisidir.*

Bilindiği üzere Cebrail Hira mağarasında Muhammed (a)'e gelerek, '*Oku!*' demiş ve Muhammed (a) de "*Ben okuma bilmem*" diye cevap vermişti.

Çünkü Muhammed (a) ümmi bir insandı. Ve Cebrail'in kendisine görünmesinden duyduğu korku onu "*Oku*"dan kastedilen şeyin ne olduğunu anlayamayacak hale getirmişti.

Çünkü "*Oku*" emir fiili, ya yazılı harfleri oku veya duyduğunu *tekrar et* ve ezberlediğin şeyi naklet anlamına gelir.

Muhammed (a), kendisinden istenen şeyin harfleri okumak olduğunu zannederek ve hakikati söyleyerek, kendi benliğinde bildiği üzere *ben okuma bilmem* diye cevap vermiştir.

Bu cevap, *ben harfleri ve bana söylenen şeyleri okuyup tekrar etmek istemiyorum* anlamına değil, bilakis, *ben okuma bilmem*, yani *ben okuyamam/okuma bilgim yok* anlamına gelmektedir. Çünkü ben okumayı öğrenmedim.

---

* "*Then the book is delivered to one who is illiterate, saying, "Read this, please". And he says, "I am not literate*". (Bkz. Holy Bible, The New King James Version, Thomas Nelson Publishers, USA, 1982); Give it to one who cannot read and say, "*Come read this*", *he will answer, "I cannot read*". (Bkz. The New English Bible, Oxford University Press-Cambridge University Press, Great Britain, 1970). Çn.

Daha sonra neler cereyan etti?

Cebrail Onu sarstı ve ikinci defa *oku* dedi ve Muhammed (a) de ben okuma bilmem diye cevap verince, Cebrail onu çekti ve şöyle dedi: "*Seni yaratan Rabbinin adıyla oku. O insanı 'alak'tan yarattı. Oku ve öğren! İnsana bilmediklerini öğreten ve kalemle yazdıran Rabbin ekremdir.*"[24]

Bunun üzerine Muhammed (a) Cebrail'in kendisine *oku* emriyle neyi kastettiğini hemen anladı. Cebrail'in naklettiği Allah kelamından ne duyduysa okudu ve tekrar etti.

Akıl baliğ olmuş her Müslüman'ın bildiği bu olayla, çok az sayıda Müslüman'ın haberdar olduğu yukarıdaki Kitab-ı Mukaddes metni arasında bir uygunluk olduğu açıkça görülmüyor mu?

Kitab-ı Mukaddes'in Eski Ahit bölümündeki bu haberle, tarihte gerçekleşmiş olan bu İslamî olay arasındaki benzerlik apaçık ortadadır. Ancak bu kadar açıklık da yetmez ve işte isteyene Eski Ahit sayfaları arasından çıkardığımız daha fazla delil.

"*Onlara kardeşleri arasından senin gibi bir peygamber çıkaracağım. Sözlerimi onun ağzından işiteceksiniz. Kendisine buyurduklarımın tümünü onlara bildirecek.*"[25]

Bu gelecek elçinin İsa olamayacağını kanıtlamak için Musa ile İsa arasındaki farklılıkları daha önce açıklamıştık. Çünkü İsa Musa'ya benzer değildi ve aynı şekilde, Musa ile Muhammed (a) arasındaki benzerlik, bu elçinin Muhammed (a) olduğunu söylememize imkan vermektedir. Çünkü Muhammed, Musa gibi ve ona benzerdi. Ayrıca bu benzerliklerin Muhammed'den başka bir peygambere uymadığını da söylemiştik.

Ancak metne dikkatle baktığımızda, sadece Musa ile benzerlikleri yönüyle değil, ayrıca kendisine vahyedilenden başkasını konuşmaması yönüyle de bu elçinin Muhammed olduğu ispat edilmektedir.

Kur'an-ı Kerim'in tamamı Cebrail'in onun dudaklarına koyduğu ve Muhammed'in de naklettiği sözlerdir. *Sözün dudağa konması demek, kelamın dinleyene sadece ezberleyip başka dinleyicilere aktarması için verilmesi demektir.*

Acaba Cebrail ilahi kelamı Muhammed'in (a) dudaklarına koymaktan başka bir şey mi yapmıştır?

Acaba Muhammed (a) Allah'ın kelamı olan Kur'an'dan, Cebrail'in kendisine aktardığından başka bir şey konuşmuş mudur? Muhammed'in dudağına yerleştirilen ve onun da söylediği kelamullahı müslümanlar Kur'an'da, tek bir kitapta kaydetmişlerdir.

Muhammed'in (a) kendi dudağına yerleştirilenin dışında söyledikleri de kayda geçirilmiş sözlerdir, ancak bunlar Kur'an'da bulunmamakta, hadis ve sünnet kitaplarında yer almaktadır.

Acaba sadece bir peygamberin dudağına konulanları ihtiva eden bir kitaba sahip olan bir Yahudi peygamberi var mıdır? Kesinlikle hayır. Eski ve Yeni Ahit'in içerisinde, daha önce gösterdiğimiz üzere, kelamullah bulunmakla birlikte, bunlar beşer sözlerinin de karıştığı peygamber sözleridir.

Kitab-ı Mukaddes'te yazılı olan şeyler, Allah'ın peygamberlere ve seçkin din adamlarına vahyettiği ve onların da Kitab-ı Mukaddes sayfalarına yazdıkları Allah kelamıdır diye bir iddiada bulunulursa, bunun mümkün olduğunu söyleriz. Ancak bu, bizim önümüze sadece Allah kelamı olan saf bir kitap koymaz.

Biz, Muhammed'den (a) rivayet edilen sahih hadislere, Muhammed'in (a) ilahi ilim ve marifetle desteklenmiş sözleridir şeklinde inanıyorsak da, bunlar saf ve sadece Allah'a ait olan değil, harfleri ve cümleleri Muhammed'e (a) özgü olan sözlerdir.

Gelecek olan elçiyle ilgili olarak sadece bu deliller yetmez ve biz de yetinmiyoruz. Bu yüzden Tesniye'deki metnin devamını okumaya devam edeceğiz.

"Adıma konuşan peygamberin ilettiği sözleri dinlemeyeni ben cezalandıracağım."[26]

Adıma sözlerimi konuşan kişi cümlesi çok çarpıcı ilahi bir cümledir.

Kur'an'ı aç ve Rabbin meleğinin Muhammed'in dudağına yerleştirdiği kelamı oku! Bütün surelerin değişmeden *Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla* diye başladığını göreceksin. Kur'an'ın bütün sureleri bu cümleyle başlamaktadır.

Acaba Eski veya Yeni Ahit'in hangi babı veya bölümü bu veya anlamca buna benzer bir başka cümleyle başlıyor?

Malum olduğu üzere her İncil meşhur, ."..e göre" cümlesiyle başlamaktadır. Bununla da peygamberlerden, elçilerden veya havarilerden falanca ve filanca kastedilmektedir.

Hatta şu ana kadar bile Yahudiler ve Hıristiyanlar bu konu üzerinde ittifak da sağlayamamıştır. Eski Ahit bize, *Allah kelamından başka bir şey konuşmayan, konuştuğu kelama da Allah'ın adıyla başlayan* bir peygamber gönderileceğini haber vermektedir.

Ancak ne Eski, ne de Yeni Ahit'te, Allah'ın sözü ile veya ona işaret edecek bir şeyle başlayan tek bir bölüm veya bab bulamıyoruz. Bilakis biz bunu Kur'an'da bulmaktayız.

Muhammed'e verilen kitabın bütün surelerinin Allah'ın ismiyle başladığını ve kendisine oku denildiğinde de ben okuma bilmem, eğitim öğretim görmedim, okuma yazma bilmem dediğini görmekteyiz.

Acaba bu kadar kanıt ve işaret okuyucu için yeterli mi?

Okuyucu yeterli diyorsa da biz halen yeterli görmüyoruz. Daha fazla deliller vermemize müsaade buyursun.

"Arabistan'la ilgili bildiri/vahiy: Arabistan çalılıklarında geceleyeceksiniz, Ey Dedan kervanları! Ey Teman'da oturanlar, su getirin,

susamışları karşılayın, kaçıp kurtulana ekmek verin. Çünkü onlar kılıçtan, yalın kılıçtan, gerilmiş yaydan, çetin çarpışmalardan kaçtılar. Rab bana şöyle dedi: Kedar'ın bütün övüncü tam bir yıl sonra sona erecek. Okçulardan, Kedar savaşçılarından pek az sağ kalan olacak. Bunu söyleyen, İsrail'in Tanrısı RAB'dir."[27]

Arabistan'la ilgili vahiy; acaba bu hangi vahiydir? Arabistan'da Muhammed'in söylediğinden başka vahiy var mı? Kitab-ı Mukaddes haritalarının gösterdiği gibi Dedan, Hicaz bölgesinde bir yer değil mi ve Teman Muhammed'den başka bir peygambere tanıklık etmiş midir? Teman Arabistan'ın Hicaz bölgesinde bir yer değil midir? Burası Eski Ahit'in sözünü ettiği bölge değil mi?

"*Tanrı Teman'dan, Kutsal Tanrı Paran Dağı'ndan geldi. Sela. Görkemi kapladı gökleri, O'na sunulan övgüler dünyayı doldurdu.*"[28]

Buradaki *Sela* Arapça'da *Selam* (Barış) anlamına gelen *Şilon* demek değil midir? Sela veya Şilon Yakub'un haber verdiği aynı şahıs, yani o da Muhammed değil midir?

Teman çorak çöl toprağıdır. Arapça sözlüklere göre o aynı zamanda bir yer ismidir de. Bizim kanaatimize göre burası *Yesrib/Medine* şehridir. Burası Muhammed'in Kedar soyundan gelen amca çocuklarından, Mekkelilerden kaçarak sığındığı şehirdir. Teman ve orada oturanlar, Allah'ın Eski Ahit'te emrettiği gibi *kaçan* kişiye ekmeklerini vermişlerdir. Teman ve halkı ona sığınma hakkı, güvenlik, yiyecek ve övgüsünün yayıldığı, dininin genişlediği ve zafere ulaştığı bir ortam vermiştir.

İşaya kitabında geçen metne, vahyin nasıl Arabistan'dan Tema, Teman veya Yesrib bölgesinden geldiğine dönelim. Metinde geçen Kedar'ın övüncünün sonu cümlesi, cahiliye döneminde egemen olan ve Muhammed (a) ortaya çıktığında onunla ve çağrısıyla savaşan Araplar'ın övüncünün sona erdiğini göstermektedir.

Muhammed (a) İsmail oğlu Kedar'ın soyundan değil, onun kar-

deşi olan İsmail oğlu Benayut'un neslindendir. Her iki kardeş de Hicaz'in Paran bölgesinde bulunan Mekke'de oturuyordu.

Kedar nesli sayıca diğer kardeşlerinden daha çoktu. Bunların şöhreti diğer amca çocuklarının ününü bastırmıştı. Ancak bütün bunlar tek bir kökenden geçiyordu ki o da İsmail'dir. İsmail de, İbrahim'in ilk oğluydu ve Muhammed (a) onun soyundan gelmekte idi.

Eski Ahit'in Muhammed'in Allah'ın peygamberi ve elçisi olduğunu bildiren bu kadarlık kanıtıyla yetinelim mi? Evet yetinelim. Ancak İsa'nın Muhammed (a)'in geleceğini müjdelemesi konusuyla ilgili önemlerinden dolayı Malaki ve Daniel bölümleri üzerinde durmamız gerekmektedir.

Malaki bölümü diyor ki:

"*İşte habercimi gönderiyorum. Önümde yolu hazırlayacak. Aradığınız Rab ansızın tapınağına gelecek; görmeyi özlediğiniz antlaşma habercisi gelecek diyor, orduların Rabbi.*"[29]

Acaba Rabb'in habercisi kimdir? Bunun cevabını da Nasıralı İsa haber vermektedir:

"*Öyleyse ne görmeye gittiniz? Bir peygamber mi? Evet! Size şunu söyleyeyim, gördüğünüz kişi peygamberden de üstündür. 'İşte, habercimi senin önünden gönderiyorum; O önden gidip senin yolunu hazırlayacak' diye yazılmış olan sözler onunla ilgilidir. Size doğrusunu söyleyeyim, kadından doğanlar arasında Vaftizci Yahya'dan daha üstün biri çıkmamıştır. Bununla birlikte, Göklerin Egemenliği'nde en küçük olan ondan üstündür.*"[30]

Şu halde bu haberci Vaftizci Yahya'dır. Ancak tapınağına ansızın gelecek olan ve insanları sevindirecek olan *Rab/Efendi* kimdir?

İncil bunun İsa olduğunu söylüyor, ama biz bunun nasıl olduğunu soruyoruz? Bu metinle İsa ne şekilde örtüşmektedir? Acaba İsa tapınağa ansızın mı gelmişti?

Elbette hayır. İsa küçüklüğünden beri tapınağa gelip gitmekteydi. Ziyaretlerine uzun süre devam etmiş ve daha sonra Yahudiler onu tapınaktan atmışlar. Bununla birlikte tapınağa ansızın gelen Muhammed (a)'dir. Bu olay Kur'an'da geçtiği ve hadis kitaplarının açıkladığı üzere İsra gecesinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan tapınağı ansızın ziyaret eden bu *Rab* eğer İsa olmuş olsaydı, Vaftizci Yahya da önden gelip bu *Rabb'in* yolunu hazırlayan haberci olurdu.

İnsanlar içerisinde, İsa'ya en çok inanması kendisine yakışan kişi Vaftizci Yahya değil midir? Ancak, acaba Vaftizci Yahya, İsa'ya inanmış, ona tabi olmuş ve onun önünde öğrencilik yapmış mıdır (O'nun havarisi olmuş mudur çn.)?

Asla. Vaftizci Yahya her ne kadar İsa'nın risaletinin ve çağrısının doğru olduğu kanaatinde idiyse de, o İsa'nın, bizzat yolunu hazırlayacağı ve beklediği elçi mi, yoksa bunun bir başkası mı olduğunu bilmiyordu.

"*Zindanda bulunan Yahya, Mesih'in yaptığı işleri duyunca, O'na gönderdiği öğrencileri aracılığıyla şunu sordu: 'Gelecek olan sen misin, yoksa başkasını mı bekleyelim?'*"[31]

Gerçekten de Vaftizci Yahya İsa'ya inanmadan veya ona tabi olmadan hapishanede öldürülmüştür. Dolayısıyla, önünden gelip onun yolunu hazırlayan kişi bile kendisine inanmadığı halde, İsa'nın o beklenen *efendi/peygamber* olduğu akla uygun mudur? Buna göre biz sadece iki seçenekle karşı karşıyayız:

Vaftizci Yahya'nın gelişini önceden hazırladığı o elçi, ya İsa değildi veya İsa, Vaftizci Yahya'yı, efendiden önce gelip yolunu hazırlayacak haberci olarak tanıtırken hataya düşmüştür. İsa'nın (bir peygamber olarak) böyle bir hataya düşmesi mümkün değildir.

Ancak tam tersine Vaftizci Yahya, kendi çağdaşı bir elçinin değil, kendisinden sonra gelecek olan bir peygamberin gelişini hazırlıyordu. Bu gelecek olan efendi de İsa değil, Muhammed (a) idi.

İşte bunlar Muhammed (a)'in geleceği ile ilgili olarak Eski Ahit'in haberleridir. Biz burada Eski Ahit'in haberleri ile, İsa'nın verdiği haberler arasında bir ayırım yapmıyoruz. Çünkü İsa şöyle demişti:

"*Kutsal Yasa'yı ya da peygamberlerin sözlerini geçersiz kılmak için geldiğimi sanmayın. Ben geçersiz kılmaya değil, tamamlamaya geldim. Size doğrusunu söyleyeyim, yer ve gök ortadan kalkmadan, her şey gerçekleşmeden, Kutsal Yasa'dan ufacık bir harf ya da bir nokta bile yok olmayacak.*"[32]

İsa Yasa'yı, yani Eski Ahit'i tamamlamaya gelmiş olduğuna göre, biz de Muhammed'in gelişini haber veren ve İsa'nın da doğal olarak tasdik ettiği bu metinler üzerinde durmuş olduk.

Şimdi biz Eski Ahit'ten, daha önce temas etmediğimiz bir pasaj okuyacağız ve bu, Eski Ahit'ten nakledeceğimiz en son şey olacaktır.

Ancak bu metni okumadan önce, İncil'in göre İsa'nın kendisini nasıl nitelendirdiğini bir dinleyelim, o şöyle diyor:

"*Çünkü İnsanoğlu bile hizmet edilmeye değil, hizmet etmeye ve canını birçokları için fidye olarak vermeye geldi.*"[33]

İnsanoğlu tabiri İncillerde seksen üç defa tekrar edilen bir nitelendirmedir. İsa bununla ne kastediyordu acaba?

Eğer bununla insan cinsinden olan herhangi bir ademoğlunu kastediyor idiyse, bu çok da yeni ve olağanüstü bir şey değildi; çünkü o da (İsa) insan cinsinden bir kadının oğludur.

Ancak Hıristiyanların ve havarilerin yorumlarına göre, İsa bu sıfatı ve ismi kendisi için kullanmıştır. Çünkü bu, Eski Ahit'te, Daniel kitabının yedinci babında geçen bir sıfat ve isimdir. O bölümün tamamını buraya yazmak gerçekten çok uzun olacaktır. Binaenaleyh biz o bölümün girişinden kısa bir pasaj vererek özetlemek istiyoruz.

Buna göre Daniel peygamber rüyasında dört korkunç hayvan görür. Birincisi iki kanadı olan bir *aslan*, ikincisi ağzında dişleri arasında üç kaburga kemiği olan bir *ayı*, üçüncüsü sırtında dört kuş kanadı olan bir *pars* ve dördüncüsü ise, demir dişleri olan büyük *korkunç bir hayvandı.* O ayakları ile diğer hayvanları parçalıyor ve yiyordu ve bunun on boynuzu vardı.

Bu bölümün cümlelerine bizzat söyleyenin veya yazıcısının diliyle devam edelim:

"*Ben gözümü dikmiş boynuzlara bakarken, onların arasından daha küçük başka bir boynuz çıktı. İlk boynuzlardan üçü onun önünde söküldü. Bu boynuzun insan gözü gibi gözleri, böbürlenen bir ağzı vardı. Ben bakarken tahtlar kuruldu, eskiden beri var Olan yerine oturdu. Giysileri kar gibi beyaz, başındaki saçlar yün gibi apaktı. Tahtı alev alev, tekerlekleri kızgın ateş gibiydi. Önünden ateşten bir ırmak çıkıp akıyordu. Binlerce binler O'na hizmet ediyordu; on binlerce on binler önünde duruyordu. Mahkeme kuruldu, kitaplar açıldı. Boynuzun söylediği övüngen sözleri duyunca baktım, yaratık gözümün önünde öldürüldü, bedeni kızgın ateşe atıldı, yok oldu. Öbür yaratıklara gelince, egemenlik onlardan alınmış, ancak belirli bir süre için yaşamalarına izin verilmişti. Gece görümlerimde* ***insanoğluna*** *benzer birinin göğün bulutlarıyla geldiğini gördüm. Eskiden beri var Olan'ın yanına doğru ilerledi, O'nun önüne getirildi. Ona egemenlik, yücelik ve krallık verildi. Bütün halklar, uluslar ve her dilden insan ona tapındı. Egemenliği hiç bitmeyecek sonsuz bir egemenlik, krallığı hiç yıkılmayacak bir krallıktır.*"[34]

Buna göre *insanoğlu* veya insanoğluna benzer birisi olarak isimlendirilen *insanoğlu*na sonsuz bir egemenlik ve hiç bitmeyecek bir krallık verilmiştir. Bu *insanoğlu*na benzer kişi acaba kimdir? Hıristiyan kardeşlerimiz buna tereddütsüz İsa Mesih cevabını vermektedirler. Pekâlâ, onların bu cevabını biz de mi kabul edeceğiz?

Derinlemesine araştırıp incelemeden, onların cevabını hemen kabul edebilmemiz mümkün değildir. Bunu araştırmayı yapabilmemiz için de, Daniel kitabının konuyla ilgili diğer kısmını okumaya devam etmemiz gerekmektedir.

"*Ben Daniel'e gelince, ruhum üzüntüyle sarsıldı, gördüğüm rüyalar beni ürküttü. Orada duranlardan birine yaklaştım, bütün bunların gerçek anlamını açıklamasını istedim. O da bana bunların ne anlama geldiğini açıkladı: Bu dört büyük yaratık yeryüzünde ortaya çıkacak dört kraldır. Ama Yüceler Yücesi'nin kutsalları krallığı alacak, sonsuza dek ellerinde tutacaklar. Evet, sonsuzlara dek. Bundan sonra öbürlerinden farklı, çok korkunç, demirden dişleri, tunçtan tırnakları olan, yiyip parçalayan, artakalanı ayakları altında çiğneyen dördüncü yaratığın ne anlama geldiğini öğrenmek istedim. Bunun yanısıra başındaki on boynuzdan sonra çıkan öbür boynuzun ne olduğunu da öğrenmek istedim. Bu boynuzun önünden üç boynuz düşmüştü, sanki ötekilerden daha iriceydi. Gözleri ve böbürlenen bir ağzı vardı. Ben baktığım sırada bu boynuz kutsallarla savaşıyor ve onları yeniyordu. Eskiden beri var Olan -Yüceler Yücesi- gelip kutsallarının lehine yargı verene dek bu böyle sürdü. Kutsalların krallığı alma zamanı gelmişti. Bana şu açıklamayı yaptı: Dördüncü yaratık yeryüzünde ortaya çıkacak dördüncü krallıktır. Bütün öbür krallıklardan farklı olacak, bütün dünyayı yiyip bitirecek, çiğneyip parçalayacak. On boynuz bu krallıktan çıkacak on kraldır. Bunlardan sonra öncekilerden farklı bir başka kral ortaya çıkıp üç kralı tahtlarından indirecek. Yüceler Yücesi'ni kötüleyen sözler söyleyecek, O'nun kutsallarına baskı yapacak. Belirlenen zamanları, yasaları değiştirmeyi amaçlayacak. Kutsallar üç buçuk yıl için eline teslim edilecekler. Ama mahkeme kurulacak, onun egemenliğine son verilecek, büsbütün yok edilecek. Göklerin altındaki krallıklara özgü krallık, egemenlik ve büyüklük kutsallara, Yüceler Yücesi'nin halkına verilecek.*

Bu halkın krallığı sonsuza dek sürecek, bütün milletler ona kulluk edip sözünü dinleyecek."[35]

Acaba bu boynuzu, boynuzunda gözleri ve Yüceler Yücesine karşı böbürlenen ağzı olan Kral kimdir? Krallığının özelliği nedir? Dördüncü hayvanın kendilerine galip geldiği ve üç hayvan şeklinde ortaya çıkan bu üç krallık hangileridir? Bu üç krallık veya üç imparatorluk: Keldani İmparatorluğu, Fars İmparatorluğu ve Yunan İmparatorluğu'dur. Üç imparatorluğu parçalayan dördüncü imparatorluk şüphesiz Roma İmparatorluğu idi ve onu on boynuzu bulunan büyük hayvan simgeliyordu. Bu hayvanın başında bulunan on boynuz da ilk Hıristiyanları kov(uştur)an, süren on Kayser'i temsil etmektedir. Gözleri ve böbürlenerek konuşan dudağı bulunan boynuz ise, kuşkusuz Bizans İmparatoru Büyük Konstantin idi. Bu Kral Hıristiyanlığı benimsemişti. Bu dört hayvan eğer kötülüğün, Allah'ın emirlerine karşı gelmenin ve kutsallara/din adamlarına eziyet etmenin sembolü ise, nasıl oluyor da Büyük Konstantin, Yüceler Yücesine karşı böbürlenerek konuşuyor? Konuşuyor, çünkü o üç düşmanına karşı zafer kazanmış bir Kayser idi. Bunlar Daniel'in gördüğü rüyanın yorumuna uymaktadır. Ayrıca bunun on boynuzdan ve diğer dört hayvandan farklı olarak gözleri ve ağzı da bulunmaktadır. Bu ise onun görmesi ve konuşması demektir.

Onun görmesi herkesten farklı olarak Hıristiyanlığa bağlanması anlamına gelirken, yücelere karşı böbürlenerek konuşması ise, Türkiye'de bizim günümüzde İstanbul dediğimiz Konstantiniyye şehrini başkent yapması ve bu yeni başkente oturduktan sonra, din adamlarını toplayarak MS 325 yılında İznik'te bir konsil tertip etmesi anlamına gelmektedir. Bilindiği üzere bu konsil Konstantin'in desteği ve yönlendirmesiyle Hıristiyanlığın önemli bir esası olan İsa *üçün üçüncüsüdür* kararını almıştı.

Konsil; Tanrı, İsa ve Kutsal Ruh'un, iman üçgenin açıları oldu-

ğuna dayanan Kutsal Üçlük prensibini onaylayarak çıkarmıştı. Bu da Yücelere karşı konuşan boynuz anlamına gelmekteydi, çünkü en büyük günah/hata Allah'ın Tanrılığına bir başkasını ortak koşmaktır. (Rüyada geçen) Kutsallara baskı yapılmasına gelince, bu da konsilden çıkartılan kararın ve inancın reddedilmesi gerektiğine inanan herkese savaş açılması ve onları sürülmesiyle gerçekleşmiş olmaktadır. Konstantine boyun eğip ona itaat eden Hıristiyan din adamları ve Konstantin'in ihdas ettiği bu inanca muhalefet eden çok sayıda insan bulunmaktaydı. Esasen Hıristiyanların çoğu Allah'ın birliğine inanıyordu ve onlar İbrahim, Musa, Davud ve bizzat İsa'nın kendisi gibi Allah'ı birliyorlardı.

Konstantin bu inancı ilan etmekle ve onu bütün Hıristiyanlara zorla kabul ettirmekle yetinmedi ve daha da ileri giderek, din adamlarından kendisine karşı gelenlere işkence yaptı ve onları öldürdü. Bu ilk Hıristiyanların yaşadığı işkence ve vahşiliği bilmek isteyenlerin, başta kilise tarihi kitapları olmak üzere, bu konuyla ilgili yazılmış tarihi kitaplara bakmaları yeterlidir.

Hıristiyan din adamları Konstantine tıpa tıp uyan Daniel'in bu rüyasının yorumunu, özellikle boynuz, gözler ve ağız konusundaki yorumları değiştirerek, bunu başta Muhammed (a) olmak üzere bazı tarihi şahsiyetlere yamamaya çalışmışlardır. En sonunda da rüyadaki kişinin yalancı bir Mesih olabileceğini de iddia etmişlerdir.

Ancak biz, Daniel peygamberin rüyasının bundan başka mantıklı bir yorumunu görmüyoruz.

Bizim Eski Ahit'te yazılı olan bu rüya konusunda ulaşmak istediğimiz asıl önemli noktaya dönmek istiyoruz. Metinde geçen *İnsanoğluna benzer* olan kişi veya *insanoğlu* kimdir? Bu İsa mıydı?

Eğer bu kişi İsa olsaydı, mutlaka o dördüncü krallığa, yani Roma İmparatorluğuna karşı zafer kazanırdı, ancak tam tersine İsa bir Roma haçının üzerinde ölmüştür.

Konstantin'in günahkar boynuzunu kökünden söküp atan tek insanoğlu Muhammed (a) ve onun dinidir. Konstantiniyye şehrinin krallığına gelince, işte orası İslam dinin girdiği günden beri Müslüman beldesi olmaya devam etmektedir. Ve Kosnstantiniyye daha sonra İstanbul adını alarak başkent olmuş, o günahkar boynuzun böbürlenmelerinden vazgeçerek Allah'ın birliğine dönmüştür.

Bu yüzden Daniel Peygamber'in rüyasına uydurmak için İsa'nın *insanoğlu* olarak isimlendirilmesini uygun değildir.

Ancak eğer İsa'nın insanoğlu soyundan geldiği kastediliyorsa bu adlandırma mümkündür. Fakat Daniel kitabında zikredilen *insanoğlu* şüphesiz Hz. Muhammed (a)'dir.

Böylece Eski Ahit'in verdiği haberlerin sonuna gelmiş bulunuyoruz ve artık bununla kifayet edeceğiz.

Şimdi de İsa'nın, Hz. Muhammed'in gelişiyle ilgili söyledikleri ni görmemiz için Yeni Ahit'e yoğunlaşıyoruz. Öncelikle çok önemli bir soruyu sormamız gerekmektedir. Acaba İsa kendisinden sonra da peygamberlerin geleceğini söylemiş midir?

"*Çünkü sahte mesihler, sahte peygamberler türeyecek; bunlar, belirtiler ve harikalar yapacaklar. Öyle ki, ellerinden gelse seçilmiş olanları saptıracaklar.*"[36]

Buna göre İsa bazı yalancı peygamberlerin türeyeceğini haber vermektedir. Pekâlâ, İsa'dan sonra çıkacak olan bütün peygamberler yalancı mıdır? İsa'nın havarisi Yuhanna ilk mektuplarında bize şöyle haber vermektedir:

"*Sevgili kardeşlerim, her ruha inanmayın. Tanrı'dan olup olmadıklarını anlamak için ruhları sınayın. Çünkü birçok sahte peygamber dünyanın her yanına yayılmış bulunuyor.*"[37]

Bu cümlelerden anlaşıldığına göre hem yalancı peygamberler,

hem de Allah'ın gönderdiği gerçek peygamberler olacaktır. Bunları nasıl ayırıp, yalancı peygamberi ve gerçeğini nasıl bileceğiz?

Bizzat İsa bununla ilgili ikna edici cevabı vermektedir:

"*Sahte peygamberlerden sakının! Onlar size kuzu postuna bürünerek yaklaşırlar, ama özde yırtıcı kurtlardır. Onları meyvelerinden tanıyacaksınız. Dikenli bitkilerden üzüm, devedikenlerinden incir toplanabilir mi? Bunun gibi, her iyi ağaç iyi meyve verir, kötü ağaç ise kötü meyve verir.*"[38]

Demek ki, meyvelerinin iyisini kötüsünden ayırmak suretiyle aralarını ayırarak bilebileceğimiz yalancı ve gerçek peygamberler vardır. Buradaki meyve tabiri, peygamberlerin çağrı ve irşatlarından çıkan şeyi ifade etmektedir. Bu farkı şimdilik bırakarak İsa'nın kendisinden sonra bazı peygamberlerin ortaya çıkacağını haber verdiğini söylemekle yetineceğiz. Acaba İsa kendisinden sonra ortaya çıkacak olan peygamberlerden birini zikrederek özel olarak belirtmiş midir?

"*Size doğrusunu söyleyeyim, benim gönderdiğim herhangi bir kimseyi kabul eden beni kabul etmiş olur. Beni kabul eden de beni göndereni kabul etmiş olur.*"[39]

Buna göre ortada İsa'nın göndereceği birisi vardır. İsa'nın gönderdiğini kabul eden, İsa'yı da kabul etmiş olacaktır. Kim İsa'yı kabul ederse de, İsa'yı gönderen Allah'ı da kabul etmiş olacaktır.

İsa niçin bir peygamber göndermektedir?

"*Size daha çok söyleyeceklerim var, ama şimdi bunlara dayanamazsınız.*"[40]

Bundan dolayı İsa'dan sonra bir elçinin gelmesi gerekmektedir/zorunluluktur. Çünkü İsa'nın söyleyeceği daha pek çok şey vardır. Fakat İsa'nın bunu yapmaya gücü yetmiyor. Bu onun acizliğinden veya ilminin yetersizliğinden dolayı değil. İsa ilm-i ilahi ile vahiy alan bir peygamberdir.

O bunu kastetmiyor, çünkü onun söylemek istediği şey, anlayışlarının kıtlığından ve ufuklarının darlığından dolayı havarilerinin şimdi bunlara tahammül edebilmesinin mümkün olmadığıdır.

(S)alim mantık, İsa'dan sonra gelecek olan peygamberin, hemen onun ardından gelmemesini gerektirdiği gibi hemen birkaç yıl sonra da gelmemesini icap ettirir. Çünkü havarilerin tahammül gücü ve bilgileri bu kadar kısa sürede değişip gelişmeyecektir. Eğer böyle olsaydı bunu İsa'nın havarilerine tevdi etmeden bizzat kendisinin haber vermesi daha uygun olurdu. Dolayısıyla mantık bu peygamberin, İsa'nın gidişinden çok uzun bir süre geçtikten sonra gelmesi gerektiğini zorunlu kılmaktadır.

İsa'nın göndereceği bu kişi kimdir ve niçin gönderecektir?

"*Bu, yasalarında yazılı, 'Yok yere benden nefret ettiler' sözü yerine gelsin diye oldu. 'Baba'dan size göndereceğim* ***Tesellici****, yani Baba'dan çıkan Hakikat Ruhu geldiği zaman, bana tanıklık edecek.*'"[41]

Şu halde, İsa'nın burada Tesellici diye isimlendirdiği peygamber, İsa'ya tanıklık eden ve Allah'tan kaynaklanan Hakikat Ruhu'dur.

Bu peygamberin İsa'ya tanıklık edecek olması konusuna az sonra geleceğiz, ancak şimdi Hakikat Ruhu olan bu Tesellici kimdir sorusu üzerinde durmak istiyoruz.

İncili okuyan, fakat onun üzerinde iyice düşünmeyen bütün Hıristiyanlar bize şu cevabı veriyorlar:

"*Ama Baba'nın benim adımla göndereceği Tesellici, Kutsal Ruh, size her şeyi öğretecek, bütün söylediklerimi size hatırlatacak.*"[42]

Buna göre Hıristiyanlar diyor ki, *Tesellici* ve *Hakikat Ruhu, Kutsal Ruh*'tan başka bir şey değildir.

Biz de üç sebepten dolayı bunun tamamen bir tahrif veya hatalı bir anlama olduğunu söylüyoruz.

Birinci sebep: Yabancı dillerde yazılmış olan İncillerde olduğu gibi "Kutsal Ruh" kelimesi iki tırnak arasında bulunmaktadır. Gönderilecek olan *Teselli̇ci*'nin "Kutsal Ruh" olmasına gelince; buradaki *Tesellici* kelimesinin iki tırnak arasında bulunması da bunun, az sonra görüleceği üzere, daha sonradan eklenmiş bir sözcük olduğunun delilidir. Bu bize, İbrahim'in imanını sınamak için Allah'ın ondan oğlunu kurban etmesini istemesi hadisesinde, Yahudilerin yapmış oldukları eklemenin aynısını hatırlatmaktadır. Aynı şekilde Yahudiler *İshak* adını, İncil'in yabancı dillere tercümelerinde yazıldığı gibi iki tırnak içerisinde yazmışlardı. Rabb, İbrahim'e: "*Sevdiğin biricik oğlun... İshak*" dediğinde, buradaki biricik oğuldan maksadın *İshak* olmasının mümkün olmadığı gibi Yahudilerin bunu eklemelerine benzer şekilde *Tesellici*'den kastedilenin de "Kutsal Ruh" olması mümkün değildir.

Az sonraki ikinci ve üçüncü sebepten sonra bu daha da açıklığa kavuşacaktır.

İkinci sebep: Eğer bu *Tesellici*'den maksat "Kutsal Ruh" olsaydı, zaten o "Kutsal Ruh" havarilere her şeyi öğretecekti ve İsa'nın onlara söylediklerinin hepsini hatırlatacaktı.

Bazı havarilerin müjdelemelerinde/İncillerinde unuttukları bir kısım hikâyeleri diğerlerinin nasıl hatırladıklarını (ve kaydettiklerini çn.) sormamız gerekmektedir. Bu tespit İsa'nın kendisi için de geçerlidir.

Rivayet ettikleri şeyler kendilerine "Kutsal Ruh" tarafından hatırlatılan insanlar arasında, bu kadar açık çelişkiler ve felaket derecesindeki tezatlar nasıl bulunmaktadır?

Bu arada mantık diyor ki, bu *Tesellici*'nın "Kutsal Ruh" olduğunu kabul edersek iki seçenekle karşı karşıya kalıyoruz:

Birincisi: İsa'nın "Kutsal Ruh" ile ilgili haberleri ve İsa'nın dediklerini Kutsal Ruhun havarilere hatırlatması ile ilgili şeyler gerçekleşmemiştir.

İkincisi: "Kutsal Ruh" bazı havarilere diğerlerinden daha az yakındı ve o bazılarının unutup geçtiklerini diğer (sevdiklerine) hatırlatmıştır.

Dolayısıyla her iki seçenek de şüpheli, gerçeği inkar, merdut ve kabul edilemezdir. Gerçek şu ki, "Kutsal Ruh" *Tesellici* olan değildi ve bu üçüncü kanıtla birlikte daha bir açıklığa kavuşacaktır.

Üçüncü sebep: Hıristiyanlık anlayışına göre, "Kutsal Ruh" (aynı zamanda) "Allah'ın Ruhu"dur ve parçalanamaz bir cüzdür. Parçalanma kabul etse bile, başka bir "Kutsal Ruh"un daha bulunması mümkün değildir. Çünkü İsa ve Yahudi peygamberlerinin bildirdiklerine göre Allah kendisinden başka ilah olmayan bir tek Allah'tır. Dolayısıyla onun bir birinden farklı iki Kutsal Ruh'a sahip olması mümkün değildir.

Ayrıca İncil'de, *Tesellici*'nin "Kutsal Ruh" olduğu iddiasıyla çelişen bir metne daha rastlamaktayız.

"*Ben de Baba'dan dileyeceğim. O sonsuza dek sizinle birlikte olsun diye size başka bir Tesellici verecek.*"[43]

Buna göre *başka bir Tesellici* bulunmaktadır. Dolayısıyla nasıl "Kutsal Ruh" başka bir ruhtur diyebiliriz? Elbette böyle bir şey diyemeyiz.

Ancak o *Tesellici* bir resul ve nebi olarak kabul edildiği zaman bu, İsa'nın kastettiği şeyle, mantıkla ve tarihle örtüşür.

Bu anlamda metinlerdeki anlam ve tabirler de bir birine uymuş olur.

İsa *size başka bir Tesellici verecek* derken, o kendisinden sonra gelecek olan bir peygamberi kastetmiştir. Çünkü İsa geçip gitmiş/gidici olan bir peygamberdir, ancak gelecek olan peygamber kendisinden sonra başka bir peygamber gelmeyecek ve sonsuza kadar kalacak olan bir peygamberdir. Muhammed'den başka İsa'ya tanıklık

etmiş bir peygamber var mıdır? Muhammed'den sonra gelmiş olan bir elçi var mıdır?

Ayrıca *Tesellici*'nin "Kutsal Ruh" olduğu anlayışını çürüten şu metne bir bakalım:

"*Size gerçeği söylüyorum, benim gidişim sizin yararınızadır, sizin için daha hayırlıdır. Gitmezsem, Tesellici size gelmez. Ama gidersem, O'nu size gönderirim.*"[44]

Bu şekilde İsa açıkça kendisi varken *Tesellici*'nin gelmeyeceğini ifade etmektedir. O *Tesellici,* İsa'nın gitmesinden, bu dünyadan ayrılmasından sonra gelecektir.

İşte bu *Tesellici*'nin "Kutsal Ruh" değil, ancak bir peygamber kişi olduğuna en büyük delildir.

Zira "Kutsal Ruh" İsa'dan çok önceleri de vardı:

"*Ama başkaldırıp O'nun Kutsal Ruhu'nu incittiler. O da düşmanları olup onlara karşı savaştı.*"[45]

Aynı şekilde Kutsal Ruh İsa'dan hemen önce de vardı:

"*İsa Mesih'in doğumu şöyle oldu: Annesi Meryem, Yusuf'la nişanlıydı. Ama birlikte olmalarından önce Meryem'in Kutsal Ruh'tan gebe olduğu anlaşıldı.*"[46]

"Kutsal Ruh" bir güvercin gibi kanat çırparak İsa ile birlikte bulunmaktadır:

"*Bütün halk vaftiz olduktan sonra İsa da vaftiz oldu. Dua ederken gök açıldı ve Kutsal Ruh, bedensel görünümde, güvercin gibi O'nun üzerine indi. Gökten, 'Sen benim sevgili Oğlumsun, senden hoşnudum' diyen bir ses duyuldu.*"[47]

Bu metinlerin açıkça gösterdiği üzere "Kutsal "Ruh"un gelişi İsa'nın gidişine bağlı değildir. Fakat *Tesellici* peygamberin gelmesi, İsa'nın gitmesi şartına bağlıdır. Çünkü her ikisinin de tek bir (zam)anda bulunmasının hiçbir hikmeti yoktur.

Bu sağlam kanıt ve delilller en mutaassıp Hıristiyan kardeşlerimizin bile, İsa'nın vaadettiği ve geleceğini müjdelediği *Tesellici*'nin "Kutsal Ruh" olmasının imkansızlığını ve onun ancak İsa'nın gidişinden sonraki bir başka vakt-ü zamanda gelecek ayrı bir peygamber olduğunu itiraf etmeleri için yeterlidir.

Bu durumda sormamız gerekmektedir: İsa gittikten sonra, Yahuda'nın şeriatini iptal eden yepyeni bir şeriatle gelen bu peygamber kimdir?

Arabistan'daki Teman topraklarından, Hicaz bölgesinin Paran Dağlarından ve Kedar coğrafyasından çıkıp gelen peygamber kimdir? İsa'ya tanıklık eden bu peygamber kimdir? Hz. Muhammed (a)'den başka (bunlara uyan) bir peygamber var mıdır?

Hz. Muhammed (a)'in geleceğini müjdeleyen İsa (a)'nın bu konuya son noktayı koyuşuna bir kulak verelim:

"*Ne var ki O, yani Hakikat Ruhu gelince, sizi tüm gerçeğe yöneltecek. Çünkü kendiliğinden konuşmayacak, yalnız duyduklarını söyleyecek ve gelecekte olacakları size bildirecek. O beni yüceltecek. Çünkü benim olandan alıp size bildirecek. Baba'nın nesi varsa benimdir. 'Benim olandan alıp size bildirecek' dememin nedeni budur.*"[48]

Şu halde, Rabbin olandan -ki İsa bunu aynı zamanda kendisinin olan olarak da kabul etmiştir- alan bu *Tesellici* kendi nefsinden değil, tam tersine duyduğu/aldığı şeyleri söyleyecektir.

Peygamberin bütün bu nitelikleri, Allah'ın Musa'ya "*Sana benzer biri*" diyerek vaadettiği nitelikler değil midir? Bu peygamberin İsa (a)'yı yücelten/öven bir *Tesellici* olmasına bakarsak (örneğin), İsa ve annesiyle ilgili birçok hadiste İsa'yı ve annesini öven Muhammed (a)'den başka birisi var mıdır? Bunun da ötesinde O Peygamber, kendi bağlılarını/Müslümanları *Meryem oğlu İsa* veya *İsa* adını duydukları anda hemen *aleyhi's-Selam* demelerini söylemiş ve onlar

da bunu yapmaktadırlar. Şu anda yeryüzünde bir milyardan fazla Müslüman İsa'yı *aleyhi's-Selam* diyerek övmekte ve yüceltmektedir. Onlar bunu Hz. Muhammed'in öğretmesiyle yaparlarken, böylece İsa'yı bizzat kendi bağlılarından daha fazla yüceltmiş olmaktadırlar.

Burada İsa'nın söylemiş olduğu *Tesellici/Yardımcı* kavramının Arapça İncil'deki anlamı üzerinde biraz durmalıyız.

Tesellici'nin "Kutsal Ruh" olamayacağını, ancak bir peygamber olacağını kanıtladıktan sonra, bize düşen *Tesellici* kavramının ne ifade ettiğini anlamaktır.

İsa (a) havarilerine *Tesellici*'yi haber vermesi, şüphesiz O'nun yakın bir gelecekte başka bir âleme intikal edeceğini bildirmesi anlamına geliyordu.

Bu *Tesellici* kelimesinin literal anlamına bakacak olursak, bunun huzur, dinginlik ve teselli getiren/veren demek olduğunu görürüz. Biz bundan anlıyoruz ki, gelecek olan Tesellici, İsa'nın göğe yükselmesinden sonra onu kaybedecek olan havarilerine teselli verecektir.

Ancak bu tesellinin sevgilisini kaybedene bir faydası var mıdır? Bu teselli kaybedilene ulaşacak mı? Doğal olarak cevap hayır olacaktır. Öyleyse bu *tesellinin* faydası nedir o zaman?

Ayrıca eğer İsa bir başka *Tesellici*'nin geleceğini haber vermiş olsaydı, bu durumda İsa'nın havarilerine, onun, İsa Mesih'i kaybetmelerinin acısını ve ızdırabını hafifletmek için geleceğini söylememesi garip olmaz mıydı?

Biz İncil'de bu *Tesellici*'nin başsağlığı dilemek ve teselli etmek için geleceğine dair bir şey bulamıyoruz. Sadece İsa'nın şöyle dediğini okuyoruz:

"*O gelince günah, doğruluk ve gelecek yargı konusunda dünyayı suçlu olduğuna ikna edecektir: Günah konusunda, çünkü bana*

iman etmezler; doğruluk konusunda, çünkü Baba'ya gidiyorum, artık beni görmeyeceksiniz; yargı konusunda, çünkü bu dünyanın egemeni yargılanmış bulunuyor."[49]

Şu halde *Tesellici*'nin *teselli-taziye* takdim etmeyi içermeyen, bunun dışında üç önemli görevi vardır:

1- O İsa'ya iman etmeye çağıracaktır.

2- O İsa'nın Tanrı katına yükseldiğini teyid ve tekid edecektir.

3- O bu dünyanın egemenini muhakeme edecektir.

O bütün bunları *bütün dünya* için yapmaktadır, sınırlı bir insan topluluğu için değil.

Hz. Muhammed (a)'in İsa'ya iman etmeye çağırması konusunda her hangi bir kanıta gerek yoktur.

Hz. Muhammed (a)'in, İsa'nın Tanrı katına yükseldiğine şehadet etmesine gelince, bu da zaten Kur'an'da bulunmaktadır.

Pekâlâ, bu dünyanın *egemeni/reisi* kimdir?

İncil'in anlayışına göre bu dünyanın egemeni şeytandır.

"*Bu dünya şimdi yargılanıyor. Bu dünyanın egemeni/şeytan şimdi dışarı atılacak.*"[50]

Kur'an'ı okuyan herkes orada şeytanın nasıl yargılandığını ve mahkum edildiğini mutlaka görecektir.

Bir Müslüman Kur'an okumaya ancak şöyle başlar: "*Kovulmuş Şeytanın şerrinden Allah'a sığınırım*" ve devamında "*Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.*" İşte bu iki cümleden sonra Kur'an okumaya başlanır.

İsa'nın havarilerine bu *Tesellici*'nin yerine getireceğini söylediği şeyleri Hz. Muhammed (a)'in yaptığı apaçık görülmektedir.

Bütün bunlardan daha önemli olan şey *Tesellici* kelimesinin aslını bulmaktır.

Elimizdeki Arapça İncil, en eski Yunanca yazma İnciller esas alınarak yazılmıştır. Arapça İncil'deki *Tesellici* kelimesinin Yunanca İncil'deki karşılığı PARAQLYTOS'dur. Tesellici veya teselli kelimesinin anlamını araştıran biri, bunun Yunanca karşılığı olarak PARYGORYTYS kelimsine ulaşır. Yunanca PARAGLYTOS kelimesi harfi harfine; *ayırt eden, öven, çokça övülen* anlamlarına gelmektedir.

Acaba MUHAMMED kelimesi bütün bunlarla aynı anlama gelmiyor mu?

Daha önce Arapların duymadığı ve bilmediği bu isimle ilk kez Hz. Muhammed'in adlandırılması çok ilginç ve câlib-i dikkat değil midir?*

Asıl dilden diğerine tercüme esnasında meydana gelen bu tercüme ve mütercim hatalarından kaynaklanan *Tesellici* ile *Muhammed* arasındaki karışıklığa şaşmamak lazım. Arapça İncil Yunanca'dan alınmış bir tercümedir. Yunanca İncil de, Süryanice veya İsa ve havarilerinin dili olan eski İbranice esas alınarak yapılmış bir tercümedir. İbn Hişam'ın Sîreti'nin 24 ve 25. sayfalarına bakıldığında şunlar görülecektir:

---

* Tarih, Hz. Muhammed'den önce Araplar arasında üç kişinin Muhammed diye isimlendirildiğini kaydetmektedir. Rivayete göre, Ehli Kitap'tan bir kralın yanına elçi olarak giden üç baba, onlardan Arabistan'dan adı Muhammed olan bir peygamberin geleceğini öğrendiklerinde, her biri kendi kendilerine bu gelecek peygamberin babası olmayı umud ederek çocuklarını Muhammed diye adlandırmışlardır. Adı geçen bu üç baba şunlardır: Şair Ferezdek'in dedesinin dedesi olan Muhammed b. Süfyan b. Mecaşi', Muhammed b. Uhayhe b. el-Cülah ve Muhammed b. Hamran b. Rabî'a'dır. Fakat her üçünün de kayda değer bir şeyleri olmamıştır. (İbn Hişam'ın Sîreti'nden naklen, s.27). (Bu bilgilere; es-Sîretü'n-Nebeviyye li'bni Hişam, (Tah. Ömer Abdüsselam Tedmurî, Darü'l-Kitabi'l-ARabi, C.1, Beyrut 1993, s. 180-181; Sîret-i İbn-i Hişam Tercemesi, Çev. Hasan Ege, C. 1, Kahraman Yayınları, İstanbul 1994, s. 214'den de bakılabilir. Çn.

"İbn İshak şöyle demiştir:

Bana ulaştığına göre Meryem oğlu İsa, Allah'tan kendisine gelen İncil'e, İncil müntesipleri için, Resulullah'ın sıfatıyla ilgili bildirdiği şeylerden, Meryem oğlu İsa'nın dönemini yazarken Resulullah hakkında şöyle yazmıştır:

Kim bana buğz ederse Rabb'e buğz etmiş demektir. Şayet benden önce hiç kimsenin yapmadığı bir takım şeyleri onların huzurunda yapmamış olsaydım, onlar için bir hata olmazdı. Fakat bu andan itibaren onlar kibirlenerek hakikati kabul etmediler ve zannettiler ki, onlar bana ve Rabb'e de galip gelecekler. Lakin Yasa'daki şu sözlerin tamamlanması gerekir: 'Onlar bana meccanen buğz ettiler. Yani boş yere buğz ettiler. Ve şayet Rabb'in katından Allah'ın size göndereceği şu *Münhamenna** ve Rabb'in katından çıkmış olan bu Kutsal Ruh gelse o benim tanığımdır ve siz dahi şahitlersiniz. Çünkü eskiden beri siz benimle beraber idiniz. İşte şikayet etmeyesiniz diye bunu size söyledim."

İbn Hişam'ın verdiği bilgileri şu anda elimizde bulunan Yuhanna'ya göre İncil'in 15/23-26'da geçen pasajlarıyla karşılaştır.** Her

---

* *Münhamenna* Süryanice'de *Muhammed* demektir. Aynı kelimenin Rumca'da karşılığı ise *Baraklitos*'dur. (Yazar metin içerisinde İbn Hişam'ın Sîreti'nin 24 ve 25. sayfalarına atıfta bulunmakla birlikte, bunun hangi cilt olduğunu, baskı yerini ve yılını belirtmemiştir. Ancak biz okuyucunun ulaşabilmesi için İbn Hişam'ın Sîreti'nin biri Arapça, diğeri de Türkçe çeviri olmak üzere iki nüshasını burada gösteriyoruz: es-Sîretü'n-Nebeviyye li'bni Hişam, (Tah. Ömer Abdüsselam Tedmurî, Darü'l-Kitabi'l-ARabi, C.1, Beyrut 1993, s. 262; Sîret-i İbn-i Hişam Tercemesi, Çev. Hasan Ege, C. 1, Kahraman Yayınları, İstanbul 1994, s. 308-309). Çn.

"Benden nefret eden babamdan da nefret eder. Eğer başkasının etmediği işleri, onların arasında etmemiş olsaydım, günahları olmazdı; fakat şimdi hem gördüler, hem benden hem de Babamdan nefret ettiler. Fakat şeriatlerinde yazılmış olan: 'Benden sebepsiz nefret ettiler' sözü yerine gelsin

ikisini de oku ve hangisinin akıl ve mantığa daha yakın olduğuna karar ver. Ondan sonra İncil kelimesinin anlamı üzerinde düşün.

Acaba İncil kelimesi *müjdelemek*ten başka bir anlama geliyor mu? İsa da sadece bir müjdeci/müjdeleyen değil miydi? Burada Hıristiyan kardeşler bize diyor ki: Evet, İncil müjde/lemek anlamında ve İsa da müjdeleyendir. Öyleyse İsa neyi müjdelemiştir? Hıristiyan kardeşlerimiz buna "Allah'ın Melekütu"nu cevabını vermektedirler. Biz de hayretler içerisinde "nerede bu Allah'ın melekütu" diye soruyoruz.

İki bin yıldır beklemenize rağmen halen göremediniz?

İsa'nın Allah'ın meleкütünü değil, bilakis kendisinden sonra gelecek olan bir peygamberi müjdelediğine neden inanmıyor sunuz?

Muhakkak ki İsa Muhammed'den *Münhamenna* diye bahsetmişti, ama İsa'nın bağlıları bunu *Tesellici* olarak değiştirmişlerdir.

Bundan daha da önemlisi İsa, müjdelemek için geldiği bu peygambere birçok sıfatlar vermiştir.

Hıristiyan kardeşlerimize soruyoruz: Hz. Muhammed'den başka İsa'ya tanıklık eden başka bir *Hakikat Ruhu* var mı?

---

diye oldu. Babadan size göndereceğim Tesellici, babadan çıkan Hakikat Ruhu geldiği zaman, benim için o şehadet edecektir. Siz de şehadet edersiniz, Çünkü başlangıçtan benimle berabersiniz" Yuhanna, 15/ 23-26. (Yuhanna İncili'ndeki bu pasajlar çevirdiğimiz metinde geçmiyor. Konunun daha iyi anlaşılması için daha önce Yasa'da zikredilen mesajları da buraya yazmanın uygun olacağını düşünüyoruz. Buna göre Mezmurlar'da Davud şöyle demişti: "Haksız yere bana düşman olanlar sevinmesin; Sebepsiz benden nefret edenler, birbirlerine göz kırpmasın" Mezmurlar, 35/19; "Yok yere benden nefret edenler başımın saçından daha çoktur; beni yok etmek isteyen haksız düşmanlarım kuvvetlidir, çalmadığım şeyi ödemeliyim" Mezmurlar, 69/ 4. Çn.

Şüphesiz Hz. Muhammed Hakikat Ruhu idi.

Onun getirdiği Kur'an bize İsa'nın hakikatini ortaya çıkarmıştır. Bu hakikat İncil yazarlarının bize söylemeye/yanıltmaya çalıştıkları şeyden daha yüce ve yüksek bir hakikattir. Onun getirdiği Kur'an İsa'nın verdiği haberlerin gerçekliğini ortaya çıkarmıştır. Onun Kur'an'ı başka hiç kimsenin övmediği kadar İsa'yı övmüştür.

Hz. Muhammed'in İsa'yı övmesi ile İncil yazarlarının övmesi arasında dağlar kadar fark vardır. Gerçek övgü ile abartmalı övgü, kötü anlayış ile anlayış üstünlüğü arasında ne kadar fark vardır. Hakiki övgü ile hayali övgü arasındaki fark dağlar kadardır.

Böylece şu sonuçlara ulaşmış olmaktayız:

Musa'ya benzeyen peygamber Hz. Muhammed'dir

Okuma bilmeyen ümmi peygamber Hz. Muhammed'dir.

Kendisine gelen vahiyden başkasını tebliğ etmeyen peygamber Hz. Muhammed'dir.

Allah'ın adıyla konuşan peygamber Hz. Muhammed'dir.

Şeriati Yahuda neslinden alan peygamber Hz. Muhammed'dir.

Hz. Davud'un soyundan gelmeyen peygamber Hz. Muhammed'dir.

Arabistan tarafından çıkan peygamber Hz. Muhammed'dir.

Tema topraklarından ve Hicaz'ın Paran Dağları bölgesinden çıkan peygamber Hz. Muhammed'dir.

Rabb'in *Allahü Ekber* nidasıyla yepyeni bir nağme ile övdüğü peygamber Hz. Muhammed'dir.

Vaftizci Yahya'nın gelişini hazırladığı peyamber Hz. Muhammed'dir.

Hz. İsa'dan sonra gelen peygamber Hz. Muhammed'dir.

Hz. İsa'yı öven peygamber Hz. Muhammed'dir.

Bütün bu apaçık delil ve kanıtlardan sonra illa da Barnaba İncili'nin bize: "*Muhakkak ki İsa kendisinden sonra gelecek ve adı Ahmed veya Muhammed olan bir peygamberi müjdelemiştir*" demesine ihtiyacımız var mıdır?

Kesinlikle hayır. Hz. İsa'nın, Hz. Muhammed'in geleceğini müjdelemesiyle ilgili olarak sunduğumuz kanıt ve deliller, Hıristiyanların kabul ettikleri ve her gün ellerinde bulundurdukları İncillerde mevcut olan yeterli ve ilzam edici delillerdir.

İşte bunlar, İsa'nın Hz. Muhammed'in geleceğini müjdelediği kanıtlardır. Daha fazlasını isteyen daha çok okusun. Biz önemli olmasına rağmen hepsini sayıp dökmeye gerek görmedik. Bunları, kendi kendine keşfetmek isteyenlerin bizzat kendilerine bırakıyoruz.

Ey okuyucu! İncil'i mutlaka oku. Onu açık gözle ve uyanık bir akılla oku. Sonra da kendi kendine hükmünü ver. Aklının razı olarak gördüğüne ve vicdanının rahata erdiği şeye kendin karar ver.

Ancak, Hz. Muhammed'in haber verdiğinin ve vahyinin doğruluğunun delilleri hakkında soracak olursan, bunun için de sana Hz. Muhammed'in Kur'an'ından kısa bazı örnekler vereceğiz:

"*Biz göğü kudretimizle bina ettik. Hiç şüphesiz biz, çok genişlik ve kudret sahibiyiz.*"*

Burada genişletme fiilinin başındaki *lam* harfi, genişlemede devamlılığa işaret etmektedir.

Eğer doğa bilimlerinin uzay bilimleri alanında uzman olan bilginlerinden birisine sorsaydın, evrenin ve göğün sürekli bir genişleme içerisinde bulunduğunu sana söylerdi. Çünkü galaksiler ve ha-

* Zariyat, 47. (Yukarıdaki meal Elmalılı Hamdi Yazır'dan alınmıştır. Diyanet'in mealinde ise şöyle denilmektedir: "Göğü kendi ellerimizle biz kurduk ve biz (onu) elbette genişleticiyiz."

cimler sonsuz bir şekilde ve sürekli birbirlerinden uzaklaşma halindedirler.

Bu durumda sorman lazım, Muhammed veya onun vahyi bu gerçeği asırlar öncesinden nasıl bilebilmiştir?

Yine bunu görmek için Kur'an'a bakmalıdır:

"*O kâfir olanlar, görmediler mi ki, göklerle yer bitişik bir halde iken biz onları ayırdık...*"[51]

Modern bilim bize, galaksimiz ve dünyamız da dahil olmak üzere bütün gök cisimlerinin başlangıçta bir parça olduğunu ve daha sonra ayrılıp birbirinden uzaklaştığını bildirmektedir.

Pekâlâ, Hz. Muhammed veya onun vahyi bunu nasıl bilebilmiştir?

Ayet, "*O kâfir olanlar, görmediler mi ki...*" diye nasıl sorabiliyor? Böyle bir soru ancak, inanmayanların bu birlikteliğin sonrasındaki ayrılmayı görebilecek durumda oldukları bilindiği zaman sorulabilir.*

Bu, Muhammed'in Kur'anı'nın sadece Muhammed'in zamanında yaşayan kâfirlere bir şeyler söylemek için değil, günümüzde yaşayan kâfirlere de meydan okumak için gönderildiğinin bir kanıtıdır.

Kur'an yine denizde boğulan Firavun hakkında şöyle demektedir:

"*Biz de bugün senin bedenini arkandan gelenlere bir ibret olsun diye kurtaracağız.*"[52]

O asırdan beri Firavun'un bedeninin ve cesedinin saklı kalacağını Muhammed veya vahyi nasıl bilemilmiştir? Çok yakın bir geçmişe kadar dünya bu konu hakkında hiçbir şey bilmiyordu.

Bunlar arayan herkesin rahatça bulabileceği Kur'an'daki sınırsız ilmi delillerden sınırlı birkaç örnekti.

---

* (Yani bunu keşfedenler onlar olduğu için bu şekilde sorulabilir. Çn.)

Son olarak Hıristiyan kardeşlerimizin delil olarak ileri sürdükleri iki iddiayı zikredeceğiz.

Birincisi, Hıristiyanların Allah'ın yüceliğinden ve rahmetinden dolayı onun, Meryem'in kucağında bir çocuk gibi yeryüzüne gelmesi, insanların arasında bir insan olarak, onların yaptıkları gibi yiyerek, içerek uyuyarak büyümesi, onun şanına yakışmaz demeleridir.

Allah böyle şeyler yapmaktan münezzehtir ve onu insanların aktiviteleri ile nitelendirmekten sakınırız. Çok sevmemize ve İsa'nın tabiatına şehadet etmemize rağmen, biz onu kesinlikle Allah oğlu veya Allah olarak nitelendiremeyiz. O da bizim gibi bir insandır, ancak Allah ona diğer insanlara bahşetmediği birçok nimetler ve ayrıcalıklar ihsan etmiştir.

İkincisi, bazılarının Hz. Muhammed'in dininin kılıç zoruyla yayıldığı şeklindeki iddialarıdır. Bu kesinlikle asılsız bir iddiadır. Eğer İslam dini kılıç zoruyla yayılmış olsaydı Arap yarımadasında bir tek Hıristiyan veya Yahudi kalmazdı. Allah'a şükür onların nüfusları hâlen çoktur. Eğer İslam dini kılıçla yayılmış olsaydı, Müslüman(ordu)lar oradan ayrıldıktan sonra da, Müslümanların İspanya'da yaşamaya devam ettiklerine şahit olurduk.

Gerçek şudur ki, İslam insanları ikna ederek/inandırarak intişar etmiştir. İslam (eğer kullanmışsa) kılıcını Allah'a şirk koşanlara karşı kullanmıştır. Ehli Kitap'tan olan Hıristiyan ve Yahudileri ise kendi hallerine bırakmıştır. Çünkü onlar tek bir Allah'a inanan birlik ehli/muvahhit topluluklardı/bir milletti. Ayrıca Doğu Hıristiyanlarının çoğunluğu Kutsal Üçleme'ye de inanmamakta, bilakis tek Tanrı'ya, Allah'a inanmaktadırlar.

Bizim bu kitapta göstermeye çalıştığımız şey, birçoklarına gizli kalan ve ayrıntı ve inceliklerinde bilgi sahibi olmadıkları gerçekleri su yüzüne çıkarmaktır.

Bu Hıristiyanlığa veya Yahudiliğe bir antipati besleme değildir.

Biz bu iki din mensubu kardeşlerimize büsbütün sevgi ve muhabbet beslemekteyiz.

Son söz olarak şunu diyoruz:

*"Orada kalplerinde bulunan kini çıkarıp atarız. Onların altlarından ırmaklar akar. '**Bizi buna erdiren Allah'a hamdolsun. Eğer Allah bizi doğru yola sevk etmeseydi biz doğru yola erişemezdik.** Şüphesiz Rabbimizin peygamberleri bize gerçeği getirmişler' derler. Onlara şöyle seslenilir: 'İşte size cennet! Yaptıklarınıza karşılık buna varis oldunuz.'"* *

DİPNOTLAR

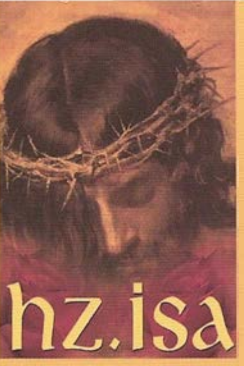
1 Saf, 6.
2 Matta, 17/10-13.
3 Matta, 11/11.
4 Malaki, 4/5-6.
5 Matta, 10/35-36.
6 Yuhanna, 1/19-21.
7 Tesniye, 18/18.
8 Tekvin, 17/18-19.
9 Tekvin, 25/1-2.
10 Tesniye, 21/15-17.
11 Tekvin, 17/20.
12 Tekvin, 25/13-15.
13 Tekvin, 25/18.
14 Tekvin, 21/14.

---

* Araf, 43. (Yazarın asıl metinde verdiği kısım siyah punto ile yazdığımız ayettir. Biz konunun daha iyi anlaşılması için ayetin tamamını yazdık. Çn.)

15 Tekvin, 21/17-21.
16 İşaya, 42/8-12.
17 Mezmurlar, 110/1-2.
18 Matta, 22/41-46.
19 Resullerin İşleri, 2/33-36.
20 Tekvin, 49/1-2.
21 Tekvin, 49/8-9.
22 Tekvin, 49/10.
23 İşaya, 29/12.
24 Alak, 1-5.
25 Tesniye, 18/18.
26 Tesniye, 18/19.
27 İşaya, 21/13-17.
28 Habbakuk, 3/3.
29 Malaki, 3/1.
30 Matta, 11/9-11.
31 Matta, 11/2-3.
32 Matta, 5/17-18.
33 Markos, 10/45.
34 Daniel, 7/8-14.
35 Daniel, 7/15-27.
36 Markos, 13/22.
37 Yuhannanın 1. Mektubu, 4/1.
38 Matta, 7/15-17.
39 Yuhanna, 13/20.
40 Yuhanna, 16/12.
41 Yuhanna, 15/25-26.
42 Yuhanna, 14/26.
43 Yuhanna, 14/16.
44 Yuhanna, 16/7.
45 İşaya, 63/10
46 Matta, 1/18

47 Luka, 3/21-22
48 Yuhanna, 16/13-15
49 Yuhanna, 16/8-11.
50 Yuhanna, 12/31.
51 Enbiya, 30.
52 Yunus, 92.

hz.isa hz.muhammed'i müjdeledi mi?

nabil el-fadl

Dinler tarihi penceresinden bakıldığında, Hz. İsa'nın en çok tartışılan elçilerden birisi olduğu açıkça görülmektedir. Onun doğumu, hayatta kaldığı otuz üç yıllık süre ve ölümü birçok sırlarla ve esrarengiz olaylarla iç içe geçmiştir. Bundan dolayıdır ki, kimi Batılı araştırmacı ve düşünürler onun haddizatında tarihsel bir kişilik değil, efsanevi bir fenomen olduğunu bile iddia etmişlerdir. Bununla birlikte, şu anda yeryüzündeki insanların birçoğu İsa'nın getirdiği ve Pavlos'un şekillendirdiği dinin peşinden gitmeye devam etmektedir.

Son yıllarda, hem Batı dünyasında, hem de İslam aleminde Hz. İsa ile ilgili makale ve kitapların sayısında büyük bir patlama olduğu gözlerden kaçmamaktadır. Bunun kuşkusuz dinsel etkenlerden kaynaklanan yönleri olmakla birlikte, bizim kanaatimize göre ekonomik, kültürel ve siyasal yönlerini de inkar etmek mümkün değildir. Çünkü tarihte görüldüğünden daha çok, din ile diğer seküler alanlar, görünmeyen fakat derinden derine hissedilen bir etkileşim içerisindedir. Dolayısıyla dinler ve dinsel fenomenler de serbest piyasada pazarlanmaktadır.

Bu kitapta, Hz. İsa ile ilgili değişik bir bakış açısı görülmektedir. Onun doğumu, hayatı, ölümü ve tekrar gelip gelmeyeceği sorunu bizzat "Hıristiyan Kutsal Kitabı" referans alınarak irdelenmiştir. "Kutsal Kitab"ın Tanrı kelamı olup olmadığı, İsa ve Hıristiyanlık, Havariler konusu ve Hz. İsa'nın Hz. Muhammed'in geleceğini müjdelediği, ilginç ve ikna edici bir şekilde incelenmiştir.

ISBN 975-8496-98-0
9 799758 496982

9,00 YTL

www.emreyayinlari.com